

วารสารการบริหารและพัฒนา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม 2556

วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการสาขาวิชาทางการศึกษา การวิจัยและพัฒนา การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การพัฒนานวัตกรรมด้านการบริหารและพัฒนา และการจัดการความรู้ ตีพิมพ์เผยแพร่ในรูปแบบบทความวิจัย บทความวิทยานิพนธ์ บทความวิจารณ์หนังสือ และบทความทั่วไป

เจ้าของ

ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำบลตลาด
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000 โทรศัพท์ 0-4374-3143-4 ต่อ 105
ภายใน 6052 โทรสาร 0-4372-1764

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ประวิต เอรารวรรณ
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด
อาจารย์ดีเด่นแห่งชาติ ปี 2548

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม ธรรมทัศนานนท์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริลือ
อาจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.พจน์ สะเพียรชัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (สาขาการศึกษา)
ศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ สถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา
ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.นิตย์ บุญงามคง มหาวิทยาลัยขอนแก่น
Prof. Dr.Gary Price University of Wisconsin-Madison, USA
Prof. Dr.Marilyn Waring Deakin University, Australia
รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลาด จันทร์สมมิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ ศิริสุทธิ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.นารีรัตน์ วิกิจตรกุล มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรินทร นามวรรณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนะวงศ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.โกวัฒน์ เทศบุตร มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.ธัชชัย จิตรนนท์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ไพบุลย์ อนุฤทธิ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ฝ่ายจัดการ

นางสาวจิตรลดา อาษาท่า มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
นางสาวจิราพร วิชะโรชน์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารการบริหารและพัฒนา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
เป็นความคิดเห็นของผู้นิพนธ์ กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป

ราคาปก 80 บาท Web site: <http://www.edu.msu.ac.th>
พิมพ์วันที่ 18 กันยายน 2556 E-mail: Edujad@msu.ac.th

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำวารสาร

ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
ศาสตราจารย์ ดร.พจน์ สะเพียรชัย	สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (สวทช.) (สาขาการศึกษา)
ศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์	สถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา
ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์	มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
ศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน พันธุมนาวิน	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ศาสตราจารย์ ดร.สุทัศน์ ยกส้าน	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ศาสตราจารย์ ดร.นพ.กระแส ชนะวงศ์	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ศาสตราจารย์ ดร.ชุตินา ลัจจันนท์	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์	มหาวิทยาลัยปทุมธานี
ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทีมผู้ทรงคุณวุฒิบรรณาธิการประจำวารสารชาวต่างประเทศ

Prof. Dr.Marilyn Waring	Deakin University, Australia
Prof. Dr.Matthew H.S.Kuofie	University of Michigan, USA
Prof. Dr.Gary Price	University of Wisconsin-Madison, USA
Prof. Patricia Klass	Illinois State University, USA
Asst. Prof. Dr.Richard Smith	Nanyang Technical University, Singapore

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบทางวิชาการ

ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย ศรีอำไพ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.น้ออน พิณประดิษฐ์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
รองศาสตราจารย์ ดร.นิตย์ บุญงามคล	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลาด จันทรมบัติ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร ชิวพิมาย	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.ลักขณา สรีวัฒน์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยญา อภิบาลกุล	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.ฐปทอง กว้างสวัสดิ์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แยมกสิกร	มหาวิทยาลัยบูรพา
รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน อัครภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญช่วย ศิริเกษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
รองศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์	มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิณณวัตร ปะโคทั้ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยากานต์ เรื่องสุวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นภดล พูลสวัสดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญวิญญู สมพงษ์ธรรม	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาณี อนันต์นาวิ	มหาวิทยาลัยบูรพา
อาจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ เขียมแสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.พนายุทธ เขยบาล	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
อาจารย์ ดร.นิคม ชมพูหลง	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1
อาจารย์ ดร.มนูญ คีวามย์	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
อาจารย์ ดร.อุดมพันธ์ พิชญ์ประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

บทบรรณาธิการ

วารสารการบริหารและพัฒนา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน - เดือนธันวาคม 2556 นับเป็นฉบับส่งท้ายปี กองบรรณาธิการจึงขอส่งท้ายปีด้วยบทความทั้งหมด 14 เรื่อง แบ่งเป็นบทความวิจัยจำนวน 1 เรื่อง บทความวิทยานิพนธ์ จำนวน 13 เรื่อง เป็นบทความภายนอกมหาวิทยาลัยจำนวน 7 เรื่อง และบทความภายในมหาวิทยาลัย จำนวน 7 เรื่อง ซึ่งหวังว่าบทความทั้งหมดคงทำให้ท่านผู้อ่านได้รับความรู้และมีประโยชน์ต่อการเขียนบทความเช่นเคย

กองบรรณาธิการขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ทำให้วารสารการบริหารและพัฒนาฉบับนี้เกิดขึ้น ขอขอบคุณทุกคำติชมและคำแนะนำเพื่อการปรับปรุงการดำเนินการจัดทำวารสารจากท่านผู้อ่านทุกท่าน และกองบรรณาธิการพร้อมที่จะเปิดรับบรรดานักวิชาการ และนิสิตนักศึกษาที่ต้องการนำเสนอผลงานวิชาการไม่ว่าจะเป็นบทความทั่วไป บทความวิจัย บทความวิชาการ หรือบทวิจารณ์หนังสือ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยมหาสารคามด้วยความยินดียิ่ง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์. ดร.สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์
กองบรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิจัย

การพัฒนาการดำเนินงานของฝ่ายพัฒนาองค์กรและบริการวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

อำนาจ ชนะวงศ์, ฉัตรแก้ว คณะวาปี, ดอกอ้อ บุญแสนยศ 9

บทความวิทยานิพนธ์

ตัวแปรที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จินตนา ท่วมกลาง, สำเร็จ บุญเรืองรัตน์, วิเชียร ชิวพิมาย, สุภัทรา เอื้อวงศ์ 18

ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนโยธินวิทยาคม จังหวัดยโสธร

จินตนา พรราวศรี, พัฒนานุสรณ์ สถาพรวงศ์, ลักขณา สรีวัฒน์ 36

ผลการใช้เทคนิคการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

วัฒนา วงศ์พานิชย์, พัฒนานุสรณ์ สถาพรวงศ์, ลักขณา สรีวัฒน์ 46

การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

เกริก ท่วมกลาง, สำเร็จ บุญเรืองรัตน์, วิเชียร ชิวพิมาย, สุภัทรา เอื้อวงศ์ 55

การพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

บุญหลาย รัตน์สันเทียะ, วิเชียร ชิวพิมาย, สำเร็จ บุญเรืองรัตน์, สุภัทรา เอื้อวงศ์ 68

รูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคอีสานตอนล่าง

จิตรลดา ชิวดอน, วิชัย วงษ์ใหญ่, จำเริญรัตน์ จิตต์จิรจรรย์, สงวนพงษ์ ชวนชม 81

รูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีน

กรรณา เลิศพัฒนวิญญู, วิเชียร ชิวพิมาย, สุภัทรา เอื้อวงศ์, ประพัทธ์พงษ์ อุปลา 104

การเปรียบเทียบเจตคติต่อการมีความสัมพันธ์ผู้สาวในวัยเรียนของนิสิต

มหาวิทยาลัยมหาสารคามที่มีลักษณะทางชีวสังคมและจิตลักษณะแตกต่างกัน

ภารดี ทองอุทุม, พัฒนานุสรณ์ สถาพรวงศ์, รังสรรค์ โนมยา 119

ตัวแปรที่ส่งผลต่อระดับคุณภาพการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

เสวียน ปุราสะเก, สำเร็จ บุญเรืองรัตน์, วิเชียร ชิวพิมาย, ประพัทธ์พงษ์ อุปลา 134

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐาน ชั้นอนุบาลปีที่ 2	
สุกัญญา ตีบไธสง, ผศ.ดร.บังอร กองอึ้ง, อ.ดร.กมลหทัย แวงวาสิต	149
การพัฒนาสมรรถนะในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา พระครูสุตธรรมวิสิฐ (มนัสชัย คชสิทธิ์), วิเชียร ชิวพิมาย, ลำเริง บุญเรืองรัตน์, ประพัทธ์พงษ์ อุปลา	163
การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิจารณ์และการยอมรับนับถือตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กับการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	
เสาวรัตน์ คำอ้วน, พัฒนานุสรณ์ สถาพรวงศ์, สุมาลี ชูกำแหง	180
การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการจำและเจตคติต่อการเรียน นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยประยุกต์ใช้ ทฤษฎีพหุปัญญากับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปา	
อ้อยทิพย์ ยะไวทย์, พัฒนานุสรณ์ สถาพรวงศ์, สุมาลี ชูกำแหง	197

content

Research Articles

- The Development of work performance in Department of Organization Development and Educational Service, Faculty of Education Mahasarakham University.
Amnaj Chanawongse, Chatkeaw Kanawapee, Dokoar Boonsanyos 9

Thesis Articles

- Variables Affecting the Knowledge Managemeng in Secondary schools in the Office of Basic Education Commission.
Jintana Thuamklang, Samrerng Boonruangrutana, Vichien Chiwapimai, Supathra Urwongse 18
- Group Activity Effect for Developing Mathayomseuksa 4 Students' Responsibility under Yasothonpitthayakhom School
Jintana Prownsr, Phathananusorn Sathapornwong, Lakkhana Sariwat 36
- A Self Control Technique Effect to Modify Aggressive Behavior of Mathayomseuksa 2 Students
Wattana Wongpanich, Phathananusorn Sathapornwong, Lakkhana Sariwat 46
- DEVELOPING IN LEARNING ORGANIZATION OF SMALL SCHOOLS.
Krerk Thuamklang, Samrerng Boonruangrutana, Vichien Chiwapimai, Supathra Urwongse 55
- A DEVELOPMENT OF MORAL TEACHING MONK ACADEMIC COMPETECY IN BASIC EDUCATION SCHOOLS.
Boonhlay Ratsantia, Vichien Chiwapimai, Samrerng Boonruangrutana, Supathra Urwongse 68
- A Model of Educational Resource Mobilization of Small Schools under the Office of Basic Educational Commission in Lower Northeastern Region
Jitlada Sewdon, Wichai Wongyai, Chamroenrat Chitchirachan, Sanguanpong Chuanchom 81
- An administrative model of Chinese-teaching private school.
Karuna Lertputtipinyo, Vichien Chiwapimai, Supathra Urwongse, Prapatpong Upala 104

A Comparison of Attitudes toward Sex Relationships with the Opposite Sex at School Age of Mahasarakham University Students with Different Biosocial Traits and Psychological Traits. <i>Paradee Thong-u-thoom, Phathananusorn Sathapornwong, Rangsan Shomya</i>	119
Variables Affecting The Level of The Administrative Quality of The Office of Primary Educational Service Area. <i>Sawian Poorasakei, Samrerng Boonruangrutana, Vichien Chiwapimai, Prapatpong Upala</i>	134
Developing a Science Learning Activity Package Based on Brain-Based Learning for Kindergarten 2. <i>Sukanya Tipharsong, Bangon Kongim, Kamonhathai Waengwasit</i>	149
Developing in Administrative Competencies of Phrapariyatidhamma school Administrators in General Education Department. <i>Phrakru Suttadhammawisit (Manatchai Kotchasitti), Vichien Chiwapimai, Samrerng Boonruangrutana, Prapatpong Upala</i>	163
Comparisons of Learning Achievement, Critical Thinking and Self-Esteem of Matthayomsueksa 2 Students who Learned Using Problem- Based Learning Approach and Synectics Learning Approach for Thai Language Content Strands. <i>Saowarat Kumon, Pattananusorn Sathapornwong, Sumalee Chookampaeng</i>	180
Comparisons of Learning Achievement, Dancing Skills, and Attitude Toward Classical Dance Learning of Prathomsueksa 6 Students Between Learning Based on The Multiple Intelligences Theory Approach and CIPPA Learning Model. <i>Oiythip Yawai, Pattananusorn Sathapornwong, Sumalee Chookampaeng</i>	197

การพัฒนาการดำเนินงานของฝ่ายพัฒนาองค์การและบริการวิชาการ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Development of work performance in Department of
Organization Development and Educational Service, Faculty
of Education Mahasarakham University.

อำนาจ ชนะวงษ์¹, นััตรแก้ว คณะวาปี², ดอกอ้อ บุญแสนยศ³

Amnaj Chanawongse¹, Chatkeaw Kanawapee², Dokoar Boonsanyos³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการดำเนินงานของฝ่ายพัฒนาองค์การและบริการวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยเน้นการพัฒนาในด้านงานบริการวิชาการ ใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการโดยดำเนินการเป็นวงรอบ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การสังเกต และการสะท้อนผล กลยุทธ์ที่ใช้ในการดำเนินการประกอบด้วย การประชุมระดมความคิด การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศ โดยมีกลุ่มผู้ร่วมวิจัย 3 คน ประกอบด้วย รองคณบดีฝ่ายพัฒนาองค์การและบริการวิชาการ นักวิชาการคอมพิวเตอร์ และเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป เครื่องมือที่ใช้มี 3 ประเภท ได้แก่ แบบบันทึก แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินโครงการ 2 ฉบับ การเก็บรวบรวมข้อมูลในการประชุมระดมความคิดโดยใช้แบบบันทึกดำเนินการในช่วงวันที่ 20, 30 พฤษภาคม 2553 การประชุมเชิงปฏิบัติการใช้แบบสัมภาษณ์ดำเนินการในช่วงวันที่ 12 - 13 ตุลาคม 2553 และแบบประเมินโครงการจำนวน 2 ฉบับ โดยฉบับที่ 1 ประเมินโครงการการฝึกอบรมการบริการวิชาการแก่ชุมชน และฉบับที่ 2 ประเมินโครงการเงินกู้สวัสดิการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนางานวิชาการ โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2553 - 3 มกราคม 2554 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพในแบบบันทึกและแบบสัมภาษณ์ส่วนเชิงปริมาณใช้แบบประเมิน และนำเสนอข้อมูลโดยวิธีพรรณนา

1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2 เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3 เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผลการวิจัยพบว่า เมื่อได้พัฒนาตามกลยุทธ์ที่วางไว้ทำให้ผลที่ได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ คือ 1) ความสำเร็จของการทำงานเป็นทีม ตามกรอบแนวคิดการทำงานเป็นทีม ได้แก่ ความไว้วางใจ เชื่อใจ ความเห็นอกเห็นใจ เข้าใจกัน การแสดงความเห็นร่วมกันไปในทิศทางเดียวกัน ความเต็มใจในการทำงานควรทุ่มเทและเสียสละ การให้ออกาสและความสามารถ การยอมรับซึ่งกันและกัน การตระหนัก การใช้ความรู้และแลกเปลี่ยน และ 2) ได้ระเบียบปฏิบัติที่ใช้ในการทำงานของโครงการการฝึกอบรมการบริการวิชาการแก่ชุมชน และคู่มือโครงการการกู้เงินสวัสดิการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนางานวิชาการ

Abstract

The objective of this study were to apply the action research process to develop the work performance of department of organization development and educational service. The action research process was performed by separated to

4 processes: plan, action, observation and reflection, and using brainstorming strategy, workshop and supervision. The joint study group consisted of 3 persons which were associated dean, computer specialist and one general staff. The methods used to collect data were memorandum, interview forms and test plan evaluation, collecting data during October 1, 2010 – Jan 3, 2011. The analysis result were subsequently presented by mean of descriptive analysis.

The result of the study were 1) The success of team building could reach the objection which were trust, empathy, agreement, mutual benefit, willing, opportunity, recognition and knowledge. 2) Implementing the methods of action at each stage effectively for community educational service and method of staff loan service for educational development. Therefore the strategies as mentioned should be supported to implement in developing the academic affair.

บทนำ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นแหล่งรวมความรู้ มีบุคลากรที่มีความสามารถทางวิชาการ การให้บริการ

วิชาการจึงเป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งของมหาวิทยาลัยที่ได้กำหนดไว้ตั้งแต่แรก ในการจัดทำแผนพัฒนามหาวิทยาลัยในช่วงของโครงการจัดตั้งคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

มหาสารคาม โครงสร้างองค์กรได้แบ่งฝ่ายการทำงานออกเป็น 6 ฝ่ายด้วยกัน คือ ฝ่ายบริหาร และแผน ฝ่ายบัณฑิตและวิเทศสัมพันธ์ ฝ่ายวิจัยและประกันคุณภาพ ฝ่ายจัดการศึกษาที่ตั้ง ฝ่ายพัฒนาองค์กรและบริการวิชาการ ซึ่งฝ่ายพัฒนาองค์กรและบริการวิชาการได้มีประกาศในราชกิจจานุเบกษา เรื่องการแบ่งส่วนงาน (คณะศึกษาศาสตร์. 2553: 20)

คณะศึกษาศาสตร์ได้ดำเนินภารกิจ การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม เพื่อยกระดับคุณภาพของประชาชน ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ โดยจัดทำในรูปของการจัดฝึกอบรม ประชุม สัมมนา การบริการทางวิชาการแก่สังคมเป็นภารกิจหลักประการหนึ่งของคณะ โดยมุ่งยกระดับ และเพิ่มพูนความรู้ กระจายโอกาส และส่งเสริมการศึกษาและถ่ายทอดเทคโนโลยีไปสู่ท้องถิ่น ประชาชน ทั้งในเมืองและชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้สามารถนำเอาประโยชน์จากการศึกษาที่ได้รับไปพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มหาวิทยาลัยให้บริการวิชาการแก่สังคม ในรูปของการจัดประชุม ฝึกอบรม สัมมนา และให้คำปรึกษาทางวิชาการ นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกในการสร้างเครือข่าย การเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาระบบงานภายใต้ภารกิจของคณะศึกษาศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด จะมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาระบบงานบริหารจัดการ

องค์กรเพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อเป็นไปตามนโยบายของคณะศึกษาศาสตร์ ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาระบบงานตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติเพื่อองค์กรที่เป็นเลิศ (Thailand Quality Award) เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบงานของฝ่ายพัฒนาองค์กรและบริการวิชาการ โดยมุ่งหวังเพื่อพัฒนาคุณส่วองค์กรคุณภาพและมุ่งสร้างวัฒนธรรมคุณภาพให้เกิดขึ้นในคณะ พัฒนาระบบการบริหารจัดการงานของคณะตามภารกิจหลัก ให้สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายและสามารถบริการด้านวิชาการให้ผู้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เกิดความประทับใจ โดยเน้นผู้รับบริการเป็นหลัก ซึ่งได้แก่ นิสิต คณาจารย์ และบุคลากรทั้งในและนอกองค์กร พัฒนางานในเชิงระบบสู่ความเป็นเลิศในอนาคต กระทรวงศึกษาธิการมีความมุ่งมั่นที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษาค้นคว้าให้มีมาตรฐานสูงขึ้น การระดมสรรพกำลัง การใช้ยุทธศาสตร์และกระบวนการที่หลากหลาย

จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง กับการดำเนินภารกิจให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอีกปัจจัยหนึ่งที่ทุกฝ่ายตระหนักและยอมรับว่าเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนา คือ การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการที่ดี (good governance) ศักยภาพของปัจจัยดังกล่าวมีบทบาทสำคัญยิ่ง ทั้งนี้การบริหารจัดการที่ดี เข้ามามีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการศึกษา ทั้งในระบบและนอกระบบ การสร้างเครือข่ายระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อเรียกใช้

และแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศเพื่อกำหนดนโยบาย การวางแผน การบริหาร การตัดสินใจ ตลอดจนการพัฒนาสื่อการสอน และการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ช่วย การเรียนการสอน ล้วนเกิดศักยภาพของการบริหารจัดการที่ดีทั้งสิ้น (กรมวิชาการ. 2544: 27-28)

ปรัชญาของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ให้ไว้ว่า การศึกษา คือ ความเจริญงอกงาม วิสัยทัศน์ คือ เป็นหน่วยงานที่มีความเป็นเลิศด้านการศึกษาในระดับประเทศและนานาชาติ มีพันธกิจ คือ ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ ทั้งทางวิชาการ วิชาชีพ ทักษะชีวิต คุณธรรม และจริยธรรม ดำเนินการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้และพัฒนาการศึกษา ส่งเสริมการบริหารวิชาการที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และอนุรักษ์ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ เพื่อความเป็นเลิศในระดับประเทศและนานาชาติ ภารกิจหลัก ดังนี้ 1) การผลิตบัณฑิต ผลิตบัณฑิตสาขาทางการศึกษาในระดับปริญญาตรี ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก 2) การวิจัย ให้การสนับสนุนและส่งเสริมบุคลากรในคณะได้มีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาการด้านการศึกษา และสาขาวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง 3) การบริการวิชาการแก่สังคมได้จัดโครงการบริการวิชาการแก่ชุมชน และหน่วยงานต่างๆ ทั่วไป 4) การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรและนิสิตจัดกิจกรรมเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี เพื่อรักษา

และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม 5) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการ และพัฒนาระบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นสากลและมีประสิทธิภาพ โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากร (คณะศึกษาศาสตร์. 2553: 2 – 3)

งานบริการวิชาการของฝ่ายพัฒนาองค์การและบริการวิชาการ ซึ่งมีภารกิจในการพัฒนาบริการวิชาการแก่สังคม และให้คำปรึกษาตามความต้องการของท้องถิ่น กลุ่มผู้ร่วมวิจัยซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ในฝ่ายมีความต้องการที่จะพิจารณาในส่วนงานด้านบริการวิชาการเห็นความจำเป็นในการที่จะสร้างความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพให้เกิดขึ้นในการดำเนินงานของฝ่ายมีความร่วมมือในลักษณะของการทำงานเป็นทีม เพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดตามนโยบายของคณะศึกษาศาสตร์ จึงได้ทำการวิจัยในเรื่องนี้

ความมุ่งหมายในการวิจัย

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการดำเนินงานของฝ่ายพัฒนาองค์การและบริการวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยจะเน้นงานในส่วนของการบริการวิชาการให้มีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ผู้ร่วมวิจัย ประกอบด้วย อาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุน ในฝ่ายพัฒนาองค์การและบริการวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 3 ท่าน

1.1 รองคณบดีฝ่ายพัฒนาองค์กร
และบริการวิชาการ

1.2 นักวิชาการคอมพิวเตอร์

1.3 เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

2. ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย
เป็นการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของ เคม
มิสและแม็คแท็กการ์ท

วิธีการวิจัย

การวิจัยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ
(Action Research Principle) ตามแนวคิด
ของ เคมมิสและแม็คแท็กการ์ท (ประวัติ
เอรารวรรณ์. 2545: 142 – 143 ; อ้างอิง
มาจาก Kemmis & McTaggart. 1988:
11 - 15) เพื่อพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการ
การจัดประสบการณ์ โดยดำเนินการเป็น
วงรอบ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน (PAOR)
โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ขั้นการวางแผน (Planning)
2. ขั้นการปฏิบัติ (Action)
3. ขั้นการสังเกต (Observation)
4. ขั้นการสะท้อนผล (Reflection)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. การทำงานเป็นทีม หมายถึง การ
ที่บุคคลหลาย ๆ คน เข้ามารับผิดชอบร่วมกัน
เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน ร่วมมือกันใน
การทำงานเป็นทีม ดังนี้

T = Trust ความไว้วางใจเชื่อใจ

E =Empathy ความเห็นอกเห็นใจ
เข้าใจกัน

A= Agreement การแสดงความเห็น
ร่วมกันไปในทิศทางเดียวกัน

M=Mutual Benefit การมีประโยชน์
ร่วมกัน

W =Willing ความเต็มใจในการทำงาน
ควรทุ่มเทและเสียสละ

O=Opportunity การให้โอกาสและ
ความสามารถ

R=Recognition

การยอมรับซึ่งกันและกัน การตระหนัก

K=Knowledge การใช้ความรู้และ
แลกเปลี่ยน

2. คู่มือที่สนับสนุนการทำงาน เป็น
ผลจากการประชุมร่วมกันเพื่อออกแบบให้
ระบบสนองความต้องการทางผู้ใช้ โดยการ
จัดทำคู่มือเพื่อให้ได้ระบบงานที่ดีเหมาะสม
และทำให้งานเกิดประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา

1. การประชุมระดมความคิด (Brain
Storming)

2. การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Work
Shop)

3. การนิเทศ (Supervision)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบบันทึก
2. แบบสัมภาษณ์
3. แบบประเมิน

สรุปผล

จากการวิจัยงานเพื่อการพัฒนาการดำเนินงานของฝ่ายพัฒนาองค์การและบริการวิชาการคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตามกรอบกลยุทธ์ ซึ่งกลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนาได้แก่ การประชุมระดมความคิด การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศ ดังนี้

1. ผลการประชุมระดมระดมความคิดทำให้ผู้วิจัยที่ทำงานในฝ่ายเดียวกัน และผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีการปรึกษาหารือ มีการทำงานเป็นทีม ตามกรอบแนวคิดการทำงานเป็นทีม ได้แก่ ความไว้วางใจ เชื่อใจ ความเห็นอกเห็นใจ เข้าใจกัน การแสดงความคิดเห็นร่วมกันไปในทิศทางเดียวกัน ความเต็มใจในการทำงานควรทุ่มเทและเสียสละ การให้ออกาสและความสามารถ การยอมรับซึ่งกันและกัน การตระหนัก การใช้ความรู้และแลกเปลี่ยน และได้แนวคิดจัดทำโครงการขึ้น 2 โครงการ คือ โครงการฝึกอบรมการบริการวิชาการแก่ชุมชน และโครงการการกู้เงินสวัสดิการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนางานวิชาการ
2. ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการได้คู่มือการดำเนินงานของฝ่ายพัฒนาองค์การ

และบริการวิชาการซึ่งเป็นขั้นตอนของทั้งสองโครงการ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนางานบริการวิชาการแก่ชุมชน และงานสวัสดิการ เงินกู้สวัสดิการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนางานวิชาการ

3. ผลการนิเทศ กลุ่มผู้วิจัยและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในการดำเนินงานของทั้งสองโครงการทำให้ระบบการทำงานดีขึ้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น และรู้สึกสามัคคี และสามารถทำงานเป็นทีมได้อย่างดี

อภิปรายผล

จากการพัฒนาการดำเนินงานของฝ่ายพัฒนาองค์การและบริการวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อการทำงานเป็นทีม การได้คู่มือในการกำกับการทำโครงการ โดยใช้กลยุทธ์การประชุมระดมความคิด การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศทำให้การทำงานของฝ่ายบรรลุความมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากการประชุมระดมความคิด เป็นกิจกรรมพัฒนาให้มีการศึกษาข้อมูลเอกสาร โดยรองคณบดีฝ่ายพัฒนาองค์การและบริการวิชาการ และนำข้อมูลที่ได้อภิปรายให้สมาชิกในกลุ่มวิจัยฟังถึงแผนงานของฝ่าย ซึ่งกล่าวได้ว่าการประชุมระดมความคิดทำให้แนวทางและสร้างบรรยากาศในการทำงานเป็นทีม

ตามกรอบแนวคิดการทำงานเป็นทีม ได้แก่ ความไว้วางใจ เชื่อใจ ความเห็นอกเห็นใจ เข้าใจกัน การแสดงความเห็นร่วมกันไปในทิศทางเดียวกัน ความเต็มใจในการทำงานควรทุ่มเท และเสียสละ การให้ออกาสและความสามารถ การยอมรับซึ่งกันและกัน การตระหนัก การใช้ความรู้และแลกเปลี่ยน สอดคล้องกับ มะลิวัล จันทนะนา (2553: 109) ซึ่งให้ความเห็นว่า เป็นการเปิดโอกาสบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคนได้ร่วมสรุปแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรม

2. จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นกิจกรรมพัฒนาที่ สมคิด บางโม (2545: 14) ให้ความเห็นว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน เฉพาะด้านของบุคคล โดยมุ่งเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และทัศนคติอันจะทำให้การยกมาตรฐานการทำงานให้สูงขึ้นทำให้บุคคลมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่และงานและองค์การบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับหลักการประชุมเชิงปฏิบัติการที่วีจิตร ศรีสะอ้าน (2544: 441-442) ให้ความเห็นว่า บุคลากรเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือกัน จะต้องมีส่วนร่วมในการวางแผน การกำหนดปัญหา กำหนดเวลา สถานที่ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ วิธีการ เทคนิค อุปกรณ์ งบประมาณ และมีการตัดสินใจที่เห็นพ้องต้องกัน

3. จากการใช้กลยุทธ์การนิเทศ โดย

กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมประชุม วางแผนการนิเทศ โดยร่วมกันกำหนดช่วงเวลาในการนิเทศ กำกับ ดูแล รวมถึงการพัฒนาความก้าวหน้าของฝ่ายและสอดคล้องกับหลักการนิเทศที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545: 45) ให้ความเห็นว่า การนิเทศการสอนเป็นกระบวนการร่วมกันของบุคลากร เพื่อปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจุดมุ่งหมายของการนิเทศการสอน คือ การพัฒนาคน พัฒนางาน ประสานสัมพันธ์ และสร้างขวัญกำลังใจแก่การปฏิบัติงาน และมีเป้าหมายสูงสุดอย่างที่คุณภาพนักเรียนและสอดคล้องกับหลักการนิเทศที่ ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2542: 2) ให้ความเห็นว่า การนิเทศ คือ กระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษาด้วยการให้ความช่วยเหลือ แนะนำส่งเสริม ให้เกิดการปรับปรุงการสอน เพื่อพัฒนานักเรียนให้เต็มศักยภาพและปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548: 20) ให้ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาว่าเป็นการพัฒนาวิชาซึ่งครูเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนยังเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาและเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกันเพื่อประโยชน์ของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 คณะศึกษาศาสตร์ ควรพัฒนาบุคลากรในเรื่องเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีม โดยจัดให้มีกิจกรรมที่สอดคล้องกับการมีส่วนร่วม กิจกรรมที่ทำให้บุคลากรรักในองค์กร และมีแรงบันดาลใจที่จะร่วมกันทำงานเป็นทีม

1.2 ควรมีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานที่ชัดเจน จัดทำแผนงานของแต่ละงาน แต่ละฝ่ายให้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้การมอบหมายงานสามารถดำเนินการได้ถูกต้อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานของฝ่ายพัฒนาองค์การและบริการวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ครั้งต่อไปควรดำเนินการพัฒนาในส่วนของการพัฒนาองค์การด้วย เพราะครั้งนี้ทำการพัฒนาเฉพาะในส่วนของการบริการวิชาการ

2.2 ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีกลยุทธ์และกิจกรรมที่หลากหลาย และควรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดยิ่งขึ้นไป

Reference

- Department of Curriculum and Instruction Development. Information Management for Education. Bangkok: Kurusapa Ladplao Printing House, 2001.
- Faculty of Education. Annual Report. Mahasarakham: Sarakham Printing, 2010
- Prawat Erawan. Operational Research. Bangkok: Dokya Academic, 2002
- Preeyaporn Wonganutararoj. Teaching supervision. Bangkok: Pim Dee, 2005
- Pairaj Klinkulab. Educational Supervision: Theory and Practice. Bangkok: Srinakharinwirot University, 1999
- Maliwan Chantana. Development of operations on strengthening the students in terms of responsibility to themselves and society, Anubansuriyauthaiphimai School, Phimai District, Nakorn Ratchasima Province. Independent Study of the Master of Education. Mahasarakham: Mahasarakham University, 2010

Wijit Srisa-arn. Professional Experiences in Educational Administration Document Unit No. 8-15, 13th Edition. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University. 2001

Somkid Bangmo. Training and Meeting Techniques. Bangkok: Wittayapat, 2002

Office of the National Primary Education Commission. Internal assurance guidelines in the educational institutions for external assessment. Bangkok: Pim Dee, 2002

ตัวแปรที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน Variables Affecting the Knowledge Management in Secondary schools in the Office of Basic Education Commission.

จินตนา ท่วมกลาง¹, สำเร็จ บุญเรืองรัตน², วิเชียร ชิวพิมาย³, สุภัทรา เอื้อวงศ์⁴
Jintana Thuamklang¹, Samreng Boonruangrutana²,
Vichien Chiwapimai³, Supathra Urwongse⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่าง คือโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2554 จำนวน 60 โรงเรียนในจังหวัดชัยภูมิ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดขอนแก่น ซึ่งเลือกโดยให้ความน่าจะเป็นของการได้รับเลือกโรงเรียนเป็นปฏิภาคโดยตรงกับจำนวนครูในแต่ละโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามจำนวน 6 ฉบับได้แก่ แบบสอบถามระดับการจัดการความรู้ของโรงเรียน จำนวน 80 ข้อ แบบสอบถามระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 6 ข้อ แบบวัดแรงจูงใจใฝ่รู้ของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอน จำนวน 20 ข้อ แบบวัดเจตคติของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียน จำนวน 20 ข้อ แบบสอบถามร่วมมือในการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการและบุคลากรในโรงเรียน จำนวน 20 ข้อ และ แบบสอบถามวัฒนธรรม

1 นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

2 ศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

3 รองศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

4 พลเรือตรีหญิง ดร. อาจารย์พิเศษประจำมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

1 Ph. D. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Vongchavalitkul University

2 Professor Dr ; Faculty of Education, Vongchavalitkul University

3 Associate Professor Dr ; Faculty of Education, Vongchavalitkul University

4 A. Rdm. Dr ; Lecturer, Faculty of Education, Vongchavalitkul University WRTN

องค์กรของโรงเรียนจำนวน 16 ข้อ ผู้ให้ข้อมูลคือผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียนละ 5 คนรวมทั้งสิ้น 360 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผัน ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรต้นที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ และค่าสหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลังสอง

ผลการวิจัยพบว่า

1. โรงเรียนมีการจัดการความรู้อยู่ในระดับมาก แต่ละโรงเรียนมีระดับการจัดการความรู้แตกต่างกันน้อย

2. เมื่อวิเคราะห์ค่าน้ำหนักความสำคัญ (β) พบว่าระดับเจตคติของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการจัดการความรู้ (ATL) ส่งผลทางบวกต่อระดับการจัดการความรู้ ($\beta = 0.322$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .05$ และวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนแบบราชการ (BC) ส่งผลทางลบต่อระดับการจัดการความรู้ ($\beta = -0.295$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .05$ สามารถ อธิบายความแปรปรวนของระดับการจัดการความรู้ได้ ร้อยละ 35 ($R = 0.591$; $R^2 = 0.350$) ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .05$

คำสำคัญ: การจัดการความรู้, ผู้นำทางวิชาการ, แรงจูงใจใฝ่รู้, เจตคติ, ความร่วมมือ, วัฒนธรรมองค์กร

Abstract

This research aimed to investigate factors affecting the knowledge management in basic education secondary level schools under the Office of Basic Education Commission. The probability proportional to size of teachers in each school was used to select 60 basic education secondary school level schools under the Office of Basic Education Commission, Ministry of Education in the academic year 2011 in Chaiyaphum, Nakhon Ratchasima, Buriram, Surin and Khon Kaen provinces.

The research instruments were six questionnaires designed to measure dependent and independent variables including the knowledge management of the schools (80 items); the level of academic leadership of the schools' directors (6 items); the motivations of schools' directors and teachers

(20 items); the attitudes of the schools' directors and teachers towards the schools' knowledge management (20 items); the cooperation of the schools' directors and teachers (20 items); and the organizational culture of schools (16 items). The respondents were five directors and teachers from each of the 60 schools; thus then were 360 respondents

Statistics for the data analysis were mean, standard deviation, coefficient of variation, beta weight of the independent variable on the dependent variable, multiple correlation and squared multiple correlation.

The results were as follows.

1. The schools had the high level of the knowledge management and the levels of the knowledge management in each school were slightly different.

2. Concerning the beta weight (β), it was found that the attitudes of the directors towards the schools' knowledge management (ALT) had positive impact on the level of the knowledge management ($\beta = 0.322$) with the statistical significance at $\alpha = .05$ However, the bureaucratic culture of the schools negatively affected the level of the knowledge management ($\beta = -0.295$). with the statistical significance at $\alpha = .05$ The independent variables explained 35 percent ($R=0.591$; $R^2=0.350$) of variance of the level of the knowledge management with the statistical significance at $\alpha = .05$

Keywords: Knowledge Management, Academic Leadership, Motivation, Attitudes, Participation, Culture

บทนำ

การจัดการความรู้ (Knowledge Management) ในปัจจุบันเป็นสิ่งที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนนำมาใช้ในการพัฒนาหน่วยงานใช้เป็นแนวทางในการวัดความสำเร็จของหน่วยงาน (พิเชฐ บัญญัติ, 2549:

1) และเป็นเครื่องมือเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ซึ่งได้แก่ บรรลุเป้าหมายของงานบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาคนบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาองค์กรและบรรลุเป้าหมายความเป็นชุมชน (วิจารณ์ พานิช, 2551:3) การจัดการความรู้เป็นกระบวนการที่ดำเนินการ

ร่วมกันเป็นกลยุทธ์ที่จะทำให้คนได้รับความรู้ซึ่งปฏิบัติงานในองค์กรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยมีเป้าหมายที่ผลสัมฤทธิ์ของงานที่สูงขึ้น (โกศล ตีศิลาธรรม, 2546: 11-21 ; พรธิดา วิเชียรปัญญา, 2547: 17-18 ; ประพนธ์ ผาสุกยัต, 2550: 19-26 ; บุรชัย ศิริมหาสาร, 2550: 11-18) เป็นกระบวนการยกระดับความรู้ (บุญส่ง หาญพานิช, 2546: 42-43) ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับโลกยุคปัจจุบันที่ได้ชื่อว่าเป็นโลกยุคสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ เป็นเศรษฐกิจที่อาศัยความรู้เป็นตัวขับเคลื่อน ใครมีความรู้คนนั้นมีอำนาจ ถือว่าความรู้เป็นทรัพย์สินทางปัญญา ที่จับต้องไม่ได้ เป็นส่วนหนึ่งของทุนปัญญาซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับองค์กร เป็นสินทรัพย์ที่สามารถนำไปใช้พร้อมๆ กันได้ (พิเชษฐ บัญญัติ, 2549: 2) ใช้ประโยชน์โดยไม่จำกัดทั้งจำนวน สถานที่และเวลา ซึ่งในโลกยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ส่วนต่างๆ ของสังคมก็ย่อมปรับตัวเปลี่ยนแปลงไปเช่นกันโดยที่ทุกสังคมต้องมีความสามารถในการนำความรู้มาสร้างเป็นนวัตกรรม สำหรับใช้เป็นพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคม และพัฒนาสื่อเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว (Enriquez, 2001: 211)

การจัดการความรู้เกิดขึ้นจากการค้นพบว่าองค์กรต้องสูญเสียความรู้ไปพร้อมๆ กับการที่บุคลากรลาออกหรือเกษียณอายุราชการอันส่งผลต่อการดำเนินงานขององค์กรอย่างยิ่ง ดังนั้นจากแนวคิดที่มุ่งพัฒนา

บุคลากรให้มีความรู้เพียงอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอจึงจำเป็นต้องให้องค์กรได้เรียนรู้ไปพร้อมๆ กันด้วย (กรมการปกครอง, 2550) นอกจากนี้ยังเกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และธุรกิจที่ต้องการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันทั้งนี้จากการสำรวจของมูลนิธิ Baldrige award พบว่า ผู้บริหารระดับสูงในองค์กรธุรกิจ (CEO) ส่วนใหญ่เห็นว่าแนวโน้มของธุรกิจให้ความสำคัญกับการจัดการความรู้ถึงร้อยละ 88 เพื่อประโยชน์ในการใช้ความรู้ร่วมกันในองค์กร รองลงมาจากความสำคัญของสังคมโลกาภิวัตน์ (Globalization) ร้อยละ 94 ที่ทุกส่วนของสังคมสามารถแลกเปลี่ยนความรู้และรับรู้ข่าวสารสื่อสารกันได้ ทั่วโลก แต่มีความก้าวหน้าในการใช้ระบบบริหารความรู้ในองค์กรเพียงร้อยละ 20 เท่านั้น นั่นแสดงว่าการจัดการความรู้ยังเป็นเรื่องใหม่ในธุรกิจปัจจุบัน และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความรู้นี้เกิดขึ้นครั้งแรกในช่วงทศวรรษของปี ค.ศ. 1950 ซึ่งนับได้ว่าเป็นยุคแรกของการจัดการความรู้ เป็นยุคของการจัดการข่าวสารข้อมูล (Data Information Management) มุ่งเน้นการสร้างฐานข้อมูลในองค์กรเพื่อใช้ในการบริหาร โดยมีแนวคิดว่าความรู้เป็นสิ่งที่สามารถนำมาบริหารจัดการได้ด้วยการจัดระบบ มีการนำเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของมนุษย์ (อัญญาณี คล้ายสุบรรณ, 2550: 93) ต่อมายุคที่ 2 ปี ค.ศ. 1970 มีการนำเรื่องการจัดการความรู้และประสบการณ์เข้าไปเกี่ยวข้องกับการแยกความ

รู้ออกเป็น 2 ประเภท คือ ความรู้ที่ฝังลึกในตัวบุคคล (Tacit Knowledge) และความรู้ที่เปิดเผย (Explicit Knowledge) (โกศล ศีลธรรม, 2546: 7-10 ; อัญญาณี คล้ายสุบรรณ, 2550: 93 ; บุรชัย ศิริมหาสาคร, 2550: 112-115 ; วิจารณ์ พานิช, 2551)

เป็นยุคที่มุ่งเน้นการถ่ายโอนความรู้ในตัวบุคคลให้กลายเป็นฐานความรู้ขององค์กร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีการนำระบบคอมพิวเตอร์มาช่วยอำนวยความสะดวกในการสื่อสาร และจัดการความรู้ซึ่งก่อให้เกิดยุคที่ 3 คือยุคปัจจุบัน เป็นยุคของการปฏิบัติในชุมชน (Community of Practice: COP) ยุคนี้มุ่งเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเกื้อกูลกันในการทำงาน มากกว่าการสร้างฐานความรู้ในองค์กร (ประพนธ์ ผาสุขยัต, 2550: 23-24)

สำหรับในประเทศไทยนั้น การบริหารจัดการความรู้ เป็นเรื่องใหม่ บุคลากรภาครัฐส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้พื้นฐาน ดังนั้นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 ทางสำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) จึงได้กำหนดให้ทุกภาคส่วนราชการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการความรู้ โดยกำหนดไว้ในคำรับรองการปฏิบัติราชการให้มีการประเมินประสิทธิภาพของหน่วยงานซึ่งประเมินครอบคลุมทั้ง 4 มิติ คือด้านประสิทธิผลตามกลยุทธ์ ด้านคุณภาพการให้บริการ ด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน และด้านการพัฒนาองค์กร (พิเชฐ บัญญัติ,

2549: 2 ; บุรชัย ศิริมหาสาคร, 2550: 233) ซึ่งส่งผลให้หน่วยงานภาครัฐโดยเฉพาะระดับกรมต้องถูกประเมินโดยตรง จึงต้องมีการนำกระบวนการจัดการความรู้มาใช้เพื่อพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร อันส่งผลให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) เมื่อมีการเรียนรู้ มีการเก็บความรู้ การรับความรู้ และการกระจายความรู้ที่เหมาะสม ตรงกับภารกิจหลักขององค์กร ทำให้เกิดความฉลาดขององค์กร หรือเป็นองค์กรอัจฉริยะ สามารถใช้ความฉลาดเหล่านี้แก้ปัญหาและแข่งขันกับองค์กรอื่นได้ และในปีเดียวกันนี้ ทางกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาของชาติ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ ซึ่งกำหนดมาตรฐานไว้ 3 มาตรฐาน ได้แก่มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก มาตรฐานที่ 2 แนวการจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 3 แนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้สังคมแห่งความรู้ (ธีระรุญจริญ, 2550:20) โดยการสร้างการเรียนรู้ให้เข้มแข็ง นอกจากนี้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550 – 2554 ยังได้กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศไทยไว้ว่า การพัฒนาประเทศมุ่งพัฒนาสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” คนไทยมีคุณธรรมนำความรอบรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวยุบอุ่น ชุมชนเข้มแข็งสังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและ

ทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน อยู่ภายใต้การบริหารจัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาล ดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และอยู่ในสังคมโลกอย่างมีศักดิ์ศรี และนอกจากนี้ยังได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของคนให้ได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ความสำเร็จ ความสามารถ มีทักษะในการประกอบอาชีพ มีความมั่นคงในการดำรงชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2551: ร-ข) รวมถึงการอนุรักษ์สร้างเสริมทุนทางสังคมที่เข้มแข็งของประเทศ เป็นรากฐานที่สำคัญทำให้เศรษฐกิจมั่นคงและยั่งยืน (บุญส่ง หาญพานิช, 2546:3) จึงเป็นที่มาของการประเมินทำให้หน่วยราชการเริ่มสนใจเรื่องการบริหารจัดการความรู้

การจัดการความรู้เป็นกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ซึ่งประกอบด้วย การแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้ การจัดเก็บความรู้ การถ่ายโอนความรู้และการใช้ประโยชน์ความรู้ (Marquardt, 1996: 27-30; พรธิดา วิเชียรปัญญา, 2547:43-48 ; น้ำทิพย์ วิภาวิน, 2547: 16-31; บุญส่ง หาญพานิช, 2546: 50-55) และการจัดการความรู้จะประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้ปฏิบัติจะต้องเข้าใจ และมีการจัดการอย่างเป็นระบบ พร้อมกับมีการร่วมมือกันทุกฝ่าย (บดินทร์ วิจารณ์, 2547: 147-148) ทั้งในด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ การเข้าถึงความรู้ การซึมซับความรู้ และการประยุกต์ใช้ความรู้ (Tannonbaum and Alliger, 2000: 15-

12) จากแนวคิดเรื่องการจัดการความรู้ ได้มีการศึกษาค้นคว้านำกระบวนการจัดการความรู้ไปใช้ในหน่วยงานจนประสบความสำเร็จ (วิจารณ์ พานิช, 2547: 62-67) ทั้งภาครัฐและเอกชน จากการศึกษา งานวิจัยที่ประมวลมานั้น พบว่าเป็นงานวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติ การจัดการความรู้ การพัฒนาตัวบ่งชี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานโดยมีคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

คำถามการวิจัย

มีตัวแปรใดบ้างที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากร คือโรงเรียนมัธยมศึกษา

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ปีการ
ศึกษา 2554

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างคือโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 60
โรงเรียน ของทุกเขตพื้นที่ในจังหวัดชัยภูมิ
จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัด
สุรินทร์ และจังหวัดขอนแก่น ใช้จำนวนครู
ของทุกโรงเรียนของทั้ง 5 จังหวัด เป็นกรอบ
ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกกลุ่ม
ตัวอย่างโรงเรียน ด้วยการให้ความน่าจะเป็น
ตามสัดส่วนของ จำนวนครูในแต่ละโรงเรียน

2. ตัวแปรในการวิจัย

2.1 ตัวแปรตามคือ ระดับการจัดการ
ความรู้ของโรงเรียนซึ่งประกอบด้วย 6 องค์
ประกอบหลักคือ (1) การกำหนดความรู้ (2)
การแสวงหาความรู้ (3) การสร้างความรู้ (4)
การแลกเปลี่ยนความรู้ (5) การเก็บความรู้
(6) การนำความรู้ไปใช้

2.2 ตัวแปรต้น มี 7 ตัวแปร คือ

- 1) ระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการ
ของผู้บริหารโรงเรียน
- 2) ระดับแรงจูงใจใฝ่รู้ของผู้บริหาร
โรงเรียน
- 3) ระดับแรงจูงใจใฝ่รู้ของครู
- 4) ระดับเจตคติของผู้บริหารการ
โรงเรียนที่มีต่อการจัดการความรู้

5) ระดับเจตคติของครูที่มีต่อการ
จัดการความรู้

6) ระดับความร่วมมือในการปฏิบัติงาน

7) วัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียน

(1) วัฒนธรรมแบบครอบครัว

(2) วัฒนธรรมแบบเปลี่ยนแปลง

พัฒนา

(3) วัฒนธรรมองค์กรแบบ

ราชการ

(4) วัฒนธรรมองค์กรแบบการ

ตลาด

3. แหล่งข้อมูลในการวิจัย

3.1 ผู้ให้ข้อมูล ระดับการจัดการ
ความรู้ของโรงเรียน ระดับความเป็นผู้นำทาง
วิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ระดับความ
ร่วมมือในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร
และบุคลากรในโรงเรียน วัฒนธรรมองค์กร
ของโรงเรียนได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ที่
เป็นกลุ่มตัวอย่าง 60 คน และครูผู้สอน 5
คนที่เลือกแบบสุ่มจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่ม
ตัวอย่าง รวมครู 300 คน

3.2 ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับระดับแรง
จูงใจใฝ่รู้ของผู้บริหารโรงเรียน และระดับ
เจตคติของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการ
จัดการความรู้ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน
จำนวน 60 คน

3.3 ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับระดับแรง
จูงใจใฝ่รู้ของครู เจตคติของครูที่มีต่อการ
จัดการความรู้ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 300

คน เป็นกลุ่มเดียวกับผู้ให้ข้อมูล ระดับการจัดการ ความรู้ ระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้ดำเนินการโรงเรียน ความร่วมมือของผู้ดำเนินการและบุคลากรในโรงเรียน วัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถาม จำนวน 6 ฉบับดังนี้

4.1 เครื่องมือที่ใช้วัดระดับตัวแปรตาม

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการจัดการความรู้ของโรงเรียนใช้แบบสอบถามของ วิลาวุธย์ มาคุ้ม (2549) จำนวน 80 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.914

4.2 เครื่องมือที่ใช้วัดค่าตัวแปรต้น

ฉบับที่ 2 แบบสอบถาม ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้ดำเนินการโรงเรียน ใช้แบบสอบถามของ ราชนันท์ บุญธิมา (อ้างถึงใน สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์, 2548) จำนวน 6 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.869 ใช้สอบถามผู้ดำเนินการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และครูผู้สอน จำนวน 5 คน ของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัย ที่เลือกมาแบบสุ่ม

ฉบับที่ 3 แบบวัดแรงจูงใจใฝ่รู้ของผู้ดำเนินการโรงเรียนและครูผู้สอน ใช้แบบสอบถามของ สมศักดิ์ ชาญสูงเนิน (2552) จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.911 ถึง 0.919 มีค่าความเชื่อมั่น 0.919

ฉบับที่ 4 แบบวัดเจตคติของผู้ดำเนินการโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียน ใช้แบบวัดเจตคติของ สมศักดิ์ ชาญสูงเนิน (2552) จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.865 ถึง 0.880 และ มีค่า ความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.876

ฉบับที่ 5 แบบสอบถามความร่วมมือในการปฏิบัติงานของผู้ดำเนินการและบุคลากรในโรงเรียน ใช้แบบสอบถามของ ศิริกาญจน์ ไกรบำรุง (2553) จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.363 ถึง 0.952 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.981 ฉบับที่ 6 แบบสอบถามวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียน ใช้แบบสอบถามของสุวัฒน์ วิวัฒนานนท์ (2548) จำนวน 16 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.37 ถึง 0.77 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง จากแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

คำนวณค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน ค่าน้ำหนัก ความสำคัญของตัวแปรต้นที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลังสอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ ระดับการจัดการความรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ระดับแรงจูงใจใฝ่รู้ของผู้บริหารโรงเรียน ระดับ

เจตคติของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการจัดการความรู้ ระดับแรงจูงใจใฝ่รู้ของครู ระดับเจตคติของครูที่มีต่อการจัดการความรู้ ระดับความร่วมมือในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียน และวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียน ได้เสนอในตาราง 1

ตาราง 1 ค่าสถิติเกี่ยวกับระดับการจัดการความรู้ ระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ระดับแรงจูงใจใฝ่รู้ของผู้บริหารโรงเรียน ระดับเจตคติของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการจัดการความรู้ ระดับแรงจูงใจใฝ่รู้ของครู ระดับเจตคติของครูที่มีต่อการจัดการความรู้ ระดับความร่วมมือในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียน และวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (N = 60)

ตัวแปร	N	$\bar{X}$	S.D.	CV	ช่วงคะแนน	ความหมายของระดับคะแนนเฉลี่ย
1. ระดับการจัดการความรู้ (KM)	60	4.199	0.210	5.005	1-5	มาก
2. ระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน (ASL)	60	4.163	0.319	7.668	1-5	สูง
3. แรงจูงใจใฝ่รู้ของผู้บริหารโรงเรียน (LML)	60	4.266	0.340	8.034	1-5	สูง
4. ระดับเจตคติของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการจัดการความรู้ (ATL)	60	4.216	0.338	8.024	1-5	ดี

ตัวแปร	N	$\bar{X}$	S.D.	CV	ช่วง คะแนน	ความหมาย ของระดับ คะแนน เฉลี่ย
5. ระดับแรงจูงใจใฝ่รู้อยู่ของครู (LMT)	60	4.404	0.349	7.935	1-5	สูง
6. ระดับเจตคติของครูที่มีต่อการจัดการ ความรู้ (ATT)	60	4.234	0.411	9.716	1-5	ดี
7.ระดับความร่วมมือในการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการและบุคลากรในโรงเรียน (CO)	60	3.885	0.509	13.109	1-5	มาก
8. วัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียน	60					ร้อยละ
8.1 วัฒนธรรมองค์กรแบบครอบครัว (FC)	12	-	-	-	-	20.00
8.2 วัฒนธรรมองค์กรแบบเปลี่ยนแปลงพัฒนา (CC)	29	-	-	-	-	48.33
8.3 วัฒนธรรมองค์กรแบบราชการ (BC)	7	-	-	-	-	11.67
8.4 วัฒนธรรมองค์กรแบบการตลาด MC)	0	-	-	-	-	0
8.5 วัฒนธรรมองค์กรแบบไม่สามารถจัดประเภทได้ (NOC)	12	-	-	-	-	20.00

จากค่าสถิติในตาราง 1 แปลความหมายได้ดังนี้

1. โรงเรียนมีการจัดการความรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.199$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.210 ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผันร้อยละ

5.005 แสดงว่าในแต่ละโรงเรียน มีระดับการจัดการความรู้แตกต่างกันน้อย

2. ผู้อำนวยการโรงเรียนมีความเป็นผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.163$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.319 ค่าสัมประสิทธิ์

ความแปรผันร้อยละ 7.668 แสดงว่าผู้อำนวยการโรงเรียนของการเรียนของแต่ละโรงเรียนมีระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการแตกต่างกันน้อย

3. ผู้อำนวยการโรงเรียนมีระดับแรงจูงใจ ใฝ่รู้อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.266$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.340 ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผันร้อยละ 8.034 แสดงว่าผู้อำนวยการโรงเรียนแต่ละโรงเรียนมีแรงจูงใจใฝ่รู้อย่างแตกต่างกันน้อย

4. ผู้อำนวยการโรงเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.216$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.338 ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผันร้อยละ 8.024 แสดงว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนของแต่ละโรงเรียน มีเจตคติที่ดีต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียน แตกต่างกันน้อย

5. ครูมีแรงจูงใจใฝ่รู้อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.404$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.349 ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผันร้อยละ 7.935 แสดงว่าครูแต่ละโรงเรียนมีแรงจูงใจใฝ่รู้อย่างแตกต่างกันน้อย

6. ครูมีเจตคติต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.234$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.411 ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผันร้อยละ 9.716 แสดงว่าครูของแต่ละโรงเรียนมีเจตคติต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนแตกต่างกันน้อย

7. บุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานในโรงเรียนอยู่ในระดับ

มาก ($\bar{X} = 3.885$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.509 ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผันร้อยละ 13.109 แสดงว่าบุคลากรในโรงเรียนแต่ละโรงเรียน ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานแตกต่างกันพอควร

8. วัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนจากกลุ่มตัวอย่าง 60 โรงเรียน พบว่ามีโรงเรียนที่มีวัฒนธรรมแบบครอบครัว (FC) ร้อยละ 20.00 มีวัฒนธรรมองค์กรแบบเปลี่ยนแปลงพัฒนา (CC) ร้อยละ 48.33 มีวัฒนธรรมองค์กรแบบราชการ (BC) ร้อยละ 11.67 ไม่สามารถจัดประเภทได้ (NOC) ร้อยละ 20.00 และวัฒนธรรมองค์กรแบบการตลาด (MC) ไม่มี

เพื่อวิเคราะห์ให้เห็นชัดว่าตัวแปรต้นตัวใดส่งผลต่อระดับการจัดการความรู้ของโรงเรียน จึงทำการวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณ และคำนวณน้ำหนักความสำคัญ (β) ระหว่างตัวแปรซึ่งได้แก่ ระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน แรงจูงใจใฝ่รู้อยู่ของผู้อำนวยการโรงเรียน ระดับเจตคติของผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีต่อการจัดการความรู้ ระดับความร่วมมือในการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการและบุคลากรในโรงเรียน วัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนแบบครอบครัว วัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนแบบเปลี่ยนแปลงพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนแบบราชการ กับการจัดการความรู้ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลเสนอในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ และค่าน้ำหนักความสำคัญ (β) ระหว่าง ระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน ระดับแรงจูงใจใฝ่รู้ของผู้อำนวยการโรงเรียน ระดับเจตคติของผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีต่อการจัดการความรู้ ระดับแรงจูงใจใฝ่รู้ของครู ระดับเจตคติของครูที่มีต่อการจัดการความรู้ ระดับความร่วมมือในการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการและบุคลากรในโรงเรียน และวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนที่ส่งผลต่อระดับการจัดการความรู้ (N = 60)

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตามคือระดับการจัดการความรู้ (β)
ระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน (ASL)	.236
แรงจูงใจใฝ่รู้ของผู้อำนวยการโรงเรียน (LML)	-.243
ระดับเจตคติของผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีต่อการจัดการความรู้ (ATL)	.322*
ระดับแรงจูงใจใฝ่รู้ของครู (LMT)	.123
ระดับเจตคติของครูที่มีต่อการจัดการความรู้ (ATT)	.013
ระดับความร่วมมือในการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการและบุคลากรในโรงเรียน (CO)	.243
วัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนแบบครอบครัว (FC)	-.160
วัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนแบบเปลี่ยนแปลงพัฒนา (CC)	-.055
วัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนแบบราชการ (BC)	-.295*
R	0.591*
R ²	0.350

** P < .05

ในการแปลความหมายค่าสถิติในตาราง 2 แปลเฉพาะค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติเท่านั้น ค่า R ค่า R² และ (β) ในตาราง

2 แปลความหมายได้ดังนี้ ตัวแปรต้นทั้ง 9 ตัว มีตัวแปรเพียง 2 ตัวเท่านั้นที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ

ระดับเจตคติของผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีต่อการจัดการความรู้ (ATL) ส่งผลทางบวกต่อระดับการจัดการความรู้ ($\beta = 0.322$) และวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนแบบราชการ (BC) ส่งผลทางลบต่อระดับการจัดการความรู้ ($\beta = -0.295$) มีข้อสังเกตว่าความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน (ASL ; $\beta = 0.236$) และความร่วมมือในการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการและบุคลากรในโรงเรียน (CO ; $\beta = 0.243$) มีแนวโน้มส่งผลทางบวกต่อระดับการจัดการความรู้ สามารถอธิบายความแปรปรวนของระดับการจัดการความรู้ ได้ ร้อยละ 35 ($R = 0.591$; $R^2 = 0.350$)

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการจัดการความรู้ พบว่าโรงเรียนมีการจัดการความรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.199$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.210 ค่าสัมประสิทธิ์ความผันแปรร้อยละ 5.005 แสดงว่าในแต่ละโรงเรียนมีระดับการจัดการความรู้แตกต่างกันน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวสันต์ ลาจน์ทีก (2548) ที่วิจัยพบว่าระดับการจัดการความรู้ของโรงเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรต้นทั้ง 9 ตัวแปร มีเพียง 2 ตัวแปรเท่านั้นที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ (KM) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .05$ ซึ่งได้แก่เจตคติของ

ผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีต่อการจัดการความรู้ (ATL) ส่งผลทางบวก ($\beta = 0.322$) และวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนแบบราชการ (BC) ส่งผลทางลบ ($\beta = -0.295$) สามารถอธิบายความแปรปรวนของระดับการจัดการความรู้ได้ร้อยละ 35 ($R = 0.591$; $R^2 = 0.350$) ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .05$ การที่เจตคติที่ดีของผู้อำนวยการโรงเรียนส่งผลต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียนนั้นเป็นไปตามที่ สิงห์ แกรนวิลล์และดิกคา (Singh, Granville and Dicka, 2002) วิจัยพบว่าความสำเร็จของการปฏิบัติงานใดๆขึ้นอยู่กับเจตคติที่ดีของผู้ปฏิบัติที่มีต่อสิ่งนั้น และมีข้อสังเกตว่าความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน (ASL) ($\beta = 0.236$) และความร่วมมือในการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการและบุคลากรในโรงเรียน (CO) ($\beta = 0.243$) มีแนวโน้มส่งผลทางบวกต่อระดับการจัดการความรู้ การที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้อำนวยการโรงเรียนมีความสามารถในการใช้ทักษะ ความรู้ เทคนิควิธีการบริหารที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการเรียนการสอน ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการพัฒนาการเรียนการสอน ส่งเสริมความเป็นเลิศทางการศึกษา และนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ถ้าผู้อำนวยการโรงเรียนมีความเป็นผู้นำทางวิชาการสูงแล้วย่อมมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของโรงเรียน ดังเช่นผลงานวิจัยของ สมิธ (Smith, 1997: 716) ที่พบว่าความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน มี

ความสัมพันธ์กับความสำเร็จขององค์กร ดาเวนพอร์ต (Davenport, 1997: 578) พบว่าพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับ การปฏิบัติงาน ทำให้ผู้บริหารประสบความสำเร็จ สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์ (2548:70) พบว่าความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน และมีผลทางอ้อมเชิงบวกต่อความพึงพอใจในการทำงานของครู นอกจากนี้ สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์และนิคม นาคอ้าย (2550: 7) ยังพบว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการเรียนการสอนของครู และสมศักดิ์ ชาญสูงเนิน (2552:87-89) พบว่าความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนส่งผลทางบวกต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาจากผลการศึกษาดังกล่าว ก็นับว่าสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการมีแนวโน้มส่งผลทางบวกต่อการจัดการความรู้ของโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

อีกหนึ่งระดับความร่วมมือในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียน มีแนวโน้มส่งผลทางบวกต่อการจัดการความรู้ นั่น ทั้งนี้เนื่องจากการปฏิบัติงานของโรงเรียนใด ๆ จะสำเร็จลงได้ก็ด้วยความร่วมมือของบุคคลในองค์กร ความร่วมมือเป็นพลังทำให้ผลงานที่ร่วมกันทำ มีปริมาณมากกว่า

และมีคุณภาพที่ดีกว่าที่แยกกันทำ และเป็นพลังก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ เกิดความผูกพันระหว่างผู้อำนวยการและบุคลากรในโรงเรียน และยังช่วยยกระดับแรงจูงใจในการให้ความร่วมมือ ในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ด้วย และความร่วมมือของบุคคลในโรงเรียนจะทำให้เกิดประสิทธิผลดีขึ้น (Hoy and MisKel, 2001: 289-290) ดังเช่นผลงานวิจัยของ โฮกแลนด์ (Hoagland, 1986) ที่พบว่าความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับขวัญกำลังใจในการทำงานของครู คูเปอร์แมน (Cooperman, 1997) พบว่าความร่วมมือของบุคคลกรในโรงเรียนมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน เมื่อพิจารณาผลการศึกษาดังกล่าวจะเห็นว่าความร่วมมือของผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนเป็นตัวแปรสำคัญต่อความสำเร็จของโรงเรียน จึงมีแนวโน้มที่จะส่งผลทางบวกต่อการจัดการความรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย

ผลการวิจัยพบว่าเจตคติของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการจัดการความรู้ส่งผลทางบวกต่อการจัดการความรู้และความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน

ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการและบุคลากรในโรงเรียน มีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อระดับ การจัดการความรู้ดังนั้นผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรสนับสนุนและพัฒนาให้โรงเรียน มีผู้บริหารที่มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ มีทักษะในการบริหารการเปลี่ยนแปลง พัฒนา รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนา เจตคติที่ดีต่อการจัดการความรู้ ตลอดจนเสริมสร้างความร่วมมือในการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการและบุคลากรในโรงเรียนให้มากขึ้น ตลอดจนในการคัดเลือกและแต่งตั้งผู้อำนวยการโรงเรียน การคัดเลือกบุคคลที่มีเจตคติที่ดีต่อการจัดการความรู้ และเป็นบุคคลที่มีลักษณะเป็นผู้นำทางวิชาการ

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปปฏิบัติ

ผลการวิจัยพบว่า เจตคติของผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีต่อการจัดการความรู้ส่งผลกระทบต่อการจัดการความรู้ และความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการและบุคลากรในโรงเรียน มีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อระดับ การจัดการความรู้ ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ต้องสนับสนุนและพัฒนาความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการโรงเรียน เจตคติที่ดีของผู้อำนวยการที่มีต่อ

การจัดการความรู้และความร่วมมือในการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการและบุคลากรในโรงเรียนให้มากขึ้น ย่อมทำให้ระดับการปฏิบัติการจัดการความรู้ของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้นด้วย

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

3.1 จากการวิจัยพบว่าเจตคติของผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีต่อการจัดการความรู้ส่งผลกระทบต่อการจัดการความรู้ และความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน ความร่วมมือในการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการและบุคลากรในโรงเรียน มีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อระดับการจัดการความรู้ จึงควรศึกษาว่ามีตัวแปรใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อเจตคติ ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน และความร่วมมือในการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการและบุคลากรในโรงเรียน

3.2 งานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะระดับการปฏิบัติการจัดการความรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่านั้น จึงควรศึกษาระดับปฏิบัติการจัดการความรู้ของครูระดับมัธยมศึกษาในสังกัดอื่นๆเช่น สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือสถานศึกษาเอกชนหรือสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาต่อไป

References

- Anyanee Klaisuban. (2007). Fundamental Knowledge Management. Bangkok: tchkasem Printing Group.
- Bodin Wichan. (2004). From Knowledge Management to Practical Wisdom. 2nd Edition. Bangkok: Thankamol.
- Boonsong Hanpanich. (2003). The Development of Knowledge Management Models in Thai Higher Education Institutions. Thesis, Doctor of Philosophy in Education. Bangkok: Graduate School, Chulalongkorn University.
- Burachai Siramahasakorn. (2007). Excellence through Knowledge Management. Bangkok: Saengdao.
- Cooperman, Dan R. (1997, September). "Collaborative Management, Teacher Characteristics, and Instructional Practice: HLM Analysis of The Prospects Data Survey." Dissertation Abstracts International. 58 (03): 661-A.
- Davenport, T. H. (1997). Information Ecology. New York: Oxford University.
- Department of Provincial Administration. (2007). Manual for Operation in southern bordering provinces. Bangkok: Internal Security Affairs Bureau, Coordination centre for the administration of the southern bordering provinces.
- Enriquez, J. (2001). As the Future Catches You. New York: Tuttle-Mori.
- Hersey, Paul and Blanchard, Kenneth H. (1993). Management of Organizational Behavior: Utilizing Human Resources. Englewood Cliffs, N.J.A. Simon and Schmaste Company.
- Hoy, Wayne K. and Miskel, Cecil G. (2001). Educational Administration: Theory, Research Practice. 6th ed. Singapore: McGraw-Hill.
- Kosol Deeseentharn. (2003) Knowledge Management in the New Economy. Bangkok: Tana Press & Graphic.

- Marquardt, Michael J. (1996). *Building the Learning Organization*. New York: McGraw–Hill.
- Namtip Wipawin. (2004). *Knowledge Management and Knowledge Assets*. Bangkok: SR Printing Mass Products.
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2008). *The Tenth National Economic and Social Development Plan*. Bangkok: Kansassana Publishing.
- Office of the Public Sector Development Commission and Thailand Productivity Institute. (2005). *Knowledge Management Action Plan Development Manual*. Bangkok: Thailand Productivity Institute.
- Phichet Banyat. (2006). "Organizational Knowledge Management." *Chiang Mai University Library Journal*. 13 (1): 1-16.
- Pornthida Wichianpanya. (2004). *Basic Knowledge Management and the Application*. Bangkok: Thankamol Publishing.
- Prapon Phasukyud. (2007). *Knowledge Management for Newbies*. 11th Edition. Bangkok: Yaimai.
- Prasit Sarasant. (1999). *Managerial Behavior Related to Primary School Administrators' Managerial Achievement*. Dissertation, Doctor of Philosophy in Education. Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University, Prasarnmit Campus.
- Samreng Boonruangrutana, Suwat Wiwatthananon and Nikom Nak-ay. (2007). "The Search for Practical Models of Students' Educational Results with the Least Variables." *Vongchavalitkul University Academic Journal*. 1: 7-13.
- Singh, K., Granvill, M. and Dicka. S. (2002). "Mathematics and Science Achievement: Effects of Motivation, Interest and Academic Engagement." *The Journal of Education Research*. 95 (6): 323-332.
- Sirikarn Kraibamrung. (2010). *Variables Affecting Levels of School-Based Management Performance of Basic Education Institutions*. Thesis, Doctor of Philosophy in Education. Nakhon Ratchasima: Faculty of Education, Vongchavalitkul University.

- Smith, E.W. (1997). *The Education Encyclopedia*. New Jersey: Prentice Hall.
- Somsak Chansungnoen. (2009). *Variables Affecting Levels of Learning Organization in Schools*. Thesis, Doctor of Philosophy in Education. Nakhon Ratchasima: Faculty of Education, Vongchavalitkul University.
- Suwat Wiwatthananon. (2005). *The Multi-Level Factors Affecting the Effectiveness of the Government Secondary Schools in the Bangkok Metropolis*. Thesis, Doctor of Philosophy in Education. Nakhon Ratchasima: Graduate School, Vongchavalitkul University.
- Tannonbaum, S.I.,and Alliger, G.M. (2000). *Knowledge Management: Clarifying the Key Issue*. U.S.A.: the International Association for Human Resource Information Management.
- Teera Runcharoen. (2007). *Professionalism in Educational Administration in the Age of Educational Revolution*. Bangkok: Khao Fang.
- Vicharn Panich. (2008). *Practical Knowledge Management*. 4th Edition. Bangkok: Sukkhapabjai.
- Vicharn Panich. (2004, May-June). "Knowledge Triangle." *Academic Journal of Education*. 1 (1): 9-12.
- Wasan Lajantuk. (2005). *Knowledge Management at Basic Education Schools under the Office of Khon Kaen Educational Service Area 4*. Thesis, Master of Education. KhonKaen: Graduate School, Khon Kaen University.
- Wilawan Makhum. (2006). *The Development of Indicators for Knowledge Management of Teachers in Basic Education Institutions under the Ministry of Education*. Thesis, Doctor of Philosophy in Education. Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University, Prasarnmit Campus.

ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนยโสธรพิทยาคม จังหวัดยโสธร

Group Activity Effect for Developing Mathayomseuksa 4 Students' Responsibility under Yasothonpitthayakhom School

จินตนา พรราวศรี¹, พัฒนานุสรณ์ สธภาพรวงศ์², ลักขณา สรีวัฒน์³

Jintana Prownsr¹, Phathananusorn Sathapornwong², Lakkhana Sariwat³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลการใช้กิจกรรมกลุ่มและผลการใช้คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนและหลังการทดลอง และเปรียบเทียบผลการพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการใช้กิจกรรมกลุ่มและการใช้คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนว กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนยโสธรพิทยาคม จังหวัดยโสธร ที่ได้จากการคัดกรองของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความรับผิดชอบต่ำ จำนวน 40 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 20 คน โดยกลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม และกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มควบคุมที่ได้รับการใช้คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนว เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบวัดความรับผิดชอบ โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม และคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนว สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test (Dependent Sample, Independent Samples) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความรับผิดชอบสูงขึ้น แต่กลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มมีความรับผิดชอบสูงขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการใช้คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: กิจกรรมกลุ่ม คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนว ความรับผิดชอบ

1 นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3 รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

1 M.Ed. Candidate in Educational Psychology, Faculty of Education, Mahasarakham University

2 Assistance Professor, Faculty of Education, Mahasarakham University

3 Associate Professor, Faculty of Education, Mahasarakham University

Abstract

This study aimed to compare the effect of group activity and the effect of a handbook of guidance activity for developing Mathayomsuksa 4 students' responsibility after and before the treatment as well as to compare the effects of Mathayomsuksa 4 students' responsibility after the treatment between group activity and a handbook of guidance activity. The samples were 40 Mathayomsuksa 4 students with low responsibility screened through student assistance center under Yasothonpithaya khom School, Yasothon province in the 2010 academic year. They were broken in to 2 groups, each of 20 and treated group 1 as an experimental group through group activity, group 2 as a control group through a handbook of guidance activity. The instruments composed of a set of 20-item questions on responsibility, a group activity program, and a handbook of guidance activity management. The statistics for data analyses were mean, standard deviation and t-test (Dependent samples and independent samples). The study results revealed that the students treated through group activity as well as those treated through a handbook of guidance activity had higher responsibility that of those through group activity was higher than that of those through a handbook of guidance activity at .05 level of statistical significance.

Keywords: group activity, a hand book of guidance activity, responsibility

บทนำ

การพัฒนาประเทศจะประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชาชนประเทศนั้น ๆ เป็นสำคัญ การจัดการศึกษาให้เด็กและเยาวชนถือว่าเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10

(2550-2554) ให้นโยบายว่าการสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจของคนโดยการเสริมสร้างบทบาทของสถาบันครอบครัว สถาบันทางศาสนา และสถาบันการศึกษาในการยึดเหนี่ยวจิตใจ สร้างศรัทธาและปลูกฝังให้คนยังยึดถือในศีลธรรมพื้นฐาน คือการเคารพในศักดิ์ศรี คุณค่า สิทธิและหน้าที่ของความเป็นคนอย่างเท่าเทียมกัน ยึดมั่นในความดีทั้งของ

ตนและผู้อื่นการพัฒนาคนให้มีความรับผิดชอบในด้านต่าง ๆ เป็นคุณลักษณะจริยธรรมทางสังคมอีกอย่างหนึ่งที่จะเป็นภูมิคุ้มกันให้เขามีความรอบรู้เท่าทันและพร้อมเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของสังคมโลกในปัจจุบันที่จะส่งผลให้เขาประสบผลสำเร็จและอยู่ในสังคมได้อย่างสง่างาม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552: 8) ความรับผิดชอบเป็นจริยธรรมประการหนึ่งที่เด็กและเยาวชนจะต้องได้รับการพัฒนาและปลูกฝัง เพราะการประสบผลสำเร็จหรือประสบความล้มเหลวในการเรียนหรือการทำงานนั้นขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กในวัยเรียนที่กำลังเติบโตและจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ หากไม่ได้รับการปลูกฝังและส่งเสริมพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสมแล้วก็จะก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ในสังคมตามมาอีกมากมาย (ลักขณา สรีวิวัฒน์, 2554: 106) การพัฒนาจริยธรรมด้านต่าง ๆ รวมถึงด้านความรับผิดชอบมีข้อจำกัดในเรื่องเนื้อหาทางด้านจริยธรรมซึ่งค่อนข้างเป็นนามธรรม การเรียนการสอนยังขาดคุณภาพจึงได้มีการศึกษาการใช้รูปแบบวิธีการต่าง ๆ เช่น การใช้ตัวแบบ การเข้ากลุ่มให้คำปรึกษา การใช้กิจกรรมกลุ่มซึ่งวิธีการต่าง ๆ เหล่านี้ช่วยสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ให้มีการเคลื่อนไหวไปกับกิจกรรมและเนื้อหาควบคู่กันไป โดยมีจุดประสงค์เพื่อฝึกความรับผิดชอบ ผู้วิจัยเลือกการพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม เพราะมีความเหมาะสมกับ

เด็กวัยรุ่น โดยเน้นให้มีส่วนร่วมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในกลุ่มเป็นส่วนใหญ่ บทหลักการเรียนรู้ทางทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ เป็นกระบวนการสำคัญในการเรียนรู้ (พนม ลีมาอารีย์. 2548: 47) โรงเรียนยโสธรพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดยโสธรเป็นสถาบันการศึกษาที่สร้างนักเรียนให้มีความรู้คุณธรรม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อสังคม อย่างไรก็ตามยังมีนักเรียนบางกลุ่มที่ขาดความรับผิดชอบในการเรียนและการทำงานโดยเฉพาะนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่พบว่าไม่ค่อยสนใจเรียน ไม่มีความอดทนอดกลั้น และมักจะหนีเรียน ผู้วิจัยในฐานะครูแนะแนวที่ทำหน้าที่จัดกิจกรรมแนะแนวและให้คำปรึกษานักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จึงได้พัฒนานักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ให้มีการปรับพฤติกรรมที่ดีขึ้นโดยการใช้คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวซึ่งยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร ผู้วิจัยจึงต้องการทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มพัฒนานักเรียนที่มีความรับผิดชอบต่ำให้มีความรับผิดชอบสูงขึ้น และเปรียบเทียบกับคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อให้ทราบว่าวิธีใดให้ผลการพัฒนาดีกว่ากัน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนกลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังการใช้กิจกรรมกลุ่ม

2. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนกลุ่มควบคุมระหว่างก่อนและหลังการใช้คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนว

3. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองหลังการใช้กิจกรรมกลุ่มและกลุ่มควบคุมหลังการใช้คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนว

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนกลุ่มทดลองหลังการใช้กิจกรรมกลุ่มมีความรับผิดชอบสูงขึ้น

2. นักเรียนกลุ่มควบคุมหลังการใช้คู่มือการจัดการกิจกรรมแนะแนวมีความรับผิดชอบสูงขึ้น

3. นักเรียนกลุ่มทดลองหลังการใช้กิจกรรมกลุ่มมีความรับผิดชอบสูงขึ้นแตกต่างจากกลุ่มควบคุมหลังการใช้คู่มือการจัดการกิจกรรมแนะแนว

วิธีดำเนินการวิจัย

กระบวนการและวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. เลือกนักเรียนที่มีปัญหาด้านความรับผิดชอบจากข้อมูลจากระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้จำนวน 80 คน

2. นักเรียนทั้ง 80 คน ทำแบบวัดความรับผิดชอบเพื่อประเมินตนเอง ปรากฏว่ามีนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ความรับผิดชอบต่ำจำนวน 60 คน

3. ผู้วิจัยถามความสมัครใจของนักเรียนที่ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม พบว่ามีนักเรียนสมัครใจ จำนวน 40 คน

4. ผู้วิจัยนำคะแนนจากแบบวัดความรับผิดชอบของนักเรียนทั้ง 40 คนมาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยแล้ว แยกลำดับเป็นเลขคู่และเลขคี่ ได้กลุ่มเลขคู่เป็นกลุ่มควบคุมโดยใช้คู่มือการจัดการกิจกรรมการแนะแนว และกลุ่มเลขคี่เป็นกลุ่มทดลองโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม จำนวนกลุ่มละ 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบวัดความรับผิดชอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .23 ถึง .79 และค่าความเชื่อมั่น .78 โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม จำนวน 9 กิจกรรม และคู่มือการจัดการกิจกรรมการแนะแนว 1 เล่ม

การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมตามโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มกับกลุ่มทดลอง และดำเนินการตามคู่มือการจัดการกิจกรรมแนะแนวกับกลุ่มควบคุม แบบต่อเนื่องแต่ละกลุ่มใช้เวลา 14 ชั่วโมง ในระยะเวลา 1 เดือน

2. ติดตามผลในช่วง 2 สัปดาห์หลังการดำเนินกิจกรรมกลุ่มกับกลุ่มทดลองและตามคู่มือการจัดการกิจกรรมแนะแนวกับกลุ่มควบคุม โดยการสังเกต และสอบถามครูผู้สอน เพื่อนร่วมชั้นเรียนทั้งสองกลุ่มเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลช่วงแรก

3. หลังจากเสร็จสิ้นการติดตามผลการทดลองแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มทำแบบวัดความรับผิดชอบชุดเดิม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงหลังและนำข้อมูลทั้งหมดไปเตรียมการวิเคราะห์ตามความมุ่งหมายต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปจากเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยทำการวิเคราะห์ดังนี้

1. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มระหว่างก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t-test (dependent sample)

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการใช้คู่มือการจัดกิจกรรมการแนะแนวระหว่างก่อนและหลังการดำเนินการ โดยใช้ t-test (dependent sample)

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มและกลุ่มที่ได้รับการใช้คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนว โดยใช้ t-test (independent samples)

ผลการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

กลุ่มทดลองมีความรับผิดชอบสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มควบคุมมีความรับผิดชอบสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความรับผิดชอบสูงขึ้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยกลุ่มทดลองมีความรับผิดชอบสูงขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุม

อภิปรายผล

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มมีความรับผิดชอบสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้เพราะหลักการของกิจกรรมกลุ่มคือการนำเอาประสบการณ์มาวางแผนและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการในสมาชิกแต่ละคนรวมถึงการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยรวม และประสบการณ์ของกลุ่มจะทำให้เกิดพัฒนาการทั้งในตัวบุคคลและในกลุ่มทำให้ดำเนินไปด้วยความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย นอกจากนี้กิจกรรมกลุ่มยังจะต้องเกี่ยวข้องกับการรับรู้เรื่องที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของบุคคลอื่น และการแสดงออกถึงความเข้าใจดังกล่าวจะเป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพกับบุคคลอื่นด้วย นอกจากนี้กิจกรรมกลุ่มยังช่วยให้สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนรู้จักคุ้นเคยและเข้าใจในบทบาทของตนได้

เป็นอย่างดี จึงมีการร่วมมือกันดำเนินงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจนบรรลุเป้าหมาย และทำให้เข้าใจว่ากลุ่มต้องผ่านระยะต่าง ๆ ได้แก่ระยะที่บุคคลแต่ละคนมีการแข่งขันและมีศูนย์กลางอยู่ที่ตนเอง บางครั้งอาจมีความขัดแย้งและความคับข้องใจแต่ก็ช่วยกันจัดปัญหาดังกล่าวออกไปได้ ทำให้กลุ่มเกิดความสามัคคีกันร่วมมือกันทำผลงานให้สำเร็จและยึดกลุ่มเป็นศูนย์กลาง (คมเพชร ฉัตรศุภกุล, 2522: 23) สอดคล้องกับพ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2532: 80) ที่ให้แนวคิดไว้ว่ากิจกรรมกลุ่มช่วยให้นักเรียนแต่ละคนมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง ได้เรียนรู้ผลจากการกระทำของตนเองและผู้อื่น จากข้อมูลย้อนกลับของสมาชิกในกลุ่ม ทำให้แต่ละคนสามารถนำเอาประสบการณ์ที่ได้รับไปพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ที่ยังบกพร่องให้ดีขึ้นได้ ลักษณะของกิจกรรมกลุ่มมีลำดับการปฏิบัติเป็นขั้น ๆ เริ่มต้นด้วยขั้นลงมือปฏิบัติที่ทำให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ตามมาด้วยขั้นลงมือปฏิบัติซึ่งช่วยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองทำให้เกิดความรู้สึกและเกิดความเข้าใจตนเอง อันจะนำไปสู่การค้นพบสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง หลังจากขั้นปฏิบัติแล้วขั้นต่อไปคือขั้นวิเคราะห์เป็นขั้นที่นักเรียนได้วิเคราะห์ถึงสิ่งต่าง ๆ ที่ได้กระทำลงไปแล้ว โดยครูใช้คำถามว่าอะไร ทำไม่ อย่างไร เพื่อให้นักเรียนสามารถรวบรวมความรู้ และการมีส่วนร่วมทางอารมณ์ให้เป็นจุดเดียว และขั้นสุดท้ายคือขั้นนำไปใช้หรือประยุกต์ใช้กับตนเองและ

ผู้อื่น เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้รับความก้าวหน้าไปอีกขั้นหนึ่งคือสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้กับตนเองและผู้อื่นได้ (วิภา วโรตมะวิชญ์, 2530: 253) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของอชิรญา แหมไธสง (2553: 78) ที่พบว่าการระดมพลังสร้างสรรค์ และการเสริมแรงด้วยการให้ข้อมูลย้อนกลับทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ขาดความรับผิดชอบต่อตนเองเกิดจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อตนเอง

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับคู่มือการจัดกิจกรรมการแนะแนวมีความรับผิดชอบสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งผลปรากฏเช่นนี้เนื่องมาจากกิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของนักเรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเอง สามารถเสริมสร้างทักษะชีวิต รวมถึงวุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญาและการสร้างสัมพันธภาพที่ดี (พนม ลิมอารีย์, 2548: 26) สอดคล้องกับสมรทองดี และปราณี รามสูตร (2545: 138) ที่กล่าวว่ากิจกรรมแนะแนวเป็นประมวลประสบการณ์ทุกรูปแบบที่จัดให้ หรือสนับสนุนให้ผู้รับบริการแนะแนวแต่ละคน แต่ละกลุ่มได้ปฏิบัติหรือได้มีส่วนร่วมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาส่งเสริม ป้องกันปัญหาและแก้ปัญหาทั้งด้านส่วนตัวและสังคม นอกจากนี้กิจกรรมแนะแนวยังส่งเสริมพัฒนาความสามารถ

ของนักเรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคลสามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเสริมสร้างทักษะชีวิต ส่งผลให้นักเรียนเลือกและตัดสินใจอย่างฉลาดในการแก้ปัญหาต่างๆ ของตนได้อย่างเหมาะสม มีการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้เป็นอย่างดีและสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อีกด้วย กิจกรรมการแนะแนวยังเป็นกระบวนการช่วยให้นักบุคคลมีชีวิตหรือความเป็นอยู่อย่างสมบูรณ์ มีความเจริญงอกงามทั้งร่างกายและจิตใจ มีอารมณ์ที่มั่นคง มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสังคม และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รู้จักบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นหรือสังคมได้ มีความสามารถในการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม และรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ (ลักขณา สรีวิวัฒน์, 2551: 78) ดังนั้นนักเรียนจึงมีความรับผิดชอบสูงขึ้นหลังได้รับกิจกรรมการแนะแนว และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของปรินชาน่วมบาง (2550: 96) ที่พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวมีการปรับตัวที่ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มและที่ได้รับคู่มือการจัดการกิจกรรมแนะแนวมีความรับผิดชอบสูงขึ้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มมีความรับผิดชอบสูงขึ้นมากกว่ากลุ่มที่ได้รับคู่มือการจัดการกิจกรรมแนะแนว ที่ผลปรากฏเช่น

นี้เพราะกิจกรรมกลุ่มมีคุณค่าที่นอกเหนือจากความสำเร็จของกิจกรรมที่ทำแล้วยังมีคุณค่าด้านอื่น ๆ อีกมาสอดคล้องกับคมเพชร จิตรศุภกุล (2530: 19) ที่กล่าวว่าคุณค่าที่นอกเหนือความสำเร็จของกลุ่มได้แก่ คุณค่าในการพัฒนาการ ซึ่งกิจกรรมกลุ่มสามารถสร้างพัฒนาการให้กับบุคคลในกลุ่มได้เป็นอย่างดี กิจกรรมแต่ละประเภทสนองความพึงพอใจของบุคคลที่ต่างกันไป เช่น การสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคลด้านความเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มและการยอมรับจากกลุ่มการสร้างพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคม และการพัฒนาด้านทัศนคติ ความสนใจ ความสามารถ ซึ่งแต่ละคนในกลุ่มจะมีความรู้สึกที่ดี เคารพ และไว้วางใจระหว่างกันและกัน นอกจากนี้ยังมีคุณค่าด้านความรู้และทักษะที่นักเรียนได้มีโอกาสทำงานเป็นกลุ่มเกิดความคุ้นเคยกับกฎ ระเบียบในการทำงานเป็นหมู่คณะ การประสานงาน ซึ่งเป็นโอกาสอันดีที่ทำให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยของตนเอง ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบสูงขึ้นกว่ากลุ่มที่ได้รับคู่มือการจัดการแนะแนว เพราะคู่มือการแนะแนวนั้นมีจุดประสงค์เพื่อสนองแก่นักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อสามารถนำไปใช้ด้วยตนเองได้ในเวลาที่ต้องการ สอดคล้องกับพนม ลิมอารีย์ (2548: 26) ที่กล่าวว่ากิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของนักเรียนให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลสามารถ

ค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนและครูผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวนักเรียนที่ตนสอนให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับ สมร ทองดี และปราณี รามสูตร (2545: 138) ที่กล่าวว่า กิจกรรมแนะแนวเป็นประมวลประสบการณ์ทุกรูปแบบที่จัดให้หรือสนับสนุนให้นักเรียนแต่ละคนได้รับการแนะแนวเพื่อให้เกิดการพัฒนา สร้างเสริม ป้องกันปัญหาและแก้ปัญหาทั้งด้านส่วนตัวและสังคม และยังสอดคล้องกับสมมารถ ปรงสุวรรณ (2545: 76) ที่ให้แนวคิดว่าคุณมือแนะแนวเป็นเอกสารแนะนำที่ที่ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติควบคู่ไปกับการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีเนื้อหาสาระสั้น ๆ ที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ได้ทันทีจนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับ การดำเนินกิจกรรมกลุ่มซึ่งเน้นการช่วยเหลือกันในกลุ่ม จนถือว่ากลุ่มสำคัญที่สุดในการปฏิบัติงาน ซึ่งงานจะสำเร็จไม่ได้หากไม่ได้รับการช่วยเหลือกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้นักเรียนที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มมีการพัฒนาความรับผิดชอบสูงขึ้นมากกว่ากลุ่มที่ได้รับคู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนว นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของพัชราภรณ์ รักช่วย (2546: 96) ที่พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวมีความรับผิดชอบในการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมแนะแนวแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะโดยทั่วไป

1.1 จากผลการวิจัยพบว่ากิจกรรมกลุ่มมีประโยชน์ในด้านการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนได้ ดังนั้นครูจึงควรใช้กิจกรรมกลุ่มในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ เพื่อให้ให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามวัตถุประสงค์ 1.2 การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนต้องใช้การฝึกอย่างต่อเนื่องในช่วงเวลานานพอสมควร ดังนั้นครูจึงควรคำนึงลักษณะของกิจกรรมที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีเวลาอย่างพอเพียง เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นตามวัตถุประสงค์โดยไม่มีหยุดกลางคัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยการพัฒนาจริยธรรมด้านจิตสาธารณะ ด้วยการใช้กิจกรรมกลุ่มกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

2.2 ควรศึกษาและเปรียบเทียบจริยธรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามเพศ ผลการเรียน และระดับชั้น

2.3 ควรทำการวิจัยเปรียบเทียบการพัฒนาจริยธรรมด้านต่างๆ ของนักเรียนระหว่างมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้เทคนิคตามแนวคิดพฤติกรรมนิยม

References

- A-chiraya Hamthaisong. (2553). Developing work performance of problem solving upon students without self- responsibility Phadaedsongyang School, Kamalasai District, Kalasin Province. M.Ed. Independent Study, Mahasarakham University, Maha Sarakham.
- Khomphet Shatsuphakul. (2522). Group activities in a school. Bangkok: Saengrungs Press.
- Khomphet Shatsuphakul. (2530). Theories of counseling. Bangkok: Faculty of Education, Srinakharin University, Prasarnmitr.
- Ministry of Education. (2552). Guidelines of emphasis employment upon students' development into practice. Bangkok: Khurusapha, Lardpraow Press.
- Phanom Kim-ar-ree. (2548). Introduction to guidance. (2nded). Bangkok: O.S. Printing House.
- Phatcharaporn Rakchouy. (2546). An effect of guidance program intervention to develop Mathayomseuksa 4 students' learning responsibility Parkphanang School Nakhomsrithamarat Province. M.Ed. Thesis, Sukhothaithanmathirat University, Nonthaburi.
- Pongphan Kertphitak. (2532). Teenagers' behavior modification process Unit 9-15. in Instructional paper entitled Teenagers' Development. (p.419). Nonthaburi: Sukhothaithanmathirat University.
- Pritsana Nuambang. (2550). An effect of group relationship through guidance activity to develop Mathayomseuksa 4 students' adjustment ability report. Phitsanuloak: Janokrong School, Meung District, Phitsanuloak Province.
- Lakkhana Sariwat. (2551). Introduction to guidance. (2nded). Bangkok: O.S. Printing House.
- Lakkhana Sariwat. (2554). Psychology in the classroom. Maha Sarakham: Thanaporn Press.

Samorn Thongdee and Pranee Ramsoot. (2545). A learning skill book development for primary students. Sukhothaithanmathirat Journal. 15 (2), 134-135.

Sommart Prungsuwan. (2545). A teacher's handbook development of Technical Soldier School. M.Ed. Report paper, Srinakharinwirot University, Bangkok.

Weena Warotmawitch. (2530). Teaching and learning strategies in primary school. Chiangmai: Faculty of Education, Chiangmai University.

ผลการใช้เทคนิคการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

A Self Control Technique Effect to Modify Aggressive Behavior of Mathayomseuksa 2 Students

วัฒนา วงศ์พานิชย์¹, พัฒนานุสรณ์ สถาพรวงศ์², ลักขณา สิริวัฒน์³

Wattana Wongpanich¹, Phathananusorn Sathapornwong², Lakkhana Sariwat³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการปรับพฤติกรรมโดยเทคนิคการควบคุมตนเอง เปรียบเทียบผลการลดพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้เทคนิคควบคุมตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนและหลังการทดลอง และเปรียบเทียบผลการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนยโสธรพิทยาคม จังหวัดยโสธร ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวสูงจำนวน 16 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจงจากการทำแบบคัดกรอง SDQ และสัมภาษณ์แล้วแยกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าว แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว และโปรแกรมการควบคุมตนเอง สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน The Wilcoxon Match-Pairs Signed-Ranks Test และ The Mann-Whitney U-Test ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มทดลองที่ได้รับการปรับพฤติกรรมโดยเทคนิคการควบคุมตนเอง ลดลงจากระดับเส้นฐาน และลดลงมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: เทคนิคการควบคุมตนเอง, พฤติกรรมก้าวร้าว

1 นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3 รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

1 M.Ed. Candidate in Educational Psychology, Faculty of Education, Mahasalakam University

2 Assistance Professor, Faculty of Education, Mahasalakam University

3 Associate Professor, Faculty of Education, Mahasalakam University

Abstract

This research aimed to 1) study Mathayomsuksa 2 students' aggressive behavior through self-control technique for behavior modification, 2) compare the effects of Mathayomseuksa 2 students' aggressive behavior through self-control technique between before and after the treatment, and 3) compare the effects of Mathayomseuksa 2 students' aggressive behavior between those through experimental group and those through control group. The samples were 16 Mathayomseuksa 2 students with high aggressive behavior screened through SDQ and purposive sampling technique under Yasothonpithayakhom School, Yasothon province in the 2010 academic year. They were broken in to 2 groups, each of 8 and group 1 for experiment group, group 2 for control group. The instruments composed of a set of questions on aggressive behavior, a form of aggressive behavior record, and a program for self-control. The statistics for data analyses were percentage, means, standard deviation, the Wilcoxon matched pairs signed-ranks test and the Mann-Whitney U test. The results revealed that Mathayom seuksa 2 students' aggressive behavior under the experimental group was lower from the based line and also lower than that of the control group at the .05 level of statistical significance.

Keywords: self-control technique, aggressive behavior

บทนำ

ปัญหาสังคมเป็นประเด็นสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ เรามักพบเห็นปัญหา ความขัดแย้งต่างๆ เกิดขึ้นผ่านทางสื่อต่างๆ ทั้งทางวิทยุ โทรทัศน์ รวมถึงอินเทอร์เน็ต ล้วนเป็นปัญหาที่เกิดจากการแย่งชิงอำนาจ การเอารัดเอาเปรียบ การคดโกง การกระทำที่ทุจริตต่างๆ ซึ่งเกิด

จากอำนาจของจิตใจที่อ่อนแอลง ขาดความยิ่งยด และความรู้สึกผิดชอบชั่วดี (ลักษณะ สรีวิวัฒน์, 2553: 78) การพัฒนาการด้านเทคโนโลยีและวิทยาการที่ทันสมัยต่างๆ ถูกจัดในระบบการศึกษา มีการส่งเสริมเด็กให้เก่งในด้านเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์อย่างกว้างขวาง โดยสนับสนุนให้มีศักยภาพในการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แต่การ

พัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณรวมถึงพัฒนาคุณภาพของจิตใจของคนกลับได้รับ การมองข้ามไปเมื่อเปรียบเทียบกับ การพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงทำให้เกิดปัญหาขึ้นมากมายในสังคมไทยทุกวันนี้ เพราะการขาดคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อคนไทยทุกระดับแม้ในหน่วยสังคมที่เล็กที่สุดอย่างเช่นครอบครัว จะพบได้ว่าพ่อแม่ให้ความสำคัญกับวัตถุ สิ่งของ เงินทองมากกว่าที่จะอบรมสั่งสอนลูก จนเกิดปัญหากับตัวลูกและกับสังคมในที่สุด (นวลศิริ เปาโรหิตย์, 2551: 93) มีการชกต่อย การทะเลาะกันจนได้รับบาดเจ็บ ตลอดจนการทำลายสิ่งของของผู้อื่น พุดจาหยาบคาย พุดช่มชู้ผู้อื่น หรือชอบทำเสียงโวยวาย ในขณะที่ครูกำลังสอน พฤติกรรมเหล่านี้จึงเป็นปัญหาที่สร้างความเดือดร้อนให้แก่สถานศึกษา สังคม และชุมชน รวมถึงพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู-อาจารย์ นอกจากนี้ยังเกิดผลเสียทางด้าน การเรียน ทำให้มีผลการเรียนต่ำ พฤติกรรมก้าวร้าวดังกล่าวจึงควรได้รับการปรับแก้ไขโดยครูผู้สอน ด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์รวมถึงพฤติกรรมก้าวร้าวที่ต้องดำเนินการระหว่างผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดนับตั้งแต่ครอบครัว โรงเรียน และสังคม ที่ต้องให้ความร่วมมือระหว่างกัน และกัน (ลักขณา ศรีวิวัฒน์, 2554: 106) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนยโสธรพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร จำนวนหนึ่งมีพฤติกรรมก้าวร้าว แสดงออกทั้งทางวาจาด้วยการใช้คำพูดไม่สุภาพ มีการดุด่าว่า

กล่าวกัน รวมถึงการใช้กำลังต่อบตีกัน ทั้งเพศชายและเพศหญิง ผู้วิจัยในฐานะผู้รับผิดชอบ การอบรมสั่งสอนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นรวมถึงนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหา กลุ่มนี้ด้วย จึงต้องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มนี้ให้ลดลงให้มากที่สุดและเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อไม่ให้กลายเป็นปัญหาที่รุนแรงภายหลัง จึงทำการศึกษาวิธีการลดพฤติกรรมก้าวร้าวจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ได้แนวทางหนึ่งในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวลงได้ วิธีนั้นคือเทคนิคการควบคุมตนเอง ที่มีแนวคิดว่าคุณคณารู้จักควบคุมจิตใจตนเอง บังคับใจตนเอง ให้เป็นไปในทางที่ตั้งจุดหมายเอาไว้หากต้องการควบคุมจิตใจตนเองให้ดำเนินการในเรื่องใดเมื่อมีความตั้งใจจริงย่อมเอาชนะใจตนเองได้ และทำได้อย่างแน่นอน (ลักขณา ศรีวิวัฒน์, 2553: 109) ผู้วิจัยจึงเลือกวิธีการควบคุมตนเองมาเป็นเทคนิคในการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อทดลองดูว่าวิธีการดังกล่าวสามารถใช้ลดพฤติกรรมก้าวร้าวได้หรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มทดลองในระยะเส้นฐานและหลังการควบคุมตนเอง

2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังการควบคุมตนเอง

3. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองหลังการดำเนินการ

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงหลังได้รับโปรแกรมการควบคุมตนเอง

2. นักเรียนทดลองที่ได้รับโปรแกรมการควบคุมตนเองมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงมากกว่ากลุ่มควบคุม

วิธีดำเนินการวิจัย

กระบวนการและวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. เลือกนักเรียนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมก้าวร้าวจากข้อมูลงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้จำนวน 86 คน

2. ครูวัดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนทั้ง 86 คน ปรากฏว่ามีนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ พฤติกรรมก้าวร้าวสูงจำนวน 56 คน

3. ผู้วิจัยถามความสมัครใจของนักเรียนที่ต้องการเข้าร่วมโปรแกรมการควบคุมตนเองพบว่ามึนักเรียนสมัครใจจำนวน 40 คน

4. ผู้วิจัยนำคะแนนจากการวัดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนทั้ง 40 คน มาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยแล้วแยกลำดับเป็นเลขคู่และเลขคี่ ได้กลุ่มเลขคู่เป็นกลุ่มควบคุม และกลุ่มเลขคี่เป็นกลุ่มทดลอง โดยใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง จำนวนกลุ่มละ 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวชนิด 5 ตัวเลือก จำนวน 32 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .41 ถึง .84 และค่าความเชื่อมั่น .97

2. แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว

3. โปรแกรมการควบคุมตนเอง จำนวน 5 โปรแกรม

การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินกิจกรรมตามโปรแกรมการควบคุมตนเองกับกลุ่มทดลองแบบต่อเนื่องจำนวน 5 โปรแกรม ระยะเวลาที่ 1 ใช้เวลา 2 สัปดาห์ๆ ละ 5 ครั้งๆ ละ 30 นาที รวม 5 ชั่วโมง ระยะเวลาที่ 2 ใช้เวลา 4 สัปดาห์ๆ ละ 5 ครั้งๆ ละ 30 นาที รวม 10 ชั่วโมง และระยะเวลาที่ 3 ใช้เวลา 2 สัปดาห์ๆ ละ 5 ครั้งๆ ละ 30 นาที รวม 5 ชั่วโมง รวมเวลา 20 ชั่วโมง ภายใน 8 สัปดาห์

2. หลังการดำเนินกิจกรรมตามโปรแกรมการควบคุมตนเองกับกลุ่มทดลองแล้วผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มทำแบบวัดพฤติกรรมก้าวร้าวชุดเดิม เพื่อเก็บรวบรวม

ข้อมูลไปทำการวิเคราะห์ตามความมุ่งหมายต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับโปรแกรมการควบคุมตนเองระหว่างการทดลองและหลังการทดลองโดยใช้ค่าเฉลี่ย

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับโปรแกรมการควบคุมตนเองระหว่างก่อนและหลังการทดลองโดยการทดสอบของวิลคอกซอน (the Wilcoxon matched pairs signed-rank test)

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยการทดสอบสถิติของแมน วิทนี ยู (the Mann Witney U test)

ผลการวิจัย

1. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการปรับพฤติกรรมด้วยโปรแกรมการควบคุมตนเองมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงจากระดับเส้นฐาน

2. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการปรับพฤติกรรมด้วยโปรแกรมการควบคุมตนเองมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการปรับพฤติกรรมด้วยโปรแกรมการควบคุมตนเองมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการปรับพฤติกรรมด้วยโปรแกรมการควบคุมตนเองมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงจากระดับเส้นฐาน ทั้งนี้เป็นเพราะหลักการของการควบคุมตนเองนั้นเป็นแนวคิดที่เกี่ยวกับการเอาชนะตัวเอง ซึ่งหมายถึงการรู้จักจิตใจตนเองเป็นความสามารถในการกำหนดตนเองของบุคคล ด้านความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และการกระทำให้เป็นไปในทิศทางที่ตนต้องการไม่ว่าจะเผชิญปัญหาหรืออุปสรรคใดๆ หรืออยู่ในสถานการณ์ที่เกิดปัญหา ความขัดแย้งในใจ (Bandura, 1977: 140) ซึ่งกิจกรรมการควบคุมตนเองตามโปรแกรมนั้นเป็นการแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ดีงามทั้งด้านการใช้วาจาและการแสดงทางท่าทีสุภาพอ่อนน้อม ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน และเปรียบเทียบกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของแต่ละคน โดยชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของพฤติกรรมที่พึงประสงค์และโทษของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ทุกคนต้องฝึกแสดงพฤติกรรมการพูด การแสดงออก และการกระทำที่พึงประสงค์ตลอดทั้ง 5 โปรแกรม ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะ สรีรวิวัฒน์

(2553: 109) ที่กล่าวว่า การรู้จักควบคุมตนเองและรู้จักบังคับใจตนเองนั้นต้องอาศัยการฝึกหัดบ่อยๆ ฝึกติดต่อกันในระยะเวลาพอสมควรจนเปลี่ยนจากพฤติกรรมที่ไม่ดีมาเป็นพฤติกรรมที่ดี เช่น เคยพูดจาหยาบคาย ต้องฝึกให้รู้จักบังคับใจตนเองโดยหยุดคิดก่อนพูด และพึงระลึกเสมอว่าคำพูดที่พูดออกมาจะต้องไม่ทำให้ตนและผู้อื่นเดือดร้อน ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการชมเชยเพื่อคงไว้ในพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ในระหว่างการให้กิจกรรมตามโปรแกรม เมื่อนักเรียนพูดด้วยการใช้ถ้อยคำสุภาพ และแสดงท่าทางอ่อนน้อม ก็จะได้รับคำชมว่าดีเยี่ยม และเพื่อนในกลุ่มปรบมือเมื่อมีการชมเชยกัน นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในช่วงวัยรุ่นตามปกติแล้วจะอยู่ภายใต้อิทธิพลของเพื่อน มักจะทำตามข้อตกลงในกลุ่มเพื่อน ๆ มากกว่าปฏิบัติตามพ่อแม่ และต้องการอิสระมีความต้องการพัฒนาการทางจริยธรรมโดยธรรมชาติของวัยอยู่แล้วคือต้องการเป็นคนดีในทัศนะของตนเองและผู้อื่นเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากเพื่อน ๆ (ลักษณะ สรวิวัฒน์. 2554: 21) ดังนั้นกิจกรรมการควบคุมตนเองจึงช่วยให้พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มทดลองลดลงได้

2. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการปรับพฤติกรรมด้วยโปรแกรมการควบคุมตนเองมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับแนวคิดตามหลักของเทคนิคการควบคุมตนเอง ได้แก่ การกำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย

หมายสำหรับตนเอง โดยนักเรียนกลุ่มนี้ได้ตั้งเกณฑ์ของพฤติกรรมที่ต้องการตามความสามารถที่ทำได้ มีการสังเกตตนเองโดยเจ้าของพฤติกรรมวัดและประเมินพฤติกรรมในสถานการณ์ที่ตนสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของตนเองได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังทำสัญญาเงื่อนไขของตนเองซึ่งนักเรียนกลุ่มนี้ต้องตกลงกับผู้วิจัยและเพื่อนว่าจะไม่พูดจาหยาบคาย และไม่ตบตีกัน ไม่ทะเลาะกัน ในลักษณะใด การตกลงนี้จะเป็นสัญญาเงื่อนไขที่ผูกมัดให้เจ้าของพฤติกรรมสามารถลดพฤติกรรมที่ไม่ดีงามดังกล่าวได้ง่ายขึ้น และมีทิศทางแน่นอน ผู้วิจัยให้ลงบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรหลังจากอธิบายร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและนักเรียนกลุ่มทดลองทั้งหมดแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับ อภาจันทร์สกุล และอัญชัญ เกียรติบุตร, 2530: 60) ที่อธิบายว่าการกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายสำหรับตนเองเป็นการกำหนดเกณฑ์ของพฤติกรรมที่ต้องการ เงื่อนไข และระดับของการเปลี่ยนแปลงสำหรับตนเองเพื่อตั้งเป้าหมายของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทั้งนี้เป้าหมายที่ตั้งนั้นจะต้องมีความชัดเจน เป็นจริง และสามารถกระทำได้ สำหรับการตั้งเป้าหมายนั้นบุคคลที่ต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกับนักปรับพฤติกรรมควรมีส่วนร่วมในการกำหนดโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการบันทึกการสังเกตตนเอง การแสดงท่าทางพฤติกรรมที่ไม่ดีที่ว่า พฤติกรรมส่วนใหญ่ของมนุษย์เกิดจากการเรียนรู้ ฉะนั้นจึงสามารถเปลี่ยนแปลงได้โดยมีเป้าหมาย

หมายพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้ด้วยการเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ซึ่งจัดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และพยายามให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์ยังคงอยู่ถาวร กิจกรรมการควบคุมตนเองจึงสอดคล้องกับแนวคิดของการวางเงื่อนไขของกลุ่มพฤติกรรมนิยม คือการให้แรงเสริมเป็นการเพิ่มความถี่ของพฤติกรรมที่พึงปรารถนาโดยผู้กระทำเกิดความพึงพอใจ และมีการทำซ้ำเพื่อให้พฤติกรรมนั้นคงอยู่อย่างถาวร (ลักษณะ สรีวิวัฒน์, 2551: 163) ผู้วิจัยได้ให้การเสริมแรงนักเรียนที่ลดการพูดจาหยาบคายและการทะเลาะวิวาทกับผู้อื่นลงได้ในระดับเป็นที่น่าพอใจ ด้วยการประกาศยกย่องชมเชยต่อหน้านักเรียนในชั้นเรียน นอกจากนี้ยังได้ให้เป็นนักเรียนตัวอย่างที่ดีของโรงเรียนที่สามารถประพฤติตนเป็นคนดีของพ่อแม่และครูรวมถึงสังคมได้ และให้กำลังใจนักเรียนบางคนที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์ที่ตนได้ทำสัญญาไว้ สอดคล้องกับ Kazdin (1980: 199) ที่ให้ข้อเสนอแนะว่า การเสริมแรงเป็นผลกรรมที่เจ้าของพฤติกรรมจะได้รับภายหลังจากการแสดงพฤติกรรมตอบสนองโดยที่เจ้าของพฤติกรรมจะให้การเสริมแรงแก่ตนเองเมื่อความเข้มของพฤติกรรมเป้าหมายเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หรือลงโทษตนเองเมื่อมีพฤติกรรมเป้าหมายที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด อย่างไรก็ตามกลวิธีการเสริมแรงตนเองมักจะถูกนำมาใช้ในการปรับพฤติกรรมมากกว่าการลงโทษของตน ด้วยเหตุนี้เองเจ้าของพฤติกรรมยังควรเป็นผู้กำหนด

เกณฑ์พฤติกรรมเป้าหมายที่จะให้การเสริมแรงแก่ตนเอง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของพิเชษฐ ศรีอนันต์ (2549: 75) ที่พบว่าโปรแกรมการควบคุมตนเองสามารถลดพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้

3. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการปรับพฤติกรรมด้วยโปรแกรมการควบคุมตนเองมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่ผลปรากฏเช่นนี้เนื่องมาจากนักเรียนได้เข้ากลุ่มเฉพาะที่มีพฤติกรรมเป็นปัญหาเหมือนกัน จึงทำให้เห็นข้อบกพร่องและข้อเสียของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในกลุ่มของตน มีการแสดงความคิดเห็นด้วยการแลกเปลี่ยนกันพูดถึงโทษของการพูดจาหยาบคาย การทะเลาะ การล้อชื่อพ่อแม่ของเพื่อนและพูดถึงประโยชน์ของการพูดจาสุภาพ อ่อนหวาน แสดงท่าทางอ่อนน้อม ยิ้มแย้มแจ่มใส และการแสดงความเห็นอกเห็นใจเพื่อนที่อ่อนแอกว่าตน นอกจากนี้ยังให้ยกตัวอย่างบุคคลที่มีประพฤติดีเป็นที่ชื่นชอบของบุคคลทั่วไปจากการใช้ตัวอย่างและตัวแบบในกิจกรรมทุกครั้งนั้นช่วยโน้มน้าวความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนกลุ่มนี้ให้เห็นประโยชน์และโทษได้อย่างชัดเจน จึงมีผลให้นักเรียนเกิดการรู้คิดและต้องการเปลี่ยนแปลงตนเองให้ได้รับการยอมรับจากกลุ่ม เพราะเด็กในวัยนี้ต้องการให้สังคมยอมรับและเป็นส่วนหนึ่งของสังคมอยู่แล้ว สอดคล้องกับพัฒนาสุรณัฐสภาพวงศ์ (2540: 163) ที่อธิบายถึงเทคนิค

การควบคุมตนเองว่า หลักการที่สำคัญที่กระตุ้นให้เกิดอยากทำพฤติกรรม คือการจัดสิ่งเร้าให้บุคคลได้รับรู้และได้รับอิทธิพลจากสิ่งเร้าที่ได้รับรู้จะมีผลทำให้เกิดพฤติกรรม เช่น การตกแต่งร้านให้สวยงามทำให้บุคคลอยากเข้าไปนั่งทานอาหาร เนื่องจากตามหลักทฤษฎีการเรียนรู้สิ่งเร้าเป็นสิ่งสำคัญในการกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม ดังนั้นการควบคุมที่สิ่งเร้าจะเป็นการกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้เร็วกว่าการรอให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ด้วยเหตุและผลดังที่ได้อภิปรายมานั้นจึงมีผลให้นักเรียนกลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมก้าวร้าวโดยลดลงมากกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ชยากร นรินทร์หงส์ทอง (2553) ที่พบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีคะแนนพัฒนาการที่ลดลงทุกช่วง โดยพัฒนาการช่วงที่ 5 มีคะแนนพัฒนาการลดลงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.36 ส่วนนักเรียนในกลุ่มควบคุมมีคะแนนพัฒนาการที่ลดลงเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นพัฒนาการของพฤติกรรมก้าวร้าวช่วงที่ 4 มีค่าคะแนนพัฒนาการเพิ่มขึ้น 3.72 คิดเป็นร้อยละ 3.38 ส่วนพัฒนาการช่วงที่ 5 มีคะแนนพัฒนาการลดลง คิดเป็นร้อยละ 2.91 ทำให้นักเรียนในกลุ่มทดลองพฤติกรรมก้าวร้าวน้อยกว่านักเรียนในควบคุมซึ่งเมื่อเปรียบเทียบพัฒนาการพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่า ช่วงพัฒนาการของทักษะทางสังคมในช่วงที่ 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะโดยทั่วไป

1.1 จากผลการวิจัยพบว่ากิจกรรมกลุ่มมีประโยชน์ในด้านการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนได้ ดังนั้นครูจึงควรใช้กิจกรรมกลุ่มในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่ต้องการ

1.2 การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนต้องใช้เวลาพอสมควร ดังนั้นครูจึงควรคำนึงถึงเทคนิควิธีการในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับระยะเวลาที่สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องเพื่อไม่ให้เกิดการหยุดชะงักกลางคัน

1.3 การสังเกตพฤติกรรมต่างๆ ต้องใช้เวลา สถานการณ์ต่างกัน และสถานที่ต่างกันซึ่งต้องได้รับความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายอย่างเหมาะสมจึงจะได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบระหว่างการใช้กิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในระดับประถมศึกษา/มัธยมศึกษา

2.2 ควรมีการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนในระดับประถมศึกษา/มัธยมศึกษาเพื่อ

ประโยชน์ในการป้องกันปัญหา
2.3 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบการ
ปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน

ในระดับประถมศึกษา/มัธยมศึกษาระหว่าง
การใช้เทคนิคตัวแบบและเทคนิคการเสริมแรง

References

- Ar-par Chantharaskul and An-chan Keattibut. (2530). Behavior modification in education. Bangkok: Faculty of Education, Kasatesart University.
- Bandura, Albert. (1977). Social learning theory. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall Incs.
- Chayakorn Narinhongthorng. (2553). An effect of activity program intervention to develop Mathayomseuska 2 students' social skill and aggressive behavior. M.Ed. Thesis, Chulalongkorn University, Bangkok.
- Kazdin, A.E. (1980). Behavior modification in applied setting. Homeword, Illionis: The Porset Press.
- Lakkhana Sariwat. (2551). Introduction to guidance. (2nded). Bangkok: O.S. Printing House.
- Lakkhana Sariwat. (2553). Psychology of community work. Maha Sarakham: Thanaporn Press.
- Lakkhana Sariwat. (2554). Psychology in the classroom. Maha Sarakham: Thanaporn Press.
- Nuansiri Paolowhit. (2551). Introduction to social psychology. Bangkok: Ramkhanhaeng University Press.
- Phathananusorn Sathapornwong. (2440). Behavior Modification. Maha Sarakham: Educational Psychology Department, Mahasarakham University.
- Phichet Sri-anan. (2549). An effect of self-control Program to reduce unsatisfied behavior of hearing disability students. Report paper, Silapakorn University, Bangkok.

การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ DEVELOPING IN LEARNING ORGANIZATION OF SMALL SCHOOLS.

เกริก ท่วมกลาง¹, สำเร็จ บุญเรืองรัตน์², วิเชียร ชิวพิมาย³, สุภัทรา เอื้อวงศ์⁴
Krek Thuamklang¹, Samreng Boonruangrutana²,
Vichien Chiwapimai³, Supathra Urwongse⁴

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร คือโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 120 คน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2554

กลุ่มตัวอย่าง คือโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 14 โรงเรียนที่มีบุคลากรประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 14 คน ครู จำนวน 61 คน รวม 75 คน ที่เลือกแบบเจาะจงจากโรงเรียนขนาดเล็กอำเภอขามสะแกแสง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน มาร่วมกันพัฒนา

วิธีการพัฒนา มุ่งพัฒนาความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน แรงจูงใจใฝ่รู้ของครู และเจตคติที่ดีของครูที่มีต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ซึ่งเป็นตัวแปรต้นที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ

1 นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

2 ศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

3 รองศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

4 พลเรือตรีหญิง ดร. อาจารย์พิเศษประจำมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

1 Ph. D. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Vongchavalitkul University

2 Professor Dr ; Faculty of Education, Vongchavalitkul University

3 Associate Professor Dr ; Faculty of Education, Vongchavalitkul University

4 A. Rdm. Dr ; Lecturer, Faculty of Education, Vongchavalitkul University WRTN

ให้ผู้อำนวยการโรงเรียนและครุมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การแห่งการแห่งการเรียนรู้อ การจัดการความรู้ ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน การเขียนบทความทางวิชาการ การทำวิจัยในชั้นเรียน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากบุคคลต่าง ๆ ได้มีการนำเสนอผลการวิจัยในชั้นเรียน การเสนอบทความทางวิชาการ ระดมความคิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

ก่อนและหลังการพัฒนาดำเนินการ 1) วัดระดับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน 2) วัดระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน 3) วัดระดับแรงจูงใจใฝ่รู้ของผู้อำนวยการโรงเรียนและของครู 4) วัดระดับเจตคติของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูที่มีต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน และ 5) ภายหลังจากพัฒนา สอบถามความพึงพอใจของผู้อำนวยการโรงเรียนและของครูต่อการอบรมเชิงปฏิบัติการ ใช้ Sign Test ทดสอบความแตกต่างของคะแนนก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนา

ผลการวิจัยพบว่า

รูปแบบในการพัฒนาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้เกิดจากความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน แรงจูงใจใฝ่รู้ของครู และเจตคติที่ดีของครูที่มีต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ จึงต้องพัฒนาตัวแปรทั้ง 3 นั้นด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการให้ผู้อำนวยการโรงเรียนและครุมีความรู้ความเข้าใจ ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ การจัดการความรู้ ความเป็นผู้นำทางวิชาการ การเขียนบทความทางวิชาการ การทำวิจัยในชั้นเรียนด้วยการพัฒนาดังกล่าวนี้จึงปรากฏผลว่า

1. ภายหลังจากพัฒนาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ โรงเรียนขนาดเล็กมีระดับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .01$
2. ภายหลังจากที่ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็กได้รับการพัฒนาความเป็นผู้นำทางวิชาการ ระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็กเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .01$
3. ภายหลังจากที่ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูได้เรียนรู้ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ การจัดการความรู้ การวิจัยในชั้นเรียน การเขียนบทความทางวิชาการ ระดับแรงจูงใจใฝ่รู้ของผู้อำนวยการโรงเรียนและของครูโรงเรียนขนาดเล็กเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .01$
4. ภายหลังจากที่ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูได้เรียนรู้ ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ การจัดการความรู้ ระดับเจตคติที่ดีที่มีต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของผู้อำนวยการ

โรงเรียนและของครูโรงเรียนขนาดเล็กเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .01$

คำสำคัญ: องค์การแห่งการเรียนรู้, ผู้นำทางวิชาการ, แรงจูงใจใฝ่รู้, เจตคติ

Abstract

The purpose of this study was to develop small schools to be learning organization. The research methodology was as follows.

The population was the small schools that had maximum of 120 students under the Office of the Basic Education Commission in the academic year 2011.

The sample group comprised of fourteen small schools under the Office of the Basic Education Commission. These schools had fourteen directors and 61 teachers with the total of 75 staff who were purposively selected in this study from the small schools at Kham Sakaesaeng District under Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area 5.

The development procedures emphasized on improving directors' academic leadership, teachers' motivations and positive attitudes towards the schools' learning organization which considered as the independent variables affecting the learning organization. The procedures consisted of arranging the workshop for directors and teachers, and acknowledging the participants on the topics of the learning organization, knowledge management, academic leadership of the school director, academic article writing, classroom action research and exchanging the knowledge from different academicians. Additionally, the results of the classroom action researches and the academic articles were presented; and brainstorming on the development procedures for the schools to be the learning organization was arranged.

The pre- and post-development procedures were as follows. (1) Measure the levels of the learning organization of the schools, (2) Measure the levels of the academic leadership of the school directors, (3) Investigate the levels of the motivation of both the directors and the teachers, (4) Examine the levels of the

attitudes of the directors and teachers towards the learning organization, and (5) At the post-development procedures, investigate the satisfactions of the school directors and teachers on the workshop. Sign Test was employed to investigate the differences of the pre- and post-development scores.

The findings revealed that

The model of the learning organization development was derived from the directors' academic leadership, teachers' motivations and positive attitudes towards the schools' learning organization. Therefore, these three variables must be developed by arranging the workshop for directors and teachers to understand the concepts of the learning organization, knowledge management, academic leadership, academic article writing and classroom action research. The results of the developments were as follows.

1. After the development of the learning organization, the small schools were increased higher levels of the learning organization with the statistical significant at $\alpha = .01$ level.

2. After the development of the directors' academic leadership, the levels of the academic leadership of small schools directors were increased at the statistical significant at $\alpha = .01$ level.

3. After the development of the directors and teachers on the learning organization, knowledge management, classroom action research and academic article writing, the levels of the motivation of the small schools directors and teachers were increased at the statistical significant at $\alpha = .01$ level.

4. After the development of the school directors and teachers on the learning organization and knowledge management, the levels of their attitudes towards the learning organization were increased at the statistical significant at $\alpha = .01$ level.

Keywords: Learning Organization, Academic Leadership, Motivation, Attitudes

บทนำ

มนุษย์จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมอย่างมีคุณค่าต้องเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ กฎเกณฑ์ กติกาของสถาบันและของสังคมโลก (World society) อยู่ตลอดเวลา ในองค์การ (Organization) บุคลากรที่ทำงานร่วมกันอยู่ ก็ต้องมีการพัฒนาให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพขององค์การและประสิทธิผลที่ดีกว่าเดิม (Senge, 2000 ; Marquardt, 2002 ; ธงชัย สมบูรณ์, 2549) องค์การที่มีการเรียนรู้ คือองค์การที่รับรู้ และเรียนรู้จากสภาพภายในและภายนอกองค์การ เพื่อนำมาปรับตัวและพัฒนา เรียกองค์การนั้นว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) (วิจารณ์ พานิช, 2547) องค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) เป็นสิ่งที่ผู้บริหารยุคใหม่จะต้องสร้างขึ้นและแสดงภาวะผู้นำในการจัดหรือแสวงหาโอกาสเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องด้วยความเชื่อที่ว่าคนยิ่งเรียนรู้ก็ยิ่งขยายขีดความสามารถของตนออกไปและองค์การที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ก็จะเติบโตและพัฒนาต่อไปได้โดยไม่มีที่สิ้นสุด (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2545)

แนวคิดเกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้ได้เกิดขึ้นใน ค.ศ. 1978 โดย อาร์กิริส (Argyris) ซึ่งเป็นศาสตราจารย์ด้านจิตวิทยาที่สอนภาษาและพฤติกรรมองค์การแห่งมหาวิทยาลัยฮาวาร์ด และชอน (Schon)

ศาสตราจารย์ด้าน ปรัชญา สถาบันเทคโนโลยีแมสซาชูเซตส์ (Massachusetts Institute of Technology: MIT) ท่านทั้งสองได้เขียนหนังสือชื่อ การเรียนรู้เกี่ยวกับ องค์การ: ทฤษฎีเกี่ยวกับแนวโน้มสู่การปฏิบัติซึ่งเป็นตำราที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้เล่มแรกของโลกในหนังสือเล่มนี้ ได้ใช้คำว่า การเรียนรู้ขององค์การ (Learning Organization) ต่อมาเซนเก้ (Senge) ผู้ก่อตั้งและเป็นผู้อำนวยการศูนย์องค์การแห่งการเรียนรู้ (Center for Learning Organization) ที่ MIT Sloan School of Management ได้นำความคิดเกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้มาขยายผล และสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การเรียนรู้มากขึ้น (สมคิด สร้อยน้ำ, 2547 ; สุจิต เหมวัล, 2551)

แนวคิดขององค์การแห่งการเรียนรู้ ได้ขยายเข้าสู่ประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. 2543 และได้นำไปกำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) โดยกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศไว้ว่า การพัฒนาประเทศไทยใน 20 ปี มีจุดมุ่งหมายเน้นการแก้ปัญหาความยากจน และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนส่วนใหญ่ของประเทศ ให้เกิดการพัฒนายั่งยืน และความอยู่ดีมีสุขใน 3 ด้านคือ 1) สังคมคุณภาพ 2) สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ 3) สังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน (สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2545 ; สุจิต เหมวัล, 2551)

การที่จะบริหารสถานศึกษาให้เป็นส่วนส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ต้องบริหารโรงเรียนให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) โดยจะต้องจัดองค์การของโรงเรียนให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้เสียก่อนจึงจะปฏิรูปการเรียนรู้ได้ (พจน์ สะเพียรชัย ,2546) โรงเรียนขนาดเล็กเป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 120 คน ลงมาถึง 13,184 โรงเรียนมีปัญหาสำคัญประกอบด้วย มีครูไม่ครบชั้น ขาดแคลนสื่อวัสดุอุปกรณ์การสอนโดยเฉพาะสื่อเทคโนโลยีที่มีราคาแพง ขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ การลงทุนค่อนข้างสูง สถานศึกษาขนาดเล็กส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งหน่วยงานนี้ได้ตระหนักถึงปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กมาโดยตลอดและได้ดำเนินการบริหารจัดการแก้ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กในหลาย ๆ รูปแบบ เช่นการยุบรวม และถ้าเล็กล้มนได้ก็ให้ดำเนินการตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการและเป็นไปตามความสมัครใจของเขตพื้นที่การศึกษา ส่วนโรงเรียนที่ไม่สามารถยุบรวม หรือเล็กล้มนได้ก็ดำเนินการพัฒนาการจัดการศึกษาในหลายรูปแบบได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ,2549)

จากการดำเนินการแก้ปัญหาที่ผ่านมาพบว่า การปรับปรุงประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กยังมีปัญหาอุปสรรค หลายประการแนวทางหนึ่งในการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กนั้นคือ การพัฒนาให้เป็นองค์การแห่ง

การเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายเรื่องสังคมแห่งการเรียนรู้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยมีคำถามการวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

คำถามการวิจัย

การพัฒนาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนขนาดเล็กทำได้อย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อพัฒนาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนขนาดเล็ก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากร คือโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 120 คน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2554

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างคือ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของอำเภอขามสะแกแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำนวน 14 โรงเรียนที่มีบุคลากรประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 14 คน ครู จำนวน 61 คน รวม 75 คน ที่เลือกแบบเจาะจงจากโรงเรียนขนาดเล็ก

ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกันมาร่วมกันพัฒนา

3. วิธีการพัฒนา

มุ่งพัฒนาความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน แรงจูงใจใฝ่รู้ของครู และเจตคติที่ดีของครูที่มีต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นตัวแปรต้นที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ (สมศักดิ์ ชาญสูงเนิน, 2552 ; สำเรียง บุญเรืองรัตน์ ปกรณ์ ประจัญบาล และสมศักดิ์ ชาญสูงเนิน, 2553) โดยดำเนินการพัฒนาดังนี้

3.1 ก่อนการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ผู้วิจัยวัดระดับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 14 โรงเรียน

3.2 หลังการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ 2 เดือน วัดระดับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 14 โรงเรียน เพื่อเปรียบเทียบระดับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ก่อนการพัฒนา

3.3 การพัฒนาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนขนาดเล็กจะเกิดขึ้นได้จะต้องพัฒนา 1) ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน 2) แรงจูงใจใฝ่รู้ของผู้อำนวยการโรงเรียนและของครู และ3) เจตคติของผู้อำนวยการโรงเรียน และของครูที่มีต่อความ เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนด้วยเหตุนี้จึงต้องดำเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการระหว่างวันที่ 9-14 พฤษภาคม 2554 ที่โรงเรียนบ้านหญ้าคา

โนนแจ่ง อำเภอขามสะแกแสง

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ

ค่า $\bar{X}$, S.D และ Sign Test (สุทธิวรรณ พิศัยดีโสภณ, 2545: 35-36)

ผลการวิจัย

รูปแบบในการพัฒนาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กเกิดจากความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน แรงจูงใจใฝ่รู้ของครู เจตคติที่ดีของครูที่มีต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ จึงต้องพัฒนาตัวแปรทั้งสามด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการผู้อำนวยการโรงเรียนและครูให้มีความรู้ความเข้าใจ จังหวัดนครราชสีมา ดังนี้

1) พัฒนาความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ การจัดการความรู้ ความเป็นผู้นำทางวิชาการ เขียนบทความทางวิชาการ การวิจัยในชั้นเรียน

2) พัฒนาแรงจูงใจใฝ่รู้ผู้อำนวยการโรงเรียนและของครูด้วยการจัดให้ผู้อำนวยการโรงเรียนและครู เขียนบทความทางวิชาการ ทำวิจัยในชั้นเรียน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

3) พัฒนาผู้อำนวยการโรงเรียนและครูให้มีเจตคติที่ดีต่อความเป็นองค์การแห่ง

การเรียนรู้ของโรงเรียนด้วยการพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ การจัดการความรู้

4) สัมมนาวิชาการในวันที่ 24 มิถุนายน 2554 ที่โรงเรียนบ้านหญ้าโนนแจ่ง อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา มีการนำเสนอสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ นำเสนอบทความทางวิชาการจำนวน 7 เรื่อง ผลการวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 7 เรื่อง และแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนจำนวน 3 เรื่อง

5) หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ พัฒนาผู้อำนวยการและครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สอบถามความพึงพอใจของผู้อำนวยการ

โรงเรียนและของครูต่อการอบรมเชิงปฏิบัติการ

ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ การจัดการความรู้ ความเป็นผู้นำทางวิชาการ การเขียนบทความทางวิชาการ ผลการวิเคราะห์ระดับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน ระดับแรงจูงใจใฝ่รู้ของผู้อำนวยการโรงเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และของครู ระดับเจตคติของผู้อำนวยการโรงเรียนและของครูที่มีต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ก่อน และหลังการอบรม เสนอไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน ระดับแรงจูงใจใฝ่รู้ของผู้อำนวยการโรงเรียนและของครู ระดับเจตคติของผู้อำนวยการโรงเรียนและของครูที่มีต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน

ตัวแปร	ก่อนการ พัฒนา			หลังการ พัฒนา		คะแนน เพิ่ม	การ ทดสอบ Sign p
	N	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
1. ระดับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้	14	3.67	0.22	4.26	0.31	เพิ่มขึ้น	.00**
2. ระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียน	14	3.77	0.41	4.52	0.09	เพิ่มขึ้น	.00**
3. ระดับแรงจูงใจใฝ่รู้ของผู้อำนวยการโรงเรียนและของครูของโรงเรียน	14	4.05	0.17	4.50	0.20	เพิ่มขึ้น	.00**
4. ระดับเจตคติของผู้อำนวยการโรงเรียนและของครูที่มีต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน	14	3.84	0.25	4.44	0.26	เพิ่มขึ้น	.00**

**p < .01

จากค่าสถิติในตารางที่ 1 แปลความหมายได้ดังนี้

1. ภายหลังจากพัฒนาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้โรงเรียนขนาดเล็กมีระดับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .01$

2. ภายหลังจากผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็กได้รับการพัฒนาความเป็นผู้นำทาง

วิชาการ ระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็กเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .01$

3. ภายหลังจากผู้อำนวยการโรงเรียนและครูได้เรียนรู้ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ การจัดการความรู้ การวิจัย การเขียนบทความทางวิชาการ ระดับแรงจูงใจใฝ่รู้ของผู้อำนวยการโรงเรียนและของครูโรงเรียน

ขนาดเล็กเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ $\alpha = .01$

4. ภายหลังจากที่ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูได้เรียนรู้ ความเป็นองค์การแห่งการ เรียนรู้ การจัดการความรู้ ระดับเจตคติที่ดีที่ มีต่อความเป็นองค์การแห่งการ เรียนรู้ของ ผู้อำนวยการโรงเรียนและของครูโรงเรียน ขนาดเล็กเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ $\alpha = .01$

ผู้อำนวยการโรงเรียนและคณะครูที่ เข้าร่วมในการอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนา โรงเรียนขนาดเล็กให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ในวันที่ 9 - 14 พฤษภาคม 2554 ที่โรงเรียน บ้านห้วยคาโนนแจ่ง อำเภอขามสะแกแสง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมาเขต 5 ได้มีการทำวิจัยในชั้น เรียน เขียนบทความทางวิชาการ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันและมีการถ่ายทอด ความรู้ในการสัมมนาทางวิชาการในวันที่ 24 มิถุนายน 2554 ที่โรงเรียนบ้านห้วยคาโนนแจ่งอำเภอขามสะแกแสง สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมาเขต 5 มีการนำเสนอสภาพปัญหา และแนวทางการ พัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก นำเสนอบทความ ทางวิชาการจำนวน 7 เรื่อง วิจัยในชั้นเรียน จำนวน 7 เรื่อง และเสนอแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 3 เรื่อง ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูโรงเรียน ขนาดเล็ก มีความพึงพอใจมากต่อการอบรม เชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กให้

เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ พึงพอใจมากต่อ การได้เรียนรู้การเขียนบทความทางวิชาการ พึงพอใจมากที่สุดได้เรียนรู้การทำวิจัยในชั้นเรียน การจัดสัมมนา ทางวิชาการ กระบวนการ จัดการความรู้ในโรงเรียน และพึงพอใจต่อ ผลงานที่มีการนำมาจัดสัมมนาวิชาการ และ เห็นว่าการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้มี การดำเนินการได้อย่างเหมาะสมมาก

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจาก พัฒนาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้แล้ว โรงเรียนขนาดเล็กมีระดับความเป็นองค์การ แห่งการเรียนรู้เพิ่มขึ้นทั้งนี้เนื่องมาจากผู้ อำนวยการโรงเรียนและครูเกิดการเรียนรู้ ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ การจัดการ ความรู้ การเขียนบทความทางวิชาการ การ วิจัยในชั้นเรียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่ง กันและกันตลอดจนการนำเสนอบทความ ทางวิชาการและผลงานวิจัยในชั้นเรียน จึง ทำให้ระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการของ ผู้อำนวยการโรงเรียนเพิ่มขึ้น ระดับแรงจูงใจ ใฝ่รู้ของผู้อำนวยการโรงเรียนและของครูเพิ่ม ขึ้น และระดับเจตคติที่ดีของผู้อำนวยการ โรงเรียนและของครูต่อความเป็นองค์การแห่ง การเรียนรู้ของโรงเรียนเพิ่มขึ้น ซึ่งการเพิ่ม ขึ้นของตัวแปรทั้ง 3 ตัวนี้ ส่งผลทำให้ระดับ ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ขนาดเล็กเพิ่มขึ้นเป็นไปตามผลการวิจัยพื้น ฐานที่สมศักดิ์ ชาญสูงเนิน (2552) วิจัยพบ

ว่า ตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อระดับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนประกอบด้วย 1) ระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้ดำเนินการโรงเรียน 2) ระดับแรงจูงใจใฝ่รู้ของครู 3) ระดับของเจตคติที่ดีของครูที่มีต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้และเป็นไปตามที่ สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ ปกรณ์ ประจัญบาน และสมศักดิ์ ซาญสูงเนิน (2553) วิจัยพบว่าระดับแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้ของครูเพิ่มขึ้นทำให้ระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้ดำเนินการโรงเรียนเพิ่มขึ้น ระดับเจตคติที่ดีของครูที่มีต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนเพิ่มขึ้น มีผลทำให้ระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้ดำเนินการโรงเรียนเพิ่มขึ้นและระดับแรงจูงใจใฝ่รู้ของครูเพิ่มขึ้น และระดับเจตคติที่ดีของครูที่มีต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้เพิ่มขึ้นก็เนื่องมาจากระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้ดำเนินการโรงเรียนเพิ่มขึ้น (สมศักดิ์ ซาญสูงเนิน, 2552)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย

ผู้บริหารของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรพัฒนาความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้ดำเนินการ

การโรงเรียน แรงจูงใจใฝ่รู้ของผู้ดำเนินการโรงเรียน และของครู และเจตคติของผู้ดำเนินการโรงเรียนและของครูต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน จะทำให้ส่งผลต่อการพัฒนาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปปฏิบัติ

ในโรงเรียนขนาดเล็กผู้ดำเนินการโรงเรียนควรพัฒนาความเป็นผู้นำทางวิชาการของตนเอง พัฒนาแรงจูงใจใฝ่รู้ของผู้ดำเนินการโรงเรียนและของครู และพัฒนาเจตคติของผู้ดำเนินการโรงเรียนและของครูต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน เพราะเป็นตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรวิจัยค้นหาตัวแปรที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่รู้ของผู้ดำเนินการโรงเรียนและของครู ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญในการทำให้โรงเรียนมีการพัฒนาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

3.2 ควรวิจัยค้นหาตัวแปรที่ส่งผลต่อเจตคติของผู้ดำเนินการโรงเรียนและของครูที่มีต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญในการทำให้โรงเรียนมีการพัฒนาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

References

- Marquardt, Micheal J . (2002). *Building The Learning Organization:Mastering the 5 Elements for Corporate Learning*. California: Davies Black.
- National Economic and Social Development Bureau. (2002). *The ninth National Economic and Social Development Plan (2002 – 2006)*. Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Board.
- Office of the Basic Education Commission. (2006). *Assessment Report on Small-sized School Quality Upgrading Project*. Bangkok: The Agricultural Co-operative Federation of Thailand Printing.
- Pote Sapianchai. (2003). *Educational Institution Administrators and Researches to Create Learning Organization*. 2nd Edition. Bangkok: Prikwan Graphic.
- Samrerng Boonruangrutana, Pakorn Prajanban and Somsak Chansungnoen. (2010). "The Motivation of Teachers' Inquisitive Mind as well as their Attitudes towards a School's being a Learning Organization which affect the Academic Leadership of a School Administrator." *Vongchavalitkul University Academic Journal*. (1):1-9.
- Senge, Peter M. (2000). *The Fifth Discipline: The Art And Practice Of The Learning Organization*. London: Century.
- Somkid Sroinam. (2004). *The Development of the Learning Organization Model in the Secondary Schools*. Thesis, Doctor of Philosophy in Education. Khon Kaen: Graduate School, Khon Kaen University.
- Somsak Chansungnoen. (2009). *Variables Affecting Levels of Learning Organization in Schools*. Thesis, Doctor of Philosophy in Education. Nakhon Ratchasima: Faculty of Education, Vongchavalitkul University.
- Sujit Hemwal. (2008). *Influences of a Learning Organization on Educational Results of Basic Education Schools*. Thesis, Doctor of Philosophy in Education. Nakhon Ratchasima: Faculty of Education, Vongchavalitkul University.

Suthiwan Pirasaksohon. (2002). Nonparametric Statistics. 3rd Edition. Mahasarakham: Apichart Printing.

Thongchai Somboon. (2006). Human Resource Development in an Organization. Bangkok: Pratsiam.

Vicharn Panich. (2004). Schools with Quality and Creativity. Bangkok: Pimdee.

Wirot Sanrattana. (2002). Schools: Learning Organization. 4th Edition. Bangkok: Aksarapipat.

การพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน

A DEVELOPMENT OF MORAL TEACHING MONK ACADEMIC COMPETECEY IN BASIC EDUCATION SCHOOLS.

บุญหลาย รัตน์สันเทียะ¹, วิเชียร ชิวพิมาย², สำเร็จ บุญเรืองรัตน์³, สุภัทรา เอื้อวงศ์⁴

Boonhlay Ratsantia¹, Vichien Chiwapimai²,

Samreng Boonruangrutana³, Supathra Urwongse⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับสมรรถนะด้านวิชาการของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) พัฒนาสมรรถนะทางวิชาการของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีการวิจัย มี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสมรรถนะทางวิชาการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2554 จำนวน 60 รูป จาก 60 โรงเรียน ใช้วิธีการเลือกโรงเรียนให้เป็นสัดส่วนกับจำนวนนักเรียนแต่ละโรงเรียน จำนวน 1,543 โรงเรียน จาก 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัด ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ และสุรินทร์ ขั้นตอนที่ 2 เชิญผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 25 รูป/ท่าน ที่เลือกมาแบบเจาะจง มารับทราบผลการประเมินสมรรถนะทางวิชาการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้จากผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 และเสนอข้อคิดเห็นเพิ่มเติม และขั้นตอนที่ 3 พัฒนาสมรรถนะทางวิชาการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 16 รูป เลือกมาแบบเจาะจง เพื่อนำมาพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการ วิธีการพัฒนาด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ

1 นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

2 รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

3 ศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

4 พลเรือตรีหญิง, อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

1 Ph. D. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Vongchavalitkul University

2 Associate Professor, Faculty of Education, Vongchavalitkul University

3 Professor, Faculty of Education, Vongchavalitkul University

4 Rear Admiral, Lecturer, Faculty of Education, Siam University

ผลจากการวิจัย พบว่า 1) ความประพฤติ วินัย คุณธรรมจริยธรรม ของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา อยู่ในระดับดีมาก สมรรถนะหลัก อยู่ในระดับดี สมรรถนะประจำสายงาน อยู่ในระดับดีค่อนข้างมาทางปานกลาง และความรู้พื้นฐานวิชาชีพครู อยู่ในระดับดีค่อนข้างมาทางปานกลาง จึงต้องพัฒนาสมรรถนะพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน 6 ด้าน ที่ผลการวิจัย อยู่ในระดับดีค่อนข้างปานกลาง และตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 25 ท่าน ที่ยอมรับผลการวิจัยและ เสนอให้รีบพัฒนาพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาเป็นการเร่งด่วน ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านการพัฒนาผู้เรียน 3) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน 4) ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัย 5) ด้านความรู้ปรัชญาการศึกษา 6) ด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ ใน 6 ด้าน ดังกล่าวนี้อาจครอบคลุมเกี่ยวกับเนื้อหาสาระเรื่อง 1) การจัดทำแผนการสอนที่มีคุณภาพ 2) การเตรียม การสอนที่มีคุณภาพ 3) การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ 4) การพัฒนาผู้เรียน และการใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่มีคุณภาพ 5) การสร้างเครื่องมือวัดผลการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ซึ่งทั้ง 5 ด้านดังกล่าวนี้จะครอบคลุมสมรรถนะทางวิชาการพระสอนศีลธรรมทั้ง 6 ด้านดังกล่าวแล้ว

2) ผลจากการทดสอบก่อนการอบรมหลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้คะแนนโดยเฉลี่ย 15.00 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม หลังการอบรมได้ค่าเฉลี่ย 26.25 คิดเป็นร้อยละ 88 ของคะแนนเต็ม เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .01$ และได้ประเมินความคิดเห็นของตนเองว่า มีความรู้ ความเข้าใจและการนำไปใช้ในเรื่องที่เข้ารับการอบรมตามโครงสร้างหลักสูตรพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด ครูพี่เลี้ยงได้ประเมินการสอนของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานว่ามีสมรรถนะทางวิชาการจากการฝึกปฏิบัติสอนจริง ภายหลังการฝึกอบรม ดังนี้ 1) มีแผนการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ อยู่ในระดับดีมาก 2) มีการเตรียมการสอนมีคุณภาพ อยู่ในระดับดีมาก 3) มีการจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพ อยู่ในระดับดีมาก 4) มีการพัฒนาผู้เรียน และการใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนมีคุณภาพ อยู่ในระดับดี และ 5) เครื่องมือวัดผลการเรียนการสอนมีคุณภาพ อยู่ในระดับดี

คำสำคัญ: การพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการ, สมรรถนะพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา

Abstract

This research aimed to 1) study the level of the academic competency of morals teaching monks in basic education schools and 2) develop the academic competency of morals teaching monks in basic education schools. The research was carried out in three steps. The first step was studying the academic competency of 60 morals teaching monks from 60 schools which were selected from 1,543 basic education schools from four provinces, namely Chaiyaphum, Nakhon Ratchasima, Buriram, and Surin, under the Office of Basic Education Commission, Ministry of Education in the academic year 2011. The schools were selected proportional to the number of students in each school. The second step was selectively inviting 25 experts to witness the results of the academic competency evaluation of morals teaching monks in basic education schools based on the first step's results and to provide additional comments. Finally, the third step was developing the academic competency of selectively chosen 16 morals teaching monks in basic education schools who would participate in a workshop led by experts.

The research revealed that 1) the behaviors, disciplines, and morality of morals teaching monks in schools were in the 'very good' level, their core competency was in 'good' level, their functional competency was in 'good', and their fundamental knowledge of teaching profession was in 'averagely good' level. Accordingly, the 25 experts proposed the urgent development of the six competencies which were rated in the research as 'averagely good' of morals teaching monks in the basic education schools. The six competencies included 1) learning management, 2) learner development, 3) classroom management, 4) analysis, synthesis, and research, 5) knowledge in philosophy of education, and 6) psychology of learning. These six competencies covered five essential points which were 1) quality lesson plans, 2) quality teaching preparation, 3) quality learning and teaching management, 4) learner development and quality class materials and learning media, and 5) quality learning evaluation tools. These five essential points embraced the six academic competencies of morals teaching

monks as mentioned above.

2) Out of the total scores of 30 of the test taken prior to the training on the development of the academic competency of morals teaching monks in basic education schools, the monks averagely got 15 which was 50 percents whereas on the test taken after the training, they got 26.25 which was 88 percents. Their scores increased with statistical significance at the level α of .01; and they also rated from 'high' to 'highest' assessment levels relating to their own knowledge, understanding, and utilization of what they had learned from the training. Through observing their hands-on teaching practice after the training, mentor teachers assessed the academic competency of the morals teaching monks in basic education schools. The assessment results of the five essential points of their teaching performance were 1) 'very good' quality lesson plans, 2) 'very good' quality teaching preparation, 3) 'very good' quality learning and teaching management, 4) 'good' learner development and quality class materials and learning media, and 5) 'good' quality learning evaluation tools.

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ได้บัญญัติว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 5) วัดซึ่งในอดีตเคยเป็นศูนย์กลางการจัดการศึกษาของสังคมไทย เป็นแหล่งฝึกอบรมสั่งสอน และเป็นแหล่งอำนวยความสะดวกด้านความรู้ ทั้งโดยตรงและโดยอ้อมแก่ชุมชน (พระธรรม

ปิฎก (ประยูทธ ปยุตโต), 2537: 1-3) แต่เมื่อวันเวลาผ่านไป รูปแบบการศึกษาก็เริ่มเปลี่ยนแปลงมีโรงเรียนเข้ามาแทนที่ บทบาทการเป็นครูพระสอนศีลธรรมให้กับเยาวชนก็ลดน้อยถอยลงและหลุดหายไปจากหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน (พระไทยเน็ต ชุมชนพระไทยในอินเทอร์เน็ต, 2549: ออนไลน์) ทำให้สังคมมีปัญหา เช่น ปัญหาการก่อเหตุทะเลาะวิวาท การแพร่ระบาดของยาเสพติด การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน และการก่ออาชญากรรม จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น พบว่า รากเหง้าของปัญหาที่แท้จริงคือนักเรียนนักศึกษาไม่ได้รับการกล่อมเกลาด้านจิตใจ ถูกปล่อยปะละเลยเรื่องการปลูกฝังศีล

ธรรมจริยธรรม (กรมการศาสนา, 2548 ข: 5) กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มอบหมายให้กรมการศาสนาจัดส่งพระสอนศีลธรรมเข้าไปสอนศีลธรรมในสถานศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน โดยขยายพระสอนศีลธรรมให้เข้าไปสอนในสถานศึกษาให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ ในอัตราส่วน พระ 1 รูป ต่อ 1 ตำบล (กรมการศาสนา, 2548 ก: 22-24) โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคมให้จัดตั้งศูนย์พระสอนศีลธรรมแห่งประเทศไทยขึ้นที่วัดยานนาวา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร เพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพ จึงกำหนดบทบาทสำคัญและคุณสมบัติควรแก่การยอมรับของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2546) ดังนี้ 1.เป็นผู้มีศีลาจารวัตร งดงามมีความเมตตา 2.เป็นพระวิปัสสนาจารย์ 3.เป็นพระนักเผยแผ่ 4.เป็นพระนักสงคสมสงเคราะห์ 5.เป็นพระนักพัฒนาชุมชน 6.มีภาวะความเป็นผู้นำ แต่การที่พระสอนศีลธรรม จะมีคุณสมบัติดังกล่าวจะต้องได้รับการส่งเสริมพัฒนา ดังนี้ 1.ส่งเสริมให้ศึกษาพระธรรมวินัยให้แตกฉาน 2.ส่งเสริมให้ศึกษาหาความรู้ด้านอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อภารกิจ เช่น ด้านการศึกษา ด้านการเผยแผ่ศาสนาธรรม ด้านการสงเคราะห์ชุมชน 3.ส่งเสริมพัฒนาหลักสูตรการศึกษาสงฆ์ทุกระดับให้สอดคล้องกับบทบาทภารกิจของสงฆ์ ทั้งหลักสูตรการเรียนการสอนระยะสั้น และระยะยาว 4.ส่งเสริมจัดการอบรมพัฒนาอย่างทั่วถึงและ

สม่ำเสมอ (สวัสดิ์ มีอบ และคณะ, 2544) โครงการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษายังเป็นโครงการใหม่และมีความไม่พร้อมอยู่หลายด้าน โดยเฉพาะพระที่เข้าไปสอนยังไม่มีความรู้ด้านวิชาชีพครูโดยตรง เพราะมีการกำหนดคุณสมบัติของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนไว้ว่า

1. จบนักธรรมเอก 2. จบประโยค 1-2 ขึ้นไป 3. จบปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัยสงฆ์ 2 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยมกุฏราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 4. ได้รับการแต่งตั้งเป็นพระครูสัญญาบัตรชั้นตรีขึ้นไป (กรมการศาสนา, 2548 ข: 38) ซึ่งไม่ได้บ่งชี้ว่าจะต้องเป็นผู้มีความรู้ด้านวิชาชีพครู เพราะพระที่เคยเข้ารับการอบรมถวายความรู้ด้านวิชาชีพครูก็เป็นเพียงระยะเวลาสั้นๆ เพียง 3 วัน จึงทำให้ไม่มีความพร้อมในการปฏิบัติการสอน จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขาดสมรรถนะทางวิชาการ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

คำถามการวิจัย

1. พระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีสมรรถนะทางวิชาการอยู่ในระดับใด

2. การพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะด้านวิชาการของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยสงฆ์ วัดแต่ละวัด ที่จัดส่งพระสอนศีลธรรมไปสอนตามสถานศึกษาต่างๆ และศูนย์พระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาได้พิจารณานำไปใช้ปรับปรุงพัฒนาพระสอนศีลธรรมก่อนที่จะส่งไปสอนตามสถานศึกษา
2. ได้พัฒนาสมรรถนะทางวิชาการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษาและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. เป็นประโยชน์ต่อพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา ในการพัฒนาความสามารถวางแผนการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตรคู่มืออบรมคู่มือการเรียนการสอน การวัดผลประเมิน

ผลการเรียนการสอน การใช้สื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีช่วยสอน และการพัฒนาผู้เรียนเพื่อยกระดับคุณธรรมให้กับนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

มีวิธีการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสมรรถนะทางวิชาการพระสอนศีลธรรม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ พระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2554

กลุ่มตัวอย่าง คือ พระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2554 จำนวน 60 รูป จากโรงเรียน 60 โรงเรียน การเลือกโรงเรียน ใช้วิธีการเลือกให้เป็นสัดส่วนกับจำนวนนักเรียนแต่ละโรงเรียน จากโรงเรียน 1,543 โรงเรียน ใน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ และสุรินทร์ ใช้เป็นกรอบในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละโรงเรียนมีพระสอนศีลธรรม 1 รูป หรืออาจมากกว่า 1 รูป ถ้าโรงเรียนใดมีพระสอนศีลธรรมมากกว่า 1 รูป ก็สุ่มตัวอย่างจากพระสอนศีลธรรมทั้งหมดในโรงเรียนมาเพียง 1 รูป ได้กลุ่มตัวอย่างพระสอนศีลธรรม 60 รูป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินสมรรถนะของครูชั้นพื้นฐาน ของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2552) มี 3 ตอน พร้อมกับผู้วิจัยได้เพิ่มตอน 4 สอบถาม เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานวิชาชีพครู ให้พระสอนศีลธรรมประเมินตนเอง พร้อมกับให้ครูพี่เลี้ยงช่วยประเมินพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาด้วย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 เชิญผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 25 รูป/ท่าน

เชิญผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 25 รูป/ท่าน ที่เลือกมาแบบเจาะจง มารับทราบผลการประเมินสมรรถนะทางวิชาการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้จากผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2554 ก่อนสัมภาษณ์ผู้วิจัยเสนอผลการวิจัยการพัฒนสมรรถนะทางวิชาการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ผู้ทรงคุณวุฒิทราบ แล้วระดมความคิดเห็น เพื่อยืนยันผลการวิจัย หรือเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนสมรรถนะทางวิชาการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การพัฒนสมรรถนะทางวิชาการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 16 รูป เลือกมาแบบเจาะจงมาเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการด้วยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนำมาพัฒนสมรรถนะทางวิชาการ โดยดำเนินการ ดังนี้ 1. ทดสอบความรู้ความเข้าใจและการนำไปใช้ตามสมรรถนะทางวิชาการของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ก่อนการอบรม ด้วยข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 2. พัฒนสมรรถนะทางวิชาการของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยาย ด้านปรัชญาการศึกษา ด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านการวิจัย ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษา ผู้วิจัยได้บรรยายพุทธวิธีการสอนของพระพุทธเจ้า 3. ฝึกปฏิบัติการออกแบบการสอน เขียนข้อสอบ ฝึกการสังเกต การฝึกสัมภาษณ์ และการวัดผลประเมินผลผู้เรียนการใช้เทคโนโลยีช่วยสอน และการวิจัยในชั้นเรียน 4. ทดสอบความรู้ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ตามสมรรถนะทางวิชาการของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หลังการอบรม ด้วยข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ฉบับเดิม 5. สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจและการนำไปใช้ในเรื่องที่เข้ารับการพัฒนตามโครงสร้างหลักสูตรพัฒนสมรรถนะ

ทางวิชาการของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน 6. พระสอนศีลธรรมฝึกปฏิบัติสอนจริงในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน 7. ครูพี่เลี้ยงประเมินการสอนของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยสมรรถนะทางวิชาการของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 รูป และครูพี่เลี้ยงเพื่อเป็นการเปรียบเทียบจำนวน 60 ท่าน พบว่า พระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน มีความประพฤติ วินัย คุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับดีมาก มีสมรรถนะหลักอยู่ในระดับดี มีสมรรถนะประจำสายงาน อยู่ในระดับดีค่อนข้างมาทางปานกลาง และความรู้พื้นฐานวิชาชีพครู อยู่ในระดับดีค่อนข้างมาทางปานกลาง จึงจำเป็นต้องพัฒนาสมรรถนะ

พระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน 6 ด้าน ที่ผลการวิจัยอยู่ในระดับดีค่อนข้างปานกลาง และตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 25 ท่าน ที่ยอมรับผลการวิจัยและเสนอให้รับพัฒนาเป็นการเร่งด่วน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านการพัฒนาผู้เรียน 3) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน 4) ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัย 5) ด้านความรู้ปรัชญาการศึกษา 6) ด้านจิตวิทยาการเรียนรู้

2. ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจและการนำไปใช้ตามหลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ก่อนและหลังการอบรม โดยการใช้ข้อสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ที่ผ่านการตรวจทานจากผู้ทรงคุณวุฒิ นำเสนอไว้ในตาราง 1 (N=16 ข้อสอบ 30 ข้อ คะแนนเต็ม 30 คะแนน)

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนการอบรมและหลังการอบรม

พระสอนศีลธรรม (N=16)	ก่อนการอบรม	หลังการอบรม	คะแนนเพิ่ม
ค่าเฉลี่ย (X)	15.00	26.25	11.25
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	3.61	2.04	
Sign Test		=.001**	

**p < .01

จากค่าสถิติในตาราง 1 แสดงให้เห็นว่า ผลการทดสอบก่อนการอบรมหลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้คะแนนโดยเฉลี่ย 15.00 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม หลังการอบรมได้ค่าเฉลี่ย 26.25 คิดเป็นร้อยละ 88 ของคะแนนเต็ม เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .01$

3. ผลจากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจและนำไปใช้ในเรื่องที่เข้ารับการอบรมตามโครงสร้างหลักสูตรพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการของพระสอนศีลธรรมที่เข้ารับการอบรม แสดงให้เห็นว่าพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้ความเข้าใจและการนำไปใช้ในเรื่องที่เข้ารับการอบรมตามโครงสร้างหลักสูตรพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้ 1. มีความรู้ความเข้าใจและการนำไปใช้ด้านปรัชญาการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด 2. มีความรู้ความเข้าใจและการนำไปใช้ด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด 3. มีความรู้ความเข้าใจและการนำไปใช้ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก 4. มีความรู้ความเข้าใจและการนำไปใช้ด้านการวัดผลประเมินผลและการวิจัย อยู่ในระดับมาก 5. มีความรู้ความเข้าใจและการนำไปใช้ด้านการวิเคราะห์หลักสูตร อยู่ในระดับมาก 6. มีความรู้ความเข้าใจและการนำไปใช้ด้านการเขียนข้อสอบ การสังเกตพฤติกรรม

ของผู้เรียน และการสัมภาษณ์ เพื่อวัดผลการเรียนและประเมินผลการเรียน อยู่ในระดับมาก 7. มีความรู้ความเข้าใจและการนำไปใช้ด้านการวิเคราะห์คุณภาพของข้อสอบ อยู่ในระดับมาก 8. มีความรู้ความเข้าใจและการนำไปใช้ด้านความหมายของคะแนน และการประเมินผลการเรียน อยู่ในระดับมาก 9. มีความรู้ความเข้าใจและการนำไปใช้ด้านการออกแบบการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด 10. มีความรู้ความเข้าใจและการนำไปใช้ด้านการวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด 11. มีความรู้ความเข้าใจและการนำไปใช้ด้านการพัฒนาผู้เรียน การใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน และเทคโนโลยีทางการศึกษา อยู่ในระดับมาก 12. มีความรู้ความเข้าใจและการนำไปใช้ด้านวิธีสอนแบบต่างๆ อยู่ในระดับมากที่สุด 13. มีความรู้ความเข้าใจและการนำไปใช้ด้านพฤติกรรมการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด 14. มีความคิดที่สามารถออกแบบการเรียนการสอนได้ อยู่ในระดับมากที่สุด 15. มีความสามารถจัดการเรียนการสอนได้ อยู่ในระดับมากที่สุด 16. สามารถนำความรู้ความเข้าใจที่เรียนนี้ไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนได้ อยู่ในระดับมากที่สุด 17. ได้รับประโยชน์จากการอบรม ในครั้งนี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 18. มีความพึงพอใจต่อการอบรมในครั้งนี้ อยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการประเมินพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของครูพี่เลี้ยง จากการฝึกปฏิบัติสอนจริง ภายหลังการฝึก

อบรมตามหลักสูตรจากครูพี่เลี้ยง เสนอไว้ ในตาราง 2

ตาราง 2 ผลการประเมินคุณภาพการสอนของครูพี่เลี้ยงที่ประเมินพระสอน ศีลธรรมภาย หลังการฝึกอบรมตามหลักสูตร

ข้อ	รายการประเมิน	ครูพี่เลี้ยง (N=16)		ความหมาย
		ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	ระดับ คะแนน เฉลี่ย
1	มีแผนการสอนที่มีคุณภาพ	4.438	0.629	ดีมาก
2	มีการเตรียมการสอนมีคุณภาพในระดับ	4.500	0.632	ดีมาก
3	การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพในระดับ	4.313	0.479	ดีมาก
4	มีการพัฒนาผู้เรียน และการใช้สื่อ อุปกรณ์ การเรียนการสอนมีคุณภาพในระดับ	4.188	0.750	ดี
5	เครื่องมือวัดผลการเรียนมีคุณภาพในระดับ	4.063	0.680	ดี

จากค่าสถิติในตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า ครูพี่เลี้ยงได้ประเมินการสอนของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานว่ามีสมรรถนะทางวิชาการจากการฝึกปฏิบัติสอนจริง ภายหลังจากการฝึกอบรม ดังนี้ 1. มีแผนการสอนที่มีคุณภาพ อยู่ในระดับดีมาก 2. มีการเตรียมการสอนมีคุณภาพ อยู่ในระดับดีมาก 3. มีการจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพ อยู่ในระดับดีมาก 4. มีการพัฒนาผู้เรียน และการใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน มีคุณภาพอยู่ในระดับดี 5. เครื่องมือวัดผลการเรียนมีคุณภาพ อยู่ในระดับดี

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยนั้น พบว่า การทดสอบความรู้ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ ก่อนการอบรมหลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานได้ค่าเฉลี่ย 15.00 คิดเป็นร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม หลังการอบรมได้คะแนนโดยเฉลี่ย 15.00 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม หลังการอบรมได้ค่าเฉลี่ย 26.25 คิดเป็นร้อยละ 88 ของคะแนนเต็ม เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .01$ และ

ได้ประเมินความคิดเห็นตนเองว่า มีความรู้ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการอบรมตามโครงสร้างหลักสูตรพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ครูพี่เลี้ยงได้ประเมินการสอนของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสมรรถนะทางวิชาการจากการฝึกปฏิบัติสอนจริงภายหลังการฝึกอบรม ดังนี้ 1. มีแผนการสอนที่มีคุณภาพ อยู่ในระดับดีมาก 2. มีการเตรียมการสอน อยู่ในระดับดีมาก 3. มีการจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพ อยู่ในระดับดีมาก 4. มีการพัฒนาผู้เรียน และการใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนมีคุณภาพ อยู่ในระดับดี 5. เครื่องมือวัดผลการเรียน มีคุณภาพ อยู่ในระดับดี ทั้งนี้เพราะการอบรมในเรื่องสมรรถนะทางวิชาการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษานี้เป็นเรื่องที่ตรงกับความต้องการของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา ตามผลการวิจัยที่พบว่า พระสอนศีลธรรมในสถานศึกษามีสมรรถนะประจำสายงาน ด้านเนื้อหา ด้านการจัดการเรียนการสอน การผลิตสื่อ การใช้สื่อ การวัดผล ประเมินผล อยู่ในระดับดีค่อนข้างมาทางปานกลาง ซึ่งการสัมมนาผลการวิจัย จากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้เสนอให้มีการอบรมพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาเป็นการเร่งด่วน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรพงษ์ บุญปิ่น (2544) ที่พบว่า ครูสอนที่ดีควรได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดทำสื่อการเรียนการสอน

การใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย และพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสมศักดิ์ ศรีบริบูรณ์ (2551) ที่พบว่า พระสอนศีลธรรมมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพ ด้านการสอน ด้านเนื้อหาและหลักสูตร ด้านการผลิตและการใช้สื่อ ด้านการดำเนินการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิต และการใช้สื่อ การอบรมครั้งนี้เป็นการอบรมที่ตรงกับตามความต้องการของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา จึงปรากฏว่าตลอดการอบรมพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาที่เข้ารับการอบรม ไม่เคยขาดการอบรมเลย ตั้งใจเรียน ตั้งใจปฏิบัติ และตั้งใจทำแบบฝึกหัดเป็นอย่างดี เพราะหลักสูตรการอบรมตรงกับความต้องการของพระสอนศีลธรรมที่เข้ารับการอบรม มีการปฏิบัติจริง และมีการให้ปฏิบัติสอนจริง จากวิทยากรที่มีความชำนาญเฉพาะทาง และครูพี่เลี้ยงได้ประเมินการสอนของพระสอนศีลธรรมที่เข้ารับการอบรมแล้วกลับเข้าไปปฏิบัติสอนจริงในสถานศึกษา พบว่า มีความรู้ ความสามารถ และการนำไปปฏิบัติการสอน อยู่ในระดับดีมาก สอดคล้องกับ จันทรานี สงวนนาม (2544: 1) และ เฟลด์แมน (Feldman, 1993) ที่เสนอให้มีการอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากร สร้างบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในวิชาที่ตนเองรับผิดชอบให้แจ่มชัดเสียก่อน จึงจะสามารถสอนได้อย่างมีคุณภาพ พระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาก็เช่นเดียวกันควรมีการอบรม

เรื่องสมรรถนะทางวิชาการตามหลักสูตรให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในวิชาที่ตนเองรับผิดชอบให้แจ่มชัดเสียก่อน จึงจะสามารถสอนวิชาพระพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยในครั้งนี้นำมาเป็นข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย

ผู้บริหารการศึกษาพระปริยัติธรรม ผู้บริหารศูนย์พระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา มหาวิทยาลัยสงฆ์ วัดแต่ละวัด ที่จัดส่งพระผู้สอนศีลธรรมไปสอนตามสถานศึกษาต่างๆ ควรพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการพระสอนศีลธรรมก่อนที่จะส่งไปสอนตามสถานศึกษา ด้วยการอบรมให้เรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา จิตวิทยาการเรียนรู้ หลักสูตรการเรียนการสอน วิธีการสอนแบบต่าง แม้แต่พุทธวิธีการสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วิธีการวัดผลประเมินผล และวิธีการวิจัยในชั้นเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปปฏิบัติ

พระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา ควรเข้ารับการฝึกอบรมพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านการใช้เทคโนโลยีช่วยสอน ด้านการวิเคราะห์สังเคราะห์และการวิจัย และการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านความรู้ปรัชญาการศึกษา และด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ เพราะเป็นสมรรถนะที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอนศีลธรรมในสถานศึกษา

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1) ควรวิจัยค้นหาตัวแปรที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนาตัวแปรเหล่านั้น

2) ควรวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะทางวิชาการพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา เพื่อการนำไปใช้จัดการเรียนการสอน

References

- Chantranee Sa-nguannam. (2001). Educational Personnel Training. Bangkok: Sri-anan Printing.
- Office of National Buddhism. (2003). Report on Social Situation. Bangkok: The Office of National Economic and Social Development Board.

- Office of National Education Commission. (2002). Leadership Competency for Teachers. (online). Retrieved on April 9, 2010, from Phra Dhammapitaka (Prayudh Payutto). (1994). *The Significance of Buddhism as A National Religion of Thailand*. 7th Edition. Bangkok: Sahadhammika.
- Phramaha Somsak Sriboriboon. (2008). *The Study of Guidelines for the Improvement of Teaching Competency of Monks Teaching Morals in Secondary Schools under the Office of the Basic Education Commission in Bangkok Metropolitan Area*. Master of Education Thesis. Education Administration Program. Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.
- Phrathai.net, Thai Monk Internet Community. (2549). Buddhism News Center. (online). Retrieved September 8, 2006, from <http://www.phrathai.net/news/detail.php?catid=6&groupid=0&ID=3135>.
- Religious Affairs Department. (2005 A). *Operational Manual for the Project of Monks Teaching Morals in Schools*. Bangkok: The Express Transportation Organization of Thailand Printing House.
- Religious Affairs Department. (2005 B). *Summary Report on the Overall Operation of the Project of Monks Teaching Morals in Schools in the Fiscal Year 2005*. Bangkok: Moral and Ethical Promotion Bureau, Religious Affairs Department.
- Sawat Mee-ob et al. (2001). *The Study of Problems in the Administration of the Dhamma Section in the Phrapariyattidhamma School in Kamphaeng Phet Province*. Kamphaeng Phet: Pimlak.
- Worapong Boonpan. (2001). *Problems in Ethics Teaching and Learning of Primary 5-6 in Schools under Chiang Mai Municipality*. Master Thesis. Faculty of Buddhism. Chiang Mai: Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Feldman, Susan. (January 1998). "Advances in Digital Library 1998." *Information Today*. 16 (6): 17-24.

รูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคอีสานตอนล่าง
A Model of Educational Resource Mobilization of Small Schools
under the Office of Basic Educational Commission in Lower
Northeastern Region

จิตรลดา ชิวดอน¹, วิชัย วงษ์ใหญ่², จำเริญรัตน์ จิตต์จิรจรรยา³, สงวนพงศ์ ชวนชม⁴

Jitlada Sewdon¹, Wichai Wongyai²,

Chamroenrat Chitchirachan³, Sanguanpong Chuanchom⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อสร้างรูปแบบ และ (2) ตรวจสอบประสิทธิภาพ
ของรูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคอีสานตอนล่าง โดยดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้ (1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับทรัพยากรทางการศึกษา การ
ระดมทรัพยากรทางการศึกษาใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคคล ด้านการเงิน ด้านแหล่งเรียนรู้
และด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีการศึกษา สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้บริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูที่รับผิดชอบงานระดมทรัพยากรการศึกษา สถานศึกษา
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคอีสานตอนล่าง แล้ว
นำมาบูรณาการ กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย (2) การสร้างรูปแบบ (3) การตรวจสอบ
สอบคุณภาพรูปแบบ โดยการจัดกลุ่มสนทนา ครั้งที่ 1 เพื่อให้ความคิดเห็นและเสนอแนะ

1 ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

2 รองศาสตราจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

4 อาจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

1 Ph.D. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Vongchavalitkul University.

2 Associate Professor Dr., Faculty of Education, Vongchavalitkul University

3 Assistant Professor Dr., Faculty of Education, Vongchavalitkul University

4 Lecturer Dr., Faculty of Education, Vongchavalitkul University

ต่อร่างรูปแบบ (4) การปรับปรุงรูปแบบตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ (5) การตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูที่รับผิดชอบงานระดมทรัพยากร การศึกษา สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคอีสานตอนล่างจำนวน 544 คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ (6) การตรวจสอบยืนยันรูปแบบ โดยการจัดกลุ่มสนทนา ครั้งที่ 2

ผลการวิจัยพบว่า

1. ได้รูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคอีสานตอนล่าง ครอบคลุม (1) ด้านบุคคล มีแนวทางการปฏิบัติ คือ มีการพัฒนาคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา ครูและนักเรียน การประชาสัมพันธ์ผลงานสถานศึกษา การสร้างจิตอาสา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถานศึกษาเครือข่าย การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมจัดการศึกษา (2) ด้านการเงิน มีแนวทางการปฏิบัติ คือการจัดทำแผนการระดมทรัพยากรด้านการเงิน โดยเน้นการมีส่วนร่วม การสร้างผลงานของสถานศึกษาให้เป็นที่ศรัทธาแก่ผู้ปกครอง ชุมชน และสาธารณชน การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน การจัดระบบงานบริหารงบประมาณที่โปร่งใส (3) ด้านแหล่งเรียนรู้ มีแนวทางการปฏิบัติ คือ การวางแผนร่วมกับชุมชนในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในสถานศึกษา การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน การจัดทำข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและชุมชน การพัฒนา อนุรักษ์แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและชุมชนโดยเน้นการมีส่วนร่วม การส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ในการใช้แหล่งเรียนรู้ และ (4) ด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีการศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติ คือ มีการจัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรมโดยระบุนความต้องการวัสดุอุปกรณ์ การเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา การให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์ การขอรับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียน การสอนทางไกลผ่านดาวเทียมจากมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และวัสดุอุปกรณ์อื่นๆ จากองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน เป็นต้น

2. การตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคอีสานตอนล่าง พบว่า รูปแบบมีประสิทธิภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: รูปแบบ, การระดมทรัพยากรทางการศึกษา, สถานศึกษาขนาดเล็ก

Abstract

The objectives of this research were (1) to construct a model and (2) to evaluate the efficiency of the model of educational resource mobilization of small schools under the Office of Basic Educational Commission in Lower Northeastern Region. The methodology is of 6 stages, namely (1) to study the documents and the research concerned with Educational Resource Mobilization covering 4 main types of personal, financial, learning resource, and educational device and technological resource mobilization, and then to interview the connoisseurs as the basic educational administrators, teachers of the small schools under the Office as such for integrating the research conceptual framework, (2) to construct the drafted model, (3) to evaluate the quality of the drafted model by means of the first round of focus group discussion, (4) to improve that model as commented by those connoisseurs, (5) to evaluate the efficiency of the model by asking 544 administrators and teachers of those schools as above mentioned and then compute the data by application of mean, and standard deviation, and (6) to affirm the model by the second round of focus group discussion.

The research findings were as follows:

The model of educational resource mobilization of small schools under the Office of Basic Educational Commission in Lower Northeastern Region covering (1) the personal resource mobilization with the practical guideline of developing the qualified administrators and teachers including students, promoting the institutional products, volunteering mind, participating of parents, community and the sectors concerned as well as school networking, and also of local intellectual integration for educational management, (2) financial resource mobilization with the guidelines for planning the financial mobilization emphasizing on participating, using the finance for school work producing to make the parents, community and the public believe, well relating with community, and mobilizing the finance resource transparently, (3) learning resource mobilization with the guidelines of planning with the community to set the learning center within the institutions, collecting as well as preserving data and learning information for institutions and

community by means of precise participating, enhancing the learning process based upon the learning resource mobilizing, and (4) educational device and technological resource mobilization with the guidelines of constructing the plan, project, activities based upon the needs of the educational materials, and administrators' technological leadership, opening the school board committee participate in material management, trying to allocate or to have material provision, donation for a distance learning through satellite learning from the Distance Learning Foundation and other material from various sectors both state or private ones.

2. To evaluate the efficiency of model of educational resource mobilization of small schools under the Office of Basic Educational Commission in Lower Northeastern Region, it was found that the model has the efficiency as a whole in the high level.

Keywords: Model, Educational Resource Mobilization, Small Schools

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สินทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้

จัดการศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2547: 34) ทรัพยากรทางการศึกษา หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่ทำให้การจัดการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์โดยทั่วไปทรัพยากรทางการศึกษาที่เป็นพื้นฐาน ประกอบด้วย ทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรทางการเงิน ทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรการบริหารจัดการ (สมศักดิ์ คงเที่ยง, 2552: 217) ในการดำเนินกิจกรรมหรือภาระหน้าที่ขององค์กรหรือหน่วยงานใดๆ ก็ตาม จะต้องอาศัยสิ่งหนึ่งที่เป็นตัวกลางที่จะทำให้กิจกรรมบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ สิ่งนั้นคือ ทรัพยากร ดังนั้นทรัพยากรจึงเป็นตัวกลางหรือตัวกระตุ้นที่ทำให้กิจกรรมหรือการ

ดำเนินภารกิจขององค์การหรือหน่วยงาน ทั้งในด้านของปริมาณและคุณภาพ (ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์, 2545: 5-7) สถานศึกษา ขนาดเล็กพบว่ามีปัญหาที่คล้ายคลึงกัน ใน 4 ด้าน คือ 1) ปัญหาด้านการบริหารจัดการ โรงเรียนขนาดเล็กมีอัตราส่วนครูต่อนักเรียน นักเรียนต่อห้องเรียนต่ำกว่ามาตรฐาน อีกทั้ง โรงเรียนยังขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ ส่งผลให้คุณภาพการจัดการศึกษายังไม่เป็นที่น่าพอใจ 2) ปัญหาด้านการเรียนการสอน พบว่าครูส่วนใหญ่ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสภาพที่มีครูไม่ครบชั้น และนักเรียนมีจำนวนน้อยในแต่ละชั้น ครูสอนไม่เต็มเวลา และเต็มความสามารถ เพราะมีภารกิจอื่นนอกเหนือจากการเรียน การสอน สื่อการเรียนการสอนและแหล่ง เรียนรู้มีจำนวนจำกัด ซึ่งมีสาเหตุมาจาก โรงเรียนได้รับงบประมาณน้อย 3) ปัญหาด้านความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุน ในการจัดสรรงบประมาณได้ใช้เกณฑ์การจัดสรรหลาย ๆ เกณฑ์ ซึ่งขนาดโรงเรียนก็เป็นเกณฑ์หนึ่งในการจัดสรร เนื่องจากมีการคำนึงถึงประสิทธิภาพในการใช้จ่ายงบประมาณ ดังนั้นโรงเรียนขนาดเล็กจึงได้รับจัดสรรบุคลากร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้าง เป็นจำนวนน้อย โรงเรียนไม่สามารถระดมทรัพยากรจากผู้ปกครอง ชุมชนได้มากนัก เนื่องจากผู้ปกครองและ ชุมชนดังกล่าวมีความยากจน และ 4) ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูป

ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน บทบาทของคณะกรรมการดังกล่าวยังมีไม่มากนัก และในบางพื้นที่ ชุมชน ผู้ปกครอง มีฐานะยากจนไม่สามารถส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานของโรงเรียนและการเรียน ของบุตรหลานได้เท่าที่ควร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554: 2)

จากปัญหาดังกล่าวจะเห็นได้ว่าสถานศึกษาขนาดเล็กมีปัญหาดังนี้ 1) ปัญหาด้านบุคลากร พบว่ามีปัญหาการขาดแคลนครู มีครูไม่ครบชั้น มีครูไม่ตรงวิชาเอกหรือวิชา ที่ถนัดและครูต้องรับภาระมาก สอนหลายระดับหรือสอนหลายวิชา ครูขาดขวัญและ กำลังใจตลอดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน บุคลากรมีการย้ายบ่อยทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่องของงานที่ปฏิบัติ ขาดแคลนบุคลากรสาย สนับสนุนการสอน การพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะกระบวนการ เรียนการสอน และการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษามีน้อย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549: 7) 2) ปัญหาด้านงบประมาณ พบว่าการจัดสรรงบประมาณ รายการเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเรียกว่างบประมาณเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวสำหรับการศึกษาขั้น พื้นฐานนั้น ใช้เกณฑ์การจัดสรรตามจำนวน รายหัวของนักเรียน โดยนักเรียนในระดับก่อน ประถมศึกษา ได้รับจัดสรรคนละ 1,700 บาท / คน / ปี ระดับประถมศึกษา ได้รับจัดสรรคนละ 1,900 บาท / คน / ปี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553: 3) โรงเรียนขนาดเล็ก

จึงได้รับงบประมาณค่อนข้างน้อย จึงทำให้โรงเรียนขาดแคลนงบประมาณในการจัดซื้อจัดหาสื่อการเรียนการสอน วัสดุ ครุภัณฑ์ แหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยี ห้องปฏิบัติการต่างๆ ที่ทันสมัย และไม่เพียงพอกับความต้องการ และความจำเป็นที่จะใช้ ตลอดทั้งสภาพอาคารเรียนเก่า ชำรุด ทุตรโทรม ขาดความปลอดภัย ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549: 7 ; 2551: 6) 3) ปัญหาด้านแหล่งเรียนรู้ พบว่าปัญหาด้านวิชาการ สถานศึกษาขนาดเล็กขาดแคลนหนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้มีจำนวนจำกัด เนื่องจากได้รับงบประมาณน้อย ไม่เพียงพอกับความต้องการ ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549: 7 ; 2551: 6) และ 4) ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษา พบว่าสถานศึกษาขนาดเล็กขาดแคลนสื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่เหมาะสม ทันสมัยไม่เพียงพอกับความต้องการและความจำเป็นที่จะใช้ ครูขาดประสบการณ์ในการสร้างสื่อการเรียนการสอนและขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้สื่อเทคโนโลยี และขาดวัสดุครุภัณฑ์ที่จำเป็น เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต สื่อเทคโนโลยีและการสื่อสารมีใช้อย่างจำกัด และโรงเรียนมีอยู่ก็ไม่สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากโรงเรียนได้รับ

งบประมาณน้อย ซึ่งท้ายสุดก็ส่งผลทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำไปด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549: 7 ; 2551: 5)

จะเห็นได้ว่าสถานศึกษาขนาดเล็กขาดแคลนทั้งทรัพยากรด้านบุคคล ทรัพยากรด้านการเงิน ซึ่งทรัพยากรทางการเงินจะส่งผลต่อการขาดแคลนทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีการศึกษา และทรัพยากรด้านแหล่งเรียนรู้ และส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยรูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคอีสานตอนล่าง เพื่อให้โรงเรียนขนาดเล็กได้นำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างรูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคอีสานตอนล่าง

2. เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคอีสาน

ตอนล่าง

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการสร้างรูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษา สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคอีสานตอนล่าง ในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาใน 4 ด้าน ได้แก่ ทรัพยากรด้านบุคคล ทรัพยากรด้านการเงิน ทรัพยากรด้านแหล่งเรียนรู้ และทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีการศึกษา

2. ผู้ที่ให้ข้อมูลในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 ผู้ที่ให้ข้อมูลเพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิด โดยการบูรณาการกับการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเป็นประเด็นในการจัดทำร่างรูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคอีสานตอนล่าง โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูที่รับผิดชอบงานระดมทรัพยากรการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก ภาคอีสานตอนล่าง ที่มีความรู้และประสบการณ์ และมีผลงานด้านการระดมทรัพยากรทางการศึกษา เป็นที่ยอมรับในระดับเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 5 โรงเรียน รวมโรงเรียน ละ 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลจำนวน 10 คน กลุ่มตัวอย่างใช้

วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และได้มาโดยการใช้เทคนิคการบอกต่อ (Snow Balls)

2.2 ผู้ให้ข้อมูลในการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคอีสานตอนล่าง ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา และด้านการบริหารสถานศึกษา การเลือกผู้เชี่ยวชาญใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน

2.3 ผู้ที่ให้ข้อมูลในการตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคอีสานตอนล่าง

ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคอีสานตอนล่าง จำนวน 2,879 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูที่รับผิดชอบงานระดมทรัพยากรการศึกษา รวมสถานศึกษาละ 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 5,758 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคอีสานตอนล่าง จำนวน 339 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

และครูที่รับผิดชอบงานระดมทรัพยากรการศึกษา รวมโรงเรียนละ 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 678 คน

2.4 ผู้ที่ให้ข้อมูลในการวิจัย เพื่อตรวจสอบยืนยันรูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคอีสานตอนล่าง ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา และด้านการบริหารสถานศึกษา การเลือกผู้เชี่ยวชาญใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการวิจัย มี 6 ขั้นตอน ดังนี้
ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับทรัพยากรทางการศึกษา การระดมทรัพยากรทางการศึกษา ได้แก่ ทรัพยากรด้านบุคคล ทรัพยากรด้านการเงิน ทรัพยากรด้านแหล่งเรียนรู้ และทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีการศึกษา นำแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาบูรณาการเป็นกรอบเพื่อสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์นำไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ในพื้นที่ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูที่รับผิดชอบงานระดมทรัพยากรการศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคอีสานตอนล่าง ที่มีประสบการณ์ และมีผลงาน

ด้านการระดมทรัพยากรทางการศึกษา เป็นที่ยอมรับในระดับเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียนละ 2 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 10 คน ที่ได้มาโดยใช้เทคนิคการบอกต่อ (Snow Balls) แล้วนำมาบูรณาการ เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 มาสร้างเป็นร่างรูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคอีสานตอนล่าง

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ โดยการจัดกลุ่มสนทนา ครั้งที่ 1 (Focus Group 1) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา และด้านการบริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน เพื่อให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างรูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคอีสานตอนล่าง

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงรูปแบบตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากการวิจัยในขั้นตอนที่ 3

ขั้นตอนที่ 5 การตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบจากผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูที่รับผิดชอบงานระดมทรัพยากรการศึกษา สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคอีสานตอนล่าง

ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 339 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน และครูที่รับผิดชอบงานระดมทรัพยากรทางการศึกษา รวมโรงเรียนละ 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 678 คน

ขั้นตอนที่ 6 การตรวจสอบยืนยันรูปแบบ โดยการจัดกลุ่มสนทนา ครั้งที่ 2 (Focus Group 2) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา และด้านการบริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน

เครื่องมือการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน และครูที่รับผิดชอบงานระดมทรัพยากรการศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคอีสานตอนล่างที่มีประสบการณ์ และมีผลงานด้านการระดมทรัพยากรทางการศึกษา เป็นที่ยอมรับในระดับเขตพื้นที่การศึกษา

2. แบบสอบถามความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของรูปแบบ จากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานและครูที่รับผิดชอบงานระดมทรัพยากรการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคอีสานตอนล่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามประเด็นในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ทรัพยากรด้านบุคคล ทรัพยากรด้านการเงิน ทรัพยากรด้านแหล่งเรียนรู้ และทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีการศึกษาแล้วนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาบูรณาการกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ นำมาสร้างเป็นรูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคอีสานตอนล่าง

2. แบบสอบถามความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของรูปแบบ เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบ โดยนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคอีสานตอนล่าง ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อสร้างรูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาค

อีสานตอนล่าง โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลังจากนั้นจึงนำผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งผลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ มาจัดทำเป็นร่างรูปแบบ ในขั้นตอนต่อมาผู้วิจัยนำร่างรูปแบบที่สร้างนั้นมาจัดประชุมกลุ่มสนทนาครั้งที่ 1 เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อร่างรูปแบบ และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะการดำเนินการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในข้อที่ 2 เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษา สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคอีสานตอนล่าง ผู้วิจัยนำร่างรูปแบบที่ผ่านกระบวนการประชุมกลุ่มสนทนาครั้งที่ 1 พร้อมทั้งจัดทำแบบสอบถามประกอบ ซึ่งผ่านกระบวนการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแล้ว ผู้วิจัยนำร่างรูปแบบและแบบสอบถามไปสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 678 ฉบับจาก 339 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 544 ฉบับ จาก 272 โรงเรียน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 80.24 เพื่อเป็นการตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานระดมทรัพยากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นว่ารูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคอีสานตอนล่าง มีระดับความเป็นไปได้ในการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก

เรียงลำดับจากการระดมทรัพยากรทางการศึกษา (1) ด้านบุคคล (2) ด้านการเงิน (3) ด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีการศึกษา และ (4) ด้านแหล่งเรียนรู้ ตามลำดับ และผู้วิจัยได้นำรูปแบบที่ผ่านกระบวนการตรวจสอบประสิทธิภาพจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่รับผิดชอบงานระดมทรัพยากรทางการศึกษา ซึ่งมีความคิดเห็นว่ารูปแบบมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมากนั้นแล้ว มาจัดประชุมกลุ่มสนทนาเป็นครั้งที่ 2 โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อตรวจสอบยืนยันรูปแบบ ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ารูปแบบมีระดับความเหมาะสมในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และมีรูปแบบมีระดับความเป็นไปได้ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงจาก (1) ด้านบุคคล (2) ด้านการเงิน (3) ด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีการศึกษา และ (4) ด้านแหล่งเรียนรู้ ตามลำดับ การดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนการวิจัย 6 ขั้นตอน ดังกล่าวได้รูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคอีสานตอนล่าง ดังนี้

1. การระดมทรัพยากรทางการศึกษาด้านบุคคล มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

สถานศึกษาต้องพัฒนาคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา ครูและนักเรียน ให้เป็นที่

ศรัทธาแก่ผู้ปกครอง ชุมชนและสาธารณชน มี การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษา ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ผลงานของนักเรียนและสถานศึกษา สร้างจิตอาสาให้เกิดแก่บุคลากรในสถาน ศึกษาและชุมชน เน้นการมีส่วนร่วมของผู้ ปกครอง ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ กลุ่มสถานศึกษาเครือข่าย การนำภูมิปัญญา ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา การยกย่องเชิดชูเกียรติ แก่ภูมิปัญญาท้องถิ่น การสรรหา คัดเลือก บุคลากรที่มีคุณภาพตามแผนที่กำหนดไว้ การมอบหมายงานแก่บุคลากรตามความรู้ ความสามารถโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ส่ง เสริมและสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการ พัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพ สร้างขวัญ กำลังใจ ให้กับบุคลากรในสถานศึกษา เปิด โอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน ประเมินผลการ ดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงและ พัฒนา ให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วม ในการประเมินผลการปฏิบัติงาน การกำกับ ติดตาม นิเทศ และประเมินผลการปฏิบัติ งานของบุคลากรอย่างเป็นระบบและนำผล การประเมินมาพัฒนาปรับปรุง

2. การระดมทรัพยากรทางการศึกษา ด้านการเงิน มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

สถานศึกษาจัดทำแผนการระดม ทุนด้วยการจัดระบบการทำงานโดยเน้น การมีส่วนร่วมการรายงานข้อมูลด้านงบ ประมาณที่สถานศึกษาได้รับจากต้นสังกัด

และวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นด้านงบ ประมาณในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนแก่ผู้ เกี่ยวข้อง สร้างผลงานของสถานศึกษาให้เป็น ศรัทธาแก่ผู้ปกครอง ชุมชนและสาธารณชน สร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนโดยการเข้า ร่วมกิจกรรม ให้บริการและให้ชุมชนมีส่วน ร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาสถาน ศึกษา การเป็นแบบอย่างที่ดีของบุคลากรใน สถานศึกษาด้านการเป็นผู้ให้ทั้งในด้านความ รู้และทรัพยากรต่าง ๆ สร้างความตระหนัก รวมทั้งจิตสำนึกแก่บุคลากรในสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ ปกครอง ชุมชนให้เห็นความสำคัญในการ จัดการศึกษา การมีศักยภาพของความเป็น ผู้นำของคณะกรรมการดำเนินงานในการระดม ทรัพยากรด้านการเงิน กำหนดประเด็นหรือ วัตถุประสงค์ในการขอรับการสนับสนุนตาม ความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาอย่าง ชัดเจน กำหนดกิจกรรม วิธีการ กลยุทธ์ ระยะเวลาดำเนินการ การประชาสัมพันธ์ ของโครงการระดมทรัพยากรด้านการเงิน ทั้งการระดมทุนประจำปีและการระดมทุน เฉพาะกิจ วิเคราะห์แหล่งเงินทุนที่เป็นบุคคล องค์กร หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนและ ระเบียบของแหล่งเงินทุนตลอดจนเงื่อนไข การขอรับการสนับสนุน สร้างเครือข่าย ของผู้ให้การสนับสนุนโดยใช้หลักการเชื่อมโยงกับหน่วยงาน ความสามารถและความ สนใจในการบริจาค การพัฒนาบุคลากร ในการระดมทรัพยากรด้านการเงินกับผู้มี ประสิทธิภาพ ขอรับการสนับสนุนด้านงบ

ประมาณจากบุคคล องค์กร หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน สร้างแรงจูงใจให้บุคคลหรือหน่วยงานเพื่อการบริจาค จัดทำข้อมูลสารสนเทศผู้ให้การสนับสนุนอย่างเป็นระบบ และสร้างความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ให้การสนับสนุนหรือบริจาค จัดระบบการบริหารงบประมาณที่โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ รายงานผลการดำเนินงานแก่ผู้เกี่ยวข้อง สรุป ปัญหา อุปสรรค และร่วมกันหาแนวทางพัฒนาปรับปรุง

3. การระดมทรัพยากรทางการศึกษาด้านแหล่งเรียนรู้ มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

สถานศึกษาจะต้องวางแผนร่วมกับชุมชนในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในสถานศึกษา สถานศึกษาเป็นผู้นำและต้นแบบในการพัฒนา อนุรักษ์แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและชุมชน สร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและชุมชน จัดทำข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและชุมชนโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการให้ข้อมูลของชุมชน พัฒนาและอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและชุมชน การจัดทำทะเบียน คู่มือและประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและชุมชนอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียน

รู้ในการใช้แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่เหมาะสมกับท้องถิ่นและวิถีชีวิตในชุมชน นำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษาและปฏิบัติตามระเบียบการนำนักเรียนไปศึกษาสถานศึกษา นำนักเรียนศึกษาแหล่งเรียนรู้ตามวิถีชีวิตในชุมชน ศาสนาประเพณีในชุมชน สถานประกอบการ หน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชนตามโอกาสที่เหมาะสม การกำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเป็นระบบ การกำกับ ติดตามและประเมินผลการให้บริการของศูนย์การเรียนรู้ในสถานศึกษาแก่ชุมชน รายงานผลการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและชุมชนแก่ผู้เกี่ยวข้อง สรุป ปัญหา อุปสรรค และร่วมกันหาแนวทางพัฒนาปรับปรุง

4. การระดมทรัพยากรทางการศึกษาด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีการศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

สถานศึกษาจัดทำแผนงาน โครงการกิจกรรม โดยระบุความต้องการวัสดุอุปกรณ์อย่างชัดเจน รายงานความขาดแคลนและความต้องการจำเป็นในการใช้วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีในการบริหารงานและการจัดการเรียนการสอนแก่ผู้เกี่ยวข้อง การเป็นผู้นำด้านการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อการบริหารจัดการ การนิเทศและการจัดการเรียนการสอน ประชาสัมพันธ์ผลงานของนักเรียนและสถานศึกษาด้านการใช้เทคโนโลยีต่างๆ แก่ผู้ปกครอง ชุมชนและ

สาธารณชน ให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์ของสถานศึกษา ดำเนินการจัดระบบการจัดซื้อ จัดจ้าง การควบคุม การเก็บรักษา การจำหน่ายพัสดุตามระเบียบที่กำหนด และเน้นการมีส่วนร่วม ขอรับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมจากมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมและวัสดุอุปกรณ์อื่นๆ จากองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมหรือระบบเครือข่ายอื่นๆ เพื่อให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ขอความร่วมมือจากสถานศึกษาเครือข่ายในการร่วมพัฒนาการเรียนการสอนในด้านวัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ การส่งเสริมและพัฒนาครู นักเรียนในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันสมัยในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมการนำวัสดุในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและจัดทำข้อมูลสารสนเทศ การควบคุม กำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีการศึกษาและทรัพยากรต่างๆ อย่างเป็นระบบ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้และเป็นปัจจุบัน รายงานผลการดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องสรุปปัญหา อุปสรรค และร่วมกันหาแนวทางพัฒนาปรับปรุง

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการการระดมทรัพยากรทางการศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคอีสานตอนล่าง ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบ โดยการใช้แบบสอบถามตามระดับความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของรูปแบบดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 544 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า รูปแบบการการระดมทรัพยากรทางการศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคอีสานตอนล่าง ใน 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ (1) ด้านบุคคล (2) ด้านการเงิน (3) ด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีการศึกษา และ (4) ด้านแหล่งเรียนรู้ ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การระดมทรัพยากรทางการศึกษา ด้านบุคคล มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก และอยู่ในลำดับแรกทั้งนี้เป็นเพราะว่าสถานศึกษาขนาดเล็กมีข้อจำกัดด้านบุคลากร เพราะการจัดสรรอัตรากำลังของกระทรวงศึกษาธิการใช้เกณฑ์การจัดสรรจำนวนบุคลากรตามจำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ จึงทำให้มีปัญหาด้านการขาดแคลนครู มีครูไม่ครบชั้น ไม่ครบวิชาเอก ซึ่งส่งผล

ต่อคุณภาพของผู้เรียนเป็นอย่างมาก ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นอันดับแรก ต้องส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพของครูและนักเรียนให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับและศรัทธาแก่ผู้ปกครองและชุมชน โดยการสร้างความตระหนักและจิตอาสาให้เกิดแก่บุคลากรในสถานศึกษาและชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน เช่น การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านบุคคล และขอความร่วมมือจากสถานศึกษาเครือข่ายหรือหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ต้องสร้างขวัญ กำลังใจให้กับบุคลากร ด้วยการส่งเสริม สนับสนุนในการพัฒนาตนเอง และพัฒนาวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ มีการนิเทศ กำกับ ติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยใช้หลักธรรมมาภิบาลและแบบกัลยาณมิตร การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และนำผลการประเมินมาร่วมกันพัฒนาและปรับปรุงในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาสอดคล้องกับเพ็ญจันทร์ สินธุเขต (2553: สัมภาษณ์) ที่เสนอว่า ในการระดมทรัพยากรทางการศึกษานั้น ต้องให้ความสำคัญด้านบุคคลเป็นอันดับแรก โดยการระดมความคิดจากบุคลากรในสถานศึกษาและสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรในการร่วมสร้างคุณภาพของนักเรียนและคุณภาพของสถานศึกษา ให้เป็นที่ประจักษ์แก่ผู้ปกครอง และชุมชน และสอดคล้องกับมหาวิทยาลัยรามคำแหง

(2547: 178) ที่กล่าวถึงความจำเป็นและความสำคัญของบุคคลไว้ว่า 1) คนในฐานะเป็นองค์ประกอบสำคัญขององค์การ องค์ประกอบสำคัญขององค์การได้แก่ ภารกิจที่ต้องทำตามวัตถุประสงค์แล้วจัดระบบงานเพื่อให้สามารถทำภารกิจได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และคนหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมเพียงพอที่จะปฏิบัติงาน 2) คนในฐานะที่เป็นทรัพยากรการบริหารที่สำคัญ ทั้งนี้เพราะว่าบุคลากรเป็นผู้จัดหาและใช้ทรัพยากรการบริหารอื่น ๆ 3) คนในฐานะเป็นกระบวนการหนึ่งของกระบวนการบริหาร 4) คนในฐานะเป็นภารกิจหน้าที่ด้านบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา 5) คนในฐานะเป็นภารกิจการบริหารที่สำคัญ ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8,9,10 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และนโยบายของรัฐบาลทุกยุคทุกสมัย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งอยู่ในฐานะผู้ใช้ทรัพยากรทางการศึกษา และฐานะผู้แสวงหาทรัพยากรทางการศึกษา จะต้องให้ความสำคัญทรัพยากรด้านบุคคลเป็นลำดับแรก ในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและคุณภาพของสถานศึกษา

2. การระดมทรัพยากรทางการศึกษา ด้านการเงิน มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และอยู่ในลำดับที่สอง ทั้งนี้เป็นเพราะว่าเงินหรืองบประมาณ

เป็นปัจจัยหลักสำคัญในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ ตามที่สถานศึกษากำหนด แต่เนื่องจากการจัดสรรงบประมาณในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น กระทรวงศึกษาธิการ จัดสรรงบประมาณตามจำนวนนักเรียน จึงทำให้สถานศึกษาขนาดเล็กได้รับงบประมาณค่อนข้างน้อย ไม่เพียงพอในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและสถานศึกษา ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีวิธีการระดมทรัพยากรทางการศึกษาด้านการเงินทั้งจากบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาจะต้องพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้เป็นที่ศรัทธาแก่ผู้ปกครอง ชุมชนและสาธารณชน ด้วยการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน และเน้นการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน โดยร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินงานในการขอรับการสนับสนุนจากแหล่งเงินทุนต่าง ๆ มีการกำหนดวิธีการ กลยุทธ์ในการขอรับการสนับสนุน จัดระบบการบริหารงานที่โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งในการดำเนินงานตามโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษานั้น เงินหรืองบประมาณ เป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว จะเห็นได้ว่างบประมาณหรือเงินสามารถ

ยกระดับคุณภาพการศึกษาได้ สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2553: 25 -27) ที่ศึกษาวิจัยโครงการติดตามประเมินผลตรวจสอบการยกระดับคุณภาพการศึกษาที่มีผลมาจากการเพิ่มเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าจากการเพิ่มเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นสถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีการบริหารที่เอื้อต่อการเรียนรู้ส่วนใหญ่มากกว่าเดิม ครู นักเรียน ผู้ปกครองพึงพอใจ ถึงงบประมาณที่ให้จะไม่เพียงพอ แต่สามารถเอื้อประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสูงสุด คุ่มค่านักเรียนมีความสุขในการเรียนและการบริการต่าง ๆ ได้มากขึ้น ทำให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาด้านนวัตกรรม เทคโนโลยีและพัฒนาสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ นักเรียนมีความรู้ ความสามารถตามหลักสูตรที่กำหนดและนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับดี

3. การระดมทรัพยากรทางการศึกษาด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีการศึกษา ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก และอยู่ในลำดับที่สาม ทั้งนี้เป็นเพราะว่า วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีการศึกษามีความสำคัญต่อการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารงานของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาขนาดเล็กได้รับการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีการศึกษาน้อยมาก จึงทำให้ไม่เพียงพอกับความต้องการของ

สถานศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาจึงต้องขอรับการสนับสนุนจากบุคคล องค์กร หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน เช่นกัน ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำด้านการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ และให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์ของสถานศึกษา ขอรับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมจากมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ จากองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน เพื่อแก้ปัญหาการมีครูไม่ครบชั้นและไม่ตรงวิชาเอก และส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมหรือระบบเครือข่ายอื่น ๆ ส่งเสริมการนำวัสดุในท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน ส่งเสริมพัฒนาครูและนักเรียนในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ถ้าสถานศึกษามีวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีการศึกษาอย่างเพียงพอ ก็จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียนและสถานศึกษา สอดคล้องกับปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ และคณะ (2545: 103 – 105) ที่กล่าวถึงวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนหรือสื่อการสอน มีบทบาทสำคัญ 2 ประการ คือ 1) บทบาทในฐานะที่ช่วยให้การเรียนการสอนโดยวัสดุอุปกรณ์จะทำหน้าที่ช่วยหรือเสริมการเรียนการสอนของผู้สอน ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ เกิดทักษะ และเจตคติตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ 2) บทบาทในฐานะเป็นสื่อหลักหรือทำหน้าที่

เป็นผู้สอนหรือผู้ให้ความรู้ และสอดคล้องกับมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (2548: 1) ที่กล่าวถึงความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ไว้ว่า เทคโนโลยีนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านอุตสาหกรรม การขนส่ง การสื่อสาร สำหรับการศึกษาในโลกยุคปัจจุบัน นอกจากครูจะมีบทบาทสำคัญและต้องมีการระดมความร่วมมือจากทุกภาคส่วนมาช่วยการพัฒนาคุณภาพการศึกษาแล้ว การนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ใหม่มาใช้ในการยกระดับคุณภาพการศึกษา ก็มีความจำเป็นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจนจากเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งหวังพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข โดยบัญญัติให้มีการนำสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย เพื่อจะทำให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4. การระดมทรัพยากรทางการศึกษาด้านแหล่งเรียนรู้ มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และอยู่ในลำดับที่สี่ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า แหล่งเรียนรู้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดกระบวนการเรียนการสอน เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่รู้ใฝ่เรียน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สถานศึกษาขนาดเล็กมีข้อจำกัดด้านงบประมาณในการจัดหาและจัดทำแหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอ กับความต้องการของนักเรียน ดังนั้นสถานศึกษาจะต้องขอความร่วมมือกับชุมชนในการ

จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ภายในสถานศึกษาในการร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและชุมชน สถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำและเป็นต้นแบบในการพัฒนา อนุรักษ์แหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและชุมชน จัดทำข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้เพื่อให้บริการแก่นักเรียนและชุมชน จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชนตามบริบทของสถานศึกษาและชุมชน ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับท้องถิ่นและวิถีชีวิตในชุมชนซึ่งสอดคล้องกับสุมาลี สังข์ศรี (2533: 166-167 อ้างถึงใน อติศร เหนวนนท์, 2550: 249-250) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแหล่งวิทยาการที่มีต่อการศึกษากลับไปว่า 1) ช่วยให้เกิดการเรียนรู้แก่บุคคลทั้งทางตรงและทางอ้อม 2) ช่วยให้ผู้คนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต 3) ช่วยกระจายโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง 4) ช่วยให้การเรียนการสอนที่จัดขึ้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ 5) ช่วยให้การเรียนน่าตื่นเต้นน่าสนใจ 6) ช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้เพิ่มเติมจากการเรียนในหลักสูตร 7) ช่วยประหยัดงบประมาณในการจัดการศึกษาและสถานศึกษาจะต้องพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนทั้งแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน โดยเน้นความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545: 1) ที่ให้แนวคิดว่าการจัดการเรียนรู้

โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ นักเรียนจะได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงได้ฝึกปฏิบัติหาความรู้และสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง จนเป็นผู้ที่คิดเป็นและเกิดการใฝ่รู้ ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่องเป็นการเรียนรู้ที่มีความสุข เพราะได้มีโอกาสเรียนรู้โดยการได้สัมผัสกับธรรมชาติ สังคมชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการสร้างประสบการณ์ตรงต่อการดำรงชีวิต ได้เรียนรู้ ได้ค้นพบความรู้ที่นอกเหนือจากหนังสือเรียนและครูก็ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปกับนักเรียนด้วยเป็นบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีความสุข

ผลจากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของรูปแบบ การระดมทรัพยากรทางการศึกษา สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคอีสานตอนล่าง ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคคล ด้านการเงิน ด้านแหล่งเรียนรู้ และด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีการศึกษา มีประเด็นสำคัญของแต่ละองค์ประกอบเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา ใน 4 ด้าน ซึ่งนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. การระดมทรัพยากรทางการศึกษาด้านบุคคล พบว่า การส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพ มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติในระดับมากที่สุดเป็นลำดับแรก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าบุคลากรหรือทรัพยากรด้านบุคคล เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของสถาน

ศึกษา เพราะการที่สถานศึกษาจะบรรลุถึงเป้าหมายได้สำเร็จนั้น จะต้องอาศัยบุคลากรที่มีสมรรถนะ ที่เหมาะสมกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา บุคลากรในสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะต่างๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก จะต้องส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาได้รับการพัฒนาตนเอง และพัฒนาวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับสมคิด บางโม (2545: 164) ที่กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นกรรมวิธีต่างๆ ที่มุ่งเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์เพื่อให้บุคคลในหน่วยงานหนึ่งสามารถปฏิบัติหน้าที่ในความรับผิดชอบได้อย่างดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีความหมายที่จะพัฒนาทัศนคติ ให้ผู้ปฏิบัติงานเป็นไปในทางที่ดีให้มีกำลังใจ รักงานและให้มีความคิดที่จะหาทางปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น และสอดคล้องกับ สุดา ทัพสุวรรณ (2552: 9) ที่กล่าวว่าในการพัฒนาคนนั้นองค์การจะต้องพยายามและพัฒนาความรู้ความสามารถและศักยภาพของคน เพราะการพัฒนาบุคลากร เกิดจากปัจจัยดังต่อไปนี้ 1) ความต้องการขององค์การ 2) เงื่อนไขข้อบังคับและกฎหมายต่างๆ ของหน่วยงานนั้นๆ ซึ่งการศึกษาสร้างคนได้ 2 แบบ ได้แก่ 1) ความสามารถของมนุษย์ (Manpower) หมายถึงบุคคลที่มีความสามารถในการทำงานนั้นๆ 2) ความเป็นมนุษย์ (Manhood)

หมายถึงการสร้างความเป็นมนุษย์

2. การระดมทรัพยากรทางการศึกษาด้านการเงิน พบว่า การสร้างเครือข่ายของผู้ให้การสนับสนุน โดยใช้หลักการเชื่อมโยงกับหน่วยงาน ความสามารถ และความสนใจในการบริจาคมี่ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การที่สถานศึกษาขนาดเล็กจะได้รับการสนับสนุนหรือการบริจาค นั้น คณะกรรมการดำเนินงานในการระดมทรัพยากรด้านการเงินของสถานศึกษา จะต้องสร้างหรือหาเครือข่าย แหล่งทุนที่คาดว่าจะบริจาค และระบุกุ่มผู้บริจาคทั้งจากบุคคล เช่น ศิษย์เก่า คหบดีทั้งในชุมชนและนอกชุมชน สมาคม มูลนิธิต่างๆ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน โดยการสร้างเครือข่ายนั้นจะต้องคำนึงถึงว่ากลุ่มที่คาดว่าจะบริจาค จะต้องมีความสัมพันธ์กับสถานศึกษาแห่งนั้น หรือเป็นผู้ที่เห็นความสนใจหรือเห็นความสำคัญของการศึกษา มีศักยภาพเพียงพอในการบริจาคเพียงใด สอดคล้องกับ สอดคล้องกับ เซลเลอร์ (Seiler, 2003: 41-48 อ้างถึงใน นารินทร์ รักวิจิตรกุล, 2549: 33-36) ที่กล่าวว่า ผู้ที่คาดว่าจะเป็นผู้บริจาคจะมีคุณลักษณะ 3 ประการ คือ 1) ความเชื่อมโยงกับหน่วยงาน 2) ความสามารถในการบริจาค และ 3) ความสนใจในภารกิจของหน่วยงานนั้นๆ

3. การระดมทรัพยากรทางการศึกษาด้านแหล่งเรียนรู้ พบว่า การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครอง และชุมชน

เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและชุมชน มีความเป็นไปได้ในปฏิบัติในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า สถานศึกษาขนาดเล็กมีข้อจำกัดในด้านบุคลากร และงบประมาณ ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาจะต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน เพื่อให้ชุมชนเกิดความศรัทธาต่อสถานศึกษา และรักท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งจะนำมาซึ่งความร่วมมือของชุมชนในการร่วมการพัฒนาสถานศึกษาในด้านต่างๆ สอดคล้องกับไพรัช อรรถกามา นนท์ และ มีทนา โชควรวัดมนกร (2547: 18-19) ที่ได้กล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน ท้องถิ่นและสถานศึกษาในเชิงบวกจะก่อประโยชน์ ดังนี้ 1) ประโยชน์ที่ชุมชนและท้องถิ่นได้รับ ได้แก่ มีโอกาสภาคภูมิใจในความรู้สึกเป็นเจ้าของสถานศึกษา มีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากสถานศึกษา ใช้สถานที่ของสถานศึกษาเป็นสถานที่ประกอบกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน ช่วยให้มีความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้นในท้องถิ่นจากกิจกรรมของสถานศึกษา 2) ประโยชน์ที่สถานศึกษาได้รับ ได้แก่ ช่วยให้ชุมชนรักสถานศึกษา ช่วยดูแลความปลอดภัยไม่ให้ทรัพย์สินเสียหาย ช่วยให้ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ที่จำเป็นจากชุมชน ช่วยให้ได้ประโยชน์จากทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างเต็มที่ และ ช่วยดูแลความปลอดภัยและความปลอดภัยของนักเรียน นักศึกษา 3) ประโยชน์ที่ได้รับร่วมกันได้แก่ ช่วยให้สถานศึกษาและชุมชนร่วมมือกันในการ

การแก้ปัญหาาร่วมกันอย่างเต็มที่ และช่วยลดความเข้าใจผิดหรือขุ่นมัวอันอาจเกิดขึ้นได้ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

4. การระดมทรัพยากรทางการศึกษาด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีการศึกษา พบว่า การดำเนินการจัดระบบการจัดซื้อ จัดจ้าง การควบคุม การเก็บรักษา การจำหน่ายพัสดุประจำปีตามระเบียบที่กำหนด และเน้นการมีส่วนร่วม มีความเป็นไปได้ในปฏิบัติในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการที่สถานศึกษาให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาแก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาอย่างแท้จริงและเป็นไปตามบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 มาตรา 40 และตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 38 นั้น จะทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความตระหนักและเห็นความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และเมื่อได้มีส่วนร่วมในการบริหารด้านพัสดุและสินทรัพย์ของสถานศึกษา จะได้ทราบถึงความต้องการและความขาดแคลนวัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงาน เมื่อทราบความต้องการและความขาดแคลนของสถานศึกษาก็จะให้ความร่วมมือในการระดมทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีการศึกษา

เป็นอย่างดี เพราะการมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มคนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม สอดคล้องกับ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2541: 6) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมจะเกี่ยวข้องกับสิ่งต่อไปนี้ 1) การเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย 2) การช่วยเหลือและทำประโยชน์ 3) การรับผิดชอบ การให้บุคคลมีส่วนร่วมนั้น บุคคลจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการหรือการปฏิบัติ ย่อมทำให้บุคคลนั้นมีความผูกพันต่อกิจกรรมนั้นและมีความผูกพันต่อองค์กรในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถนำรูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็ก ใน 4 ด้าน ได้แก่ ทรัพยากรด้านบุคคล ทรัพยากรด้านการเงิน ทรัพยากรด้านแหล่งเรียนรู้ และทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีการศึกษา ไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรในสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก สามารถนำรูปแบบการระดมทรัพยากร

ทางการศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็ก ใน 4 ด้าน ได้แก่ ทรัพยากรด้านบุคคล ทรัพยากรด้านการเงิน ทรัพยากรด้านแหล่งเรียนรู้ และทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีการศึกษา ไปประยุกต์ใช้ในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

1.3 สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถนำรูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาสถานศึกษาขนาดเล็ก ใน 4 ด้าน ได้แก่ ทรัพยากรด้านบุคคล ทรัพยากรด้านการเงิน ทรัพยากรด้านแหล่งเรียนรู้ และทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีการศึกษา ไปเป็นข้อมูลสารสนเทศ เพื่อให้สถานศึกษาขนาดเล็กใช้เป็นแนวทางในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยในการรูปแบบการระดมการระดมทรัพยากรทางการศึกษาสู่การปฏิบัติของสถานศึกษาขนาดเล็ก ไปยังภาคอื่นๆ ของประเทศ

2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้ปกครอง และชุมชนในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา

2.3 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา

2.4 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรทางการเงินของสถาน

ศึกษา เช่น เงินที่ได้จากการบริจาคหรือเงินที่ได้จากการระดมจากผู้ปกครอง

2.5 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพรวมทั้งการสร้างจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรทางการเงินอย่างคุ้มค่าหรือมีความพอประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.6 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการให้บริการทางด้านทรัพยากรแหล่งเรียนรู้หรือการสร้างแหล่งเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.7 ควรศึกษาวิจัยเปรียบเทียบเกี่ยวกับรูปแบบการระดมทรัพยากรทางการศึกษาตามขนาดของสถานศึกษา เช่น สถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดใหญ่

References

- Attakamanon, Pirat and Chokvarawattanakorn, Mattana. (2005). An Administrators' Training: A Community and Local Educational Enhancing for Educational Revolution ,2nd Edition. Bangkok: Chutthong Printing.
- Bangmo, Somkid. (2009). Training and Conference Techniques. Bangkok: Vittayapat Printing.
- Foundation of Distance Satellite. (2006). A Guideline for the Distanced Satellite Education. Bangkok: Ammarin Printing and Publication.
- Kampeerapakorn, Preecha. (2002). " Idea of Educational Resource Management," in Resource Educational Management Unit 1-8. Nontha Buri: Sukhothaithammathirat Open University.
- Kampeerapakorn, Preecha and Others. (2002). "Educational Material Management," in Educational Material Management Unit 9-15. Nontha Buri: Sukhothaithammathirat Open University.
- Kongthiang, Somsak. (2009). "Educational Resource " in Teacher Professional Encyclopedia for the King' s 80th Birthday Anniversary. Bangkok: The Teacher' Council of Thailand..

- Ministry of Education. (2010). A Research Report on The Follow-Up for Evaluation of Educational Upgrading Based upon Educational Expenditure Per Capita of Basic Educational Students. Bangkok: Thailand Co-operative Printing.
- Naowanon, Adisorn. (2009). Curriculum and Basic Education Management. Nakhon Ratchasia: Faculty of Education, Nakhon Rajchasi Rajabhat University.
- Office for National Education Standards and Quality Assessments (Public Organization). (2547). Education Act B.E. 2542 (1999) and Amendment (Second National Education Act B.E. 2545 (2002). Bangkok: Chutthong Printing.
- Office of the Basic Education Commission. (2011). Holistic Educational Operation of Small Schools for the Second Decade Educational Revolution. Bangkok: Bureau of Policy and Basic Plan.
- Office of the Basic Education Commission. (2007). A Guideline for Project Management for Upgrading Small Schools. Bangkok: Bureau of Policy and Basic Plan.
- Office of the Basic Education Commission. (2009). Strategic Plan for Small School Development B.E. 2551-2553 (2009-2010). Bangkok: Bureau of Policy and Basic Plan.
- Office of National Elementary Education. (2007). Learning Resource within Schools and Community. Bangkok: Religious Affairs Printing.
- Ramkhamhaeng University. (2005). Seminar Papers on Educational Administration. Bangkok: Faculty of Education, Ramkhamhaeng University.
- Rakwichitkul, Nareerat. (2006). Coures Handout Fund Raising for Schools. Mahasarakam: Faculty of Education, Mahasarakam University.
- Sinthukhet, Penchan. (2011). Interviewed by Jitlada Sewdon at Nong E-lor School under the Office of Chaiyaphum Primary Educational Service Area 3 on July 26, 2011

- Tapsuwan, Suda. (2009). Handouts of Educational Seminar. Nakhon Ratchasima: Faculty of Education, Vongchavalitkul University.
- Visalaporn, Sermsak. (1998). "From Ramayana to Evaluation," in Journal of Education of Srinakharinwirot University, 11 (1): 11.

รูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีน

An administrative model of Chinese-teaching private school.

กรรณา เลิศพุฒิปัญญา¹, วิเชียร ชิวพิมาย², สุภัทรา เอื้อวงศ์³, ประพัทธ์พงษ์ อุปลา⁴
Karuna Lertputtipinyo¹, Vichien Chiwapimai², Supatha Urwongse³, Prapatpong Upala⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีนในประเทศไทย และเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีน วิธีการวิจัยมี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร กรอบแนวคิด 7s ของ Mc Kinsey แผนการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2549 มาตรฐานการประเมินภายนอกของ สมศ. 2) สัมภาษณ์ผู้บริหารที่ได้เลือกแบบเจาะจง และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ การบริหารโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีน จำนวน 8 คน เพื่อพัฒนารูปแบบตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้ 3) การยืนยันรูปแบบ โดยการจัดประชุมสนทนากลุ่มอย่างเข้มข้น เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน ตรวจสอบยืนยันความถูกต้องของรูปแบบตามสมมุติฐาน และปรับปรุงรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีนให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น 4) นำรูปแบบที่ได้รับการตรวจสอบยืนยันความถูกต้อง สามารถนำไปปฏิบัติได้จากผู้เชี่ยวชาญ ในขั้นตอนที่ 3 ไปทดลองปฏิบัติการบริหารจริงกับโรงเรียนอัสสัมชัญวิทยาลัย โรงเรียนลิ้นหมีนและโรงเรียนบุญญวิทยาการ ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก

ผลการทดลองพบว่า รูปแบบมีความเหมาะสม มีประโยชน์ และมีความเป็นไปได้ สามารถนำไปสู่คุณภาพโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีนได้ โดยทั้ง 3 โรงเรียน มีความเห็นว่างรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีนมีความเหมาะสม มีค่า $X = 4.60$ ประโยชน์

1 นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

2 รองศาสตราจารย์ ดร.คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

3 อาจารย์พิเศษ ดร.คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

4 อาจารย์พิเศษ ดร.คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง

1 Ph. D. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Vongchavalitkul University

2 Associate Professor Dr., Faculty of Education, Vongchavalitkul University

3 Lecturer Dr., Faculty of Education, Vongchavalitkul University

4 Lecturer Dr., Faculty of Engineer, King Mongkut, s Institute of Technology Ladkrabang

มีค่า $X = 4.57$ ความเป็นไปได้มีค่า $X = 4.48$ และเมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่า 1) ด้านความเหมาะสม กลยุทธ์ของรูปแบบการบริหารของผู้บริหาร บริหารโดยหลักธรรมาภิบาลกระจายอำนาจไปสู่ระดับปฏิบัติงาน มีทักษะในการจูงใจให้บุคลากรทุ่มเททำงาน มีความเหมาะสมมากที่สุด รองลงมาได้แก่ทักษะที่จำเป็นในการบริหารของผู้บริหาร ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจนโยบายของโรงเรียน มีทักษะในการบริหารงานวิชาการ งานบุคคล และกลยุทธ์ในการจัดโครงสร้างสถานศึกษา มีการกระจายอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ การตัดสินใจ แก่กรรมการมูลนิธิ ผู้บริหารและบุคลากร มีคู่มือการปฏิบัติงานแสดงการมอบอำนาจหน้าที่ สายบังคับบัญชา มีความเหมาะสมมากตามลำดับ 2) ด้านความมีประโยชน์ กลยุทธ์ในการพัฒนาสถานศึกษา มีการจัดทำแผนกลยุทธ์ แปลงกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ และจัดครูลงตามโครงสร้างการบริหาร มีประโยชน์มากที่สุด รองลงมาได้แก่กลยุทธ์ในการจัดโครงสร้างสถานศึกษามีการจัดทำแผนภูมิโครงสร้างการบริหาร จัดกลุ่มงานสายบังคับบัญชาที่ชัดเจน มีคู่มือครูแสดงการมอบหมายอำนาจหน้าที่ และระบบที่ใช้ในการบริหารโรงเรียน มีการจัดโครงสร้างการบริหารที่เป็นระบบ มีระบบประกันคุณภาพภายในภายนอก มีประโยชน์มากตามลำดับ 3) ด้านความเป็นไปได้ กลยุทธ์ในการพัฒนาสถานศึกษา มีการควบคุมกลยุทธ์ มีความเป็นไปได้มากที่สุด รองลงมาได้แก่การเลือกบุคลากรร่วมปฏิบัติงานในสถานศึกษา บุคลากรให้ความร่วมมือในการทำงาน มีความสามัคคี มีมนุษยสัมพันธ์ เสียสละ อดทน มีวินัย และกลยุทธ์ในการจัดโครงสร้างสถานศึกษา โครงสร้างการบริหารมีระบบการทำงานที่มุ่งเน้นให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหารมีความเป็นไปได้มากตามลำดับ

สรุปได้ว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีน ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้เป็นรูปแบบในการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีนได้

5) ปรับปรุงรูปแบบจากข้อมูลที่ได้จากการทดลองในขั้นที่ 4 เป็นครั้งสุดท้ายนำมาเขียนรายงานผลการวิจัย

ผลการวิจัยรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีน มี 7 องค์ประกอบคือ (1) กลยุทธ์ในการพัฒนาสถานศึกษา (2) กลยุทธ์ในการจัดโครงสร้างสถานศึกษา (3) ระบบที่ใช้ในการบริหารโรงเรียน (4) รูปแบบการบริหารของผู้บริหาร (5) ทักษะที่จำเป็นในการบริหาร (6) วิสัยทัศน์ร่วมของบุคลากรในสถานศึกษาและ (7) การเลือกบุคลากรร่วมปฏิบัติงานในสถานศึกษา โดยมีขั้นตอนประกอบด้วย (1) ศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร กรอบแนวคิด 7s ของ Mc Kinsey (2) สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีนที่ได้เลือกแบบเจาะจง (3) การยืนยันรูปแบบโดยการจัดประชุมสนทนากลุ่มอย่างเข้มข้น (4) นำรูปแบบที่สมบูรณ์จากการตรวจสอบยืนยันความถูกต้องไปทดลองปฏิบัติการบริหารกับโรงเรียน

เอกชนสอนภาษาจีน และ (5) นำรูปแบบที่ได้จากการทดลองในขั้นที่ 4 ปรับปรุงและเขียนรายงาน โดยพบว่ารูปแบบ มีความเหมาะสม มีประโยชน์ มีความเป็นไปได้ มีความสมบูรณ์ ถูกต้อง และจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีนให้มีคุณภาพได้

คำสำคัญ: รูปแบบ การบริหาร โรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีน

Abstract

The purpose of this research was to study the conditions and problems of administration Chinese-teaching private school in Thailand and to develop a model of administrative of Chinese- teaching in private school.

Method of the research comprises of five steps:

1) Studied and analyzed the Mc Kinsey 7s framework, National education plan, ways to start up education development plan of education organization, standard national of education (2006), standard evaluation by the Office of National Education Standards and Quality Assessment (Public Organization).

2) Conducted in-depth interviews of eight specific public figures with knowledge and expertise regarding Chinese-teaching private school management.

3) Arranged intensive group discussions where by nineteen specialists scrutinized the hypothetical model to verify its validity and reliability and then upon the model of administrative Chinese-teaching private school towards more complete in details.

4) Implemented the complete administrative model of Chinese-teaching private school which had been reliably validated by the specialists from step no.3 for its accuracy suitability, possibility and can be put into practice beneficially at Huakhiew Wittayalai school, Xingmin school and Bunyawittayakarn school, which large size school, medium size school and small size school. Experiment revealed a of administration Chinese private school as quality was appropriate, beneficial and possible and can bring about to the quality Chinese private school. By three schools, there is an opinion that; a model of administrative Chinese

private school was suitability is valuable $\bar{X}= 4.60$ the advantage is valuable $\bar{X}= 4.57$ the possibility is valuable $\bar{X}=4.48$ and lead consider as the following a model of administrative Chinese-teaching private school revealed. Consider the following aspects.

(1) Suitability part: A model of Administrative strategy, Managed by the principles of good governance Decentralized to the operational level. Skill to motivate staff to work hard. Are most appropriate. Followed by the skills required in the administration of the administrator. Understand school policies. Skills of Academic Administration. Personnel, Strategies to restructure the school. Decentralization Responsibility to The Charity Commission administrator and staff. A practical guide to show authority. Chain of command.

(2) Advantage part: strategy to development school, set strategic plan, strategy into action, the most useful According to the teachers and administration. Followed by a structured school strategy in the management structure of a work, the clear command line. The operation manual to show power of attorney and the system of administrative. The system of the management structure. The external quality assurance system. many benefits respectively

(3) Possibility part: strategy to development school, to control strategy is the most possibility. Followed by the selection of personnel to work in school, cooperate, unity, Relationship, Sacrifice, Patient, Discipline, and strategies to restructure the school. In order to the management system focused on all parties involved in the management of the many possibilities. In conclusion, an administrative model of Chinese-teaching private school. That researchers have developed can be used as a model for the management of Chinese-teaching private schools.

5) Updating of data from experiments in the step four to writing the research report.

An Administrative model of Chinese – teaching private school composes 7 elements. (1) develops school strategy. (2) School structure's strategy. (3) School administration system. (4) School administration style. (5) Administration

needed skill. (6) Share value of staff. (7) Select staff for school. By use step (1) Studied and analyzed the Mc Kinsey 7s framework. (2) Interview selected Chinese –teaching private school’s administrator. (3) Verify model by focus group. (4) Try out complete model with Chinese private school. (5) Research results for an Administrative model of Chinese-teaching private school revealed a matured model was accurate, appropriate, beneficial and possible then can be valuable development Chinese private school as quality.

Keywords: Model, administrative, Chinese private school.

บทนำ

การจัดการศึกษาของเอกชนนับว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาคนและประเทศชาติ สามารถช่วยแบ่งเบาภาระในการจัดการศึกษาของชาติได้เป็นอย่างมาก ด้วยเหตุนี้รัฐจึงได้มีนโยบายส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชน และได้กำหนดไว้ในกฎหมายสำคัญคือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 43 ให้การจัดการศึกษาของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของเอกชน มาตรา 81 กำหนดให้รัฐต้องสนับสนุนเอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม และในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 80 ตอนหนึ่งกล่าวว่า ส่งเสริมและสนับสนุนเอกชนจัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

ด้านการมีส่วนร่วมของโรงเรียนเอกชน การช่วยแบ่งเบาภาระในการจัดการศึกษา ของรัฐ จากรายงานผลการประเมินการมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าโรงเรียนเอกชนช่วยลดภาระงบประมาณของรัฐในการจัดการศึกษาของค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาโดยรวมเมื่อพิจารณาจากงบประมาณประจำปีของกระทรวงศึกษาธิการปี 2554 ซึ่งเท่ากับ 41,083,856,900 ล้านบาท โรงเรียนเอกชนได้ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานถึง 4,053,414,500 ล้านบาท และหากพิจารณาย้อนหลัง 2 ปี (พ.ศ. 2552 -2553) โรงเรียนเอกชนได้ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานถึง 46,185,600,900 ล้านบาท (แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ) โรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีนเป็น

โรงเรียนเอกชนอีกประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับของมูลนิธิและหรือสมาคม และอยู่ในสังกัดกองโรงเรียนนโยบายพิเศษ สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

การเรียนภาษาจีนในประเทศไทย นอกจากจะได้รับการเรียนรู้ทางด้านภาษาแล้ว ยังได้เรียนรู้วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวิถีชีวิตแบบจีนด้วย เครื่องมือที่สำคัญที่จะถ่ายทอดวัฒนธรรมจีน ที่นอกจากครอบครัวแล้ว ก็คือโรงเรียนจีน หรือโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีน ในปี พ.ศ. 2518 ประเทศไทยและประเทศจีนได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันขึ้น การเรียนการสอนภาษาจีนก็ยังไม่ได้รับอนุญาตให้เปิดสอนเสรี ทั้งนี้เกิดจากการเปลี่ยนรัฐบาลจาก หม่อมราชวงศ์ คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นรัฐบาลของ นายธานินทร์ กรัยวิเชียร ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีในปี พ.ศ. 2519 ได้วางกรอบการสอนภาษาจีนและภาษาต่างประเทศอื่นๆ ให้สอนสัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง ทั้งที่ก่อนปี พ.ศ. 2518 โรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีนสามารถจัดการสอนได้ไม่เกิน 6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ แต่ไม่อนุญาตให้เปิดโรงเรียนสอนภาษาจีนเพิ่มใหม่ต่อมาปี พ.ศ. 2535 ในสมัยรัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน มีมติให้โรงเรียนเอกชนสอนภาษาต่างประเทศได้อย่างเสรี ภาษาจีนจึงได้รับการยกระดับเทียบเท่าวิชาภาษาต่างประเทศอื่นๆ (มุสตี คีตวรนาฎ, 2555: สัมภาษณ์) และเมื่อประเทศจีนมีบทบาทสำคัญในสังคม

โลก ก็ทำให้รัฐบาลไทยส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างจริงจัง ในปัจจุบันนี้ ภาษาจีนถือได้ว่าเป็นภาษาต่างประเทศที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่าภาษาต่างประเทศอื่นๆ จากกระแสความนิยมของการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมาย สามารถสรุปได้ดังนี้ (ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2551)

1) ความต้องการเรียนภาษาจีนมีมาก เกินกว่าที่โรงเรียนจีนจะรับได้ เห็นได้จากการเปิดสอนภาษาจีนในโรงเรียนต่างๆ ทั้งของรัฐและเอกชน หรือการส่งนักเรียนนักศึกษาไปเรียนต่อในประเทศจีน มีจำนวนนักเรียนไทยที่ศึกษาต่ออยู่ในอันดับที่ 4 รองจากเกาหลีใต้ สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น

2) ประสิทธิภาพการเรียนต่ำ ผู้เรียนจำนวนมากไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ขาดแคลนครูผู้สอน กระทรวงศึกษาธิการต้องขอครูอาสาสมัครชาวจีนมาจากทางการจีนจำนวนกว่า 1,000 คนในแต่ละปี ให้มาช่วยสอนในระดับต่างๆ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา มัธยม และอาชีวศึกษา

4) แบบเรียนที่ใช้ในประเทศไทยขาดความเหมาะสม แบบเรียนที่นิยมใช้ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนการสอนในระบบหรือนอกระบบ ต่างใช้แบบเรียนที่สอนนักเรียนต่างชาติในประเทศจีน

5) วิธีสอนไม่สามารถตอบสนองความสามารถของผู้เรียน ครูผู้สอนขาดเทคนิคการสอนที่จะดึงดูดให้ผู้เรียนตั้งใจเรียนและสนใจเรียนภาษาจีน

“โรงเรียนจีน” ถือว่าเป็นต้นแบบการเรียนการสอนภาษาจีน เนื่องจากโรงเรียนส่วนใหญ่ เปิดทำการสอนยาวนานมากกว่า 50 ปี มีนักเรียนประมาณ 93,883 คน ส่วนโรงเรียนรัฐและเอกชนเพิ่งเปิดการเรียนการสอน หลังจากทีภาษาจีนถูกกำหนดให้เป็นหนึ่งในวิชาสอบเข้ามหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2541 ปัจจุบันมีนักเรียนทั้งสิ้นประมาณ 250,000 คน รวมนักเรียนที่เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาว่า 328,700 คน

การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีนบังคับให้นักเรียนทุกคนเรียน โดยเน้นในระดับประถมศึกษา มีชั่วโมงต่อสัปดาห์อยู่ระหว่าง 5 ชั่วโมง หรือ 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ความแตกต่างของชั่วโมงเรียนนี้ ขึ้นอยู่กับการให้ความสำคัญของผู้บริหารโรงเรียน ส่วนในโรงเรียนรัฐเน้นสอนในระดับมัธยมศึกษา เปิดวิชาภาษาจีนเป็นวิชาเลือกเสรีหรือกิจกรรมชุมนุม แต่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนที่มีความพร้อม จะเปิดแผนการเรียนให้นักเรียนเลือกเรียน โดยส่วนมากเปิดสอน 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

โรงเรียนเอกชนจัดการสอนภาษาจีนเช่นเดียวกับโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีน แต่โรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีน จัด

สอนวิชาภาษาจีนตามหลักสูตรสถานศึกษาเช่นเดียวกับ วิชาภาษาอังกฤษทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สำหรับโรงเรียนเอกชนจัดสอนภาษาจีน สอนภาษาจีนเป็นวิชาเสริมและในระดับมัธยมศึกษาจัดเป็นวิชาเลือกเสรี ด้วยความแตกต่างของการให้ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาจีนในโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีน และโรงเรียนเอกชนจัดสอนภาษาจีน ก่อให้เกิดความสูญเสียทรัพยากร กล่าวคือการเรียนไม่มีความต่อเนื่อง เพราะโรงเรียนเอกชนจะให้ความสำคัญระดับประถมศึกษา ส่วนโรงเรียนรัฐจะเน้นระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การเรียนภาษาจีนจึงขาดหายไปช่วงกลางในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งนำไปสู่การเสียเวลาต้องมาเริ่มต้นเรียนใหม่ เมื่อเปลี่ยนระดับชั้นหรือเปลี่ยนโรงเรียน นักเรียนไม่สามารถพัฒนาความรู้ต่อยอดทางการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง เมื่อจะเรียนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษา ก็ต้องเริ่มต้นที่ศูนย์ใหม่ทุกครั้งจึงเป็นการสูญเปล่า (รณพล มาสันติสุข, 2552: ออนไลน์)

ปัจจุบันโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีนในประเทศไทยมีทั้งหมด 126 โรงเรียนกระจายอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศไทย จากการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยของศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สรุปด้านการบริหารจัดการในทุก ๆ ด้านของโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีนว่า ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร นอกจากนี้แล้ว การ

ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีนปรากฏว่ามีจำนวนจำกัด

ดังนั้น ผลการวิจัยในครั้งนี้ จึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีนที่จะได้มีรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีน เป็นต้นแบบในการจัดการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีน ให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีนในประเทศไทย
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีน

วิธีการดำเนินวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) และเชิงปริมาณ (quantitative research) มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 5 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร กรอบแนวคิด 7s ของ Mc Kinsey แผนการศึกษาแห่งชาติ ภายใต้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขององค์กรทางการศึกษา ทั้งในระดับกระทรวง เขตพื้นที่ และสถานศึกษา มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2549 มาตรฐานการประเมิน

คุณภาพภายนอกของ สมศ. มาตรฐานการประเมินคุณภาพของสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยได้รวบรวมเนื้อหาแต่ละมาตรฐานมาวิเคราะห์และรูปแบบการบริหารที่มีผู้วิจัยไว้แล้ว เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิด ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบตามสมมุติฐานที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีน ที่ได้เลือกแบบเจาะจง และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีน ที่ประกอบด้วย

1. ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน ได้แก่ นายกสภาคมโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีน ประธานเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีนกรุงเทพมหานคร ประธานเครือข่ายโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีนภาคตะวันตก ประธานชมรมโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 4 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนประชาวิทย์ ผู้อำนวยการโรงเรียนเผยอิง ผู้อำนวยการโรงเรียนวุฒิวทยา ผู้อำนวยการโรงเรียนปวยฮั่ว

ขั้นตอนที่ 3 การยืนยันรูปแบบ โดยการจัดประชุมสนทนากลุ่มอย่างเข้มข้น เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญ ยืนยันความถูกต้องของรูปแบบตามสมมุติฐาน ที่ผู้วิจัยได้นำเสนอ ในขั้นนี้ผู้วิจัยได้เชิญผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน เป็นกลุ่มนักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ นายก

สมาคมโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีน ประธานกรรมการบริหารชมรมโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีนประจำภาคต่าง ๆ ผู้บริหารโรงเรียน และผู้ที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีน ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องประชุมทั้งหมดที่กล่าวมานี้ ได้ตรวจสอบยืนยันความถูกต้องของรูปแบบตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงตามขั้นตอนที่ 2 โดยในการประชุมสนทนา ผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างรูปแบบ โดยการวิพากษ์ร่างรูปแบบสอบถามเป็นการประเมินรูปแบบเบื้องต้น ก่อนที่จะระดมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ในการปรับปรุงรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีนให้มีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 4 นำรูปแบบที่สมบูรณ์จากการตรวจสอบยืนยันความถูกต้อง ความเหมาะสม มีประโยชน์ และความเป็นไปได้จากผู้เชี่ยวชาญ ในขั้นตอนที่ 3 ไปทดลองปฏิบัติการบริหารด้วยวิธีตรวจสอบรายละเอียด และการดำเนินการกับรูปแบบที่พัฒนาขึ้นกับโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีน ที่ผ่านการประเมินภายนอกสองแล้วจาก สมศ. ในระดับดีมาก ประกอบด้วยโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก อย่างละ 1 โรงเรียน ดังนี้ 1 โรงเรียนบุญญวิทยาการ เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 2 โรงเรียนสันหมิน เป็นโรงเรียนขนาดกลาง และ 3 โรงเรียนฮั่วเคี้ยววิทยาลัย เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ประเมินผลการทดลองรูปแบบการบริหาร

โรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีน โดยการเก็บข้อมูลจากโรงเรียนที่ไปทดลองปฏิบัติการบริหารในด้าน 1) ความเหมาะสม 2) ความมีประโยชน์ 3) ความเป็นไปได้

ขั้นตอนที่ 5 ปรับปรุงรูปแบบจากข้อมูลที่ได้จากการทดลองในขั้นที่ 4 เป็นครั้งสุดท้าย และนำมาเขียนรายงานสรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษา

จากผลการศึกษา ที่มีรายละเอียดการทดลองปฏิบัติการบริหารรูปแบบ องค์ประกอบของรูปแบบ และการนำไปใช้ ข้อจำกัดในการใช้รูปแบบ รูปแบบที่ได้ และได้นำไปทดลองปฏิบัติการกับโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีน ที่โรงเรียนฮั่วเคี้ยววิทยาลัย โรงเรียนสันหมิน และโรงเรียนบุญญวิทยาการ และได้ผลสรุปของรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีน โดยกำหนดรูปแบบการบริหารตามกรอบแนวคิด 7s ของ Mc Kinsey เป็นกรอบในการพิจารณาและการวางแผน เพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารสถานศึกษา ที่ประกอบด้วยตัวแปรที่ต้องศึกษา 7 ตัวแปร โดยการประสานองค์ประกอบทั้ง 7 ให้สอดคล้องประสานกัน และตัวแปรแต่ละตัวมีความสำคัญต่อการบริหาร เริ่มตั้งแต่การกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการพิจารณาโครงสร้างของสถานศึกษา ระบบที่ใช้ในการบริหารโรงเรียน รูปแบบการบริหาร

ของผู้บริหาร ทักษะที่จำเป็นในการบริหาร
ศึกษา วิสัยทัศน์ร่วมของบุคลากรในสถาน
ศึกษา การเลือกบุคลากรร่วมปฏิบัติงานใน
สถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การค้นหารูปแบบการ
บริหารโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีน โดยทุก
องค์ประกอบของรูปแบบได้กำหนดปรัชญา
วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ไว้ชัดเจน

องค์ประกอบที่ 1 เริ่มตั้งแต่การ
กำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาสถานศึกษา
ด้วยการจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียน วิเคราะห์
สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถาน
ศึกษา โดยใช้เทคนิค SWOT เพื่อนำไป
สู่การกำหนดกลยุทธ์ทั้งในระดับแผนงาน
โครงการ กิจกรรม และแปลงกลยุทธ์ไปสู่
การปฏิบัติ และจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี
ทั้งระยะสั้น ระยะยาว จัดครูบุคลากรลงตาม
โครงสร้างการบริหารได้เหมาะสมกับความ
รู้ ความสามารถ และสอดคล้องกับบริบท
ของโรงเรียน จัดให้ครูได้รับการพัฒนา และ
พัฒนากรรมการบริหารมูลนิธิ ให้มีความรู้
ความสามารถในการบริหารโรงเรียน ดำเนิน
การตามแผนพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง
โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

องค์ประกอบที่ 2 กลยุทธ์ในการจัด
โครงสร้างของสถานศึกษา การจัดโครงสร้าง
การบริหาร คณะกรรมการมูลนิธิ ประกอบ
ด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนจากหลายสาขา
อาชีพ มีคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อแสดงการ
มอบหมายอำนาจหน้าที่ และลำดับชั้นของ
การบังคับบัญชา มีการกระจายอำนาจการบริ

หารหน้าที่ ความรับผิดชอบและการตัดสินใจ
ไปให้กรรมการบริหารมูลนิธิ และบุคลากร
ทุกฝ่าย มีการจัดทำแผนภูมิโครงสร้างการ
บริหารที่แสดงถึงการจัดกลุ่มงาน สายการ
บังคับบัญชา มีระบบการทำงานที่มุ่งเน้นให้
ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหาร

องค์ประกอบที่ 3 ระบบที่ใช้ใน
การบริหารโรงเรียน โรงเรียนมีกลยุทธ์ใน
การจัดระบบที่สามารถกำหนดมาตรการ
ตรวจสอบความถูกต้อง ความโปร่งใส ใน
การบริหารจัดการทุกด้าน มีการจัดระบบ
ประกันคุณภาพภายในและภายนอกอย่างมี
ประสิทธิภาพ จัดโครงสร้างการบริหารที่เป็น
ระบบมีการแบ่งเป็นฝ่าย เพื่อให้การบริหาร
เป็นไปตามเป้าหมาย การบริหารจัดการ
ทุกด้านมีกระบวนการบริหารทรัพยากร (ผู้
บริหาร ครู นักเรียน และบุคลากร) ตาม
แผนพัฒนาโรงเรียน โดยมีระบบการกำหนด
มาตรฐาน การบริหารงานธุรการ การเงินการ
บัญชี การพัสดุ และงานอาคารสถานที่ การ
ประชาสัมพันธ์ และการสร้างความสัมพันธ์
กับชุมชนท้องถิ่นอย่างเหมาะสม มีการจัด
เก็บข้อมูลสารสนเทศที่มีความครอบคลุม
และทันต่อการใช้งาน และจัดระบบควบคุม
งาน ที่มีความยืดหยุ่นได้ตามสภาพแวดล้อม
ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

องค์ประกอบที่ 4 รูปแบบการบริหาร
ของผู้บริหารในสถานศึกษา ผู้บริหารบริหาร
โดยหลักธรรมาภิบาล ยึดความถูกต้อง ความ
เหมาะสม ความโปร่งใส ความยุติธรรม ความ

รับผิดชอบ ความคุ้มค่า มีทักษะในการจูงใจ
ให้บุคลากรทุ่มเทในการทำงานอย่างเต็ม
ศักยภาพ ผู้บริหารต้องมีความเด็ดขาด ถือ
เรื่องระเบียบวินัยและกฎเกณฑ์ข้อบังคับ
เป็นหลักในการดำเนินงาน มีการกระจายอำนาจ
ไปสู่ระดับปฏิบัติงาน โดยมอบอำนาจ
หน้าที่ และความรับผิดชอบให้กับบุคลากร
โดยตรง เช่น บริหารแบบมีส่วนร่วม เปิดให้
ครู บุคลากร สามารถตัดสินใจในงานที่รับ
ผิดชอบและเกิดความเข้าใจร่วมกันในวิสัย
ทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน

องค์ประกอบที่ 5 ทักษะที่จำเป็นใน
การบริหารจัดการในโรงเรียน ผู้บริหารมีทักษะ
ความเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการที่ดี มี
ทักษะในการบริหารงานวิชาการ งานกิจการ
นักเรียนและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีทักษะใน
การสื่อสารจูงใจให้บุคลากรทุกคนเกิดความ
เข้าใจร่วมกันในวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้า
หมายของโรงเรียน มีทักษะกระบวนการที่มี
ระบบในการวางแผน จัดทำกลยุทธ์เหมาะสม
กับสภาพของโรงเรียน มีทิศทางการพัฒนาที่
ชัดเจน และมีแผนปฏิบัติการประจำปีที่เป็นก
รอบในการบริหารงานอย่างมีคุณภาพ มีความ
รู้ ความเข้าใจ นโยบาย ระบบงบประมาณ
อำนาจหน้าที่ ระเบียบการคลัง วัสดุและการ
เงิน มีทักษะการบริหารจัดการโรงเรียนใน
ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills) ทักษะ
ด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skills) ทักษะ
ด้านประสมแนวความคิด (Conceptual
Skills) มาบริหารงานวิชาการ งานบุคลากร
งานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป

ของโรงเรียน

องค์ประกอบที่ 6 วิสัยทัศน์ร่วมของ
บุคลากรในสถานศึกษา บุคลากรในโรงเรียน
ทุกคนมีความมุ่งมั่นในอันที่จะสร้างความ
สำเร็จ และชื่อเสียงให้กับโรงเรียน วิสัยทัศน์
ของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยน
ไปของสภาพแวดล้อม ทั้งภายในภายนอก
สถานศึกษา ผู้บริหารมีวิธกระตุ้นให้บุคลากร
มีวิสัยทัศน์ โดยการสร้างบรรยากาศให้เกิด
ความคิดสร้างสรรค์ และค่านิยมร่วมกัน เพื่อ
ใช้เป็นเครื่องกระตุ้น สร้างจิตสำนึก โน้มน้าว
ให้บุคลากร เกิดความกระตือรือร้นในการ
ปฏิบัติงาน เรียนรู้ร่วมกัน มีการสื่อสารให้
บุคลากรเกิดการรับรู้ และเข้าใจวัตถุประสงค์
วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของโรงเรียน

องค์ประกอบที่ 7 การเลือกบุคลากร
ร่วมปฏิบัติงานในสถานศึกษา ในการวางแผน
บุคคล ได้มีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของ
สถานศึกษา เพื่อเป็นฐานในการคาดคะเน
จำนวนบุคลากรที่ต้องการ สามารถสรรหา
คัดเลือกครู บุคลากรตามความรู้ ความถนัด
และความสามารถ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากร
ทางการศึกษา มีความก้าวหน้าในตำแหน่ง
หน้าที่การทำงาน สถานศึกษามีการประเมินผล
งานที่ปฏิบัติ ทั้งในแง่ปริมาณและคุณภาพ
กำหนดเกณฑ์ คุณสมบัติของบุคลากร ที่ตรง
กับลักษณะงานที่ชัดเจนได้ ด้วยการคัดเลือก
บุคลากรเข้าทำงานด้วยวิธีการที่หลากหลาย
เช่น การสอบคัดเลือก สัมภาษณ์ ทดลองงาน
จัดสวัสดิการที่เป็นการเสริมสร้างขวัญ กำลัง

ใจในการทำงาน จัดให้มีการพัฒนาความเป็นมืออาชีพของครู บุคลากรมีความสามัคคี มีมนุษยสัมพันธ์ เสียสละอดทน และมีวินัย

อภิปรายผล

หลังจากการนำรูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีนไปทดลองปฏิบัติการจริงกับโรงเรียนหัวไค้ววิทยาลัย โรงเรียนลิ้นหมื่นและโรงเรียนบุญญวิทยาการพบว่าทั้ง 3 โรงเรียนมีความเห็นว่ารูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีนมีความเหมาะสมมีค่า $X = 4.60$ ค่า S.D. = 0.13 ความมีประโยชน์มีค่า $X = 4.57$ ค่า S.D. = 0.19 ความเป็นไปได้มีค่า $X = 4.48$ ค่า S.D. = 0.17

สรุปได้ว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ต่างมีความเห็นว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีน ที่ผู้วิจัยนำเสนอ มีความเหมาะสม มีประโยชน์ และมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด โดยมีองค์ประกอบตามรายด้านสามอันดับแรกดังนี้คือ

- ด้านความเหมาะสม 1) รูปแบบการบริหารของผู้บริหารมีความเหมาะสมมากที่สุด 2) รองลงมาได้แก่ทักษะที่จำเป็นในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร 3) กลยุทธ์ในการจัดโครงสร้างสถานศึกษามีความเหมาะสมมากที่สุดตามลำดับ

- ด้านความมีประโยชน์ 1) กลยุทธ์ในการพัฒนาสถานศึกษาด้านความมีประโยชน์

มีมากที่สุด 2) รองลงมาได้แก่กลยุทธ์ในการจัดโครงสร้างสถานศึกษา 3) ระบบที่ใช้ในการบริหารโรงเรียนมีประโยชน์มากที่สุดตามลำดับ

- ด้านความเป็นไปได้ 1) กลยุทธ์ในการพัฒนาสถานศึกษามีความเป็นไปได้มากที่สุด 2) รองลงมาได้แก่การเลือกบุคลากรร่วมปฏิบัติงานในสถานศึกษา 3) กลยุทธ์ในการจัดโครงสร้างสถานศึกษามีความเป็นไปได้มากที่สุดตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์ สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีน มีความเหมาะสม มีประโยชน์ มีความเป็นไปได้ สามารถนำไปใช้ได้กับโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย และด้านการพัฒนา

1) สำนักบริหารงานคณะกรรมการบริหารส่งเสริมการศึกษาเอกชน กองโรงเรียนนโยบายพิเศษ ควรนำรูปแบบจากงานวิจัยนี้ ไปดำเนินการพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีนให้มีรูปแบบการบริหารที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงทุกโรงเรียน

2) สมาคมโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีน สมาคมครูจีน ชมรมโรงเรียนเอกชนสอนภาษาจีนประจำภาคต่าง ๆ ควรนำรูปแบบนี้

ไปพัฒนาและขยายผลไปสู่โรงเรียนเอกชน
สอนภาษาจีนอย่างทั่วถึง

3) ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนภาษา
จีน (คณะกรรมการ ผู้อำนวยการ คณะครู)
เห็นความสำคัญของการพัฒนาโรงเรียน โดย
มีรูปแบบการบริหารที่มีคุณภาพเป็นกรอบ
ในการพัฒนา

4) ในการนำรูปแบบไปใช้ให้ปฏิบัติ
การตามรูปแบบโรงเรียนเอกชนสอนภาษา
จีนตามภาพประกอบ

ข้อเสนอแนะด้านการปฏิบัติ

1) สมาคมโรงเรียนเอกชนสอนภาษา

จีน สมาคมครูจีน และชมรมโรงเรียนเอกชน
สอนภาษาจีนประจำภาคต่างๆ ควรจัดให้มี
การประชุมสัมมนาและอบรมให้ความรู้กับ
คณะกรรมการบริหารโรงเรียน ในเรื่องการ
บริหารรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

2) จัดประชุมสัมมนาอบรมความ
เป็นผู้บริหารมืออาชีพให้คณะกรรมการ และ
ผู้บริหารสถานศึกษา

3) การนำรูปแบบไปใช้ ควรให้
บุคลากรในโรงเรียนทุกคนได้รับทราบ และ
มีส่วนร่วมในการบริหารและพัฒนารูปแบบ

References

- Chinese Studies Center, Institute of Asian Studies, Chulalongkorn University. (2008).
“Chinese Language Teaching in Thailand at the Primary and Secondary
Education Levels”. 1st edition. Bangkok: Sri boon computer Printing.
- Chinese Studies Center, Institute of Asian Studies, Chulalongkorn University.
(2008). Education Standard and Quality Assessment of Basic education.
4th edition. Bangkok: Jud Thong Printing Limited.
- Chinese Studies Center, Institute of Asian Studies, Chulalongkorn University.
(2008). Memorandum of Teaching Chinese Language in Thailand. 1st
edition. Bangkok: Sri som boon computer printing.
- Chinese Studies Center, Institute of Asian Studies, Chulalongkorn University.
(2008). National Education Act B.E.2542 (1999) and Amendments
(Second National Education Act B.E.2545 (2002)). Bangkok: Prik Wan
Graphic Co.ltd.

- Chinese Studies Center, Institute of Asian Studies, Chulalongkorn University. (2002). National Education Plan. (2002-2006): Conclusion edition. Bangkok: Prik Wan Graphic Co.ltd.
- Chinese Studies Center, Institute of Asian Studies, Chulalongkorn University. (2008). Outside System Education Learning Chinese Language in Thailand. [Online]. – Retrieved 20 February 2011, from http://www.thaiworld.org/th/include/answer_search.php?question_id=838 (in Thai)
- Masuntisuk, Ronnaphol. (2008). Chinese Language Teaching in Thailand at the Primary and Secondary Education Levels. [Online]. –Retrieved 21 July 2009 from [http:// www.csc.ias.chula.ac.th](http://www.csc.ias.chula.ac.th).
- Office of the Permanent Secretary Ministry of Education. (2011). Government Action Plan for Fiscal Year 2011 Department of Policy and Strategy. Bangkok.
- Office of the Permanent Secretary Ministry of Education. (2011). Strategies to promote the participation of the private sector in the provision of basic education. (Copy Document).
- Office of the Permanent Secretary Ministry of Education. (2011). The Direction of Development in the Education in The National Economic and Social Development Plan The Tenth Plan (2007-2011) Consistent with the National Education Plan. (2002-2006).1st edition. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House.
- Sangthongkam, Wirut. (2000). McKinsey & Company. [Online]. - Retrieved 20 July 2011, from <http://www.gotomanager.com/news/details.aspx?id=614> (in Thai)
- Special Policy School Unit, Office of the Private Education Commission. (1991) Cabinet documents, The Policy of Teaching Foreign Languages and Teaching Chinese to Comply with Current Conditions.

Special Policy School Unit, Office of the Private Education Commission. (2009). Private Schools Act 2008. Bangkok: Office of the Welfare Promotion Commission for Teachers and Education Personnel Printing House.

Special Policy School Unit, Office of the Private Education Commission. (2009). The importance of learning Chinese Language in Thailand. - Retrieved 15 September 2009, from <http://www.bloggang.com/> (in Thai)

Spencer, B.A. (1994). Models of Organization and Total Quality Management Review. 19 (3): 446-471

การเปรียบเทียบเจตคติต่อการมีความสัมพันธ์ชู้สาวในวัยเรียนของ
นิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่มีลักษณะทางชีวสังคมและจิตลักษณะ
แตกต่างกัน

A Comparison of Attitudes toward Sex Relationships with the Opposite Sex at School Age of Mahasarakham University Students with Different Biosocial Traits and Psychological Traits

ภารดี ทองอุทุม¹, พัฒนานุสรณ์ สภาพรวงศ์², รังสรรค์ โนมยา³

Paradee Thong-u-thoom¹, Phathananusorn Sathapornwong², Rangsan Shomya³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายดังนี้ 1) เพื่อศึกษาเจตคติต่อการมีความสัมพันธ์ชู้สาว
ในวัยเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2) เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการมีความ
สัมพันธ์ชู้สาวในวัยเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่มีลักษณะทางชีวสังคมต่างกัน
และ 3) เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการมีความสัมพันธ์ชู้สาวในวัยเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัย
มหาสารคามที่มีจิตลักษณะต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการ
ศึกษา 2554 จำนวน 396 คน จาก 13 คณะ โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ใน
การเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน
1 ฉบับ ประกอบด้วยแบบวัดลักษณะทางชีวสังคมและเจตคติ แบ่งเป็น 4 ด้าน รวม 65
ข้อ และแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม จำนวน 1 ฉบับ 12 ข้อ แบบวัดทั้งหมดมีค่าอำนาจ
จำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.24 ถึง 0.88 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.72 ถึง 0.84 ตามลำดับ
สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1 นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3 อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

1 M.Ed. Candidate in Educational Psychology, Faculty of Education, Mahasarakham University

2 Assistance Professor, Faculty of Education, Mahasarakham University

3 Lecturer, Faculty of Education, Mahasarakham University

ทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way ANOVA) และสามทาง (Three-way ANOVA) ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. นิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามโดยภาพรวมมีเจตคติยอมรับการมีความสัมพันธ์ ผู้สาวในวัยเรียนในระดับปานกลาง

2. ลักษณะทางชีวสังคมที่มีปฏิสัมพันธ์กับเจตคติต่อการมีความสัมพันธ์ผู้สาวในวัยเรียนคือ เพศ ชั้นปี และการอบรมเลี้ยงดู พบว่า นิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันมีเจตคติต่อการมีความสัมพันธ์ผู้สาวในวัยเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการจำแนกตามเพศ และชั้นปีไม่มีความแตกต่างกัน และไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู เพศ และชั้นปี

3. จิตลักษณะที่มีปฏิสัมพันธ์กับเจตคติต่อการมีความสัมพันธ์ผู้สาวในวัยเรียน คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และเหตุผลเชิงจริยธรรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และเหตุผลเชิงจริยธรรมต่างกัน มีเจตคติต่อการมีความสัมพันธ์ผู้สาวในวัยเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ และพบว่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และเหตุผลเชิงจริยธรรมที่มีผลต่อเจตคติต่อการมีความสัมพันธ์ผู้สาวในวัยเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: เจตคติ ความสัมพันธ์ผู้สาวในวัยเรียน นิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามลักษณะทางชีวสังคม จิตลักษณะ

Abstract

This study aimed to 1) investigate attitudes toward sexual relationships with the opposite sex at school age of Mahasarakham University students 2) compare attitudes toward sexual relationships with the opposite sex at school age of Mahasarakham University students with different biosocial traits and 3) compare attitudes toward sexual relationships with the opposite sex at school age of Mahasarakham University students with different psychological traits. The samples were 396 Mahasarakham University students under 13 faculties of the 2012 academic year selected through stratified random sampling technique. The tools for data collection were a 5 rating-scale test, composing of biosocial

traits as well as attitudes under 4 aspects, totaling 65 items, and a moral reason test composing of 12 items. The discrimination powers of all tests were ranged from 0.24 to 0.88 and their validities were 0.72 to 0.84 respectively. The basic statistics for data analysis include percentage, mean, standard deviation and Two-way ANOVA as well as Three-way ANOVA.

The results were as follows:

1. Mahasarakham University students' attitudes were favor on sexual relationships with the opposite sex at school age at a moderate level.

2. Based on biosocial traits in relation to attitude towards sexual relationships with the opposite sex at school age, including sex, year of study, and nurture, it revealed that students' attitudes under different natures were different on sexual relationships with the opposite sex at school age at the .05 level of statistical significance, when sex and year of study were considered, there were not difference and there were not any relationships between nurture, sex and year of study.

3. Based on psychological traits in relation to attitude towards sexual relationships with the opposite sex at school age; motive achievement and moral reasons, it revealed that students' motive achievement and moral reasons were different on sexual relationships with the opposite sex at school age at the .01 and .05 level of statistical significance respectively, and also found that there were relationships between motive achievement and moral reasons effected to attitude toward sexual relationships with the opposite sex at school age at the .01 level of statistical significance.

Keywords: attitude, sexual relationships with the opposite sex at school age, Mahasarakham University students, biosocial traits, psychological traits

บทนำ

พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกทั้งในทางบวกและในทางลบ ล้วนเกิดจากการตัดสินใจ บนพื้นฐานของเจตคติที่บุคคลมีต่อสิ่งนั้น จากการเรียนรู้และประสบการณ์ เกิดเป็นความคิดรวบยอด หรือการสรุปความเข้าใจเป็นความรู้ความคิดของตนเอง ซึ่งความรู้และความคิดนี้จะส่งผลต่อความรู้สึกต่าง ๆ เช่น พอใจ ชอบ ไม่ชอบ ชื่นชม รังเกียจ เป็นต้น ซึ่งก็คือความรู้สึกในด้านบวกหรือด้านลบนั่นเอง เมื่อเกิดความรู้และความรู้สึกแล้วก็ย่อมเกิดการแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งนั้น ๆ ตามมา ซึ่งพฤติกรรมจะสอดคล้องกับความรู้สึกที่มี เช่นมีความรู้สึกในทางบวกจะแสดงพฤติกรรมยอมรับ เข้าใกล้ เต็มใจทำ แต่เมื่อมีพฤติกรรมในทางลบจะแสดงพฤติกรรมไม่ยอมรับ ถอยห่าง ไม่เต็มใจทำ เป็นต้น (มานพ สวามิชัย, 2539: 47 ; อ้างอิงมาจาก Kerch & Egerton, 1995: 10) ดังนั้น จะเห็นว่า เจตคติมีความสำคัญต่อการเกิดพฤติกรรมของบุคคล หากบุคคลมีเจตคติทางบวกต่อเรื่องใดก็จะแสดงพฤติกรรมทางบวกต่อสิ่งนั้น และในทางตรงข้ามหากบุคคลมีเจตคติทางลบต่อเรื่องใดก็จะแสดงพฤติกรรมไม่ยอมรับหรือพฤติกรรมทางลบต่อสิ่งนั้นเช่นกัน

ในปัจจุบันสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไป ปรากฏการณ์การคบเพื่อนต่างเพศกันที่ผู้สาวของนิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นพฤติกรรมที่แพร่หลายจน

กลายเป็นค่านิยมในหมู่นิสิตนักศึกษา การคบเพื่อนต่างเพศกันที่ผู้สาวถือว่าเป็นเรื่องปกติ แม้กระทั่งมีความประพฤติทางเพศที่ไม่เหมาะสมได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์กัน ใช้ชีวิตอยู่กินฉันท์สามีภรรยาอย่างเปิดเผยในหมู่เพื่อนนิสิตนักศึกษาด้วยกัน โดยพฤติกรรมเหล่านี้พ่อแม่ผู้ปกครองทั้งสองฝ่ายไม่รับทราบ มีผู้สรุปไว้ว่า ปัญหาสำคัญของนิสิตนักศึกษาวัยรุ่นที่สำคัญในขณะนี้คือ ปัญหาพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม (วัลลภ ปิยะมโนธรรม, 2544: 87) ซึ่งแน่นอนว่าปัญหาที่เกิดขึ้นมีพื้นฐานจากการที่นิสิตนักศึกษามีเจตคติทางบวกต่อพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมจึงทำให้เกิดพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมเจตคติเป็นนามธรรมเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดที่เป็นต้นเหตุให้เกิดพฤติกรรม ซึ่งความรู้สึกนึกคิดที่เป็นต้นเหตุให้เกิดพฤติกรรมทางบวก เกิดการประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน การเรียนและการกระทำสิ่งต่าง ๆ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ตามแนวคิดของแอทคินสัน (พัชชา ปิณฑะดิษ, 2546: 64-65; อ้างอิงมาจาก Atkinson, 1964) กล่าวว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คือความรู้สึกภาคภูมิใจในผลงานที่เกิดขึ้น เขาเชื่อว่าสิ่งกระตุ้นหรือแรงผลักดันที่จะทำให้บุคคลประกอบกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์นั้น ขึ้นอยู่กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่มีอยู่ในแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ บุคคลผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะเป็นผู้มีความทะเยอทะยานสูง คำนึงถึงเหตุการณ์ในอนาคตมากและพยายามปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ของตนให้ดีเสมอ

(ซอลัดตาวัลย์ โคตรนรินทร์, 2545: 76; อ้างอิงมาจาก Hermans, 1970: 354) ซึ่งคุณลักษณะของผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นคุณลักษณะที่มุ่งสร้างให้เกิดผลในด้านดีแก่ตนเองเพื่อให้มุ่งไปสู่ความสำเร็จดังที่ตั้งเป้าหมายไว้

จริยธรรมเป็นนามธรรมอีกข้อหนึ่งที่แสดงถึงความดีงาม เหมาะสม สมควรที่จะถือปฏิบัติ ผู้ที่มีจริยธรรมจะเป็นผู้ที่มีความคิดและการกระทำที่เหมาะสม ดีงาม ความรู้และความเข้าใจในทางจริยธรรมเป็นเหตุผลช่วยในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ดังนั้นเหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นเหตุจูงใจให้บุคคลประพฤติปฏิบัติกรรมโดยพิจารณาความรู้ทางจริยธรรมเป็นองค์ประกอบนั่นเอง (กรกช วิชัย, 2551: 15; อ้างอิงมาจาก Kohlberg, 1976: 49-50) เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่จะนำพาให้บุคคลมีความคิดและพฤติกรรมที่เหมาะสมสอดคล้องกับหลักจริยธรรมที่ดีงาม ทำให้เกิดความคิดและเจตคติในทางบวกต่อเรื่องที่ดีงาม ดังผลการศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อวิชาชีพครูและพฤติกรรมใฝ่สัมฤทธิ์ของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่พบว่านักศึกษาที่มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงมีเจตคติต่อวิชาชีพครูและพฤติกรรมใฝ่สัมฤทธิ์ดีกว่านักศึกษาที่มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ (เบญจมาภรณ์ ซ้อยเครือ, 2543: 72-75)

สภาพปัจจุบันของจังหวัดมหาสารคามพบว่ามีการเจริญเติบโตทางด้านการศึกษา

เป็นเมืองที่ได้ชื่อว่าเมืองตากสิลานคร เนื่องจากมีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษารวมทั้งหมด 4 แห่งคือ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดมหาสารคาม และวิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยมหาสารคามมีนิสิตเป็นจำนวนมากและมีบริบทที่แตกต่างหลากหลาย โดยรวมแล้วนิสิตอยู่ในช่วงวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่ต้องการความเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง ชอบทดลอง อยากรู้ อยากเห็น ต้องการแสวงหาประสบการณ์แปลกๆ ใหม่ๆ มีความสนใจในเรื่องเพศและเพื่อนต่างเพศ (วันดีดา ปิยะศิลป์, 2539: 24-25) นิสิตแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งทางด้านลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ สภาพครอบครัว การดำเนินชีวิต และจากการที่มีโอกาสได้อยู่ร่วมกับเพื่อนร่วมวัยที่มีทั้งสองเพศ ได้ทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งในด้านการเรียน การทำงานและการเที่ยวนั้นเป็นการเปิดโอกาสให้นิสิตชายหญิงได้ทำความรู้จักและเข้าใจในความแตกต่างระหว่างเพศ ไม่เฉพาะทางร่างกายแต่รวมถึงระบบความนึกคิด ได้รู้จักการวางตัวและประพฤติตนตามบทบาททางเพศ เข้าใจความรู้สึกและรู้จักการปฏิบัติตนต่อเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ (สุชาติ โสมิตรประยูร และวรรณิ โสมิตรประยูร, 2541: 59) จากการที่นิสิตได้มีโอกาสได้ทำความรู้จักและทำความเข้าใจเป็นการเรียนรู้ซึ่งกันและกันนี้จะทำให้เกิดเจตคติต่อการมีความสัมพันธ์คู่สาวในวัยเรียน เหมือนหรือแตกต่างกัน

อย่างไรในกลุ่มนิสิตที่มีความแตกต่างกันทั้งลักษณะทางชีวสังคมและจิตลักษณะ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเจตคติต่อการมีความสัมพันธ์ชู้สาวในวัยเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่มีลักษณะทางชีวสังคมและจิตลักษณะแตกต่างกัน ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร เจตคติต่อการมีความสัมพันธ์ชู้สาวในวัยเรียนเป็นไปในทิศทางใด ยอมรับหรือไม่ยอมรับ ซึ่งสามารถใช้เป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นแนวทางในการป้องกัน แก้ไขปัญหาและช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพราะถ้านิสิตมีความรู้ความเข้าใจตลอดจนมีเจตคติที่ดีเกี่ยวกับการมีความสัมพันธ์ชู้สาวในวัยเรียนก็จะช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น สามารถปรับตัวได้ถูกต้องเหมาะสมและมีพฤติกรรมทางเพศที่ดีด้วย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการมีความสัมพันธ์ชู้สาวในวัยเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติการมีความสัมพันธ์ชู้สาวในวัยเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่มีลักษณะทางชีวสังคม ได้แก่ เพศ ชั้นปี และการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน
3. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติการมีความสัมพันธ์ชู้สาวในวัยเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่มีจิตลักษณะ ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และเหตุผลเชิง

จริยธรรมแตกต่างกัน

สมมติฐานของการวิจัย

1. เจตคติการมีความสัมพันธ์ชู้สาวในวัยเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่มีลักษณะทางชีวสังคม ได้แก่ เพศ ชั้นปี และการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันมีความแตกต่างกัน
2. เจตคติการมีความสัมพันธ์ชู้สาวในวัยเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่มีจิตลักษณะ ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และเหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันมีความแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

กระบวนการและวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2554 จาก 13 คณะ จำนวน 32,990 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2554 จาก 13 คณะ จำนวน 400 คน จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการคำนวณของทาโร ยามาเน่ (ธีรรุฒิ เอกะกุล, 2543: 47; อ้างอิงมาจาก Yamane,

1973) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 396 คน

2. แบ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 4 ชั้นปี ชั้นปีละเท่า ๆ กัน คือ ชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 ชั้นปีละ 100 คน เพื่อให้สะดวกต่อการดำเนินการและครอบคลุมตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3. จัดทำสลากสาขาวิชาของแต่ละชั้นปี และจับสลากเลือกสาขาวิชาที่จะใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นปี สาขาวิชาละ 10 คน ชาย 5 คน หญิง 5 คน ได้กลุ่มตัวอย่างดังตาราง 1

ตาราง 1 รายละเอียดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำแนกตามชั้นปี

ชั้นปีที่คณะ	สาขาวิชา	เพศ		รวม (คน)	
		ชาย (คน)	หญิง (คน)		
1	ศึกษาศาสตร์	สังคมศึกษา	5	5	10
	เทคโนโลยี	วิทยาศาสตร์การกีฬา	5	5	10
		พัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร	5	5	10
		เทคโนโลยีการเกษตร	5	5	10
		วิทยาศาสตร์	ชีววิทยา	5	5
	วิศวกรรมศาสตร์	วิศวกรรมโยธา	5	5	10
	วิทยาการสารสนเทศ	สารสนเทศศาสตร์	5	5	10
		นิเทศศาสตร์	5	5	10
	วิทยาลัยการเมืองการปกครอง	รัฐศาสตรบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)	5	5	10
	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	ภาษาอังกฤษ	5	5	10
รวมชั้นปีที่ 1		50	50	100	
2	พยาบาลศาสตร์	พยาบาลศาสตร์	5	5	10
	วิศวกรรมศาสตร์	วิศวกรรมศาสตร์	5	5	10
		วิทยาศาสตร์เคมี	5	5	10
		ชีววิทยา	5	5	10

ตาราง 1 (ต่อ)

ชั้นปีที่คณะ	สาขาวิชา	เพศ		รวม (คน)	
		ชาย (คน)	หญิง (คน)		
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ผังเมือง และนฤมิตศิลป์	นฤมิตศิลป์	5	5	10	
การบัญชีและการจัดการ	การจัดการ	5	5	10	
	การตลาด	5	5	10	
สาธารณสุขศาสตร์	โภชนาการและการจัดการ ความปลอดภัยในอาหาร	5	5	10	
	เทคโนโลยี	เทคโนโลยีการอาหาร	5	5	10
ศึกษาศาสตร์	วิทยาศาสตร์ทั่วไป	5	5	10	
รวมชั้นปีที่ 2		50	50	100	
3	สิ่งแวดล้อมและ ทรัพยากรศาสตร์	การจัดการสิ่งแวดล้อม และทรัพยากร	5	5	10
	สาธารณสุขศาสตร์	สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต	5	5	10
	ศิลปกรรมศาสตร์	ศิลปการแสดง			
	วิทยาศาสตร์	สถิติ	5	5	10
	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	ภาษาจีน	5	5	10
		ประวัติศาสตร์	5	5	10
	วิทยาลัยการเมืองการปกครอง	การเมืองการปกครอง	5	5	10
	วิศวกรรมศาสตร์	วิศวกรรมสิ่งแวดล้อม	5	5	10
		วิศวกรรมโยธา	5	5	10
	ศึกษาศาสตร์	คณิตศาสตร์	5	5	10
รวมชั้นปีที่ 3		50	100		

ตาราง 1 (ต่อ)

ชั้นปีที่คณะ	สาขาวิชา	เพศ		รวม (คน)
		ชาย (คน)	หญิง (คน)	
4	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ภาษาไทย	5	5	10
	ศิลปกรรมศาสตร์ ทัศนศิลป์	5	5	10
	การบัญชีและการจัดการ การจัดการ	5	5	10
	เทคโนโลยี เทคโนโลยีชีวภาพ	5	5	10
	วิทยาศาสตร์ สถิติ	5	5	10
	วิทยาการสารสนเทศ สารสนเทศศาสตร์	5	5	10
	ศึกษาศาสตร์ สังคมศึกษา	5	5	10
	ภาษาอังกฤษ	5	5	10
	สาธารณสุขศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์บัณฑิต	5	5	10
	สิ่งแวดล้อมและ ทรัพยากรศาสตร์ เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม	5	5	10
รวมชั้นปีที่ 4		50	50	100
รวม		200	200	400

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	30 ข้อ ดังนี้
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 2 ชนิด ประกอบด้วย	ข้อที่ 1-10 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.52 ถึง 0.81
ชนิดที่ 1 แบบวัดลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 3 ฉบับ ดังนี้	ข้อที่ 11-20 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.50 ถึง 0.77
1. แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู จำนวน 3 รูปแบบ รูปแบบละ 10 ข้อ รวมทั้งหมด	ข้อที่ 21-30 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีค่าอำนาจจำแนก

รายชื่อดังตั้งแต่ 0.25 ถึง 0.88 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ 0.72

2. แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายชื่อดังตั้งแต่ 0.24 ถึง 0.50 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ 0.76

3. แบบวัดเจตคติต่อการมีความสัมพันธ์ชู้สาวในวัยเรียน จำนวน 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายชื่อดังตั้งแต่ 0.50 ถึง 0.88 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ 0.84

ชนิดที่ 2 แบบวัดลักษณะแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 1 ฉบับ คือ แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม จำนวน 12 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายชื่อดังตั้งแต่ 0.27 ถึง 0.73 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ 0.77

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างแต่ละสาขาวิชาเป็นรายบุคคล โดยขออนุญาตอาจารย์ผู้สอนใช้เวลาในช่วงหลังหมดคาบเรียนประมาณ 10 นาที เพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

2. ชี้แจงให้ชนิดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทราบถึงวัตถุประสงค์ของการตอบแบบวัด และขอความร่วมมือในการตอบเพื่อให้ได้ข้อมูลและผลตรงตามความเป็นจริง

3. ตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของการตอบแบบวัดเพื่อให้กลุ่มตัวอย่าง

แก้ไขทันทีเมื่อพบข้อผิดพลาด

4. ระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลในช่วงเดือนมิถุนายน 2554

การจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำกับข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1. นับจำนวน จัดเรียง และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบวัดทุกฉบับ

2. เตรียมลงรหัสข้อมูลจากการสอบถามแบบตรวจสอบรายการในแบบวัด การอบรมเลี้ยงดู ตอนที่ 1

3. ตรวจสอบให้คะแนนแบบวัดที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู ตอนที่ 2 แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และแบบวัดเจตคติต่อการมีความสัมพันธ์ชู้สาวในวัยเรียน

4. ตรวจสอบให้คะแนนแบบวัดที่มีลักษณะเป็นแบบทดสอบปรนัยเลือกตอบ 5 ตัวเลือก คือ แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมให้คะแนนตามทฤษฎีของโคลเบอร์ก (ประสาธ อิศรปรีดา, 2547: 95-96; อ้างอิงมาจาก Kohlberg, 1976)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเจตคติต่อการมีความสัมพันธ์ชู้สาวในวัยเรียนของนิสิต

มหาวิทยาลัยมหาสารคามโดยใช้สถิติพื้นฐาน

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบเจตคติต่อการมีความสัมพันธ์คู่สาวในวัยเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่มีลักษณะทางชีวสังคมแตกต่างกัน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three-way ANOVA) โดยใช้โปรแกรมการคำนวณทางสถิติ

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบเจตคติต่อการมีความสัมพันธ์คู่สาวในวัยเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่มีจิตลักษณะแตกต่างกัน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way ANOVA) โดยใช้โปรแกรมการคำนวณทางสถิติ

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. เจตคติต่อการมีความสัมพันธ์คู่สาวในวัยเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามพบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามมีเจตคติยอมรับการมีความสัมพันธ์คู่สาวในวัยเรียนในระดับปานกลางนั้น แสดงให้เห็นว่าโดยรวมแล้วนิสิตไม่รู้สึกยอมรับหรือไม่ยอมรับเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ซึ่งเจตคติในระดับปานกลางนี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้กับบุคคลที่มีต่อเรื่องต่างๆ ดังที่ ศักดิ์สุนทรเสถณี (2531: 44) อธิบายว่า เจตคติเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ หลังจากที่บุคคลได้มีประสบการณ์ในสิ่งนั้น โดยแบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ ความรู้สึกในทางบวก ความรู้สึกในทางลบ และความรู้สึกที่เป็นกลาง คือไม่มีความรู้สึกใดๆ ต่อสิ่งนั้น

ชอร์ว และไรท์ (ลัวิน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543: 57; อ้างอิงมาจาก Shaw & Wright, 1961: 98) ให้แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของเจตคติไว้ว่า เจตคติมีระดับความเข้มข้นตามแนวทิศทางตั้งแต่วางจนถึงลบ โดยเป็นการแสดงความรู้สึกว่าไปทางบวกมากหรือบวกน้อยไปทางลบมากหรือลบน้อย และอาจมีความเข้มข้นเป็นศูนย์คือไม่รู้สึกหรือเป็นกลางระหว่างบวกกับลบก็ได้สอดคล้องกับการศึกษาของ ธาดา สีเกษม (2545: 98-102) ที่ศึกษาเจตคติต่อความสัมพันธ์ทางเพศก่อนการสมรสของนิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า นิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษามีการยอมรับความสัมพันธ์ทางเพศก่อนการสมรส อยู่ในระดับปานกลางและการศึกษาของซอลัดตาวัลย์ โคตรนรินทร์ (2545: 94) ที่ศึกษาเปรียบเทียบเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศฉันท์คู่สาวของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่านักศึกษาชายและหญิงที่คบเพื่อนต่างเพศมีเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศฉันท์คู่สาวอยู่ในระดับปานกลางและไม่แตกต่างกัน

2. ผลการเปรียบเทียบเจตคติการมีความสัมพันธ์คู่สาวในวัยเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่มีลักษณะทางชีวสังคมได้แก่ เพศ ชั้นปี และการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันนั้นพบว่า นิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันมีเจตคติต่อการมีความสัมพันธ์คู่สาวในวัยเรียนแตกต่าง

กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีการทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe) พบว่านิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีเจตคติต่อการศึกษาสัมพันธ์ผู้สวามีในวัยเรียนมากกว่านิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย สาเหตุที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เป็นเพราะนิสิตที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยได้รับความรักและการยอมรับจากครอบครัว ทำให้มีความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่ดีและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เฮอร์ลอร์ค (พัชรินทร์ เสรี, 2544: 20-25; อ้างอิงมาจาก Hurlock, 1956) อธิบายลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยไว้ว่า ผู้ที่ถูกเลี้ยงดูจะได้รับคำอธิบายเหตุผลต่อพฤติกรรมต่างๆ เสมอว่าพฤติกรรมใดควรปฏิบัติและพฤติกรรมไม่ควรปฏิบัติ ทำให้เกิดความเข้าใจความเหมาะสมของพฤติกรรมและความคิดที่มีต่อพฤติกรรมนั้นๆ แต่ถึงอย่างไรก็ตามรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูอาจมีตัวแปรอื่นที่เข้ามาเกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อผู้ที่ถูกเลี้ยงดู ดังที่เดโซ สวานานนท์ (2535: 67-68) อธิบายว่าการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่มีต่อบุตรในลักษณะต่างๆ มีผลกระทบต่อพัฒนาการและบุคลิกภาพของบุตรในอนาคต เช่น บิดามารดาที่ทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำหรือหย่าร้างกัน บุตรจะมีความเครียด มีความรู้สึกไม่ปลอดภัยไม่มั่นใจในตนเอง มองโลกในแง่ไม่รื่นรมย์และขาดแบบฉบับ

ในการเสริมสร้างลักษณะของตนเองด้วย หรือบิดามารดาที่ยึดมั่นและเคร่งครัดในศีลธรรมจรรยาอย่างมาก ย่อมจะมีผลให้บุตรมีโอกาสสร้างควมมีสติสัมปชัญญะทำให้มีแนวโน้มที่จะเกิดความขัดแย้งทางใจอย่างรุนแรงขึ้นด้วย และอาจทำให้กลายเป็นคนลงโทษตัวเองไม่เห็นคุณค่าของตัวเองขึ้นได้ด้วย ดังนั้นถึงแม้ว่าจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยแต่ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวไม่ดำเนินไปโดยราบรื่น ก็ย่อมส่งผลต่อความคิด พฤติกรรม และบุคลิกภาพของผู้ถูกเลี้ยงดูได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ ไปเชนลอ (Pei-Chen Lou, 2010: etd-0704111-234647) ได้สำรวจการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสและเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่านักเรียนที่มีความใกล้ชิดกับพ่อแม่มีแนวโน้มที่จะยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสได้ง่ายกว่านักเรียนที่ใกล้ชิดกับพ่อแม่ นักเรียนที่เติบโตในครอบครัวที่มีความขัดแย้งเสมอและขัดแย้งเป็นบางครั้ง มีแนวโน้มที่จะยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสได้ง่ายกว่านักเรียนที่เติบโตในครอบครัวที่กลมเกลียวกัน

3. ผลการเปรียบเทียบเจตคติการมีความสัมพันธ์ผู้สวามีในวัยเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่มีจิตลักษณะได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และเหตุผลเชิงจริยธรรมต่างกันพบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน มีเจตคติต่อการมีความสัมพันธ์ผู้สวามีในวัย

เรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่างกันมีเจตคติต่อการมีความสัมพันธ์คู่สาวในวัยเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และเหตุผลเชิงจริยธรรมที่มีผลต่อเจตคติต่อการมีความสัมพันธ์คู่สาวในวัยเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีเจตคติต่อการมีความสัมพันธ์คู่สาวในวัยเรียนสูงกว่านิสิตที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลางและต่ำ แสดงให้เห็นว่านิสิตที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงให้การยอมรับเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์คู่สาวในวัยเรียนมากกว่านิสิตที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลางและต่ำ ดังแนวคิดของแอทคินสัน (พัชชา ปิณฑะดิษ, 2546: 64-65; อ้างอิงมาจาก Atkinson, 1964) อธิบายแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่าประกอบด้วย ความคาดหวัง สิ่งล่อใจ และแรงจูงใจจากความพึงพอใจในการแสวงหาความสุข หลีกเลียงความผิดหวัง ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจึงเป็นผู้ที่มีความคาดหวังสูงต่อสิ่งล่อใจและมีแรงจูงใจสูงที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จ ดังนั้นระดับของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จึงเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับระดับของเจตคติ สอดคล้องการศึกษาของ จุฑาทิพย์ ชาตีสวรรณ์ (2548: 89-92) ซึ่งพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กับเจตคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการเปรียบเทียบเจตคติและ

เหตุผลเชิงจริยธรรม พบว่านิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงมีเจตคติต่อการมีความสัมพันธ์คู่สาวในวัยเรียนสูงกว่านิสิตที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมปานกลางและต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นเพราะนิสิตที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงแสดงว่าเป็นผู้ที่มีระบบการคิดและวิเคราะห์ความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ โดยใช้จริยธรรมประกอบเป็นอย่างดี ดังที่โคลเบอร์ก (กรกช วิชัย, 2551: 15; อ้างอิงมาจาก Kohlberg, 1976: 49-50) ได้กล่าวถึงเหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นเหตุผลของบุคคลที่ใช้ตัดสินใจเลือกที่จะประพฤติปฏิบัติพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลนี้แสดงให้เห็นเหตุจูงใจที่อยู่เบื้องหลังของการมีพฤติกรรมนั้น ๆ สอดคล้องกับผลการศึกษาของเบญจมาภรณ์ ช้อยเครือ (2543: 72-75) ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อวิชาชีพครูและพฤติกรรมใฝ่สัมฤทธิ์ของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงมีเจตคติต่อวิชาชีพครูดีกว่านักศึกษที่มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

จากผลการวิจัยที่พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่ได้รับการอบรม

เลี้ยงดูต่างกันมีเจตคติต่อการมีความสัมพันธ์
ผู้สาวในวัยเรียนแตกต่างกัน แสดงให้เห็น
ว่าพ่อแม่และครอบครัวมีความสำคัญต่อ
ความรู้สึกรักใคร่ของนิสิต ดังนั้นพ่อแม่หรือผู้
ปกครองจึงควรเป็นแบบอย่างที่ดี คอยให้คำ
แนะนำปรึกษาเรื่องต่างๆ เมื่อนิสิตมีปัญหา
และว่ากล่าวตักเตือนเมื่อพบพฤติกรรมที่ไม่
เหมาะสมเพื่อให้นิสิตได้เรียนรู้ข้อดีข้อเสีย
ของเรื่องต่างๆ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการ
การแก้ไขหรือการปรับเจตคติในกรณีพบว่า
เจตคตินั้นอาจเป็นแนวทางนำสู่พฤติกรรมที่
ไม่เหมาะสม

2.2 ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นๆ เพิ่ม
เติม เพื่อกำหนดทิศทางของการแก้ไขปัญหา
สังคมเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

2.3 ควรศึกษากับกลุ่มตัวอย่างให้กว้าง
ขวางในหลายระดับ เช่น ระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

Reference

- Benjamaporn Choychreu. (2543). Psychosocial factors related to attitude toward teaching profession and achievement behavior of students under Faculty of Education, Khon kaen University. M.Ed. Thesis, Khon Kaen University, Khon kaen.
- Choradawan Koatnarin. (2545). A comparison of attitudes toward sexual relationships with the opposite sex of high education students under Muang district, KhonKaen province. M.Ed.Thesis, Mahasarakham University, Maha Sarakham.
- Decho Sawananon. (2535). Introduction to Psychology. Bangkok: Odean Store.
- Juthathip Chatsuwana. (2548). The relations among teaching qualification, language aptitude and attitude toward English subject of Prathomsuksa 6 students under Office of Education Area Chaiyaphoom Area 2. M.Ed.Thesis, Mahasarakham University, Maha Sarakham.

- Korakoch Wichai. (2551). Developing moral reason test on responsibility, kindness, and justice of school teachers under Office of Education Area Phayao Area 1. M.Ed.Thesis, Srinakharinwirote University, Bangkok.
- Luan Saiyot and Angkhana Saiyot. (2543). Techniques of learning evaluation. 2nded. Bangkok: Suweeriyasan.
- Manop Sawamichai. (2539). Introduction to psychology. Bangkok: Archan Nimirt Jiwasantikarn Academic Center.
- Patcha Pinthadis. (2546). Personal factor, motive achievement, motivation and making decision behavior over medium and small businesses performance of unemployed educated people in Chiangmai. M.Sc. Thesis, Chiangmai University, Chiangmai.
- Patcharin Saeri. (2544). 16 personal factors and nurture and drug abused of Adolescents. M.Ed.Thesis, Srinakharinwirote University, Bangkok.
- Pei-Chen Lou. (2010). "High school students exposure to premarital sex and attitudes and vice network-a case study of southwest region," NHU E Thesis. etd-0704111-234647 Master's Thesis, Nanhua University, Taiwan.
- Sak Suntharasaene. (2531). Attitude. Bangkok: Rungwattana.
- Suchat Soamprayoon and Wannee Soamprayoon. (2541). Sex education. 4th ed. Bangkok: Thaiwattanapanich.
- Thada Leekasaem. (2545). Attitude toward sex relationship before marriage through high educational students in Maha Sarakham province. M.Ed. Thesis, Mahasarakham University, Maha Sarakham.
- Wanlop Piyamanotham. (2544). Problems released over teenaged children under 12-21 years. Bangkok: C. Education.
- Winadda Piyasil. (2539). Handbook for parents: Teenagers. Bangkok: ChaichareonPrinting Press.

ตัวแปรที่ส่งผลต่อระดับคุณภาพการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

Variables Affecting The Level of The Administrative Quality of The Office of Primary Educational Service Area

เสวียน ปุราสะเก¹, สำเร็จ บุญเรืองรัตน์², วิเชียร ชิวพิมาย³, ประพัทธ์พงษ์ อุปลา⁴

Sawian Poorasakei¹, Samrerng Boonruangrutana², Vichien Chiwapimai³, Prapatpong Upala⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาตัวแปรที่ส่งผลต่อระดับการปฏิบัติการบริหารงานและระดับคุณภาพการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง คือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 53 เขต ในประเทศไทย ซึ่งเลือกโดยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง 1 ขั้นตอน คือเลือกกลุ่มตัวอย่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแบบสุ่มโดยใช้ตารางเลขสุ่ม ตัวแปรต้นได้แก่ 1. ระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2. ระดับการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 3. ทักษะความคิดรวบยอดของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 4. ทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างมีระบบของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 5. เจตคติในการบริการของบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 6. เจตคติที่มีต่อวิชาชีพทางการศึกษาของบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 7. ความรู้ความสามารถของบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ได้แก่ 1)ระดับการศึกษาของบุคลากร 2)เกรดเฉลี่ยการศึกษา 3)การฝึกอบรมเพื่อพัฒนา

1 นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

2 ศาสตราจารย์ ดร.,คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

3 รองศาสตราจารย์ ดร.,คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

4 อาจารย์ ดร.,คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง

1 Ph. D. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Vongchavalitkul University

2 Professor Dr., Faculty of Education, Vongchavalitkul University

3 Associate Professor Dr., Faculty of Education, Vongchavalitkul University

4 Lecturer Dr., Faculty of Engineer, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

งานในหน้าที่ภายในระยะเวลา 5 ปี 4) ประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากร 8. วัฒนธรรมองค์การของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาได้แก่ 1) วัฒนธรรมองค์การแบบครอบครัว 2) วัฒนธรรมองค์การแบบการเปลี่ยนแปลงพัฒนา 3) วัฒนธรรมองค์การแบบราชการ 4) วัฒนธรรมองค์การแบบการตลาด ตัวแปรตามคือระดับการปฏิบัติการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และระดับคุณภาพการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม แบบทดสอบ และแบบวัดเจตคติ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการคำนวณค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผัน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีการปฏิบัติการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอยู่ในระดับมากและมีระดับการปฏิบัติการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแตกต่างกันน้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีคุณภาพการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอยู่ในระดับดีและมีระดับคุณภาพการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแตกต่างกันน้อย

2. ตัวแปรต้นสองตัวแปร คือ ระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ($\beta = 0.439$) และเจตคติที่มีต่อวิชาชีพทางการศึกษาของบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ($\beta = 0.313$) ส่งผลต่อระดับปฏิบัติการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 อธิบายความแปรปรวนต่อระดับปฏิบัติการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาได้ร้อยละ 61.30 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ($\beta = 0.469$) และเจตคติที่มีต่อวิชาชีพทางการศึกษาของบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ($\beta = 0.345$) ส่งผลต่อระดับคุณภาพการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 อธิบายความแปรปรวนต่อระดับคุณภาพการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาได้ร้อยละ 58.40 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ตัวแปรที่ส่งผลต่อระดับคุณภาพการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

Abstract

This research aimed to explore the variables that affected the level of the administrative performance and the level of the administrative quality in compliance with the standard of the Office of Primary Educational Service Area. Single-stage sampling was used to select the samples of Thailand's 53 Offices of Primary Educational Service Area under the Office of Basic Education Commission, Ministry of Education with the random number table. Eight independent variables included the level of the academic leadership of the directors of Offices of Primary Educational Service Area; their level of the change-oriented management; their conceptual thinking skill; their systematic problem-solving thinking skill; the attitudes of the Office of Primary Educational Service Area's staff towards the service; the staff's attitudes towards educational professions; the staff's qualifications including their educational background, their grade point average, their professional development training, and work experiences; and the organizational culture types of the Office of Primary Educational Service Area including family culture, adhocracy culture, bureaucratic culture, and market culture. Dependent variables were the level of the management performance and the level of the management quality in compliance with the standard of the Office of Primary Educational Service Area. Research tools were questionnaires, tests, and attitude tests. Data was then analyzed with the calculation of average, standard deviation, coefficient of variation, correlation coefficient, and multiple regression analysis.

The research has revealed that

1. The administrative performance in compliance with the standard of the Office of Primary Educational Service Area was ranked in a high level and the level of the administrative performance in compliance with the standard of the Office of Primary Educational Service Area was slightly different. The level of the administrative quality in compliance with the standard of the Office of Primary Educational Service Area was ranked in a "good" level and the level of administrative quality was slightly different.

2. Two independent variables including the level of the academic leadership of the directors of ($\beta = 0.439$) as well as the attitudes of Offices of Primary Educational Service Area's staff towards educational profession ($\beta = 0.313$) both affected the level of the management performance in compliance with the standard of the Office of Primary Educational Service Area with statistical significance at .01 and .05 levels. These variables could explain the 61.30 percent of the variance of the level of the management performance in compliance with the standard of the Office of Primary Educational Service Area with statistical significance at .01 level. Also, the level of the academic leadership of the directors of Office of Primary Educational Service Area ($\beta = 0.469$) and the staff's attitudes towards educational professions ($\beta = 0.345$) affected the level of the management quality in compliance with the standard of the Office of Primary Educational Service Area with statistical significance at .01 and .05 levels. These variables could explain the 58.40 percent of the variance of the level of the management quality in compliance with the standard of the Office of Primary Educational Service Area with statistical significance at .01 level.

Keywords: variables affecting performance administrative and quality of administrative in compliance with the standard of the Office of Primary Educational Service Area.

บทนำ

ประเทศไทยได้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เพื่อเป็นแม่บทในการปฏิรูปการศึกษา มีการปฏิรูประบบการศึกษา ปฏิรูปการเรียนรู้ ปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการศึกษา ปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิรูปทรัพยากรและ

การลงทุน (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545) มีการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา ต่อมาได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กำหนดให้จัดระเบียบบริหารราชการของเขตพื้นที่และให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยการกระจายอำนาจการบริ

หารและการจัดการศึกษาไปสู่คณะกรรมการ
เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง
ทั้งทางด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหาร
งานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป โดยมี
พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธี
การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546
ที่ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบริหาร
ราชการ เพื่อให้เกิดการบริหารกิจการบ้าน
เมืองที่ดี เกิดประโยชน์สุขของประชาชนและ
เกิดผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ คุณภาพการให้
บริการ ความพึงพอใจของประชาชนผู้รับ
บริการ ซึ่งสอดคล้องกับปฏิรูปการศึกษาดัง
กล่าว เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในด้าน
การปรับปรุงประสิทธิภาพ ด้านการพัฒนา
คุณภาพ และด้านการส่งเสริมสมรรถนะของ
องค์กร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน, 2550)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
(2550) ได้รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี
2549/2550 จากการติดตามผลการดำเนินงาน
ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เมื่อ
สิ้นสุดปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 พบว่า การ
บริหารจัดการของเขตพื้นที่การศึกษาที่มีความ
พร้อมในการบริหารจัดการและช่วยเหลือให้
บริการสถานศึกษาได้ระดับความพึงพอใจ มี
ความพร้อมแตกต่างกัน มีบางเขตต้องการ
ความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนและต้องการ
เปลี่ยนแปลง และสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) ได้รายงานผล
การติดตามและประเมินผลการบริหารและ
จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.
2550 ผลการติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อน
นโยบายไปสู่การปฏิบัติตามกลยุทธ์
ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2550
พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการขับเคลื่อน
นโยบายไปสู่การปฏิบัติตามกลยุทธ์ที่
แตกต่างกัน และมีประสิทธิภาพการบริหาร
จัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง
ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารจัดการ
ด้านการบริการ ด้านการส่งเสริมสนับสนุน
ช่วยเหลือสถานศึกษาที่แตกต่างกันรวมทั้ง
ด้านความพึงพอใจผู้รับบริการก็แตกต่างกัน
ด้วย และมีข้อสังเกตว่าสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาจะต้องมี 3 องค์ประกอบคือ ผู้
อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ที่มบริหาร และทีมงานคือหัวหน้ากลุ่มหรือ
ผู้รับผิดชอบโครงการ

จากผลการวิจัยและผลการวิเคราะห์
ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา
ของชาติได้ชี้ให้เห็นว่า การบริหารจัดการ
ศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งเป็น
หน่วยงานที่จะต้องส่งเสริมสนับสนุน
การจัดการศึกษาให้กับสถานศึกษานั้นมีการ
ปฏิบัติการบริหารงานและคุณภาพการบริ
หารงานที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะ
ศึกษาว่ามีตัวแปรอะไรบ้างที่ส่งผลต่อระดับ
การปฏิบัติการบริหารงานและระดับคุณภาพ
การบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาหาตัวแปรที่ส่งผลต่อระดับการปฏิบัติการบริหารงานและระดับคุณภาพการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

ตัวแปรทั้ง 8 ตัวแปร คือ 1. ระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2. ระดับการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 3. ทักษะความคิดรวบยอดของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 4. ทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างมีระบบของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 5. เจตคติในการบริการของบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 6. เจตคติที่มีต่อวิชาชีพทางการศึกษาของบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 7. ความรู้ความสามารถของบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ได้แก่ 1) ระดับการศึกษาของบุคลากร 2) เกรดเฉลี่ยการศึกษาของบุคลากร 3) การฝึกอบรมเพื่อพัฒนางานในหน้าที่ภายในระยะเวลา 5 ปีของบุคลากร 4) ประสบการณ์การทำงานของบุคลากร 8. วัฒนธรรมองค์การของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาส่งผลต่อระดับการปฏิบัติการบริหารงาน และระดับคุณภาพ

การบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา การเลือกตัวแปรทั้ง 8 นี้ เลือกโดยยึดถือตามความคิดของบลูม (Bloom, 1980) และ สำเร็จบุญเรืองรัตน์ (2539) ที่กล่าวว่า การวิจัยการศึกษาการค้นหาค่าตัวแปรที่สามารถปรับเปลี่ยนเพื่อการพัฒนาได้

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรคือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กลุ่มตัวอย่างคือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 53 เขตในประเทศไทย ที่เลือกกลุ่มตัวอย่าง 1 ชั้นตอน คือเลือกกลุ่มตัวอย่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแบบสุ่มโดยใช้ตารางเลขสุ่ม ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บุคลากรทางการศึกษาที่สุ่มมาเขตละ 3 คน และผู้อำนวยการสถานศึกษาในแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เลือกแบบสุ่มมาเขตละ 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม ฉบับที่ 1 ประกอบด้วย 6 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม

เกี่ยวกับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้
อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา จำนวน 6 ข้อ ตอนที่ 2 เป็น
แบบสอบถามเพื่อวัดระดับการบริหารเพื่อ
การเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 14
ข้อ ตอนที่ 3 เป็นแบบทดสอบเพื่อวัดทักษะ
ความคิดรวบยอดของผู้อำนวยการสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน
15 ข้อ ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามแบบ
อัตนัยเพื่อวัดทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่าง
มีระบบของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 1 ข้อ ตอน
ที่ 5 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับวัฒนธรรม
องค์การของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา จำนวน 16 ข้อ และตอนที่ 6
เป็นแบบสอบถามวัดระดับการปฏิบัติการ
บริหารงานและระดับคุณภาพการบริหารงาน
ตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา มี 5 มาตรฐาน 43 ตัวบ่งชี้
เป็นแบบสอบถามให้ผู้อำนวยการสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่เป็นกลุ่ม
ตัวอย่างตอบ

2. แบบสอบถาม ฉบับที่ 2 ประกอบด้วย
ด้วย 7 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม
เกี่ยวกับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้
อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา จำนวน 6 ข้อ ตอนที่ 2 เป็น
แบบสอบถามเพื่อวัดระดับการบริหารเพื่อ
การเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน
14 ข้อ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยว
กับวัฒนธรรมองค์การของสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 16

14 ข้อ ตอนที่ 3 เป็นแบบวัดเจตคติในการ
บริการของบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษาประถมศึกษา จำนวน 10 ข้อ ตอนที่
4 เป็นแบบวัดเจตคติที่มีต่อวิชาชีพทางการ
ศึกษาของบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 7 ข้อ ตอน
ที่ 5 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับวัฒนธรรม
องค์การของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา จำนวน 16 ข้อ ตอนที่ 6 เป็น
แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความสามารถ
ของบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา จำนวน 3 ข้อ และตอนที่ 7
เป็นแบบสอบถามวัดระดับการปฏิบัติการ
บริหารงานและระดับคุณภาพการบริหาร
งานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษาประถมศึกษา มี 5 มาตรฐาน 43 ตัว
บ่งชี้ เป็นแบบสอบถามให้บุคลากรทางการ
ศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม
ศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เลือกแบบสุ่มมา
3 คนเป็นผู้ตอบ

3. แบบสอบถาม ฉบับที่ 3 ประกอบด้วย
ด้วย 4 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม
เกี่ยวกับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้
อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา จำนวน 6 ข้อ ตอนที่ 2 เป็น
แบบสอบถามเพื่อวัดระดับการบริหารเพื่อ
การเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน
14 ข้อ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยว
กับวัฒนธรรมองค์การของสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 16

ข้อ และตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามวัดระดับการปฏิบัติการบริหารงานและระดับคุณภาพการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มี 5 มาตรฐาน 43 ตัวบ่งชี้ เป็นแบบสอบถามให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเขตเขตละ 2 คน ที่เลือกแบบสุ่มมาเป็นผู้ตอบ นำคำตอบของกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้มาหาค่าเฉลี่ยเพื่อบ่งชี้ระดับค่าของตัวแปรต่างๆ

การเก็บข้อมูล

ขอหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากมหาวิทยาลัย ส่งทางไปรษณีย์ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

คำนวณค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรผัน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (สำเร็จ บุญเรืองรัตน์, 2540) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรต้นที่ส่งผลต่อระดับการปฏิบัติการบริหารงานและระดับคุณภาพการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ได้เสนอไว้ในตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติการบริหารงานและระดับคุณภาพการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ และค่าน้ำหนักความสำคัญ ((β) ระหว่างระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระดับการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ทักษะความคิดรวบยอดผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างมีระบบผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เจตคติในการบริการของบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เจตคติที่มีต่อวิชาชีพทางการศึกษาของบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระดับการศึกษาของบุคลากร เกรดเฉลี่ยการศึกษาของบุคลากร การฝึกอบรมเพื่อพัฒนางานของบุคลากร ประสพการณ์การทำงานของบุคลากร วัฒนธรรมองค์การแบบครอบครัว วัฒนธรรมองค์การแบบการเปลี่ยนแปลงพัฒนา วัฒนธรรมองค์การแบบราชการ วัฒนธรรมองค์การแบบการตลาด ต่อระดับการปฏิบัติการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และต่อระดับคุณภาพการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	
	มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระดับการปฏิบัติ a X=3.94;S.D=0.32	ระดับคุณภาพ a X=.381;S.D=0.37
	β	β
ระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา	.439**	.469**
ระดับการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา	.212	.157
ทักษะความคิดรวบยอดผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา	-.016	-.047
ทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างมีระบบผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา	-.022	-.052
เจตคติในการบริการของบุคลากร ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา	.001	.012
เจตคติที่มีต่อวิชาชีพทางการศึกษาของบุคลากรใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา	.313*	.345*
ความรู้ความสามารถของบุคลากรในสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา		
ระดับการศึกษาของบุคลากร	-.073	-.075
เกรดเฉลี่ยการศึกษาของบุคลากร	.144	.091
การฝึกอบรมเพื่อพัฒนางานในหน้าที่ ภายในระยะ 5 ปีของบุคลากร	-.096	-.039
ประสบการณ์การทำงานของบุคลากร	.057	.034
วัฒนธรรมองค์การสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา		
วัฒนธรรมองค์การแบบครอบครัว	-.058	.046
วัฒนธรรมองค์การแบบการเปลี่ยนแปลงพัฒนา	-.058	.046
วัฒนธรรมองค์การแบบราชการ	-.030	.021
วัฒนธรรมองค์การแบบการตลาด	-.085	-.087
R	.783**	.783**
R ²	.613	.584

**p<.01 ; *p<.05 ; a มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 1 – 5

จากค่าสถิติในตารางที่ 1 พบว่า

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามีการปฏิบัติการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอยู่ในระดับมากและมีระดับการปฏิบัติการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระดับต่างกันน้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษามีคุณภาพการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอยู่ในระดับดีและมีระดับคุณภาพการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแตกต่างกันน้อย

2. ตัวแปรต้นสองตัวแปร คือ ระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ($\beta = 0.439$) และเจตคติที่มีต่อวิชาชีพทางการศึกษาของบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ($\beta = 0.313$) ส่งผลต่อระดับปฏิบัติการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 อธิบายความแปรปรวนต่อระดับปฏิบัติการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาได้ร้อยละ 61.30 ($R = 0.783$; $R^2 = 0.613$) ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ($\beta = 0.469$) และเจตคติที่มีต่อวิชาชีพทางการ

ศึกษาของบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ($\beta = 0.345$) ส่งผลต่อระดับคุณภาพการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 อธิบายความแปรปรวนต่อระดับคุณภาพการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาได้ร้อยละ 58.40 ($R = 0.764$; $R^2 = 0.584$) ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีการปฏิบัติการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก และคุณภาพการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับผลการวิจัยของชยาทิศ กัญญา (2550) ที่วิจัยพบว่าประสิทธิผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และญานิศา บุญจิตร (2552) ที่วิจัยพบว่าประสิทธิผลองค์กรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอยู่ในระดับดี ทั้งนี้ก็เพราะว่าผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้มีการบริหารจัดการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโดยมีข้อมูลและสารสนเทศเพื่อประกอบการบริหารและการจัดการศึกษา และมีการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบ เกิดการบูรณา

การและความเชื่อมโยงในการพัฒนางานไปสู่สถานศึกษาอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม จึงส่งผลให้การปฏิบัติการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก และคุณภาพการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอยู่ในระดับดี และตัวแปรต้นที่ส่งผลต่อระดับการปฏิบัติการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และระดับคุณภาพการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรต้น 2 ตัว คือระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และเจตคติที่มีต่อวิชาชีพทางการศึกษาของบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาส่งผลต่อระดับคุณภาพการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสอดคล้องกับผลงานวิจัยของประทีน วิเศษสุวรรณ (2545) วิจัยพบว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการจัดการศึกษาของโรงเรียน พิมพ์อร สดเอี่ยม (2547) วิจัยพบว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน และศิริกาญจน์ ไกรบำรุง (2553) ที่วิจัยพบว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนส่ง

ผลต่อระดับการบริหารแบบยึดโรงเรียนเป็นฐาน ทั้งนี้ ก็เพราะผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการมีความมุ่งมั่นที่ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและสนใจในงานวิชาการและการวิจัยเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติและการที่เจตคติที่มีต่อวิชาชีพทางการศึกษาของบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ส่งผลต่อระดับการปฏิบัติการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและระดับคุณภาพการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสอดคล้องกับผลงานวิจัยของเบทเทนเคิร์ต, กวินเนอร์ และมีเตอร์ (Betten-court , Gwinner and Meater, 2001) ที่วิจัยพบว่า พนักงานที่มีเจตคติที่ดีต่อลูกค้าจะส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นพนักงานที่ดีขององค์กร ทั้งนี้ก็เพราะเมื่อบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพของตนเองแล้วจะทำให้บุคลากรมีพฤติกรรมบริการเป็นบุคลากรที่ดีของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และสอดคล้องกับความคิดของสิงห์แกรนวิลล์ และดิกคา (Singh,Granville and Dicka, 2002 อ้างถึงในสมศักดิ์ ชาญสูงเนิน,2553) ที่กล่าวว่า เจตคติที่ดีของบุคลากรในการปฏิบัติงานใด ๆย่อมส่งผลดีต่อคุณภาพของการปฏิบัติงาน

สำหรับตัวแปรระดับการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่ไม่ส่งผลต่อตัวแปรตามทั้งสองตัวนั้น เนื่องจากตัวแปรนี้มีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าสองตัวแปรนี้มีลักษณะอย่างเดียวกันดังผลการวิจัยของวิรัชพัชร วงศ์วัฒน์เกษม (2555) ที่พบว่าสองตัวแปรนี้เป็นตัวแปรที่อยู่ในองค์ประกอบภาวะผู้นำเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ในทางเทคนิคทางสถิติเมื่อวิเคราะห์แล้วจึงปรากฏว่ามีตัวแปรหนึ่งตัวที่ส่งผลต่อระดับการปฏิบัติการบริหารงานและต่อระดับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ส่วนทักษะความคิดรวบยอดของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ก็เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและระดับการบริหารเพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในแง่เทคนิคทางสถิติจึงเป็นตัวแปรที่ไม่พบว่าส่งผลต่อตัวแปรตาม อีกประการหนึ่งการวัดทักษะความคิดรวบยอดของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นั้นในการทดสอบไม่สามารถนำผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามานี้ทดสอบในห้องสอบได้ จึง

ปรากฏว่าผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาส่วนมากคงใช้เวลาคิดได้มากกว่าเวลาที่กำหนดจึงตอบข้อสอบถูกได้คะแนนสูงเป็นส่วนมาก ความแปรปรวนจึงน้อยจึงไม่ส่งผลต่อระดับการปฏิบัติการบริหารงานและระดับคุณภาพการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และขณะเดียวกันทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างมีระบบของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาได้คะแนนน้อย ผู้อำนวยการส่วนมากได้คะแนนระดับปานกลาง มีเพียงคนเดียวที่ได้คะแนนมากจึงทำให้ค่าความแปรปรวนมีค่าความแปรปรวนสูง จึงเป็นเหตุไม่มีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการปฏิบัติการบริหารงานและระดับคุณภาพการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ส่วนเจตคติในการบริการของบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่ไม่ส่งผลต่อตัวแปรตามทั้งสองตัวนั้น เนื่องจากตัวแปรนี้มีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับเจตคติที่มีวิชาชีพทางการศึกษาของบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าสองตัวแปรนี้มีลักษณะอย่างเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ในทางเทคนิคทางสถิติเมื่อวิเคราะห์แล้วจึงปรากฏว่ามีตัวแปรหนึ่งตัวที่ส่งผลต่อระดับการปฏิบัติการบริหารงานและต่อระดับคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำหรับ ความรู้ความสามารถของบุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาได้แก่ ระดับการศึกษาของบุคลากรนั้นส่วนมากจบปริญญาโทเป็นส่วนใหญ่จึงมีความแปรปรวนน้อย จึงไม่ส่งผลต่อระดับการปฏิบัติการบริหารงานและระดับคุณภาพการบริหารงานตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย

กระทรวงศึกษาธิการ ควรกำหนดนโยบายในการคัดเลือกบุคคลที่จะไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา ควรคำนึงระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการ และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพทางการศึกษา ของบุคลากรเพื่อที่จะส่งผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปปฏิบัติ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาในด้านภาวะผู้นำทางวิชาการให้กับผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ จะส่งผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษาของชาติ และควรส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษาในสังกัด ได้มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพทางการศึกษา เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้การบริหารจัดการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาให้มีคุณภาพ

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

ควรวิจัยและพัฒนาหลักสูตรภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เนื่องจากระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาส่งผลต่อคุณภาพการบริหารจัดการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

References

- Bettencourt, L.A., Gwinner, K.P. and Meater, M.I. (2001). A Comparison of Personality, and Knowledge Predicators of Service-Oriented Organizational Citizenship Behaviors. (Online) Retrieved June 15, 2011, from: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/11302230>.
- Bloom, Benjamin S. (1980). The State of the Research on Selected Alterable Variable in Education. MESA Seminar. Department of Education: University of Chicago.
- Chayatis Kanha. (2007). Factors Affecting Effectiveness of the Office of Education Service Ares Under the Office of Basic Education Commission. Dissertation, Ed.D. (Educational Administration) Chonburi: Graduate School, Burapha University.
- Yanisa Boonchit. (2009). An Analysis of Factors Affecting Organizational Effectiveness of Educational Service Ares Offices. Dissertation, Ed.D. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Chulalongkorn University.
- Pratin Vissesuvun. (2002). Factors on Educational Management Related to Effectiveness in Provision of Education of General Education Private Schools in Educational Region 1. Master Thesis, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.
- Pim-on Sod-ium. (2004). Factors Influencing Academic Administrative Effectiveness of Graduate Programs in Rajabhat Institutes. Dissertation, Ed.D. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.
- Sirikanjana Kraibamrung. (2010). Variables that affect to school based management performance levels of basic education. Doctor of Education thesis (Educational administration) Nakhon Ratchasima: Faculty of Education Vongchavalitkul University.

- Somsak Chansungnoen. (2010). Variables that affect to the organization of school learning. Doctor of Education thesis (Educational administration) Nakhon Ratchasima: Faculty of Education Vongchavalitkul University.
- Office of the Education Reform. (2002). The Administration of Educational Service Area to Improve the Quality of Education. Bangkok: Phappim partnership.
- Office of the Basic Education Commission. (2007). Monitoring and Evaluation Report on the Administration and Management of Basic Education Service Area Office: Fiscal Year 2007. Bangkok: Kurusapa Ladprap Printing Press.
- Office of the Education Council. (2007). The State of Thai Education: Year 2006/2007 Solving and Reforming Education Using Holistic System. Bangkok: V.T.C. communication printing press.
- Samreng Boonruangratana. (1997). Multivariate analysis techniques. 2nd printed. Bangkok: Ton-ao grammy. (1996). Research and Development program. Srinakharinwirot University Prasarnmit.
- Wiranpachara Wongwatkasem. (2012). Analysis of the leadership of school administrators. Doctor of Education thesis (Educational administration) Nakhon Ratchasima: Faculty of Education Vongchavalitkul University.

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ชั้นอนุบาลปีที่ 2

Developing a Science Learning Activity Package Based on Brain-Based Learning for Kindergarten 2

สุกัญญา ทิพย์ไชย¹, ผศ.ดร.บังอร กองอิม², อ.ดร.กมลหทัย แวงวาสิต³

Sukanya Tiphtharong¹, Bangon Kongim², Kamonhathai Waengwasit³

บทคัดย่อ

การจัดประสบการณ์ในการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน เป็นการจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ปฏิบัติ และทดลองจริง มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น ซึ่งถือว่าเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนานักเรียน ผู้วิจัยพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน ชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อ 1) เปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 2) ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่เด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหม่งสูง ตำบลทองหลาง อำเภอจักราช สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 จำนวน 18 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดสมองเป็นฐานมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนทุกทักษะ นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์พัฒนามากที่สุดเรียงตามลำดับคือ ทักษะการสังเกตเพิ่มขึ้นร้อยละ 36.67 ทักษะการจำแนกประเภทเพิ่มขึ้นร้อยละ 36.11 ทักษะการลงความเห็นเพิ่มขึ้นร้อยละ 34.45 และทักษะการสื่อความหมายเพิ่มขึ้นร้อยละ 31.11 ตามลำดับ

1 นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2 อาจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3 อาจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

1 M.Ed. Candidate in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Mahasarakham University

2 Lecturer, Faculty of Science, Mahasarakham University

3 Lecturer, Faculty of Science, Mahasarakham University

2. การจัดประสบการณ์โดยใช้ชุดกิจกรรม ทำให้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วย ทักษะการสังเกต ทักษะการจำแนกประเภท ทักษะการแสดงปริมาณ ทักษะการสื่อความหมาย ทักษะการลงความเห็น และทักษะการหาความสัมพันธ์ ของนักเรียนเพิ่มมากขึ้น ทุกทักษะ

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรม, สมองเป็นฐาน, ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

Abstract

Organization of experience in developing a science learning activity package based on brain-based learning is organization of activities which have students really practice and experiment and have interactions with class peers. Which are regarded as student development. The author developed a package science learning based on brain-based for Kindergarten 2. The purposes of this study were to: 1) Compare science process skills for Kindergarten 2 based on brain-based learning between before and after learning, and 2) examine outcomes of using the science learning activity package based on brain-based learning. The sample used in this study consisted of 18 Kindergarten 2 children at Wat Hem Sung School, Tambon Thong Lang, Amphoe Chakarat, The office of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Zone 2, obtained using the cluster random sampling technique.

The results of the study were as follows:

1. The students who learned using the science learning activity package based-on brain-based learning increased every science process skill from before learning.

2. The organization of experience using the activity package could cause every these science process skills of students to increase: observing skill disiminating skill quantity showing skill, Communicating skill, inferring skill and spatial skill.

Keywords: Activity package, Brain-based , Science Learning

บทนำ

การจัดการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีอายุระหว่างแรกเกิด ถึง 5 ปี เป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการจัดการศึกษาของมนุษย์ เด็กวัยนี้เป็นวัยเริ่มต้นชีวิตถือได้ว่าเป็นวัยทองของชีวิตก็ว่าได้เพราะเป็นวัยที่มีพัฒนาการทุกด้านทั้งทางร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา เจริญเติบโตในอัตราสูงสุด โดยเฉพาะในด้านระบบประสาทและสมอง จะเติบโตได้ถึงร้อยละ 80 ของผู้ใหญ่ เป็นระยะที่เกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด เป็นวัยสดใส มองโลกสวยงาม มีความสงสัยใคร่รู้ มีจินตนาการกว้างไกล ทั้งเป็นช่วงชีวิตที่กำลังสร้างบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยพื้นฐานของตนเองซึ่งจะติดตัวต่อเนื่องไปจนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เด็กวัยนี้เป็นวัยที่ต้องพึ่งพาผู้ใหญ่ หากได้รับการอบรมเลี้ยงดู ส่งเสริมอย่างถูกต้องและได้รับการตอบสนองขั้นพื้นฐานอย่างเพียงพอก็เท่ากับได้วางรากฐานที่ดีให้กับเด็กปฐมวัย ซึ่งจะส่งผลให้เขามีความสุขในชีวิตข้างหน้า และเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศชาติในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ. 2548: 3) การจัดการศึกษาปฐมวัยในปัจจุบัน แม้จะไม่เป็นการศึกษาภาคบังคับ แต่รัฐบาลก็ให้การสนับสนุนส่งเสริมอย่างเต็มที่ โดยมุ่ง

ที่จะเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กก่อนเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา และส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้าน ตลอดจนอบรมเลี้ยงดูให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นหลักสูตรแกนกลางในการจัดการศึกษาให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ สถานศึกษาต่างๆ ในท้องถิ่นสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับเด็ก ตรงตามสภาพปัญหาและความต้องการความพร้อม ส่งเสริมให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของท้องถิ่น

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยหรือวัยก่อนประถมศึกษาจะไม่จัดเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการ โดยผ่านการเล่นเพื่อให้เด็กได้ประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้ได้พัฒนา ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา กิจกรรมเสรี กิจกรรมเสริมประสบการณ์กิจกรรมกลางแจ้ง และเกมการศึกษา โดยทุกกิจกรรมต้องมีสื่อเพื่อช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงที่เป็นรูปธรรมมากที่สุดทั้งยังช่วยให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งที่อยู่รอบตัวตามความต้องการ ความสนใจและความสามารถ (กรมวิชาการ. 2540: 32 - 33)

การจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เป็นกิจกรรมหนึ่งที่มุ่งให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เพื่อพัฒนาความสามารถทางสติปัญญาของเด็กปฐมวัย โดยให้เด็กได้ศึกษาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามความสนใจของเด็กเป็นขั้นเป็นตอนตั้งแต่ต้นจนจบ เด็กจะเป็นผู้ลงมือทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อค้นหาคำตอบด้วยตนเองผ่านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ได้แก่ การคิด สังเกตสนทนาซักถาม อภิปราย แก้ปัญหาด้วยตนเอง โดย

การบูรณาการประสบการณ์การเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติที่เป็นระบบและใช้ความคิดสร้างสรรค์ การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถทางสติปัญญาในเด็กปฐมวัยควรสอนให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดทางวิทยาศาสตร์โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ (เยาเวพา เดชะคุปต์. 2542: 92-93 ; อ้างอิงมาจาก Taba. 1996: 13)

ชุดกิจกรรม เป็นนวัตกรรมการศึกษาที่มีคุณค่าเพียงพอที่จะนำมาสอนได้ และยังช่วยให้ผู้เรียนมีความพอใจในการเรียน ช่วยส่งเสริมการเรียนรายบุคคลนักเรียนได้เรียนตามความสามารถตามความสนใจ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ชุดกิจกรรมยังช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย ไม่เกิดความเบื่อหน่าย สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมความรับผิดชอบของนักเรียน การสอนโดยชุดกิจกรรมเป็นการสอนที่ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรงผ่านกระบวนการต่างๆ ได้พิสูจน์ ทดสอบ และเห็นผลประจักษ์ด้วยตนเองจึงเกิดการเรียนรู้ได้ดีมีความเข้าใจและจดจำการเรียนรู้ได้นาน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และทักษะต่างๆ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากทำให้เกิดความกระตือรือร้นในการเรียน (บุญเกื้อ ควรหาเวช. 2530: 84-85 ; สมจิต สวธนไพบูลย์. 2535: 39 ; ทิศนา ขัมมณี. 2550: 28) จากการประเมินภายนอกรอบสอง โรงเรียนวัดเหมสูง ปรากฏว่า ทักษะกระบวนการคิด

วิเคราะห์ระดับอนุบาลมีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง (โรงเรียนวัดเหมสูง. 2553: 14) และยังพบว่านักเรียนยังขาดทักษะในการปฏิบัติ ขาดการแสวงหาความรู้ไม่สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ขาดความกระตือรือร้น ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง จำเป็นจะต้องหาแนวทางเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และผลการเรียนของนักเรียนให้มีระดับสูงขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดสมมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 และศึกษาเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดสมมองเป็นฐาน ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในการส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ให้มีการพัฒนาที่สูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ชั้นอนุบาล ปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตามแนวคิดสมมองเป็นฐาน
2. เพื่อศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดสมมอง

เป็นฐาน

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนที่ได้รับการจัดประสบการณ์ โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 กลุ่มโรงเรียนตำบลทองหลาง จำนวน 10 ห้อง จำนวน 165 คน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหมสูง ตำบลทองหลาง อำเภอจักราช สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 มีนักเรียน จำนวน 18 คน 1 ห้องเรียน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

4. รูปแบบที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนหลัง (One Group Pre-test Post-test Design)

5. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 รวมทั้งหมด 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน ครั้งละ 20 นาที ทั้งนี้ไม่รวมเวลาทดสอบก่อนการใช้และหลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน ที่มุ่งเน้นกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 สำหรับนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2

2. ได้แนวทางในการจัดประสบการณ์โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน ที่มุ่งเน้นกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2

3. ได้แนวทางในการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน เพื่อนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาการเรียนชั้นอนุบาล ปีที่ 2 ในด้านอื่นๆ

4. ได้แนวทางในการจัดประสบการณ์โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน เพื่อพัฒนาความ
พร้อม และทักษะด้านอื่น ๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นเด็ก
ระดับปฐมวัยในระดับชั้นอนุบาล 2 ในตำบล
ทองหลวง อำเภอจักราช สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต
2 จำนวน 10 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งหมด
165 คน การจัดชั้นเรียนจัดตามระดับอายุ
ของนักเรียน ที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี โดย
คำนึงถึงการเจริญเติบโตทั้งทางร่างกาย จิตใจ
และพัฒนาการด้านสติปัญญา

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้
ได้แก่ เด็กชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนวัดเหมสูง
ตำบลทองหลวง อำเภอจักราช สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต
2 มีนักเรียน จำนวน 18 คน 1 ห้องเรียน
ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม ใช้ห้องเรียนเป็น
หน่วยของการสุ่ม สุ่มมา 1 ห้องเรียน ที่มี
ลักษณะของการจัดห้องเรียนที่ใช้อายุเป็น
เกณฑ์ในการจัดห้องเรียน

รูปแบบที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการ
วิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อน
หลัง (One Group Pre-test Post-test

Design) (ชูศรี วงศ์รัตน์ และ งามอาจ นัย
พัฒน. 2551: 42) ดังตารางที่ 1

ตาราง 1 รูปแบบการทดลองแบบ One
Group Pre-test Post-test Design

กลุ่ม	Pre-test	Treatment	Post-test
ทดลอง	T ₁	X	T ₂

เมื่อ T₁ หมายถึง ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)
X หมายถึง การจัดประสบการณ์โดยใช้ชุด
กิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิด
สมองเป็นฐาน

T₂ หมายถึง ทดสอบหลังเรียน (Post-test)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
ตามแนวคิดสมองเป็นฐานที่มุ่งเน้นกิจกรรม
เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน
15 ชุด

1.1 คู่มือการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดสมองเป็นฐานที่มุ่ง
เน้นกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการ
ทางวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาล
ปีที่ 2

1.2 แผนการจัดประสบการณ์ จำนวน
15 แผน แผนๆ ละ 40 นาที

2. แบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการ

ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ซึ่งเป็นข้อคำถามที่เป็นรูปภาพ ทักษะละ 10 ข้อ รวม 6 ทักษะ จำนวน 60 ข้อ

3. แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นแบบข้อคำถามที่เป็นรูปภาพ รวมทั้งสิ้น 60 ข้อ แล้วบันทึกผลการทดสอบไว้เป็นคะแนนก่อนเรียน

2. จัดประสบการณ์โดยใช้ชุดกิจกรรมที่มุ่งเน้นกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ตามแนวคิดสมองเป็นฐานของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 15 แผน แผนละ 40 นาที หลังจากสอนเสร็จในแต่ละชุดกิจกรรม ทำการทดสอบระหว่างเรียนชุดกิจกรรมละ 10 ข้อ แล้วทำการบันทึกผลการทดสอบไว้เป็นคะแนนระหว่างเรียน

3. ทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นแบบข้อคำถามที่เป็นรูปภาพ รวมทั้งสิ้น 60 ข้อ ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกับที่ทดสอบก่อนเรียน เพื่อเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนก่อนและหลังเรียน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติในการวิเคราะห์

ข้อมูลโดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หา

คุณภาพของเครื่องมือ

1.1 การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบ

1.2 ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ

1.3 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าเฉลี่ย

2.2 คะแนนร้อยละ

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1.1 ผลการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตามแนวคิดสมองเป็นฐานของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ดังตาราง 2

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

1. ทักษะการสังเกต

เรื่องต้นไม้ที่รัก ครูพานักเรียนเดินสำรวจ สังเกต และสัมผัสต้นไม้ต่างๆ ในบริเวณโรงเรียน ให้นักเรียนบอกชื่อต้นไม้ที่สำรวจ ถ้าไม่ทราบครูจะเป็นผู้บอก แล้วให้นักเรียนพูดตาม ให้นักเรียนสังเกตต้นไม้แต่ละต้น ทั้งต้นไม้เล็ก ต้นไม้ใหญ่ ต้นหญ้า ต้นไม้ที่มีลักษณะเฉพาะ จะมีความสูงแตกต่างกัน

กัน เมื่อนักเรียนนำงานเพาะเมล็ดถั่วเขียว ในวันที่ 1 มาวางให้นักเรียนสังเกต การเปลี่ยนแปลง ให้นักเรียนช่วยกันใช้แว่นขยาย ประกอบ พบว่า การเปลี่ยนแปลงเมล็ดถั่วเขียวจากที่ 1 2 3 มีลักษณะต่างกัน ซึ่งการสังเกตของนักเรียนสรุปได้ว่า ต้นไม้ที่ขาดน้ำ ขาดปุ๋ย ขาดแสงแดด ก็จะเหี่ยวเฉาตาย เรื่องผลไม้เพื่อนรัก ครูนำผลไม้มาให้ให้นักเรียนดู ให้นักเรียนสังเกตลักษณะ รูปร่างภายนอก ภายในของผลไม้ พบว่า นักเรียนมีทักษะในการสังเกต ในการใช้ประสาทสัมผัส ไม่ว่าจะ เป็น ตา หู จมูก ลิ้น และผิวหนัง อย่างใด อย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างรวมกัน ซึ่งดูได้จากการที่นักเรียนมีความสนุกสนานในการร่วม กิจกรรม และสามารถบอกชื่อผลไม้ได้อย่าง ถูกต้อง เรื่อง ดอกไม้แสนสวย ครูให้นักเรียน ร้องเพลง “จ้ำจืดดอกไม้” และร่วมสนทนา เกี่ยวกับเนื้อหาเพลง นำบัตรภาพดอกไม้ ต่าง ๆ มาให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนบอก เป็นดอกอะไร พบว่า นักเรียนมีทักษะการ สังเกต แล้วให้นักเรียนบอกชื่อดอกไม้ที่อยู่ ที่ บ้าน และที่โรงเรียน นักเรียนบอกชื่อดอกไม้ ได้ถูกต้อง ว่ามีลักษณะรูปร่าง สี สัมผัส ตม กลิ่น และใช้แว่นขยายประกอบการสังเกต นักเรียนแต่ละคนสังเกตอย่างสนุกสนาน

2. ทักษะการจำแนกประเภท

เรื่องต้นไม้ที่รัก (มะม่วง ขนุน ฝรั่ง) หลายใบคละกัน ให้นักเรียนได้สัมผัส สังเกต รูปร่างลักษณะ โดยครูใช้คำถามในการสนทนา ซึ่งนักเรียนสามารถจำแนกประเภทของใบไม้

แต่ละชนิดได้ถูกต้อง เรื่องผลไม้เพื่อนรัก ครู นำผลไม้หลายชนิด ชนิดละหลายลูกคละกัน ครูบอกชื่อผลไม้แต่ละชนิด ให้นักเรียนพูด ตาม แล้วให้นักเรียนช่วยกันจำแนก ประเภท ของผลไม้ โดยครู ให้นักเรียนแบ่งผลไม้และ ไม่มีเมล็ด เรื่อง ดอกไม้แสนสวย ครูแบ่งกลุ่ม นักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม นำดอกกุหลาบ มะลิ บานชื่น ชบา ดาวเรือง ชนิดละหลาย ดอก นำมาคละกัน จำนวน 2 ชุด ให้นักเรียน ช่วยกันจำแนกประเภท ตามคำบอกของครู เกี่ยวกับดอกไม้ที่มีกลิ่น กับไม่มีกลิ่น จับคู่ ดอกไม้ชนิดเดียวกันไว้ด้วยกัน แยกดอกไม้ ตามสีเดียวกัน แยกดอกไม้ตามกลิ่น มีกลิ่น ฉุน และไม่มีกลิ่น พบว่านักเรียนสามารถ จำแนกได้อย่างถูกต้อง

3. ทักษะการแสดงปริมาณ

เรื่องต้นไม้ที่รัก นักเรียนทดลอง วัดความยาวของลำต้นของต้นไม้ใหญ่ และ ทดลองวัดโดยรอบของต้นไม้เล็ก ที่มีอยู่ ในบริเวณโรงเรียนโดยใช้เชือกสีแดง กับ สีนํ้าเงิน ให้นักเรียนเปรียบเทียบขนาดของ ลำต้น จากการวัดความยาว โดยรอบลำต้น ทั้ง 2 ซึ่งพบว่านักเรียนหลังจากที่ทำการวัด ต้นไม้แล้วสามารถตอบคำถามได้อย่างถูก ต้องว่าต้นไม้ชนิดใดมีขนาดใหญ่หรือเล็ก กว่า เรื่องผลไม้เพื่อนรัก ครูนำผลไม้แต่ละ ชนิดให้นักเรียนพูดตามแล้วให้นักเรียนช่วย กันบอกว่าผลไม้ชนิดใดมีน้ำหนักน้อยที่สุด และมากที่สุด ให้นักเรียนลองชั่งผลไม้โดยใช้มือของตัวเองและชั่งด้วยตาชั่ง 2 แขน ให้

นักเรียนช่วยกันเรียงลำดับผลไม้ที่มีขนาดเล็กไปหาผลไม้ที่มีขนาดใหญ่ พบว่า นักเรียนสามารถเรียงได้ผลไม้ที่มีขนาดเล็กไปหาขนาดใหญ่ได้อย่างถูกต้อง เรื่องดอกไม้แสนสวย ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละเท่า ๆ กัน นำดอกไม้จำนวน 6 ชนิดมาหลายดอก นำมาคละกันจำนวน 2 ชุดให้นักเรียนจับคู่ดอกไม้ชนิดเดียวกันไว้ด้วยกันดอกไม้ชนิดใดมีปริมาณมาก น้อย ที่สุด และให้นักเรียนแยกดอกไม้ตามสีเดียวกันอยู่ด้วยกัน ดอกไม้สีใดมีจำนวนมากที่สุด น้อยที่สุด พบว่า นักเรียนได้ร่วมกันแยกดอกไม้ได้อย่างถูกต้อง และสามารถบอกได้ว่าดอกไม้สีใดมีจำนวนมากที่สุด และน้อยที่สุด

4. ทักษะการสื่อความหมาย

เรื่องต้นไม้ที่รัก ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเนื้อหาเกี่ยวกับธรรมชาติต่าง ๆ ทัวไปของต้นไม้ และร่วมกันกล่าวคำคล้องจอง “ต้นไม้” ครูอธิบายความหมายของคำบางคำและให้นักเรียน แสดงท่าทางประกอบคำคล้องจอง พบว่า นักเรียนสามารถแสดงท่าทางได้อย่างถูกต้อง และร่วมกิจกรรมที่ได้จัดขึ้นอย่างสนุกสนาน เรื่องผลไม้เพื่อนรัก ให้นักเรียนบอกชื่อผลไม้ ที่ชอบรับประทานมากที่สุดคนละ 1 ชื่อ พร้อมกับบอกเหตุผลว่าทำไมจึงชอบ นักเรียนสามารถบอกได้ ร่วมกิจกรรมด้วยความสนุกสนาน และครูนำผลไม้ของจริงมาให้ให้นักเรียนได้รับประทานด้วยเรื่องดอกไม้แสนสวย ให้นักเรียนนั่งเป็นครึ่งวงกลม และร่วมกันร้องเพลงดอกมะลิ แล้ว

สนทนา ที่กล่าวในเพลงว่า ดอกมะลินำไปทำอะไรบ้าง นักเรียนสามารถบอกได้และให้นักเรียนที่นำดอกไม้มาจากบ้าน มาแนะนำให้เพื่อนรู้จักทีละคน แล้วมารวมกันไว้ในถาดนักเรียนกล้าแสดงออก มาแนะนำดอกไม้หน้าชั้นเรียน ร่วมกิจกรรมด้วยความสนุกสนาน

5. ทักษะการลงความเห็น

เรื่องต้นไม้ที่รัก เพาะเมล็ดถั่วเขียวในงานจำนวน 3 งาน โดยการควบคุมปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของถั่วเขียว ผลจากการทดลองพบว่า เมล็ดถั่วเขียวงานที่ 1 เจริญเติบโตดีมาก เพราะต้นไม้ต้องการน้ำ แสงแดด ปุ๋ย ฯลฯ จากการทดลอง นักเรียนสามารถอธิบายได้ว่าเหตุใดต้นไม้ในถาดต่าง ๆ จึงมีการเจริญเติบโตแตกต่างกัน เรื่องผลไม้เพื่อนรัก ครูให้นักเรียนทุกคนชิมผลไม้ที่ครูเตรียมมา ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อของผลไม้ ผลไม้มีกลิ่นอะไร รสชาติเป็นอย่างไร นักเรียนชอบกินหรือไม่ ผลปรากฏว่านักเรียนสามารถสนทนาได้ตอบคำถามได้เป็นอย่างดี และสนุกสนาน เรื่องดอกไม้แสนสวย ครูนำต้นดอกไม้มา 2 ต้น ให้นักเรียนสังเกตโดยต้นหนึ่งมีดอกสวยงาม อีกต้นหนึ่งดอกเหี่ยวแห้ง ใบเหี่ยวเฉา และสนทนากับนักเรียน เกี่ยวกับดอกไม้ 2 ต้นเหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร นักเรียนสามารถตอบได้ว่าต้นดอกไม้ต้องการ น้ำ แสงแดด ปุ๋ย ถ้าเราไม่รดน้ำแล้วต้นดอกไม้จะเหี่ยวเฉาและตายในที่สุด

6. ทักษะการหามิติสัมพันธ์

เรื่องต้นไม้ที่รัก ให้นักเรียนเล่นเกม สร้างวงกลม สีเหลือง สามเหลี่ยม ด้วยตนเอง โดยครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ครูตกลงกับนักเรียน ถ้าครูชูรูปเรขาคณิตใด (วงกลม สีเหลือง สามเหลี่ยม) ให้นักเรียน แต่ละกลุ่มช่วยจัดกลุ่มของตนเองให้เป็นไปตามรูปเรขาคณิต เมื่อจัดเสร็จแล้วให้นักเรียนพบว่า นักเรียนสามารถทำรูปเป็นเรขาคณิตได้ตามที่ครูบอกได้อย่างถูกต้อง เรื่องผลไม้เพื่อนรัก ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน นำภาพเหตุการณ์ต่างๆ มาให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มช่วยกันเรียงลำดับเหตุการณ์ใดที่เกิดขึ้นก่อน และเหตุการณ์ใดที่เกิดขึ้นตามมา พบว่า นักเรียนสามารถเรียงลำดับเหตุการณ์ได้อย่างถูกต้อง เรื่องดอกไม้แสนสวย ครูนำภาพเงาของดอกไม้ชนิดต่างๆ ชูให้นักเรียนดูทีละชิ้น แล้วให้นักเรียนบอกว่า เป็นเงาของดอกอะไร พบว่า นักเรียนสามารถปฏิบัติและตอบคำถามได้อย่างถูกต้อง

สรุปการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนทุกทักษะ
2. นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ทั้ง 6 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการสังเกต ทักษะการจำแนกประเภท ทักษะการแสดงปริมาณ ทักษะ

การสื่อความหมาย ทักษะการลงความเห็น และทักษะการหาความสัมพันธ์ มีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้นทุกทักษะ

อภิปรายผล

การศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนทุกทักษะ ทั้งนี้เนื่องจาก

1.1 การสร้างชุดกิจกรรม ในครั้งนี้ได้ดำเนินการ ตามหลักการสร้างการจัดประสบการณ์อย่างเป็นระบบ โดยมีการศึกษาหลักการ วิเคราะห์และกำหนดเนื้อหาของกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อให้เป็นแนวทางในการเขียนกิจกรรมให้ปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด และดำเนินการสร้างชุดกิจกรรมจากนั้นได้นำชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นไปผ่านการทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการนำชุดกิจกรรมไปใช้จัดประสบการณ์กับกลุ่มตัวอย่าง เป็นผลให้ชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นมีคุณภาพเหมาะสมทำให้ผู้รับประสบการณ์มีทักษะเพิ่มขึ้น

1.2 การใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน เป็นการตอบสนองความต้องการตามธรรมชาติของเด็กได้เป็นอย่างดี เพราะพื้นฐานตามธรรมชาติของเด็กปฐมวัยที่ไม่ชอบอยู่นิ่ง ชอบรื้อหรือค้นสิ่งของ อยากรู้ อยากเห็น อยู่ตลอดเวลาสอดคล้องกับ ซูลิพร สงวนศรี (2550: 1-3) สรุปว่าทักษะวิทยาศาสตร์มีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่ช่วยตอบสนองความต้องการพื้นฐานตามธรรมชาติของเด็กปฐมวัยให้มีเจตคติที่ดีต่อการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง เรื่องราวที่น่าสนใจต่างๆ โดยอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็นเครื่องมือกระตุ้นให้เด็กได้เรียนรู้ถึงสภาพปัญหา วิธีแก้ปัญหา การแสวงหาความรู้เพิ่มเติม การพัฒนาความรู้ ความคิด ความสามารถ ค้นคว้า คิดค้นสิ่งใหม่ๆ และการมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ในชั้นสูงต่อไป และวิทยาศาสตร์ ช่วยให้เด็กเป็นคนช่างสังเกตจากประสบการณ์ที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจากการทำกิจกรรมต่างๆ อย่างเป็นขั้นตอน ส่งผลให้เด็กได้ใช้ความคิดเพื่อค้นคว้าหาคำตอบอย่างเป็นระบบ เด็กได้ใช้ความคิดวิเคราะห์อย่างเป็นขั้นตอน เมื่อเด็กได้ใช้ความคิดบ่อยๆ ทำให้เด็กเกิดทักษะซึ่งจะนำไปสู่การแก้ปัญหาและพบคำตอบสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีเหตุผล สอดคล้องกับผลการวิจัยของพิมพ์พรรณ ทองประสิทธิ์ (2548: 76) พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์มีความ

สามารถทางพหุปัญญาทุกด้าน ได้แก่ความสามารถทางด้านภาษา ความสามารถทางด้านตรรกะ/คณิตศาสตร์ ความสามารถทางด้านมิติสัมพันธ์ ความสามารถทางด้านร่างกาย และการเคลื่อนไหว ความสามารถทางด้านดนตรี ความสามารถทางด้านความเข้าใจผู้อื่น ความสามารถทางด้านการเข้าใจตนเองและความสามารถทางด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒนวรราชวรางคุณมหาอุปราชฯ (2553: 68) พบว่า นักเรียนที่เรียนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคป ทำให้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ประกอบด้วย ทักษะการสังเกต ทักษะการแสดงปริมาณ ทักษะการจำแนกประเภท และทักษะการสื่อความหมายของนักเรียนพัฒนาเพิ่มขึ้นทุกทักษะ เรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดคือ ทักษะการสื่อความหมายเพิ่มขึ้นร้อยละ 30.77 ทักษะการแสดงปริมาณเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.18 ทักษะการจำแนกและเปรียบเทียบเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.87 และทักษะการสังเกตเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.2

1.3 แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน เป็นแผนการจัดประสบการณ์ที่สร้างตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ (Thorndike) คือ 1) กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) ความพร้อมของผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกาย

และจิตใจ ถ้าร่างกายพร้อมแล้วได้กระทำ ย่อมเกิดความพึงพอใจ 2) กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) การฝึกหัดกระทำซ้ำ บ่อยๆ ย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ได้นานและ คงทนถาวร 3) กฎแห่งผลที่พอใจ (Law of Effect) (เฮยาวพา เดชะคุปต์. 2542: 60-69) ผลที่ได้รับเมื่อแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้แล้ว ถ้าได้รับผลที่พึงพอใจย่อมอยากเรียนรู้ต่อไปอีก ถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจก็ไม่อยาก จะเรียนรู้ นอกจากนี้ยังคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference) ซึ่งต้องคำนึงถึงอยู่เสมอว่านักเรียนแต่ละคน มีความรู้ความถนัด ความสามารถ ความ สนใจแตกต่างกัน

2. ผลการจัดประสบการณ์เพื่อ พัฒนาการกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ตาม แนวคิดสมองเป็นฐาน ซึ่งนักเรียนได้ลงมือ ปฏิบัติกิจกรรมโดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ หู ตา จมูก ลิ้น และผิวหนัง ด้วยวิธี การที่หลากหลายอันส่งผลต่อพัฒนาการของ นักเรียน ในทักษะ 6 ทักษะ ได้แก่ ทักษะ การสังเกต ทักษะการจำแนกประเภท ทักษะ การแสดงปริมาณ ทักษะการสื่อความหมาย ทักษะการลงความเห็น และทักษะการหา มิติสัมพันธ์ ทำให้นักเรียนมีพัฒนาการทั้ง 6 ทักษะที่ดีขึ้น นักเรียนเรียนรู้ด้วยความ สุขและสนุกสนาน ให้ความสนใจทำกิจกรรม เป็นอย่างดี และสามารถทำกิจกรรมร่วมกันกับเพื่อนได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้ อาจ เนื่องมาจากการดำเนินการในการพัฒนาดังกล่าวผู้วิจัยได้ยึดหลักการ แนวคิด ทฤษฎี

ที่เกี่ยวข้อง เป็นพื้นฐานและกรอบแนวคิด ในการพัฒนาทักษะทางวิทยาศาสตร์ รวมทั้งการพัฒนาเครื่องมือได้รับการชี้แนะจาก ผู้เชี่ยวชาญ ได้ดำเนินการทดลองใช้ ก่อนที่จะนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริง นอกจากนี้ กระบวนการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการใช้ สมองเป็นฐาน เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้าง เสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนารอบด้าน โดยเฉพาะหากเป็นผู้เรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับ อนุบาลเพราะถือว่าเป็นวัยที่มีความพร้อมและ ต้องการที่จะเรียนรู้ในบริบทที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพ ของผู้เรียน ก็จะส่งผลต่อการพัฒนาของผู้ เรียนมากยิ่งขึ้น ประกอบการเรียนในระดับ อนุบาลนี้หากต้องการสนับสนุนให้เป็นการจัด ประสบการณ์ที่มีประสิทธิภาพแล้วควรจัดใน รูปแบบของการบูรณาการ เพราะประสบการณ์ บูรณาการจะเป็นประสบการณ์ที่น่าสนใจ มีความหลากหลายของสาระและกิจกรรม ที่สอดคล้องกับบริบทในสภาพชีวิตจริง จึง ทำให้ผู้เรียนเรียนด้วยความสนุกสนานและ เพลิดเพลินไปพร้อมกับกิจกรรมที่ผู้สอน นำมาใช้ จึงทำให้การจัดประสบการณ์ตาม แนวคิดสมองเป็นฐานในครั้งนี้จึงสามารถ พัฒนาทักษะทางวิทยาศาสตร์ได้ ซึ่งถือว่าเป็นนวัตกรรมการจัดประสบการณ์ เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในการพัฒนาเด็กได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรม ยังเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังความรัก และความสนใจในการเรียนวิทยาศาสตร์ กระตุ้นให้นักเรียนหันมาสนใจการศึกษา

ค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ ส่งเสริมให้นักเรียนทำการทดลองทางวิทยาศาสตร์ พัฒนาทักษะในการแสดงและการทำการทดลองฝึกกระบวนการคิด ปลูกฝังให้นักเรียนสนใจและรักการอ่านหนังสือทางวิทยาศาสตร์ จึงทำให้นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมด้วยชุดกิจกรรมดังกล่าวมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ สมเด็จพระญาณสังวร (2553: 68) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนปฐมวัยตามแนวคิดไฮสโคป พบว่า นักเรียนที่เรียนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคปทำให้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ประกอบด้วย ทักษะการสังเกต ทักษะการแสดงปริมาณ ทักษะการจำแนกประเภท และทักษะการสื่อความหมายของนักเรียนพัฒนาเพิ่มขึ้นทุกทักษะ

References

- Educator, (2005). Ministry of. Early Childhood Education Curriculum 2003. Bangkok: Kurusapa Lardprao Printing House.
- Curriculum and Instruction, Department (1977).A Pre-Primary Education Handbook 1977 (age 3 – 6 years). Bangkok: Department of curriculum and instruction.
- Decha, yaowapa. (1999). Education Provision for Early Childhood Bangkok: A P Graphic Design.

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผลจากการจัดกิจกรรม พบว่านักเรียนสนใจภาพมากกว่าที่จะฟังคำถามจากครู เนื่องจากเสียงครูไม่ดังพอที่จะทำให้ นักเรียนสนใจดังนั้นครูผู้สอนควรจัดอุปกรณ์เครื่องขยายเสียงเพื่อให้จัดกิจกรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ครูผู้สอนที่นำกระบวนการจัดการเรียนการสอนไปใช้ควรศึกษากระบวนการจัดกิจกรรมให้ละเอียด รอบคอบ เพื่อให้เกิดการพัฒนาและเหมาะสมกับวัยสามารถนำไปใช้ในระดับที่สูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.1 ควรนำการสอนตามกระบวนการวางแผน ปฏิบัติ และทบทวนไปทดลองใช้พัฒนาทักษะทางวิทยาศาสตร์ในระดับชั้นอื่นๆ

2.2 ควรมีการศึกษาผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดอื่น ๆ

- Kuanhawej, Boonkua. (2530). Educational Novation. 3rd printing. Bangkok: Charoenwit printing.
- Khaemani,Titsa. (2010). 14Teaching Methods for Professinal teachers. 7ht printing.Bangkok: Chulalongkorn University.
- Suwatthanapaiboon, Somchit. (1992). Nature of Science. Bangkok: Department of Curriculum and instruction, Faculty of Education Srianakharinwirot University Prasarnmitr.
- Wat Hem Sung School. (2010). A Document of Report on Outcomes of Evaluating Learning
Quality 2010. Nakhon Ratchasima: Academic affairs administrative group.
- Wongratana, Chusi and Naiyapat, Ongat. (2010).The Pattern of Experimental Research and Analytical Statistic of Basic Concepts and Methods. Bangkok: The House of Publishing Chulalongkorn University,
- Thongprasit, Pimphan. (2005). A Study of Multiple Intelligence of Early Childhood Children Who received Organization of Activity using Science Process. Master of Education Thesis. Bangkok: Srinakharinwirot University.
- Chunlanan, Somdet. (2010). Developing Science Process Skills For Early Childhood Based-On Hyscope. M.Ed. Independent Study, Mahasarakham University.

การพัฒนาสมรรถนะในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

Developing in Administrative Competencies of Phrapariyatidhamma school Administrators in General Education Department.

พระครูสุตธรรมวิสิฐ (มนัสชัย คชสิทธิ์)¹, วิเชียร ชิวพิมาย²,

ลำเริง บุญเรืองรัตน์³, ประพัทธ์พงษ์ อุปลา⁴

Phrakru Suttadhammawisit (Manatchai Kotchasitti)¹,

Vichien Chiwapimai², Samreng Boonruangrutana³, Prapatpong Upala⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสมรรถนะในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา วิธีการวิจัยประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและประเมินสมรรถนะในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้ผู้บริหารจำนวน 60 รูป และผู้ได้บังคับบัญชา โรงเรียนละ 2 ท่าน จำนวน 120 ท่าน จากโรงเรียนตัวอย่าง 60 โรงเรียน ผู้วิจัยใช้การเลือกโรงเรียนแบบสุ่มด้วยตารางเลขสุ่ม จากโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาทั่วประเทศ 408 โรงเรียน เพื่อประเมินสมรรถนะในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ขั้นตอนที่ 2 เชิญผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 25 ท่าน ที่เลือกมาแบบเจาะจง เพื่อรับทราบผลการประเมินสมรรถนะในการบริหารงานของผู้บริหารที่ได้จากผลการวิจัยตามขั้นตอนที่ 1 และเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม ขั้นตอนที่ 3 พัฒนาสมรรถนะในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน 12 รูป ด้วยการเลือกแบบเจาะจง จากโรงเรียนส่วนมากที่ไม่

1 นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

2 รองศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

3 ศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

4 อาจารย์ ดร. อาจารย์พิเศษคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

1 Ph.D. Candidate in Education Administration, Faculty of Education, Vongchavalitkul University.

2 Associate Professor Dr., Faculty of Education, Vongchavalitkul University.

3 Professor Dr., Faculty of Education, Vongchavalitkul University.

4 Special Instructor Dr., Vongchavalitkul University.

ผ่านการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อทำการพัฒนาสมรรถนะในการบริหารงานด้วยวิธีการอบรมเชิงปฏิบัติการจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา มีหลักสูตรและเอกสารการอบรม

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารมีสมรรถนะทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะส่วนบุคคล สมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงานอยู่ในระดับดีถึงดีมาก แต่มีข้อสังเกตว่าผลการประเมินค่อนข้างมาอยู่ในระดับพอใช้ ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 25 ท่านที่ยอมรับผลการวิจัยและเสนอให้พัฒนาสมรรถนะในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ทั้ง 3 ด้านคือ 1) สมรรถนะส่วนบุคคล ได้แก่ การมีวินัย การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม มีความรักความศรัทธาในวิชาชีพ มีความรับผิดชอบในวิชาชีพ 2) สมรรถนะหลัก ได้แก่ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม 3) สมรรถนะประจำสายงาน ได้แก่ การวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัย การสื่อสารและการจูงใจ การพัฒนาศักยภาพบุคคล การบริหารองค์การ การมีวิสัยทัศน์ ความคิดรวบยอดและการคิดแก้ปัญหาอย่างมีระบบ ก่อนการอบรม ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้ประเมินตนเองก่อนการอบรมว่า มีสมรรถนะ ทั้ง 3 ด้านประกอบด้วย 1) สมรรถนะส่วนบุคคลอยู่ในระดับพอใช้ 2) สมรรถนะหลักอยู่ในระดับพอใช้ 3) สมรรถนะประจำสายงานอยู่ในระดับพอใช้ถึงน้อย ภายหลังผู้บริหารผ่านการอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะแล้วได้ประเมินสมรรถนะในการบริหารงานของตนเอง พบว่า ผู้บริหารมีสมรรถนะทั้ง 3 ด้าน คือ 1) สมรรถนะส่วนบุคคล ได้แก่ การมีวินัย การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ ความรับผิดชอบในวิชาชีพอยู่ในระดับดีมาก 2) สมรรถนะหลัก ได้แก่ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การพัฒนาตนเองและการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับดีถึงดีมาก 3) สมรรถนะประจำสายงาน ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการวิจัย การสื่อสารและการจูงใจ การพัฒนาศักยภาพส่วนบุคคล การบริหารองค์การ การมีวิสัยทัศน์ ความคิดรวบยอด การคิดแก้ปัญหาอย่างมีระบบ อยู่ในระดับดีถึงดีมากทั้ง 3 สมรรถนะนี้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .01$

2. เมื่อผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลับไปปฏิบัติงานจริงในโรงเรียนของตนเอง เป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ ได้ประเมินสมรรถนะของตนเองและผู้ที่บังคับบัญชาประเมินสมรรถนะของผู้บริหาร พบว่า มีสมรรถนะทั้ง 3 ด้านดังกล่าวอยู่ในระดับดีถึงดีมาก สูงขึ้นกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .01$

Abstract

The purpose of the study was to develop the administrative competencies of Phrapariyatidhamma school administrators in general education department. The research procedure comprised 3 stages. Stage 1 involved the study and evaluation of the administration of the Phrapariyatidhamma school in general education department. Sixty administrators and 120 teachers were chosen from 60 Phrapariyatidhamma schools. One regular teacher and one special teacher from each school were purposively chosen from each school. The sample of the schools was selected by random sampling table from 408 Phrapariyatidhamma school in general education department in order to evaluate the administrator's administrative competencies. Stage 2, 25 experts were purposively selected to acknowledge the results from the first stage research and made some additional suggestions. In stage 3, 12 Phrapariyatidhamma school administrators in most of schools which did not pass the criteria of the Office of Education Quality Assurance and Evaluation were purposively chosen for the development of their administrative competencies by the training workshop from the experts in education administration. The curriculum and academic papers were prepared for training workshop.

The results of the study found that:

1. The administrators' three competencies: personal competencies, core competencies and functional competencies were rated to be at the good and excellent level. However, it should be noted that 25 experts had observed these competencies tended to be at the satisfactory level, they generally accepted the results of the study and recommended that the development of the administrative competencies for the administrators in Phrapariyatidhamma school in general education department should include the three aspects: 1) personal competencies such as self-discipline, being a good model, leading a proper living, love and faith in one's profession, and being responsible for their duty. 2) core competencies such as achieving the purposive goal, providing good service, self-development, and teamwork and 3) functional competencies such as

analysis, synthesis and research, communication and motivation, development of personal potential development, organizational administration, vision, conceptual thinking and systematic procedure in solving problems. It should be noted that 12 selected administrators of Phrapariyatidhamma school should self-evaluate themselves before training. Results of self evaluation showed that their personal competencies were at the satisfactory level; their core competencies were at the satisfactory level and their functional competencies were rated from at the unsatisfactory level to the satisfactory level. Results after the training course showed that 1) personal competencies - self-discipline, being a good model, leading a proper living and love and faith for one's profession were rated to be at the high level of satisfaction 2) core competencies - achieving purposive goal, providing good service, self-development, and teamwork were rated to be at the high to the highest level of satisfaction. 3) functional competencies such as analysis, synthesis and research skills, communication and motivation, personal potential development, organizational administration, vision, conceptual thinking and systematic procedure in solving problems were rated from the high to the highest level of satisfaction. It was found that the gain of three competencies was a statistical significance at the .01 level.

2. After the training course, the administrators returned to their routine work at schools for two weeks. They self-evaluated themselves and were evaluated by their teachers. The results showed that their three required competencies were rated to be from the high to the highest level of satisfaction. There was a statistical significance at the .01 level.

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และมีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ และการศึกษาที่มีในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพ

ความต้องการของสังคมไทย จะสร้างความสำเร็จและความกลมกลืนของการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ได้ รัฐจึงตระหนักว่า การศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยให้เป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ตอบสนองความต้องการของสังคมไทยอย่าง

เหมาะสมกับกาลเวลาและบริบทของสังคมไทยกระทรวงศึกษาธิการ (2546: 7-9) จึงให้นโยบายและความสำคัญในการบริหารจัดการการศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมในปัจจุบันนี้ด้วยเหตุผล 3 ประการคือ ประการแรก มุ่งเน้นให้โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้การรับรองมาตรฐานโรงเรียนเป็นแนวปฏิบัติที่สำคัญ ประการที่สอง การมุ่งเน้นคุณภาพในการจัดการศึกษา เพื่อสร้างประสิทธิภาพการทำงานสูงสุดให้แก่องค์กรและสนองความพึงพอใจของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (กรมการศาสนา, 2544: 7-13) ประการที่สาม การพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สามารถสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืนมีเป้าหมายสร้างความเป็นเลิศให้แก่เยาวชนและการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาให้มีการดำเนินงานแบบกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน

ความเปลี่ยนแปลงด้านนโยบายการศึกษาของรัฐที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ส่งผลกระทบโดยตรงต่อโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นอย่างมาก ทั้งด้านการบริหารการจัดการ จำนวนนักเรียนและคุณภาพการจัดการศึกษาดังที่ พระมหาจำเริญ ปะการะโพธิ์ (2543: 117) ได้วิจัยการดำเนินงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า การจัดการองค์การในโรงเรียนไม่ชัดเจน

มีความยุ่งยากซับซ้อน บุคลากรไม่เข้าใจในระเบียบปฏิบัติ งบประมาณมีน้อย บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ ขอบข่ายงานไม่ชัดเจนทำให้มีปัญหาในการสนับสนุน ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการผลิตสื่อการเรียนการสอนและนำไปใช้อย่างชาญฉลาด สอดคล้องกับพระสมบุรณ์ วิลา (2544: 75-80) ได้วิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประสบบัญหาด้านการบริหารจัดการหลายด้านที่สำคัญ คือการจัดการศึกษาไม่เป็นไปตามระบบโรงเรียนที่ดี ส่วนใหญ่เป็นการจัดการศึกษาตามอัตภาพ แนวทางการจัดการดำเนินงานไม่ชัดเจน โรงเรียนขาดความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น งบประมาณ อาคารสถานที่ บุคลากร สื่ออุปกรณ์ การเรียนการสอน เอกสารเกี่ยวกับหลักสูตร และ อุทัย ชุมเหล็ก (2549: 73 – 89) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา ทั้งฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์ในการพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 พบว่า มีความต้องการในการพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามากที่สุดทุกด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านวิชาการ 3) ด้านธุรการ 4) ด้านงานปกครองนักเรียน 5) ด้านบุคลากร 6) ด้านอาคารสถานที่ 7) ด้านการวัดผล ประเมินผล พระมหาธรรมาบุญ คุณจินดา (ออนไลน์, 2552) ได้ประเมินโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา 36 แห่ง ใน

จังหวัดหนองคาย จังหวัดอุดรธานี จังหวัดสกลนคร พบว่า ผู้บริหาร ครูและนักเรียนต่างประสบปัญหาในลักษณะเดียวกันคือ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและทักษะในการบริหาร จากปัญหาที่พบส่งผลให้นักเรียนและโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เมื่อเข้าสู่กระบวนการประเมินคุณภาพการศึกษาจึงไม่ผ่านการประเมินเป็นจำนวนมาก จากการประเมินคุณภาพโรงเรียน พ.ศ.2552 ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (ออนไลน์, 2553) ได้ประเมินคุณภาพโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยพิจารณาตามมาตรฐาน 3 ด้านคือ ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านผู้เรียน พบว่า 1) ด้านผู้บริหาร ในโรงเรียนที่ไม่ได้รับรองมาตรฐานหลายแห่ง มีผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ แสดงให้เห็นถึงการบริหารจัดการที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งนำไปสู่ประสิทธิผลในการจัดการศึกษา 2) ด้านครู ในมาตรฐานที่ 22 ระบุว่าครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตรฐานที่ 24 ระบุว่า ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ มีระดับคุณภาพพอใช้ 3) ด้านผู้เรียน ในมาตรฐานที่ 5 ระบุว่า ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ปรากฏว่าโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาหลายโรงเรียน มีระดับคุณภาพต้องปรับปรุงและจากรายงานผลการทดสอบระดับชาติขึ้น

พื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2552 พบว่านักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม มีผลการทดสอบที่ต่ำกว่าร้อยละ 50 แทบทุกวิชา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาสมรรถนะในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพโดยมีคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

คำถามในการวิจัย

การพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จะมีแนวทางและวิธีการพัฒนาอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. ได้แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
2. เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน

พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อยกระดับการจัดการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

มีขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสมรรถนะในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี ปีการศึกษา 2554 จำนวน 408 รูป

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี ปีการศึกษา 2554 จำนวน 60 รูป ผู้วิจัยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มด้วยการใช้ตารางเลขสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบประเมินสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2552) ร่วมกับผู้วิจัยได้เพิ่มแบบประเมินในตอนที 3 จำนวน 2 ข้อ เกี่ยวกับ ความคิดรวบยอดและการคิดแก้ปัญหาอย่างมีระบบ โดยให้ผู้

บริหารเป็นผู้ประเมินตนเองและผู้ใต้บังคับบัญชาโรงเรียนละ 2 รูป/ท่าน ที่เลือกแบบสุ่ม ประเมินผู้บริหารโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 2 เชิญผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 25 ท่าน

เชิญผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 25 ท่าน ด้วยวิธีเลือกมาแบบเจาะจงเพื่อรับทราบผลการวิจัยสมรรถนะในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ที่ได้จากการประเมินตามขั้นตอนที่ 1 เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2554 ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิจัยและให้ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นเพื่อยืนยันผลการวิจัยและร่วมเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองพัฒนาสมรรถนะในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยดำเนินการดังนี้

การพัฒนาสมรรถนะในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาจำนวน 12 รูป เลือกมาแบบเจาะจงจากโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่ส่วนมากไม่ผ่านการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เพื่อเข้าอบรมเชิงปฏิบัติการและฝึกปฏิบัติงานบริหารในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตามหลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะที่สร้างขึ้นโดยดำเนินการดังนี้ 1) ทดสอบความรู้ ความเข้าใจและการนำไปใช้ ก่อนการอบรมตามหลักสูตรการพัฒนา

สมรรถนะในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ด้วยข้อสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 45 ข้อ คะแนนเต็ม 45 คะแนน 2) ผู้บริหารประเมินตนเองก่อนการอบรมโดยใช้แบบประเมิน ของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2552) 3) ทำการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาสมรรถนะในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยเชิญวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษามาบรรยาย เรื่องปรัชญาการศึกษา จิตวิทยา การเรียนรู้ การสอนและการวัดผลทางการศึกษา ภาวะผู้นำตามแนวพุทธ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำทางวิชาการและการเขียนบทความทางวิชาการ การกำหนดวิสัยทัศน์หรือความคิดรวบยอด การบริหารตามหลักอริยสัจสี่ เพื่อแก้ปัญหาอย่างมีระบบ การวางแผนในการบริหารการศึกษา การบริหารความเสี่ยง การนิเทศภายใน การวิจัยทางการศึกษาและประเมินผลเพื่อพัฒนาการศึกษา หลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา การสร้างแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงานเกิดการทำงาน และบทบาทหน้าที่ผู้บริหาร 4) ทดสอบความรู้ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ ตามหลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา หลังการอบรมด้วยข้อสอบฉบับเดิม เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 45 และทำการทดสอบ

ชาयน์ (The Sign Test) ระหว่างค่าคะแนนทดสอบก่อนและหลังการอบรม 5) ผู้บริหารประเมินตนเองหลังการอบรมโดยใช้แบบประเมินของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2552) 6) สอบถามประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจ ความรู้ความเข้าใจและการนำไปใช้ในสิ่งที่เข้ารับการอบรมตามหลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา 7) ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากลับไปปฏิบัติงานบริหารจริงในสถานศึกษาของตนเอง 8) ผู้บริหารโรงเรียน 1 ท่าน และผู้ใต้บังคับบัญชา 1 ท่าน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่ผู้บริหารปฏิบัติงานอยู่ประเมินสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภายหลังจากกลับไปบริหารงานของโรงเรียนแล้วเป็นเวลา 2 สัปดาห์

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยสมรรถนะในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

จากผลการประเมินตนเองของผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชาประเมินสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาพบว่า มีสมรรถนะทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะส่วนบุคคล สมรรถนะหลัก

สมรรถนะประจำสายงานอยู่ในระดับดีถึงดีมาก แต่มีความโน้มข้างมาทางพอใช้ เมื่อประชุม สัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 25 ท่าน เพื่อ รับทราบผลการวิจัยและสำรวจความจำเป็น และความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนก สามัญศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนพระ ปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำเป็นต้อง พัฒนาสมรรถนะ 14 ด้าน ได้แก่ 1) การ ปฏิบัติตนตามบทบาทและหน้าที่ 2) การ มีวิสัยทัศน์หรือการมีความคิดรวบยอด 3) การแก้ปัญหาอย่างมีระบบ 4) การทำงาน เป็นทีม 5) การสร้างแรงจูงใจให้ผู้ใต้บังคับ บัญชา 6) การวางแผน 7) การสื่อสารด้วย ภาษาไทย 8) การใช้ ICT 9) การใช้ภาษา อังกฤษเพื่อการสื่อสาร 10) การวิเคราะห์ สังเคราะห์งานวิจัยและการนำผลประเมินมา กำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาโรงเรียน 11) ภาวะผู้นำ 12) การทำวิจัย การอ่าน งานวิจัย 13) การเขียนผลงานวิชาการ 14) การบริหารความเสี่ยง ผู้วิจัยได้นำสมรรถนะ ดังกล่าวข้างต้นมาสร้างหลักสูตรการพัฒนา สมรรถนะในการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ซึ่งมีเนื้อหาสาระครอบคลุมในสมรรถนะทั้ง 3 ด้าน ยกเว้นสมรรถนะ 2 ด้าน ได้แก่ การใช้ ICT และ การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการ สื่อสาร ผู้วิจัยจะยังไม่พัฒนาเพราะมีเวลา ในการพัฒนาจำกัด จึงมีสมรรถนะที่ต้อง

พัฒนาได้แก่

ก. สมรรถนะส่วนบุคคล ได้แก่ การ ปฏิบัติตนตามบทบาทและหน้าที่

ข. สมรรถนะหลัก ได้แก่ 1) การ วางแผนและปฏิบัติตามแผนตลอดจนมีเทคนิค ในการบริหาร 2) การบริหารความเสี่ยง

ค. สมรรถนะประจำสายงาน ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำ 2) การกำหนดวิสัยทัศน์หรือ ความคิดรวบยอด 3) การแก้ปัญหาอย่างมี ระบบ 4) การทำงานเป็นทีมและการจูงใจผู้ ร่วมงาน 5) การวิเคราะห์ สังเคราะห์ผลการ วิจัยและผลการประเมินเพื่อนำมากำหนด วัตถุประสงค์ในการพัฒนาโรงเรียน 6) การ ทำวิจัยและเขียนผลงานทางวิชาการ

ในการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหาร โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ใช้วิธีการอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยเชิญผู้ทรง คุณวุฒิทางด้านการศึกษาและการวิจัยมา บรรยาย

2. ผลการทดสอบประเมินความรู้ ความเข้าใจและการนำไปใช้ตามหลักสูตร การพัฒนาสมรรถนะในการบริหารงานของผู้ บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ศึกษา ก่อนการพัฒนา และหลังการพัฒนา ใช้ข้อสอบฉบับเดียวกันเป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 45 ข้อ ที่ผ่านการตรวจทาน จากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว เสนอไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการพัฒนาสมรรถนะในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ผู้บริหารโรงเรียน (N = 12)	ก่อนการพัฒนา (คะแนนเต็ม 45 คะแนน)	หลังการพัฒนา (คะแนนเต็ม 45 คะแนน)	คะแนน เพิ่ม
ค่าเฉลี่ย (X)	19.08 (42.40%)	32.50 (72.22%)	13.42 (29.82%)
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	4.74	3.26	
Sign Test		p = .001**	

**p < .01

จากค่าสถิติในตารางที่ 1 แสดงว่า ผลการทดสอบก่อนการพัฒนาสมรรถนะในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จากคะแนนเต็ม 45 คะแนน ได้คะแนนโดยเฉลี่ย 19.08 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 42.40 และผลการทดสอบหลังการพัฒนาได้ค่าเฉลี่ย 32.50 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 72.22 เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .01$

3. ผลการประเมินตนเองก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวน 12 รูป ตามหลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เสนอไว้ในตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2 ผลการประเมินสมรรถนะส่วนบุคคลก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนาสมรรถนะในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (ค่าคะแนนระหว่าง 1-4)

สมรรถนะส่วนบุคคล (N = 12)	ค่าสถิติก่อนการพัฒนา			ค่าสถิติหลังการพัฒนา			คะแนน เพิ่ม
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ	
1. การมีวินัย	2.10	0.80	พอใช้	3.43	0.62	ดีมาก	1.33
2. การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	2.00	0.90	พอใช้	3.51	0.56	ดีมาก	1.51
3. การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม	2.20	0.90	พอใช้	3.51	0.56	ดีมาก	1.31
4. ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ	2.10	0.80	พอใช้	3.36	0.53	ดีมาก	1.26
5. ความรับผิดชอบในวิชาชีพ	1.75	0.96	พอใช้	3.33	0.63	ดีมาก	1.58
Sign Test ทุกสมรรถนะ				p = .001**			

**p < .01

จากค่าสถิติในตารางที่ 2 แปลความหมายได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาประเมินตนเองก่อนได้รับการอบรมว่ามีสมรรถนะ ได้แก่ 1) ด้านการมีวินัย 2) การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 3) การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม 4)

มีความรักความศรัทธาในวิชาชีพ 5) มีความรับผิดชอบในวิชาชีพอยู่ในระดับพอใช้ เมื่อผู้บริหารผ่านการอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะในการบริหารงานแล้วประเมินตนเองอีกครั้งปรากฏว่า มีสมรรถนะอยู่ในระดับดีมากเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .01$

ตารางที่ 3 ผลการประเมินสมรรถนะหลักก่อนการพัฒนาสมรรถนะและหลังการพัฒนาสมรรถนะในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (ค่าคะแนนระหว่าง 1-4)

สมรรถนะหลัก (N = 12)	ค่าสถิติก่อนการพัฒนา			ค่าสถิติหลังการพัฒนา			คะแนน เพิ่ม
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ	
1. การมุ่งผลสัมฤทธิ์	1.80	0.96	พอใช้	3.16	0.62	ดี	1.36
2. การบริการที่ดี	1.76	0.72	พอใช้	3.11	0.70	ดี	1.35
3. การพัฒนาตนเอง	1.77	0.72	พอใช้	3.03	0.68	ดี	1.26
4. การทำงานเป็นทีม	1.78	0.75	พอใช้	3.25	0.66	ดีมาก	1.47
Sign Test ทุกสมรรถนะ				p = .001**			

**p < .01

จากค่าสถิติในตารางที่ 3 แปลความหมายได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาประเมินตนเองก่อนได้รับการอบรมว่ามีสมรรถนะ ได้แก่ 1) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) การบริการที่ดี 3) การพัฒนาตนเอง 4) การทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับพอใช้ เมื่อผู้บริหารผ่านการอบรมเพื่อ

พัฒนาสมรรถนะในการบริหารงานแล้วปรากฏว่ามีสมรรถนะการมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับดี ส่วนการทำงานเป็นทีมมีสมรรถนะอยู่ในระดับดีมาก เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .01$

ตารางที่ 4 ผลการประเมินสมรรถนะประจำสายงานก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนาสมรรถนะในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (ค่าคะแนนระหว่าง 1-4)

สมรรถนะประจำสายงาน (N = 12)	ค่าสถิติก่อนการพัฒนา (N = 12)			ค่าสถิติหลังการพัฒนา (N = 12)			คะแนน เพิ่ม
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ	
1. การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัย	1.79	0.62	พอใช้	2.92	0.73	ดี	1.13
2. การสื่อสารและการจูงใจ	1.83	0.69	พอใช้	3.25	0.67	ดีมาก	1.42
3. การพัฒนาศักยภาพบุคคล	1.72	0.61	พอใช้	3.23	0.62	ดี	1.51
4. การบริหารองค์การ	1.92	0.69	พอใช้	3.03	0.53	ดี	1.11
5. การมีวิสัยทัศน์	1.78	0.63	พอใช้	3.21	0.65	ดี	1.43
6. ความคิดรวบยอด	1.58	0.51	น้อย	2.92	0.51	ดี	0.62
7. การคิดแก้ปัญหาอย่างมีระบบ	1.50	0.52	น้อย	3.00	0.73	ดี	1.50

Sign Test ทุกสมรรถนะ

$p = .001^{**}$

** $p < .01$

จากค่าสถิติในตารางที่ 4 แปลความหมายได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาประเมินตนเองก่อนได้รับการอบรมว่ามีสมรรถนะ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัย 2) การสื่อสารและการจูงใจ 3) การพัฒนาศักยภาพบุคคล 4) การบริหารองค์การ 5) การมีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับพอใช้ ส่วนสมรรถนะการความคิดรวบยอดและการคิดแก้ปัญหาอย่างมีระบบอยู่ในระดับน้อย เมื่อผู้บริหารผ่านการอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะในการบริหารงานแล้วปรากฏว่ามีสมรรถนะการวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัย การพัฒนาศักยภาพ

บุคคล การบริหารองค์การ การมีวิสัยทัศน์ ความคิดรวบยอด การคิดแก้ปัญหาอย่างมีระบบ อยู่ในระดับดี ส่วนการสื่อสารและการจูงใจ ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม มีสมรรถนะอยู่ในระดับดีมาก เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .01$

เมื่อผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลับไปปฏิบัติงานในโรงเรียนแล้วเป็นเวลา 2 สัปดาห์ ผู้บริหารประเมินสมรรถนะของตนเองและผู้ใต้บังคับบัญชาประเมินสมรรถนะของผู้บริหารทั้ง 3 ด้าน ปรากฏว่า สมรรถนะทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับ ดี ถึงดีมาก เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .01$ เมื่อเปรียบเทียบกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ก่อนการอบรม

อภิปรายผล

จากการพัฒนาสมรรถนะในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พบว่า ผลการทดสอบก่อนการอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ผู้บริหารได้ค่าคะแนนเฉลี่ย 19.08 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 42.40 และผลการทดสอบหลังการอบรมได้ค่าคะแนนเฉลี่ย 32.50 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 72.22 ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประเมินการอบรมว่า มีความพึงพอใจต่อการอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะในการบริหารงานอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด มีความรู้ ความเข้าใจและการนำไปใช้ตามหลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเขียนบทความทางวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง

ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้ประเมินตนเองก่อนการอบรมเพื่อพัฒนาว่า มีสมรรถนะ ทั้ง 3 ด้านประกอบด้วย 1) สมรรถนะส่วนบุคคล ได้แก่ การมีวินัย การประพฤติปฏิบัติตนเป็น

แบบอย่างที่ดี การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ ความรับผิดชอบในวิชาชีพ อยู่ในระดับพอใช้ 2) สมรรถนะหลัก ได้แก่ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การพัฒนาตนเองและการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับพอใช้ 3) สมรรถนะประจำสายงาน ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการวิจัย การสื่อสารและการจูงใจ การพัฒนาศักยภาพส่วนบุคคล การบริหารองค์การ การมีวิสัยทัศน์ ความคิดรวบยอด การคิดแก้ปัญหาอย่างมีระบบอยู่ในระดับพอใช้ถึงน้อย ภายหลังผู้บริหารผ่านการอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะแล้วได้ประเมินสมรรถนะในการบริหารงานของตนเอง พบว่า ผู้บริหารมีสมรรถนะทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับดีถึงดีมาก เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .01$

ครั้นเมื่อผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลับไปปฏิบัติงานจริงในโรงเรียนของตนเอง เป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ ได้ประเมินสมรรถนะของตนเอง และผู้บังคับบัญชาประเมินสมรรถนะของผู้บริหาร พบว่า มีสมรรถนะทั้ง 3 ด้านดังกล่าว อยู่ในระดับดีถึงดีมาก สูงขึ้นกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = .01$ ทั้งนี้เพราะการอบรมเป็นไปตามความต้องการของผู้บริหารที่เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะและมีหลักสูตรการอบรมที่ชัดเจน จึงทำให้ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เข้ารับการอบรมเพิ่มขึ้นและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับ

ยิ่งยศ พลเลิศ (2550) สุรวุฒิ ยัญญลักษณ์ (2550) กรองทิพย์ นาควิเชตร (2552) พบว่า ผู้บริหารมีความต้องการในการพัฒนาทักษะทางการบริหารและต้องได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการบริหารอยู่เสมอ ผู้บริหารที่ผ่านกระบวนการอบรมพัฒนาตามหลักเกณฑ์อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องนำไปสู่การปฏิบัติจริง จะทำให้มีสมรรถนะในการบริหารงานสูงขึ้น เพราะเป็นการเพิ่มพูนทักษะด้านมนอคติ ทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ และทักษะเชิงเทคนิค แก่ผู้บริหาร สอดคล้องกับงานวิจัยของ แมกนูลสัน (Magnuson, 1971: 78-91) ที่พบว่า ผู้บริหารที่มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ดี มีความรู้ในสาขาวิชาซีพอย่างดี รู้จักมอบหมายงาน มีความสามารถในการวางแผนและการจัดระเบียบงาน ใช้อำนาจหน้าที่อย่างยุติธรรม มีสติ มีความเสมอต้นเสมอปลายเป็นปัจจัยที่ทำให้ประสบผลสำเร็จในการบริหารจัดการโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เมื่อผ่านการอบรมแล้วมีสมรรถนะในการบริหารงานอยู่ในระดับที่ดีถึงดีมาก ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาควรได้รับการพัฒนา

สมรรถนะในการบริหารงานด้วยหลักสูตรนี้ ก่อนเข้ารับการค้ารงตำแหน่ง

1.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ การคัดเลือกผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้ดำรงตำแหน่งทางการบริหาร ควรได้รับการประเมินสมรรถนะ ได้แก่ 1) การปฏิบัติตนตามบทบาทและหน้าที่ 2) การมีวิสัยทัศน์หรือการมีความคิดรวบยอด 3) การแก้ปัญหาอย่างมีระบบ 4) การทำงานเป็นทีม 5) การสร้างแรงจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชา 6) การวางแผน 7) การสื่อสารด้วยภาษาไทย 8) การใช้ ICT 9) การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 10) การวิเคราะห์สังเคราะห์งานวิจัยและการนำผลประเมินมา กำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาโรงเรียน 11) ภาวะผู้นำโดยเฉพะภาวะผู้นำทางวิชาการ 12) การทำวิจัย อำนงานวิจัย 13) การเขียนงานวิชาการ 14) การบริหารความเสี่ยง ก่อนเข้ารับตำแหน่งเมื่อผลการประเมินสมรรถนะผู้บริหารรูปใดไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินหรือมีสมรรถนะในการบริหารงานต่ำ ควรได้รับการพัฒนาสมรรถนะดังกล่าวอย่างเร่งด่วนก่อนเข้ารับตำแหน่ง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาสมรรถนะด้านต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับ สภาพสังคมและสถานการณ์แต่ละโรงเรียน เพราะโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นสถานศึกษาที่มีรูปแบบและหลักสูตรการจัดการศึกษาเฉพาะ

2.2 ควรวิจัยและพัฒนาสมรรถนะ
ด้านต่างๆ ให้กับครูสอนของโรงเรียนพระ
ปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาและครูสอน
ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม
แผนกบาลี

2.3 ควรมีการวิจัยและพัฒนา
สมรรถนะด้านการใช้ ICT และการสื่อสาร
ด้วยภาษาอังกฤษ

References

- Department of Religious Affairs. (2001). Report on Problems / Barriers of the Buddhist Ecclesiastic High School Administration, Department of Education. Bangkok: Department Affairs Printing.
- Krongthip Nakawichetara. (2009). Leadership Competency of the Basic Education School's Administration in Nakhon Ratchasima Province. Faculty of Education. Vongchavalitkul University.
- Mangnuson, Watter G. (October, 1971). "The Characteristics of Successful School Business Managers." *Dissertation Abstracts International*. 38 (01): 32-A.
- Ministry of Education. (2003). Ministry of Education Administration Act 2003. Bangkok: Ministry of Education. National Institute for Development of Teachers, Faculty Staffs and Educational Personnels, Office of the Permanent Secretary Ministry of Education. (2009). Report on the Creation of the Teachers, Faculty Staffs and Educational Personnels Performance Evaluation Form, Integration Issue. No Publisher.
- Pramaha Chamroen Pakarapho. (2000). The performance of the Buddhist Ecclesiastic High School, Department of Education, in Khon Kaen Province. Independent Study, Master of Education in Education Administration. Mahasarakham: Graduate School, Mahasarakham University.

- Pamaha Tharaboon Kujinda. (2010). School – Based Problems and Solutions of the Buddhist Ecclesiastic High School Administration, Department of Education. (Online). Retrieved on July 25,2010 form <http://learners.in.th/blog/yanavarut/258316>.
- Prasombun Wila. (2001). Administrative Problems of the Buddhist Ecclesiastic High School, Depratment of Edcation, Nakhon Phanom Province. Independent Study, Master of Education in Education Administration. Masarakham: Graduate School, Mahasarakham University.
- Surawut Yanyalaksana. (2007). Competency Development to Enhance the Organizational Effectiveness of Teachers and Educational Personnels in Basic Educational Institutions. Dissertation, Doctor of Education in Educational Administration. Bangkok: Graduate School, Kasetsart University.
- The Office for National Education Standards and Quality Assessment (Public Organization). (2010). Executive Summary. (Online). Retrieved on September 5, 2010 form <http://www.noesqa.or.th/onesqa/th/index.php>
- Uthai Koomlek. (2006). Opinions of School Personnels on the Development of the Buddhist Ecclesiastic High School, Department of Education, in Chiang Mai Education Area 1. Dessertation, Master of Arts in Development Strategy. Chiang Mai: Graduate School, Chiang Mai Rajabhat University.

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิจารณ์ญาณและการยอมรับนับถือตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

Comparisons of Learning Achievement, Critical Thinking and Self-Esteem of Matthayomsueksa 2 Students who Learned Using Problem- Based Learning Approach and Synectics Learning Approach for Thai Language Content Strands

เสาวรัตน์ คำอ่อน¹, พัฒนานุสรณ์ สธภาพวงศ์², สุมาลี ชุกำแพง³

Saowarat Kumon¹, Pattananusorn Sathapornwong², Sumalee Chookampaeng³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ (1) พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และแผนการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและแผนการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ (3) เปรียบเทียบการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ และการยอมรับนับถือตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และการจัดเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ (4) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ และการยอมรับนับถือตนเองของนักเรียน ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 และ 2/3 โรงเรียนโพธิ์แสนวิทยา อำเภอกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ภาคเรียนที่

1 นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3 อาจารย์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

1 M. Ed. Candidate in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Mahasarakham University

2 Asst. Prof. Dr., Faculty of Education, Mahasarakham University

3 Lecturer, Faculty of Science, Mahasarakham University

2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 2 ห้อง ห้องเรียนละ 28 คนและ 33 คน ตามลำดับ ได้มา โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและแผนการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 จำนวนรูปแบบละ 9 แผน รวมเวลาเรียนแบบละ 18 ชั่วโมง (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.26 ถึง 0.61 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.84 (3) แบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก 25 ข้อ มีค่าความยากตั้งแต่ 0.45 ถึง 0.59 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.34 ถึง 0.77 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (KR-20) เท่ากับ 0.77 (4) แบบวัดการยอมรับนับถือตนเอง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.44 ถึง 0.75 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (α) เท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมุติฐานโดยใช้ t-test (Dependent Sample) และ F-test (One-way MANOVA)

ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและแผนการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.95/80.36 และ 83.66/81.06 ตามลำดับ
2. ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและแผนการจัดการเรียนรู้แบบ ซินเนคติกส์ มีค่าเท่ากับ 0.5933 และ 0.6112 ตามลำดับ
3. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ มีการคิดวิจารณ์ญาณและการยอมรับนับถือตนเอง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิจารณ์ญาณและการยอมรับนับถือตนเอง หลังเรียนสูงกว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.017$)

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน, การจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, การคิดอย่างมีวิจารณญาณ, การยอมรับนับถือตนเอง

Abstract

The purposes of this study were (1) to develop the plans for organization of learning based on the Problem Based Learning and using the Synectics learning approach with a required efficiency of 80/80, (2) to find out effectiveness indices of these two developed learning plans, (3) to compare critical thinking and self-esteem of Matthayomsueksa 2 students between before and after using of the two mentioned approaches, and (4) to compare learning achievement, critical thinking, and self-esteem of the students who learned using different learning approaches. The sample used in this study consisted of 61 Matthayomsueksa 2 students attending Potisanvitthaya school in Kusuman District, under the Office of Secondary Educational Service Area Zone 23 in the second semester of the academic year of 2011, obtained using the cluster random sampling technique. They were randomly divided into two experimental groups, 28 and 33 students, in which the classroom group 2/2 used the organization based on the Problem Based Learning approach and group 2/3 used Synectics learning approach. The instruments used for the study comprised of 2 types of learning plans as mentioned 9 plans each, for 2 hours per plan ; and 3 types of the instruments used for collecting data comprised of a 40-item of learning achievement test with discriminating powers ranging 0.26 -0.61 and a reliability of 0.84 ; 25-item analytical thinking ability test with difficulties ranging 0.45- 0.59 , discriminating powers ranging 0.34- 0.77, and a reliability of 0.77 ; a 20-item scales of self-esteem with discriminating powers ranging 0.30-0.58, and a reliability of 0.82. The statistics used for analyzing data were mean, standard deviation, percentage, t-test (Dependent Sample) and F-test (One-way MANOVA) were employed for testing hypothesis.

The results of the study were as follows:

1. The Problem based learning and Synectics learning approach had efficiencies (E_1/E_2) of 82.95/80.36 and 83.66/81.06 respectively.
2. The Problem based learning and Synectics learning approach had the effectiveness indices of .5933 and .6112, indicating that these students

progressed their learning at 59.33 and 61.12 percentage respectively.

3. The students who learned using Problem based learning and Synectics learning approach showed gains in critical thinking ability and self-esteem from before learning ($p < .05$).

4. The students who learned using Synectics learning approach showed higher learning achievement, critical thinking abilities, and self-esteem than who learned using Problem based learning at the level of significance .017.

Keywords: Problem Based Learning, Synectics Learning Approach, Learning Achievement, Critical Thinking, Self-Esteem

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม และมีจิตสำนึกในความ เป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นใน การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อัน มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ ทักษะพื้นฐานที่จำเป็น รวมทั้งเจตคติที่ดีต่อ การศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการ ศึกษาตลอดชีวิต มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 3) การเรียน วิชาภาษาไทยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะ ในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เพื่อนำไป ใช้ในชีวิตจริงและการเรียนรู้ในขั้นสูงต่อไป โดยเฉพาะความสามารถด้านการอ่านคำ

ประโยค บทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ การคิด วิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่ อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่ง ได้ถ่ายทอดในด้านความรู้สึกรู้จักคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคม ในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน (สำนัก วิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2551: 4)

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ที่ผ่านมา ยังไม่ประสบผลสำเร็จ จากรายงาน ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (ONET) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ปีการศึกษา 2553 ยังอยู่ในระดับต่ำ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 37.91 (สถาบันทดสอบทางการศึกษา แห่งชาติ. 2553: 5) ประกอบกับคะแนนผล การประเมินระดับสถานศึกษา ของโรงเรียน

โพธิ์แสนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำทุกชั้น ผลจากการวิเคราะห์บริบทการเรียนการสอนภาษาไทยของโรงเรียนโพธิ์แสนวิทยา พบว่ายังมีความต้องการที่จะพัฒนากระบวนการเรียนรู้ภาษาไทย ให้บรรลุผลต่อทักษะการใช้ภาษาไทยของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์หรือเชิงวิพากษ์ วิจัย และทักษะการฟังพูดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องใช้กระบวนการวิจัยเข้ามาช่วยค้นหาคำตอบในเรื่องดังกล่าว เพื่อให้ได้องค์ความรู้สำหรับที่จะนำไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียนในอนาคตต่อไป

จากการศึกษาองค์ความรู้และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เห็นว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivist Learning Theory) โดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่จากการเชื่อมโยงกับความรู้เดิม โดยใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นหรือนำทางให้ผู้เรียนต้องไปแสวงหาความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง เพื่อจะได้ค้นพบคำตอบของปัญหานั้น กระบวนการหาความรู้ด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการแก้ปัญหา โดยมีกลไกพื้นฐานในการเรียนรู้ คือ กระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ในการแสวงหาความรู้ด้วยกลวิธีการหาข้อมูลเพื่อพิสูจน์สมมติฐานของการแก้ปัญหา โดยผู้เรียนจะต้องนำปัญหา

เชื่อมโยงกับความรู้เดิม ความคิดที่มีเหตุมีผล และมีการแสวงหาความรู้ใหม่ รวมทั้งกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีอิสระในการใช้ความรู้ความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบของตนเองที่มีต่อกลุ่ม คัดเลือกประสบการณ์ด้วยตนเอง และการประเมินตนเอง ตลอดจนการวิพากษ์วิจารณ์งานของตนเอง ผ่านการจัดการเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย ส่วนการจัดการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่ง ได้แก่ หลักการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์แบบซินเนคติกส์ เป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่ใช้หลักการเปรียบเทียบเพื่อเชื่อมโยงสิ่งที่แตกต่างกัน ให้เกิดการเรียนรู้หรือแก้ปัญหา สร้างผลงานให้แปลกใหม่ โดยมีรูปแบบการเปรียบเทียบ แบบตรง เปรียบเทียบแบบบุคคล และเปรียบเทียบแบบคำคู่ขัดแย้ง (Joyce, Weil และ Showers . 1992: 223-233 ; อ้างอิงมาจาก สมจิตรศรีสุข. 2550: 46) ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่า กระบวนการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ เป็นวิธีการเรียนที่มีประโยชน์ต่อผู้เรียน เพราะจะช่วยฝึกกระบวนการคิด อีกทั้งยังสามารถเรียนรู้กับกลุ่มเพื่อนสอดคล้องกับบริบทและสภาพแวดล้อมได้อย่างดี ตลอดจนการฝึกปฏิบัติ นำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่ตนสนใจอีกด้วย

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่รับผิดชอบการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย จึงสนใจที่จะนำวิธีการจัดการเรียนรู้อย่างดังกล่าว ไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนด้านผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียน การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการยอมรับนับถือตนเองของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่ต่างกันไป เพื่อเป็นข้อสนเทศในการปรับปรุงพัฒนาผู้เรียน และเป็นข้อสนเทศในการค้นคว้าวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และแผนการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และแผนการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3. เพื่อเปรียบเทียบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการยอมรับนับถือตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ วิชาภาษาไทย

4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการยอมรับนับถือตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ วิชาภาษาไทย

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการยอมรับนับถือตนเองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิจารณ์และการยอมรับนับถือตนเองหลังเรียนแตกต่างกัน

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโพธิ์แสนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 118 คน จากห้องเรียน 4 ห้อง

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโพธิ์แสนวิทยา ห้อง 2/2 จำนวน 28 คน และห้อง 2/3 จำนวน 33 คน รวมทั้งสิ้น 61 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) และจับสลากได้ห้อง 2/2 ทดลองจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และห้อง 2/3 ทดลองจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 4 ชนิด ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและแผนการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 แบบละ 9 แผนๆ ละ 2 ชั่วโมง รวมเวลาเรียนแบบละ 18 ชั่วโมง

2. แบบทดสอบ ได้แก่

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .26-.61 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (r_{cc}) เท่ากับ 0.84

2.2 แบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 25 ข้อ มีค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.45 – 0.59 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.34 – 0.77 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ($KR-20$) เท่ากับ 0.77

3. แบบวัดการยอมรับนับถือตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r_{xy}) ตั้งแต่ 0.44 – 0.75 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (α) เท่ากับ 0.92

การดำเนินการวิจัย

1. ชี้แจงรายละเอียดขั้นตอน และวิธีปฏิบัติกิจกรรมในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ วิชาภาษาไทย แก่นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม

2. ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดการคิดวิจารณ์ญาณ และแบบวัดการยอมรับนับถือตนเอง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและแผนการจัดการเรียนรู้แบบ ซินเนคติกส์ แก่นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม

4. ทดสอบหลังเรียน (Post-test) เมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้ทุกแผน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดการคิดวิจารณ์ญาณ และแบบวัดการยอมรับนับถือตนเอง กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม

5. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองกับนักเรียนทั้งสองกลุ่มไปทำการตรวจ วิเคราะห์ทางสถิติเพื่อสรุปผลการทดลองตามความมุ่งหมายการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและแผนการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตรการหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์หาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและแผนการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้สูตรหาดัชนีประสิทธิผล (E.I.)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการยอมรับนับถือตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ วิชาภาษาไทย

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการยอมรับนับถือตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับกลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ วิชาภาษาไทย โดยการทดสอบสมมติฐานด้วย F-test (One-way MANOVA)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้

ปัญหาเป็นฐานและแผนการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.95/80.36 และ 83.66/81.06 ตามลำดับ

2. ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและแผนการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ มีค่าเท่ากับ 0.5933 และ 0.6112 ตามลำดับ

3. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ มีการคิดวิจารณ์ญาณและการยอมรับนับถือตนเอง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิจารณ์ญาณและการยอมรับนับถือตนเอง หลังเรียนสูงกว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.017$)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและแผนการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1.1 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีค่าเท่ากับ 82.95/80.36 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ หมายความว่า นักเรียนได้คะแนนการประเมินพฤติกรรมการเรียนและการปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานทั้ง 9 แผน คิดเป็นร้อยละ 82.95 และคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คิดเป็นร้อยละ 80.36 แสดงว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด การที่ปรากฏผลการวิจัยเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การออกแบบวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ประกอบด้วย กิจกรรมการกำหนดปัญหา นักเรียนทำความเข้าใจกับปัญหา ออกแบบและดำเนินการค้นคว้าเกี่ยวกับปัญหานั้น แล้วนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาสังเคราะห์เป็นความรู้ใหม่ แล้วนำมาสรุปและประเมินค่าของคำตอบ จัดการนำเสนอและประเมินผลงาน อีกทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการนำปัญหาที่เป็นสาระหลักสำหรับจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านทักษะการแก้ปัญหา ซึ่งเงื่อนไขปัญหาจะช่วยกระตุ้นให้การเรียนรู้นำไปสู่การใช้คำถามที่ต้องการคำตอบ และจะชี้แนะให้ผู้เรียนนำไปสืบค้นหาคำตอบต่อไป (พวงรัตน์ บุญญาอนุรักษ์. 2544: 42) ประกอบกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานยังช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงความรู้ความเข้าใจ และสถานการณ์ปัญหาในบทเรียนกับประสบการณ์ความรู้เดิม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิดหาทางเลือก ควบคู่กับการ

ใช้คำถามและการชี้แนะของครู เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุผลในการค้นหาคำตอบของปัญหาดังกล่าวอย่างเหมาะสม (นิราศ จันทรจิตร. 2553: 258) จากเงื่อนไขและบริบทของปัจจัยในการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวจึงส่งผลให้แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของสำราญ บุญธรรม (2550: 64-90) ที่พบว่า แผนการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.01/82.28 และ สอดคล้องกับผลการศึกษาของนฤมล งอยผาลา (2554: 110- 129) ที่พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้แบบ PBL วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.27/80.15

1.2 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.66/81.06 หมายความว่า นักเรียนได้คะแนนการประเมินพฤติกรรม การเรียนและการปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานทุกแผน คิดเป็นร้อยละ 83.66 และคะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คิดเป็นร้อยละ 81.06 แสดงว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นมีประสิทธิภาพตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ สามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก แผนการจัด การเรียนรู้ได้ผ่านขั้นตอนในการจัดทำอย่างมี

ระบบ และได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการใช้ความคิดของผู้เรียน สามารถนำมาใช้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เพื่อการใช้กิจกรรมเปรียบเทียบจะช่วยกระตุ้นจินตนาการของนักเรียนช่วยให้พวกเขาสามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด นักเรียนสามารถแสวงหาความคิดใหม่ๆ มีความมั่นใจกับความคิดแปลกนอกกรอบ ยอมรับความคิดของตนเองและผู้อื่น ครูเป็นเพียงผู้คอยชี้แนะให้กิจกรรมดำเนินไปตามจุดมุ่งหมาย ดังความเห็นของทิสนา แชมมณี (2548: 253) ที่ได้กล่าวถึงผลการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ ที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนรู้โดยเกิดความคิดใหม่และสามารถนำความคิดดังกล่าวไปใช้ในงานของตน ทำให้งานของตนมีความแปลกใหม่น่าสนใจมากขึ้น นอกจากนี้ผู้เรียนอาจเกิดความตระหนักในคุณค่าการคิดของตน และความคิดของผู้อื่นอีกด้วย ดังนั้นการจัดการเรียนรู้แบบดังกล่าวจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดใหม่ เหมาะที่จะนำมาใช้กับกิจกรรมการเขียนความเรียงเชิงสร้างสรรค์ การพูดสร้างสรรค์ งานประดิษฐ์ การแก้ปัญหา และสร้างความเข้าใจในบริบทของเหตุการณ์สิ่งต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณา ศิลปนรเศรษฐ์ (2553: 119) ที่พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบซินเนคติกส์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.79/87.25

2. การศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

และค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2.1 ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์ วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 0.5933 แสดงว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 59.33 ที่ปรากฏผลเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงบทบาทความรับผิดชอบในการเรียนผ่านสถานการณ์ปัญหา ด้วยการกำหนดปัญหาให้ผู้เรียนรายบุคคล วิเคราะห์ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง ก่อนนำประเด็นที่บรรลุผลได้คำตอบและที่ยังไม่ได้คำตอบชัดเจนเสนอขอคำแนะนำปรึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในกลุ่ม จนผู้เรียนเข้าใจและได้รับคำตอบที่ต้องการ ประกอบกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน บางครั้งจะให้ผู้เรียนยกประเด็นคำถามขึ้นมาให้กลุ่มช่วยวิเคราะห์หาคำตอบ และเห็นว่า เป็นวิธีการเสริมสร้างแรงจูงใจในการค้นหาคำตอบของผู้เรียนมากขึ้น ซึ่ง Santrock (2008: 323) เห็นว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นกิจกรรมการเรียนที่เกี่ยวข้องกับงานการค้นหาคำตอบของผู้เรียนผ่านการรับรู้ปัญหา การวางแผนค้นหาคำตอบ และการนำเสนอผลคำตอบให้ผู้อื่นรับรู้เข้าใจด้วย โดยผู้เรียนจะแบ่งระดับปัญหาออกเป็น ส่วนย่อย ๆ พร้อมทั้งระบุเป้าหมายเฉพาะของแต่ละปัญหาและให้ผู้เรียนร่วมกัน

อภิปรายวิธีการแก้ปัญหาในกลุ่ม ผ่านการให้ข้อมูลย้อนกลับของกลุ่ม เพื่อปรับความคิดให้มีความชัดเจนในวิธีการแก้ปัญหาที่ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งวิธีการดังกล่าวจะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในปัญหาและคำตอบของปัญหาที่ถูกต้องชัดเจนยิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของสำราญ บุญธรรม (2550: 64-90) ที่พบว่า แผน การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6026 และสอดคล้องกับผลการศึกษานงนุช นงนุช (2554: 129) ที่พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ PBL วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเท่ากับ 0.6804

2.2 ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 0.6112 แสดงว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 61.12 ที่ปรากฏผลเช่นนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจากผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ แบบซินเนคติกส์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการคิดและการใช้ทักษะภาษาที่จำเป็นในชีวิตจริง ที่เกิดจากการสรุปความคิดสร้างเป็นองค์ความรู้ของผู้เรียนเอง ให้ผู้เรียนรู้จักสังเกต เปรียบเทียบ สรุปและจำแนกแยกแยะสิ่งต่างๆ จัดเป็นระบบหมวดหมู่ได้อย่างถูกต้อง ฝึกให้ผู้เรียน

คิดเพื่อค้นหาความรู้และสามารถสร้างความคิดรวบยอดด้วยตนเอง ส่งผลให้สามารถสร้างความรู้และสรุปสาระสำคัญเป็นกรอบความคิดรวบยอดที่ชัดเจนและเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ ทิศนา แคมมณี (2553: 252) ที่ได้สรุปแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ ของวิลเลียม เจ. กอร์ดอน (William J. Gordon) ไว้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนตามแบบซินเนคติกส์ (Synectics Instructional Model) เป็นวิธีการที่จอยล์ และวิล (Joice and Weil) พัฒนาขึ้นจากแนวคิดของ กอร์ดอน (Gordon) ที่เชื่อว่า บุคคลจะเกิดความคิดเห็นที่สร้างสรรค์แตกต่างไปจากเดิมได้ หากมีโอกาสได้ลองคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่ไม่เคยคิดมาก่อน หรือคิดโดยคนอื่นจากหลายกลุ่มประสบการณ์ มาช่วยแก้ปัญหา ก็จะได้วิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลายมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น เมื่อผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนมีโอกาสคิดแก้ปัญหาด้วยแนวคิดใหม่ที่ไม่เหมือนเดิม ลองใช้ความคิดของคนอื่นหรือปรับเปลี่ยนเงื่อนไขอื่น สภาพการณ์เช่นนี้จะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดใหม่ขึ้นได้ ซึ่ง กอร์ดอนเสนอวิธีการคิดเปรียบเทียบแบบอุปมาอุปไมยเพื่อใช้ในการกระตุ้นความคิดไว้ 3 แบบ คือการเปรียบเทียบแบบตรง (Direct Analogy) การเปรียบเทียบผ่านความเห็นของบุคคล (Personal Analogy) และการเปรียบเทียบในเชิงที่เป็นประเด็นข้อขัดแย้ง (Compressed Conflict) วิธีการดังกล่าวจะมีประโยชน์สำหรับการเรียนรู้ด้าน

การเขียนและการพูดอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งการสร้างสรรคงานทางศิลปะ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวจะส่งผลต่อการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของกฤษณา ศิลปนเรศรัฐ (2553: 144) ที่พบว่าดัชนีประสิทธิผลของแผน การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบชินเนคติกส์ มีค่าเท่ากับ 0.6446 หรือนักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนคิดเป็นร้อยละ 64.46

3. การเปรียบเทียบการคิดวิเคราะห์ และการยอมรับนับถือตนเอง ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานกับแบบชินเนคติกส์ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบชินเนคติกส์ มีการคิดวิเคราะห์และการยอมรับนับถือตนเองหลังเรียนเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่ปรากฏผลเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดการเรียนรู้ทั้งสองแบบมีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งแบบรายบุคคลและจัดผ่านกลุ่มผู้เรียน ประกอบกับลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีกระบวนการแก้ปัญหาที่เริ่มจากการสำรวจประเด็นปัญหา แล้วนิยามปัญหา ค้นหาแนวทางแก้ปัญหา และตรวจสอบยืนยันให้เกิดความชัดเจนและมั่นใจในแนวทางแก้ปัญหา รวมทั้งทบทวนการปฏิบัติเพื่อ

แก้ปัญหา เป็นการจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้นักเรียนสงสัยอยากรู้คำตอบของปัญหา แล้วคิดหาวิธีการค้นหาคำตอบที่ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งการสนับสนุนให้นักเรียนได้วิเคราะห์หาแนวทางการค้นหาคำตอบผ่านการเผชิญสถานการณ์ปัญหา เป็นวิธีการคิดไตร่ตรองด้วยความรอบคอบใช้เหตุผลและประสบการณ์ที่เป็นไปได้จนส่งผลให้การปฏิบัติประสบความสำเร็จ มิใช่คิดมองแต่ผลด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น ประกอบกับผู้เรียนมีโอกาสได้ทำกิจกรรมด้วยตนเองและมีบทบาทในกลุ่มด้วยความรับผิดชอบที่เหมาะสม จึงส่งผลให้ผู้เรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมด้วยวิธีการดังกล่าว มีการคิดวิเคราะห์และการยอมรับนับถือตนเองเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ Lemlech (2004: 275) ที่เชื่อว่าผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จะส่งผลให้มีการพัฒนาความสามารถด้านการคิดขั้นสูง และเกิดแรงจูงใจในการเรียน เนื่องจากการจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียนจะได้รับการจูงใจในประเด็นปัญหาที่กำหนด จัดบริบทปัญหาที่เป็นเรื่องใกล้ตัวผู้เรียน และกระตุ้นให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบโดยมีครูคอยชี้แนะ รวมทั้งเป็นกิจกรรมที่มุ่งมั่นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิด ผ่านการสังเกต การเชื่อมโยงกับข้อมูลประสบการณ์พื้นฐาน การจัดลำดับข้อมูลข่าวสาร การวิเคราะห์ การจัดระบบระเบียบ ความรู้ การสรุปอ้างอิง การพยากรณ์คำตอบ และการสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ จนได้รับความรู้ประสบการณ์ที่มีคุณค่า ส่วนกิจกรรมการเรียนรู้แบบชินเนคติกส์

กลส์ เห็นว่าเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยเสริมสร้างการคิดของผู้เรียนโดยตรง ที่เริ่มจากการจัดสถานการณ์การเรียนรู้ทั้งหมด เพื่อให้ผู้เรียนวิเคราะห์แบบแยกส่วน ก่อนที่จะนำไปพิจารณาค้นหาคำตอบภายในกลุ่มผู้เรียน เพื่อค้นหาคำตอบหรือความคิดรวบยอดจากสถานการณ์ในบทเรียนนั้น ผ่านการวิเคราะห์ด้วยการใช้มุมมองความเห็นผ่านกระบวนการของผู้เรียนแต่ละบุคคล โดยผสมผสานกับความรู้สึที่เป็นมิตรของผู้เรียนในกลุ่ม ซึ่งมีผู้ลงความเห็นว่าเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้กลุ่มผู้เรียนมีความสร้างสรรค์ในการค้นหาคำตอบของงานและสร้างความคิดรวบยอดด้วยความเห็นในประเด็นที่เหมือนหรือคล้ายกัน (Analogies) และการเปรียบเทียบในเชิงอุปมา ของเหตุการณ์ที่จัดไว้ในบทเรียน กิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ จะช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยของปัญหาด้วยความเข้าใจ และใช้ประสบการณ์เดิมที่มีอยู่เป็นพื้นฐานในการคิดวิธีการใหม่ที่น่าสนใจและมีคุณค่าสำหรับผู้เรียนในการแก้ปัญหาในสถานการณ์นั้น (Joyce ; Weil & Calhoun. 2011: 28, 219) ดังนั้นประเด็นปัจจัยในกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวจึงส่งผลให้นักเรียนทั้งสองกลุ่ม มีการคิดพิจารณาญาณและการยอมรับนับถือตนเอง เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ โสภา โคตรสมบัติ (2554: 145) ที่พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน มีการคิดพิจารณาญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการยอมรับนับถือตนเอง สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ปรากฏผลเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์สนับสนุนให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้การคิดในทุกระยะของการเรียน ทั้งการใช้กิจกรรมเปรียบเทียบและการอุปมา ซึ่งเป็นเทคนิควิธีกระตุ้นจิตใจให้ผู้เรียนคิดเชื่อมโยงแบบอุปมาเปรียบเทียบ (Analogy) เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ความเข้าใจ และความสามารถด้านการคิดตามบริบทของบทเรียน นอกจากนี้ยังเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงและ ใช้ข้อความเปรียบเทียบสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ที่ล้วนเป็นพฤติกรรมกรรมการเรียนที่มีคุณค่าต่อการใช้สติปัญญาด้านการคิดพิจารณาญาณเพื่อกำหนดปัญหา รวบรวมจัดระบบข้อมูลเพื่อนำไป กำหนดสมมติฐาน สรุปอ้างอิงและ ตัดสินลงความเห็น สิ่งเหล่านี้จะเป็นปัจจัยสำคัญส่งผลให้นักเรียนเกิดความสามารถด้านการคิด ช่วยในเชื่อมโยงการเรียนรู้จากความรู้พื้นฐานกับความรู้ใหม่ ในการจัดเนื้อหา วิชาความรู้ให้อยู่ในลักษณะสอดคล้องชีวิตจริง และเอื้อต่อการนำเหตุการณ์ไปใช้ในสถานการณ์จริง การจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผสม

ผลงานระหว่างกิจกรรมเดี่ยวของผู้เรียนรายคนกับการพิจารณาถึงความเห็นร่วมกันของกลุ่ม ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียน ทั้งรายบุคคลและผู้เรียนทั้งกลุ่ม ประกอบกับได้ออกแบบกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ จินตนาการให้เกิดความคิดแปลกใหม่ โดยการทำแบบฝึกทักษะประกอบการเรียน ผู้เรียนได้แสดงออกที่สนุกผ่อนคลาย มีโอกาสระดมความคิดและอภิปรายร่วมตัดสินใจ ปัจจัยดังกล่าวจึงส่งผลกระทบต่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการยอมรับนับถือตนเอง สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Joyce and Others (2011: 219-220) ที่เห็นว่า การจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยเสริมสร้างการคิดของผู้เรียน เอื้อต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และค้นพบความรู้จากการปฏิบัติด้วยความพอใจ ผู้เรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเอง ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมแก้ปัญหาด้วยวิธีที่หลากหลาย ผ่านการคิดเชื่อมโยงข้อความภาษาเชิงอุปมาเปรียบเทียบกับทั้งการแสดงหรืออธิบายด้วยเหตุผล เป็นการสร้างโอกาสในการคิดวิธีการหรือทางเลือกใหม่ในการแก้ปัญหา ที่เหมาะสมและเชื่อมโยงสอดคล้องกับธรรมชาติของสถานการณ์ปัญหาที่สร้างสรรค์ ในกรณีที่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาก็บรรลุ ผู้เรียนอาจปรับหรือออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ใหม่ให้เหมาะสม โดยผู้สอนอาจกำหนด

สถานการณ์ปัญหาใหม่ให้ผู้เรียนนำไปวิเคราะห์ เพื่อเรียนรู้เพิ่มเติม ภายใต้เงื่อนไขเหตุการณ์ที่เป็นความรับผิดชอบของผู้เรียน ซึ่งในบางสถานการณ์ของการเรียนและทำกิจกรรมผ่านกลุ่มเพื่อน อาจไม่ส่งผลต่อการสร้างพลังในการเรียนและความรู้สึกเป็นเจ้าของในเหตุการณ์ปัญหาที่จะต้องวิเคราะห์แก้ไขให้สำเร็จตามไปด้วย การเรียนรู้ที่ตีความเชื่อมโยงกับปัจจัยสถานการณ์ทางสังคมและทางวิทยาศาสตร์ รวมทั้งการสนับสนุนให้ผู้เรียนได้แสดงออกที่เหมาะสมผ่านกิจกรรมการเขียน การพูด ที่ชัดเจนเข้าใจง่าย และควรรับรู้เข้าใจการกระทำในลักษณะที่เป็นการกดดันหรือประเด็นการสร้างปัญหาตามมา การเลือกประเด็นปัญหาในบทเรียนควรนำไปสู่ความเข้าใจที่ชัดเจนและมีความลุ่มลึกในเนื้อหาวิชา เพื่อช่วยเสริมสร้างการปฏิบัติที่เหมาะสม ซึ่ง Gordon (1961 ; cited in Joyce and Others. 2011: 222-223) ได้เสนอแนวคิดพื้นฐานของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ ที่ทำหยาบการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนไว้ 4 ประการ ได้แก่ 1) การพัฒนากระบวนการด้านการสร้างสรรค์ของผู้เรียน จะดำเนินการผ่านกิจกรรมสนับสนุนความสามารถในการแก้ปัญหา การแสดงออกแบบสร้างสรรค์ ค่านิยมความรู้สึกเห็นใจ และความสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น ผู้เรียนจะรู้เข้าใจความหมายของการคิดที่ถูกต้อง เมื่อใช้กิจกรรมที่ช่วยให้มองเห็นสิ่งต่างๆ อย่างประณีตสมบูรณ์ 2) กระบวนการที่สร้างสรรค์จะ

ไม่มีความสลับซับซ้อน สามารถอธิบายให้เข้าใจและนำไปจัดกิจกรรมเพิ่มพูนให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้ โดยสนับสนุนให้วิเคราะห์และฝึกปฏิบัติผ่านจิตสำนึกหรือจิตรู้ตัวของตน (Conscious Analysis) 3) การพัฒนาหรือการค้นพบ (Invention) ความสามารถอย่างสร้างสรรค์ของผู้เรียน ควรสนับสนุนให้ปรากฏในกิจกรรมทุกสาขาวิชา โดยเฉพาะในสาขาศิลปะและวิทยาศาสตร์ 4) สามารถพัฒนาความคิดสร้างผ่านกิจกรรมการเรียนรู้รายบุคคลและกลุ่มของผู้เรียน ซึ่งเป็นความรู้ประสบการณ์ของบุคคลแบบเข้มข้น ดังนั้นปัจจัยองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ในวิชาภาษา จึงส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการยอมรับนับถือตนเอง สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การนำวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและแบบซินเนคติกส์ไปใช้ประกอบ การจัดการเรียนรู้ ควรศึกษาและทำความเข้าใจแนวคิดวิธีการจัดกิจกรรมให้ละเอียดชัดเจน ก่อนจะนำไปปรับใช้กับนักเรียน เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมมีความสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพ

1.2 การจัดการเรียนรู้ทั้งสองแบบเกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาในบทเรียน

ควรจัดให้เชื่อมโยงกับสถานการณ์ปัญหาที่นักเรียนให้ความสนใจหรือเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน

1.3 ครูควรกระตุ้นให้นักเรียนกล้าแสดงออกและได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุดและทั่วถึงทุกคน โดยให้นักเรียนได้ใช้ทักษะกระบวนการ เพื่อให้สามารถค้นพบความรู้ และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาตัวแปรตามของผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้านอื่นเพิ่มเติม เช่น การคิดสร้างสรรค์ ความฉลาดทางอารมณ์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสามารถแก้ปัญหา เจตคติต่อการเรียนหรือการนำตนเองในการเรียนรู้ (Self-Directed Learning)

2.2 ควรนำแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ไปใช้ศึกษาเปรียบเทียบกับวิธีการเรียนรู้แบบอื่น เช่น การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน การจัดการเรียนรู้แบบใช้สถานการณ์จำลอง การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ การจัดการเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นฐาน การจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ และการจัดการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบอื่น

References

- Academic and Educational Standards Office. (2008). Indicators and Core Learning Theme, Content Strands of Thai Language, According to Basic Education Curriculum B.E255 1. Bangkok: Ladprao Publishing of Teachers' Council.
- Gordon, William J.J. (1972) The Metaphorical Way of Learning and Knowing Synaptic Education Press. Cambridge: Leaning.
- Joyce, Bruce ; Weil, Marsha ; Calhoun, Emily. (2011). Models of Teaching. 8th ed. Boston: Pearson Education, Inc.
- Kritsana Sinlapanoraset. (2010). Developing Creative Writing Ability of Prathomsueksa 6 Students Between Organization of Learning Activities Using Synnetics Model and Using Mind Mapping Model. Thesis for Master of Education Degree. Mahasarakham: Mahasarakham University.
- Lemlech, Johanna Kasin. (2004). Teaching in Elementary and Secondary Classrooms: Building A Learning Community. New Jersey: Pearson Education, Inc.
- Ministry of Education. (2008). The Core Curriculum of Basic Education, B.E. 2551. Bangkok: The Agricultural Co-operation of Thailand Publishing.
- Naruemon Ngoyphala. (2011). Comparisons of Reading for Main Idea, Analytical Thinking, and Learning Responsibility of Prathomsueksa 6 Students between Organization of KWL-Plus and Problem-Based Learning . Thesis for Master of Education Degree. Mahasarakham: Mahasarakham University.
- Nirat Jantharajit. (2010). Learning For Thinking. Maha Sarakham: Maha Sarakham University Publishing.
- Puangrat Boonyanurak. (2001). “ Is The Nursing Management Important?” Journal of The Faculty of Nursing. Burapa University (9) 2 ; (May – August): 49 – 59.

- Santrock, John W. (2008). *Educational Psychology*. 3rd New York: McGraw-Hill.
- Somjit Srisuk. (2007). *The Development of Creative Writing Ability of Prathosuksa 6 Level By Using Synectics Learning Approach*. Thesis for M.Ed. Nakhon Ratchasima: Nakhorn Ratchasima Rajabhat University.
- Sumran Boontham. (2007). *Comparisons of Outcomes of Creative Writing Learning in Thai Language Learning Strand of Prathomsueksa 5 Students Between Organization of Problem-Based Learning and 4 MAT Learning*. Thesis for Master of Education DegreeMaharakham: Maharakham University.
- The National Basic Educational Testing Office. (2010) *The Report of Analysis on the Results of Testing and Quality Evaluation, Academic Year of 2553*. Bangkok: The National Basic Educational Testing Office.
- Tissana Khammanee. (2005). *Teaching Strategies: Knowledge for Effective Learning Process*. 4th edition. Bangkok: Chulalongkorn University Publishing.
- Tissana Khammanee. (2010).. *Teaching Strategies: Knowledge for Effective Learning Process*. 13th edition, Bangkok: Dhan Suttha Publishing.

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการรำและเจตคติต่อการเรียน นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญากับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา

Comparisons of Learning Achievement, Dancing Skills, and Attitude Toward Classical Dance Learning of Prathomsueksa 6 Students Between Learning Based on The Multiple Intelligences Theory Approach and CIPPA Learning Model

อ้อยทิพย์ ยะไวทย์¹, พัฒนานุสรณ์ สถาพรวงศ์², สุมาลี ชุกำแพง³

Oiythip Yawai¹, Pattananusorn Sathapornwong², Sumalee Chookampaeng³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ (1) พัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎี พหุปัญญาและแผนการจัดแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 / 80 (2) หาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎี พหุปัญญาและแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา และ (3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการรำและเจตคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญากับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเชิงชุม

1 นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3 อาจารย์ ดร. คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

1 M. Ed. Candidate in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Mahasarakham University

2 Asst. Prof. Dr., Faculty of Education, Mahasarakham University

3 Lecturer, Dr., Faculty of Science, Mahasarakham University

ราษฎร์นุกูล อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 2 ห้อง ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster Random Sampling) จำนวนนักเรียนห้องละ 34 และ 35 คน รวม 69 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญาและแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปา จำนวนรูปแบบละ 8 แผน ๆ ละ 2 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ 0.25 - 0.81 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (r_{cc}) เท่ากับ 0.91 3) แบบวัดทักษะการรำ มีค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.32 - 0.67 มีค่าอำนาจจำแนก (D) ตั้งแต่ 0.54-0.87 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (α) เท่ากับ 0.84 4) แบบวัดเจตคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) ตั้งแต่ 0.32 - 0.69 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (α) เท่ากับ 0.79 และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ F-test (One-way MANOVA)

ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญา และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปา สารระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.68/83.60 และ 81.39/79.07 ตามลำดับ

2. ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญา และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปา สารระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเท่ากับ 0.6706 และ 0.5947 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียน คิดเป็นร้อยละ 67.06 และ 59.47 ตามลำดับ

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎี พหุปัญญา และกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนไม่แตกต่างกัน แต่กลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปามีทักษะการรำ และเจตคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p .003$)

คำสำคัญ: การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญา, การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปา, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ทักษะการรำ, เจตคติต่อการเรียนนาฏศิลป์

Abstract

The purposes of this study were: 1) to develop plans for organization of learning activities based on the multiple intelligences theory approach and CIPPA learning model in classical dance content strand for Prathomsuksa 6 level, with a required efficiencies of 80/80, 2) to find out effectiveness indices of the plans for organization of the mentioned two approaches, and 3) to compare learning achievement, dancing skills, and attitudes toward classical dance learning of Prathomsueksa 6 students between the groups who learned based on the multiple intelligences theory approach and the CIPPA learning model. The sample consisted of Prathomsueksa 6 students were groups of 34 and 35 students from class 6/4 and 6/5 respectively, attending Cherng-Chum Ratnukul school, Muang District, Sakolnakorn Province, in the second semester of the academic year of 2011, obtained using the cluster random sampling technique. The instruments used in this study were: plans for organization of learning activities by the multiple intelligences theory approach and CIPPA learning model, 8 plans each ; 40 items of achievement test with discriminating powers (B) ranging 0.25-0.81 and a reliability of 0.91; performance test of dancing skills with difficulties (P) ranging 0.32-0.67, discriminating powers (D) ranging 0.54-0.87 and a reliability (α) of 0.84; 20 items scale on attitude toward classical dance learning with discriminating powers (r_{xy}) ranging 0.32-0.69 and a reliability (α) of 0.79. The statistics used for analyzing data were mean, standard deviation, percentage, and F-test (One-way MANOVA) was employed for testing hypotheses.

The results of the study were as follows:

1. The efficiency of the plans for organization of classical dance content strand for Prathomsueksa 6 level by using the multiple intelligences theory approach and CIPPA learning model were 86.68/83.60 and 81.39/79.07 respectively.
2. The effectiveness index of the both plans for organization of learning activities were 0.6706 and 0.5947, showing that the students had learning progress at 67.06 and 59.47 percentage respectively.

3. The students who learned based on the multiple intelligences theory approach and CIPPA learning model did not show different in learning achievement, but the students who learned using the CIPPA learning model showed higher dancing skills and attitudes toward classical dance learning than the group of students who learned based on the multiple intelligences theory approach, at the level of significance .003.

Keywords: Learning Based on The Multiple Intelligences Approach, The CIPPA Learning Model, Learning Achievement, Dancing Skills, Attitudes Toward Classical Dance Learning

บทนำ

การจัดการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ และกิจกรรมทางด้านนาฏศิลป์ในรูปของ ชมรม ชุมนุ่ม และศูนย์ศิลปวัฒนธรรมในแต่ละสถาบันการศึกษา ล้วนเป็นสิ่งมีคุณค่าทางวัฒนธรรมสั่งคมมายาวนาน ซึ่งได้รับความนิยมแพร่หลาย โดยเฉพาะการแสดงนาฏศิลป์ เพราะนอกจากจะเป็นสิ่งบันเทิงใจทางสังคมแล้ว นาฏศิลป์ยังเป็นทูตทางวัฒนธรรมของสถาบันนั้นด้วย (พีรพงศ์ เสนอไชย. 2547: 195) สิ่งที่สำคัญที่สุดในการเรียนนาฏศิลป์ให้สำเร็จ ได้แก่ การมีใจรักในศิลปะการแสดงออกทางนาฏศิลป์ อันเป็นวัฒนธรรมของชาติที่ต้องอาศัยความรู้สึกชื่นชมในคุณค่าทางศิลปะ และความมุ่งมั่นต้องการเรียนรู้ทางนาฏศิลป์ให้สำเร็จ การเรียนนาฏศิลป์จะเริ่มต้นด้วยการฝึกขั้นพื้นฐานเพื่อจัดเตรียมร่างกายให้พร้อมที่จะได้รับการถ่ายทอดจากผู้สอน จากนั้นผู้เรียน

จะต้องฝึกทบทวนด้วยตนเองจึงจะประสบความสำเร็จทางการเรียนนาฏศิลป์ หนึ่ง การเรียนนาฏศิลป์จะประสบความสำเร็จได้ ต้องอาศัยปัจจัยอย่างอื่นร่วมด้วย เช่น ความอดทน ความเพียรพยายาม ทักษะความจดจำ

โรงเรียนเชิงชุมราษฎร์นุกูลเป็นหน่วยงานสถานศึกษาในระดับประถมศึกษาประจำจังหวัด มีอัตลักษณ์และให้ความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนด้านการศึกษา ดนตรีนาฏศิลป์ และเป็นตัวแทนถ่ายทอดวัฒนธรรมแก่สังคม จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในปี 2554 พบว่ามีผลการประเมินอยู่ในระดับคุณภาพดี แต่ยังต้องการที่จะพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในสาระนาฏศิลป์ เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีความรู้ทักษะและคุณลักษณะทางนาฏศิลป์ที่ดีพร้อม รวมทั้ง

การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นบุคคลที่มีศักยภาพ เพื่อรับใช้สังคมได้อย่างมีคุณค่าในฐานะผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม จึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานทางนาฏศิลป์ เพื่อส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพของผู้เรียนในอนาคต (โรงเรียนเชิงชุมราษฎร์นุกูล, 2554: 42) ประกอบกับพิจารณาเห็นว่า การแสดงออกของชาวบ้านเผ่าไทญ้อ ซึ่งให้เห็นถึงวิถีชีวิตการทำมาหากินในครอบครัว ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่ควรอนุรักษ์ สืบทอดให้เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีคุณค่า และควรนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ให้มีความน่าสนใจ เกิดความรู้สึกซาบซึ้ง ในด้านศิลปวัฒนธรรม ประกอบกับพิจารณาเห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา เป็นกระบวนการเรียนที่มีคุณค่าและเหมาะสมสำหรับนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ เนื่องจากเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้ผู้เรียนได้นำความสามารถทางปัญญาด้านต่าง ๆ ของตน มาปฏิบัติกิจกรรมตามสถานการณ์ที่ผู้สอนออกแบบไว้เพื่อสนับสนุนให้เรียนรู้ตามจุดประสงค์ของบทเรียนด้วยแนวทางที่หลากหลาย (นิราศ จันทรวจิตร, 2553: 150) ซึ่งเป็นวิธีการเรียนที่เอื้อต่อการพัฒนาความรู้ และทักษะด้านนาฏศิลป์ รวมทั้งคุณลักษณะด้านเจตคติในการเรียนนาฏศิลป์ และเสริมสร้างความตระหนักในคุณค่าของนาฏศิลป์ และยังเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ด้วยรูปแบบชิปปา มีประโยชน์ช่วยเพิ่มพูนและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์และเจตคติต่อการเรียนของผู้เรียนอีกด้วย เพราะเป็นรูปแบบการเรียนที่มีความหลากหลายในกระบวนการเรียนที่สามารถเสริมสร้างศักยภาพด้านการคิด และความกระตือรือร้นในการเรียนให้บรรลุผลผ่านหลักการสร้างองค์ความรู้ การมีปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียน การมีส่วนร่วม การปฏิบัติด้วยกระบวนการ และการประยุกต์ใช้ความรู้ (ทีศนา แชมมณี, 2553: 265)

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่รับผิดชอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชานาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จึงมีความสนใจที่จะนำแนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญา และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปา ทั้งสองแบบมาใช้เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการรำ และเจตคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ เพื่อใช้เป็นข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยของผู้สนใจและการนำไปประยุกต์ใช้ของครูในกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญา และแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญาและแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการรำ และเจตคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญากับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญาและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการรำ และเจตคติต่อการเรียนนาฏศิลป์หลังเรียนแตกต่างกัน

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเชิงชุมราษฎร์นุกูล อำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 4 ห้อง

รวมนักเรียน 232 คน แต่ละห้องจัดนักเรียนแบบคละความรู้ความสามารถในการเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ห้อง 6/4 และ 6/5 โรงเรียนเชิงชุมราษฎร์นุกูล จำนวนนักเรียนห้องละ 34 และ 35 คน ตามลำดับ ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) และจับสลากได้นักเรียนห้อง 6/4 เป็นกลุ่มทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญาและห้อง 6/5 ทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 4 ชนิด ประกอบด้วย

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญาและแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา จำนวนรูปแบบละ 8 แผนๆ ละ 2 ชั่วโมง รวมเวลาเรียนรูปแบบละ 16 ชั่วโมง

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกจำนวน 40 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (B) ระหว่าง 0.25-0.81 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (r_{∞}) เท่ากับ 0.91

3. แบบวัดทักษะการรำ เป็นแบบวัดภาคปฏิบัติ จำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วยเกณฑ์ที่ใช้วัดทักษะการรำ จำนวน 5 ด้าน พบว่ามีค่าความยาก (P) ตั้งแต่ 0.32 ถึง 0.67 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดทักษะการรำ (D) ตั้งแต่ 0.54 ถึง 0.87 และมีค่า

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.84

4. แบบวัดเจตคติต่อการเรียนสาระนาฏศิลป์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ตั้งแต่ 0.32-0.69 และค่าค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (α) เท่ากับ 0.79

การดำเนินการวิจัย

1. ชี้แจงรายละเอียดวิธีปฏิบัติกิจกรรมในการเรียนโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญาและการเรียนแบบชิปปา สารระนาฏศิลป์ แก่นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม

2. ทดสอบก่อนเรียนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สารระนาฏศิลป์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. จัดกิจกรรมการเรียนตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญาและแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปา แก่นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม

4. ทดสอบหลังเรียน เมื่อสิ้นสุดการเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทักษะการรำ และแบบวัดเจตคติต่อการเรียน สารระนาฏศิลป์ กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม

5. นำข้อมูลที่ได้จากผลการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับนักเรียนทั้งสองกลุ่มไปตรวจวิเคราะห์ และนำไปวิเคราะห์ทาง

สถิติเพื่อสรุปผลการทดลองตามความมุ่งหมายการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญาและแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปา สารระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 80/80

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์หาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญาและกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปา สารระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการรำ และเจตคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญาและกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปา โดยทดสอบสมมติฐานด้วย F-test (One-way MANOVA)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญา และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปา เรื่อง เซิ้งไทญ้อ

ติดจ๊กจั่น สารระนาฏคิลป์ ชั้นประถมศีกษาปีที่ 6 มีประลธิธิภาพเท่ากับ 86.68/83.60 และ 81.39/ 79.07 ตามลำดับ

2. ดัชนีประลธิธิผลของแผนการจ้ดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง เซ็งไทญ้อติดจ๊กจั่น สารระนาฏคิลป์ ชั้นประถมศีกษาปีที่ 6 โดยประยุกตืใช้ทฤษฏีพหุปัญญา และกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปา มีค่าเท่ากับ 0.6706 และ 0.5947 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนคิดเป็นร้อยละ 67.06 และ 59.47 ตามลำดับ

3. นักเรียนชั้นประถมศีกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจ้ดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกตืใช้ทฤษฏีพหุปัญญาและกลุ่มที่ได้รับการจ้ดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปามีผลลัสมฤทธิทางการเรียน ไม่แตกต่ากัน แต่กลุ่มที่ได้รับการจ้ดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปามีทักษะการร้าและเจตคติต่อกรเรียนนาฏคิลป์ สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจ้ดกรการเรียนรู้โดยประยุกตืใช้ทฤษฏีพหุปัญญา อย่างมีนัยลัสมฤทธิทางสถิติที่ระดับ .003

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผล ดังนี้

1. ประลธิธิภาพของแผนการจ้ดกิจกรรมการเรียนรู้

1.1 การหาประลธิธิภาพของแผนการจ้ดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกตืใช้ทฤษฏี

พหุปัญญา เรื่อง เซ็งไทญ้อติดจ๊กจั่น สารระนาฏคิลป์ ชั้นประถมศีกษาปีที่ 6 มีประลธิธิภาพเท่ากับ 86.68/ 83.60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ หมายความว่า นักเรียนได้คะแนนการประเมินพฤติกรรมการเรียน ทักษะการร้าระหว่างเรียน และคะแนนทดสอบย่อยหลังเรียนแต่ละแผน คิดเป็นร้อยละ 86.68 และคะแนนจากการทดสอบวัดผลลัสมฤทธิทางการเรียน คิดเป็นร้อยละ 83.60 และ สามารถนำไปใช้จ้ดกรการเรียนรู้ให้มีประลธิธิภาพได้ การที่ผล การวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก แผนการจ้ดกิจกรรมการเรียนรู้ได้รับการออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับพัฒนาการและความสามารถทางปัญญาของผู้เรียน ผ่านกิจกรรมการเรียนที่หลากหลายรอบด้าน มีครูคอยชี้แนะสนับสนุนให้กิจกรรมดำเนินไปตามจุดมุ่งหมาย เป็นการจ้ดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนใช้พฤติกรรมการแสดงออก และปฏิบัติที่เชื่อมโยงกับคุณลักษณะหรือตัวชี้วัดที่แสดงถึงความสามารถทางพหุปัญญาด้านที่มีศีกยภาพ ซึ่งเป็นกิจกรรมทางปัญญาที่นำไปสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน (นิราศ จันทรจิตร. 2553: 151) สอดคล้องกับผลการศีกษาของ เยาวรัตน์ พรหมมณัแต่ง (2550: 97) ที่พบว่าแผนการจ้ดกรการเรียนรู้เรื่องคิลปะพื้นบ้านของไทย ชั้นประถมศีกษาปีที่ 6 ตามแนวทฤษฏีพหุปัญญา มีประลธิธิภาพเท่ากับ 89.07/82.60 สอดคล้องกับผลการศีกษาของ ปุณญนุช ไชยมูล (2550: 102) ที่พบว่าบทเรียนบนเครือช้ายโดยใช้กิจกรรมตาม

แนวพหุปัญญาเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เรื่องนาฏศิลป์ไทยพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.39/84.41 สอดคล้องกับผลการวิจัยของประดิษฐ์ คิอินธิ (2552: 100) ที่พบว่า การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่ประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุ ปัญญา เรื่อง การละเล่นพื้นบ้านชาติพันธุ์ โย้ย ชั้นประถม ศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.56/83.36 และสอดคล้องกับผล การศึกษาของวิไลลักษณ์ อำนาจดี (2553: 78-79) ที่พบว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การรำซึ่งสัมพันธ์ โดยประยุกต์ ใช้ทฤษฎีพหุปัญญา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มี ประสิทธิภาพเท่ากับ 86.10/ 83.11

1.2 การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา เรื่อง เซิ้งไทญ่ อติดจักจั่น สาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.39/79.07 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ หมายความว่า นักเรียนได้คะแนนการประเมินพฤติกรรม การเรียน ทักษะปฏิบัติการร่ำระหว่างเรียน และคะแนนทดสอบย่อยหลังเรียนทั้ง 8 แผน คิดเป็นร้อยละ 81.39 และคะแนนทดสอบ วัตถุประสงค์สัมฤทธิ์ทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 79.07 แสดงว่า แผนการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ กำหนด การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจ เป็นผลเนื่องมาจาก แผนการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ได้รับการออกแบบอย่างเป็นระบบ โดย มุ่งเน้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ ครูเป็นเพียง ผู้คอยชี้แนะสนับสนุนให้กิจกรรมดำเนินตาม

จุดหมาย กิจกรรมที่ใช้ค่อนข้างหลากหลาย ในแต่ละขั้นตอน ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมที่ครอบคลุมศักยภาพผู้เรียน รอบด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ผู้เรียนเกิดความสนใจ มีความกระตือรือร้นปฏิบัติกิจกรรมและการ เรียนด้วยกระบวนการกลุ่ม เรียนรู้ผ่านการ มีปฏิสัมพันธ์ การค้นหาคำตอบความรู้ ด้วยตนเอง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่ม สามารถเข้าใจเรื่องที่เรียนได้ง่ายและชัดเจน เพราะผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วย ตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทิตานา แชมมณี (2542: 17) ที่ว่าการจัดการเรียน รู้รูปแบบซิปปา ผ่านขั้นตอนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ เริ่มตั้งแต่ขั้นทบทวนความรู้เดิม ขั้นแสวงหาความรู้ใหม่ ขั้นศึกษาความเข้าใจ ข้อมูล ขั้นแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจ กับกลุ่ม ขั้นสรุปและจัดระเบียบความรู้ ขั้น ปฏิบัติหรือแสดงความรู้และผลงาน และขั้น ประยุกต์ ใช้ความรู้ ที่แสดงให้เห็นว่าผู้เรียน ได้เรียนรู้จากกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ หากได้เรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลาย การสร้างความรู้ด้วยตนเองจากการ ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว จึงส่งผลให้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ ซิปปามีประสิทธิภาพตามเงื่อนไขดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของนิตยา ลัตย์นาโค (2554: 94) ที่พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา สาระ นาฏศิลป์ เรื่องการออกแบบท่าทางประกอบ เพลง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ

เท่ากับ 84.14/ 81.39 และสอดคล้องกับผล การศึกษาของมาลี ธิบุรณบุญ (2553: 85-86) ที่พบว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบซิปปา สาระดนตรี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.76/ 83.72

2. ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญา เรื่อง เชิงไท่ญ้อติดจ๊กจัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเท่ากับ 0.6706 แสดงว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 67.06 ที่ปรากฏผลเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อ สนับสนุนให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมทั้งแบบ กลุ่มและรายบุคคล เน้นการเรียนรู้ที่หลากหลายผ่านการแสดงออกและการใช้ความสามารถทางปัญญาแต่ละด้านด้วยวิธีการที่เหมาะสม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนว ทฤษฎีพหุปัญญา จะมุ่งเน้นให้นักเรียนเป็นผู้ ลงมือปฏิบัติกิจกรรมมากกว่าและเป็นกิจกรรม ที่หลากหลาย สอดคล้องกับพัฒนาการด้าน ความถนัด ความต้องการความสนใจของผู้ เรียนมากกว่า ครูเป็นเพียงผู้คอยสนับสนุน การจัดกิจกรรมแก่ผู้เรียนในสถานการณ์ที่ มีความหมายแก่ผู้เรียน ประกอบกับการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางดังกล่าว เป็นการเรียนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนใช้พฤติกรรม แสดงออก และปฏิบัติกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับ คุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่แสดงถึงการใช้

ความสามารถทางพหุปัญญาในแต่ละด้าน ของผู้เรียน มาปรับเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติและแสดงออกอย่างรอบ ด้านที่หลากหลาย และสอดคล้องกับความสามารถทางปัญญาของผู้เรียน หรือกล่าว ได้ว่าผู้สอนจะ ใช้กิจกรรมทางพหุปัญญา เป็นสื่อนำไปสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน (อารี สัตถะหวี. 2535: 55-56) ซึ่งปัจจัยดังกล่าว จะส่งผลต่อดัชนีประสิทธิผล ของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎี พหุปัญญา ให้บรรลุผลระดับค่อนข้างสูง ซึ่ง สอดคล้องกับผลการศึกษาของเยาวรัตน์ พรหมณ์แต่ง (2550: 97) ที่พบว่าดัชนี ประสิทธิภาพของแผนการเรียนรู้ เรื่องศิลปะ พื้นบ้านของไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตาม แนวทฤษฎีพหุปัญญา มีค่าเท่ากับ 0.6836 หรือคิดเป็นร้อยละ 68.36 สอดคล้องกับผล การวิจัย ประดิษฐ์ คิอินธิ (2552: 100) ที่ พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรม การเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญา เรื่องการละเล่นพื้นบ้านชาติพันธุ์โย้ย มีค่า เท่ากับ 0.6676 สอดคล้องกับผลการศึกษา วิไลลักษณ์ อำนาจดี (2553: 78-79) ที่พบ ว่า ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ เรื่องการรำเซ็งส้มปลาชะโด โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญา ชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.6978 คิดเป็น ร้อยละ 69.78 สอดคล้องกับผลการศึกษา ของเพชรรัตน์ สุวรรณชัย (2553: 63) ที่ พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรม การเรียนโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญา เรื่อง

ซึ่งเศรษฐกิจพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเท่ากับ 0.6577 และสอดคล้องกับผล การศึกษาของ อุทุมพร กรองเห็น (2554: 109) ที่พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของแผนการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์โดยประยุกต์ ใช้ทฤษฎีพุทปัญญา เรื่อง การประดิษฐ์ทำรำ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 0.6642

2.2 ดัชนีประสิทธิผลของการจัด กิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา เรื่อง ซึ่งไทยู้ อดีตจักจั่นกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระ นาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัด กิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา มีค่าเท่ากับ 0.5947 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้า ในการเรียน 0.5947 คิดเป็นร้อยละ 59.47 ที่ปรากฏผลเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก กิจกรรม ในบทเรียนได้รับการออกแบบให้สอดคล้อง กับบริบทของผู้เรียน มีการเลือกใช้สื่อและ กิจกรรมการเรียนที่ค่อนข้างหลากหลาย สนับสนุนให้ผู้เรียนแต่ละคนแสดงออกและ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน โดยเฉพาะ อย่างยิ่งการจัดกิจกรรมเชื่อมโยงกับความ สามารถทางปัญญาด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้นาฏศิลป์ ซึ่งกิจกรรม การเรียนที่ผู้วิจัยได้นำมาออกแบบในครั้งนี้ ล้วนเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสและสนับสนุน ให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถหรือศักยภาพ ของตนเองที่มีอยู่ ให้เกิดผลการเรียนรู้เพิ่มเติม ที่ทำท่าย ส่งผลให้มีแรงจูงใจในการเรียน และผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในบท เรียนมากขึ้น ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพุทปัญญา เป็นการ

เรียนรู้เพื่อตอบสนองการแสดงออกของผู้ เรียนแต่ละคนอย่างรอบด้าน ประกอบด้วย กิจกรรมทั้งแบบกลุ่มและรายบุคคล มีการนำ เสนอผลงานแก่เพื่อนในชั้นเรียนให้รับรู้ด้วย วิธีการที่เหมาะสม โดยครูผู้สอนจะพิจารณา ประเมินพฤติกรรมกรเรียนและผลการปฏิบัติ กิจกรรมของนักเรียนไปพร้อมด้วย หลังจากนั้น ได้สนับสนุน ให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้ ไปใช้อธิบายเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ใน รูปแบบการประยุกต์ใช้ในบริบทที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจและมั่นใจในความรู้ ใหม่ในบริบทที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ครูและผู้เรียนได้ร่วมกันตรวจสอบผลการ เรียนรู้ที่เกิดขึ้น ว่ากิจกรรมทั้งหมดจะบรรลุ ผลเพียงใด รวมทั้งการรับรู้ข้อมูลป้อนกลับ เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงแก้ไข สุดท้ายเป็นการ ทดสอบความรู้ของผู้เรียน เพื่อให้รับรู้ความ สามารถของตนและเตรียมเป็นความรู้พื้นฐาน การเรียนรู้ครั้งต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของพีระ รัตนวิจิตร และคณะ (2544: 4-5) ที่เห็นว่า การพัฒนาผู้เรียนตามแนวทฤษฎีพุ ปัญญาแต่ละด้านนั้น ควรจัดให้มีกิจกรรม เฉพาะที่ช่วยให้ปัญญานั้นเจริญสูงสุดและ พัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น ควรจัด กิจกรรมหลากหลายประเภท ทั้งกิจกรรมให้ รับรู้และกิจกรรมให้แสดงออกในสิ่งที่เรียน รู้ โดยกิจกรรมดังกล่าวต้องสนองกับความ แตกต่างและเหมาะสมกับความสามารถที่จะ พัฒนา เช่น ในการรับรู้ข้อมูลความรู้ในสาระ นาฏศิลป์นั้น ผู้เรียนจะได้เรียนรู้และปฏิบัติ กิจกรรมผ่านปัญญาด้านดนตรี ปัญญาด้าน

การเคลื่อนไหวทางกาย และปัญญาด้านมิติสัมพันธ์เป็นหลัก ซึ่งจะพัฒนาความสามารถดังกล่าวแล้ว ผู้เรียนจะรับรู้และประมวลผลโดยวิธีการต่าง ๆ ทั้งการวิเคราะห์ จัดระบบ เชื่อมโยง และเก็บความรู้เหล่านั้นไว้ในสมอง เพื่อให้ความรู้ที่เก็บไว้มีความคงทน โดยครูควรจัดกิจกรรมให้แสดงออกโดยวิธีการที่แตกต่างกันตามลักษณะความสามารถทางปัญญาของผู้เรียนแต่ละคน สอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าของนิตยา ลัตยัณนาโค (2554: 94) ที่พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบชิปปา เรื่องการออกแบบท่าทางประกอบเพลง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเท่ากับ 0.6681 และสอดคล้องกับผลการศึกษาของมาลี ธิบุรณ์บุญ (2553: 85-86) ที่พบว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปา สารระดนตรี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ .7192

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญากับกลุ่มที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนไม่แตกต่างกัน แต่กลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปามีทักษะการรำ และเจตคติต่อการเรียนนาฏศิลป์สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p .003$) สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญากับกลุ่มที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งสองแบบ ได้รับการออกแบบโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งแบบรายบุคคล และกลุ่มผู้เรียน จัดให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน และสอบถามจากครูเมื่อมีปัญหาหรือไม่เข้าใจในเนื้อหาของกิจกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ ใช้ทฤษฎีพหุปัญญา เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีลักษณะบูรณาการความสามารถทางปัญญาและประสบการณ์ของผู้เรียนที่ดี โดยมีกิจกรรมการเรียนรู้ลักษณะต่างๆ ที่หลากหลายผสมผสานกัน แล้วนำมาจัดเป็นกระบวนการเรียนรู้ให้สัมพันธ์กัน ตามความสนใจของผู้เรียนผนวกกับสร้างความสำเร็จในบทบาทเรียน มีกิจกรรมสร้างเสริมความเข้าใจ กิจกรรมด้านนาฏศิลป์ดนตรี การเคลื่อนไหวทางกายที่ผู้เรียนมีความพอใจในการเรียนสูงขึ้น นอกจากนั้นการเข้าใจบุคคลอื่นหรือด้านสังคมผู้เรียนยังส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการทำงาน ตระหนักในความรู้สึกของผู้อื่น เกิดความรับผิดชอบ นักเรียนแสดงออกในด้านต่างๆ ที่ตนมีความถนัดและใช้เต็มตามศักยภาพ (นิราศ จันทระจิตร. 2553: 159) ซึ่งทำให้นักเรียนมีความพอใจในการทำงานด้านที่ตนชอบ โดยเฉพาะ

กิจกรรมนาฏศิลป์ การเคลื่อนไหวทางกาย และด้านสังคม เช่น กิจกรรมร้องเพลง การแสดงท่าทางประกอบเพลง การเล่นเกม ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกกระตือรือร้น ไม่เครียด ในการเรียนรู้ นักเรียนมีพัฒนาการด้านสติปัญญา ด้านสังคม ด้านร่างกาย และด้านอารมณ์-จิตใจสูงขึ้นอยู่ในระดับที่น่าพอใจ ในขณะที่กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบชิปปา ซึ่งกิจกรรมกลุ่มร่วมมือช่วยเสริมสร้างให้มีคุณภาพในการเรียนผ่านการร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน บทบาทการเป็นสมาชิกของกลุ่มการเรียนรู้ และการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนในกลุ่ม กิจกรรมการเรียนรู้บางครั้งจะให้ความสำคัญกับบรรยากาศของการแข่งขัน และความรับผิดชอบของผู้เรียนแต่ละบุคคล กระบวนการปฏิบัติงานของกลุ่มในชั้น จะช่วยจูงใจในการเรียนของแต่ละบุคคล ขณะที่ความสำเร็จของผู้เรียนรายบุคคลจะเป็นปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนของกลุ่ม (Alderman, 2008: 224) เมื่อพิจารณากรอบแนวคิดของการจัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปาแล้ว จะเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นการสร้างสรรค์ความรู้ (Constructivism) กระบวนการกลุ่ม และการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Croup Process and Cooperative Learning) ความพร้อมในการเรียนรู้ (Learning Readiness) การเรียนรู้กระบวนการ (Process learning) และการถ่ายโอนการเรียนรู้ (Transfer of Learning) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการตื่นตัวและ

เรียนรู้อย่างมีความสุข ตามลำดับขั้นตอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปาทั้ง 7 ชั้น ได้แก่ 1) ชั้นทบทวนความรู้เดิม 2) ชั้นแสวงหาความรู้ใหม่ 3) ชั้นศึกษาความเข้าใจ ข้อมูล 4) ชั้นแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม 5) ชั้นสรุปและจัดระบบระเบียบความรู้ 6) ชั้นปฏิบัติหรือการแสดงความรู้และผลงาน 7) ชั้นประยุกต์ใช้ความรู้ จากประเด็นสาระที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนจะเรียนได้บรรลุผล หากได้เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลาย การสร้างความรู้ด้วยตนเองจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว (ทศนา เขมมณี, 2542: 17) นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้ทั้งสองแบบครูคอยแนะนำให้ความรู้ตามขั้นตอนของกิจกรรม การให้ความสำคัญในบทบาทของผู้เรียนระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งความสามารถและประสบการณ์เดิมของผู้เรียนทั้งสองกลุ่มใกล้เคียงกัน จากเหตุผลและปัจจัยดังกล่าวจึงส่งผลให้นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งสองกลุ่มมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยส่วนหนึ่งของ ประอบกุล มณีวรรณ (2554: 105) ที่พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีปัญญา และการเรียนรู้ด้วยรูปแบบชิปปา วิชาภาษาไทย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน

3.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ

ชิปปามีทักษะการรำและเจตคติต่อการเรียน นาฏศิลป์ สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .003 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปา เป็นการจัดกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม นักเรียนมีโอกาสร่วมในกิจกรรมการเรียนอย่างทั่วถึงและมากเท่าที่จะทำได้ การที่ผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้กระทำ จะช่วยให้เกิดความพร้อมและกระตือรือร้นที่จะเรียนด้วยความตั้งใจ นักเรียนมีโอกาสใช้ปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม ได้สนทนาปรึกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเอง และผู้อื่น ครูจัดการเรียนที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ค้นคว้าด้วยตนเอง ทั้งนี้เพราะการค้นพบ ความรู้ความจริงด้วยตนเองนั้น ผู้เรียนมักจะจดจำความรู้ได้ดี นอกจากนี้กิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปา ยังสนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ผ่านกระบวนการปฏิบัติและการเคลื่อนไหวทางกาย ซึ่งกรอบของการจัดการเรียนรู้แบบชิปปา ยังส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจ ความสามารถ ทักษะกระบวนการคิดและแรงจูงใจในการเรียน (ทิสนา ชมมณี. 2542: 5) อาจกล่าวได้ว่าการเรียนรู้รูปแบบชิปปาเป็นการเรียนที่เสริมสร้างการพัฒนาผู้เรียนรอบด้าน โดยเฉพาะการเรียนรู้ด้านทักษะการรำของผู้เรียน ซึ่งเป็นการเรียนรู้ผ่านทักษะทางกาย และส่งเสริมให้ผู้เรียน

ได้ฝึกปฏิบัติด้านทักษะการรำ ที่ผู้สอนจะต้องออกแบบท่ารำให้เชื่อมโยงสอดคล้องกับประสบการณ์และความสามารถพื้นฐาน เมื่อจัดให้เรียนทักษะท่ารำใหม่ ก็จะต้องจัดลำดับตามความยากง่ายซับซ้อน สอดคล้องกับความต้องการความสนใจและศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนผ่านกระบวนการกลุ่ม และการร่วมมือกันเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามสิ่งที่ตนต้องการ และเรียนด้วยความรู้สึกผ่อนคลายไม่เคร่งเครียดจนเกินไป ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งได้แก่การจัดให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนครั้งนั้น ไปฝึกปฏิบัติในลักษณะการรำก็จะใช้กิจกรรมการเรียนที่เสริมสร้างให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติด้านการรำ เพิ่มเติมในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น กิจกรรมการเรียนแต่ละขั้นตอนของแบบชิปปา จะส่งผลต่อการเรียนด้านทักษะการรำให้บรรลุผลยิ่งขึ้น ในขณะที่กิจกรรมการเรียนตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา ได้ออกแบบกิจกรรมที่มีความหลากหลายและเอื้อต่อการเรียนรู้ด้านความคิดรวบยอดมากกว่าด้านทักษะปฏิบัติ เพราะกิจกรรมจะสอดคล้องกับปัญญาของผู้เรียนแต่ละคนที่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะมีผู้เรียนบางส่วนหรือบางคนเท่านั้นที่มีปัญหาด้านดนตรีและด้านการเคลื่อนไหวทางกายที่ได้รับโอกาสนำความสามารถดังกล่าว มาใช้ประโยชน์ในการเรียนด้านทักษะการรำของตนให้บรรลุผลและประสบความสำเร็จได้ จึงอาจทำให้นักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยประยุกต์ใช้

ทฤษฎีพหุปัญญา ไม่ประสบผลสำเร็จในด้านทักษะการรำเท่าที่ควร ประกอบกับผลการเรียนด้านเจตคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม จะได้รับผลการพัฒนาผ่านกิจกรรมการเรียนที่ตนเองบรรลุผลด้วย กล่าวคือหากผู้เรียนได้รับรู้ในความสำเร็จของการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและทักษะการรำแล้ว ผู้เรียนก็จะมีแรงจูงใจในการเรียน มีความรู้สึกในทางบวกต่อกิจกรรมการเรียน รวมทั้งแนวโน้มของพฤติกรรมแสดงออกด้านการเรียนนาฏศิลป์ของผู้เรียน สอดคล้องกับความเห็นของ Alderman (2008: 224) ที่เสนอไว้ว่า การเรียนด้วยกลุ่มร่วมมือจะส่งผลต่อคุณลักษณะ ค่านิยม และการยอมรับนับถือตนเอง เนื่องจากการเรียนรู้ของกลุ่มจะมีบรรยากาศที่ผ่อนคลาย มีพฤติกรรมความร่วมมือกันในการเรียนด้วยการเป็นเพื่อนที่ดีมากกว่าการแข่งขันของสมาชิกภายในกลุ่ม หากผู้สอนได้จัดเวลาและโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกที่เหมาะสมในกลุ่ม ก็จะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อเพื่อน ความรู้สึกภูมิใจและเห็นคุณค่าในความสามารถของตนในการเรียนให้บรรลุผลตามเป้าหมาย รวมทั้งมีแนวคิดของ Wood and Others (2011: 551-552) ที่สนับสนุนการเกิดเจตคติของผู้เรียนไว้ว่า เจตคติมีองค์ประกอบในด้านความคิดและความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ด้านความรู้สึกอารมณ์ และด้านพฤติกรรมแสดงออก ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่ผู้เรียนได้รับมาจากประสบการณ์ที่ตนเองเกี่ยวข้องได้จากการแนะนำของบุคคลที่ใกล้ชิด การ

ปฏิบัติหรือการแสดงออกของครูผู้สอนต่อผู้เรียนที่อาจเป็นทั้งด้านบวกหรือด้านลบ รวมทั้ง เหตุการณ์สิ่งแวดล้อมอื่นที่ผู้เรียนประสบในแต่ละช่วงเวลา แต่สิ่งที่ได้รับผ่านประสบการณ์ตรงจะมีผลต่อระดับทางเจตคติของผู้เรียนที่เข้มข้นและปรับเปลี่ยนได้ยากกว่า จากเหตุผลและปัจจัยดังกล่าวข้างต้น จึงส่งผลให้นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปา มีทักษะการรำ และเจตคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญา และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบชิปปา สามารถนำไปปรับใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนวิชานาฏศิลป์ และสาระอื่นที่เกี่ยวข้องในระดับชั้นประถมศึกษาให้บรรลุผล ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อการเรียนของนักเรียนได้ตามความเหมาะสม

1.2 ผู้สอนสามารถปรับกิจกรรมในบทเรียนสำหรับกลุ่มผู้เรียนที่เรียนโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญา ให้เหมาะกับบริบทและสถานการณ์ในชั้นเรียนได้ค่อนข้างหลากหลาย ทั้งในกิจกรรมที่ใช้พหุปัญญาของผู้เรียนเฉพาะแต่ละด้านหรือปรับใช้ในลักษณะของการบูรณาการ หรือสามารถ

เลือกใช้กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญญาด้านดนตรี ด้านการเคลื่อนไหวทางกาย หรือด้านมิติสัมพันธ์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์เท่านั้น

1.3 ควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด และทั่วถึงทุกคน โดยให้นักเรียนได้ใช้ทักษะกระบวนการที่หลากหลายและถนัดหรือสนใจ มากกว่าครูเป็นผู้กำหนด รวมทั้งควรกระตุ้นให้นักเรียนมีโอกาสแสดงออกในทุกมิติของพหุปัญญา และบทบาทในกระบวนการกลุ่มที่ดี

1.4 ควรสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เป็นกันเองกับนักเรียน เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ทุกขั้นตอน ส่งผลให้ผู้เรียนมีการพัฒนาอย่างรอบด้านที่สมดุล และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่ผู้เรียนในส่วนที่เกี่ยวข้องให้ประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำกรอบแนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญา และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา ไปใช้ศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้กับวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอื่น เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน กิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้สถานการณ์จำลอง กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะ หาความรู้ การเรียนรู้แบบคิดใช้ปัญหาเป็นฐาน การเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ การเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นฐานหรือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบอื่น

2.2 ควรศึกษาตัวแปรตามของผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนด้านอื่นเพิ่มเติม เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ การยอมรับนับถือตนเอง ความฉลาดทางอารมณ์ คุณลักษณะด้านความเชื่อมั่นในตนเอง หรือความสามารถการนำตนเองในการเรียนรู้

References

- Aree Sanhachawee. (2000). *Intelligences In the Classroom: Teaching Strategies to Develop Multi-Dimensions of Intelligences*. Bangkok: Books Development Center, Department of Academy.
- Cherngchum Ratnukoon School. (2010). *Curriculum of Cherngchum Ratnukoon School B.E.2553, According to Basic Educational Core Curriculum B.E. 2551*. Sakonnakhorn.
- Malee Thi boonbun. (2010). *Learning Outcomes of Arts Content Strands, Musical Theme for Mathayomsuksa 1 Level, Using CIPPA Learning Model*. Independent Study on Master of Education Degree. Mahasarakham: Mahasarakham University.
- Nittaya Satnakho. (2011). *The Learning Outcomes of CIPPA learning model in Arts Content Strand, Entitled Creating of musical Posture, for Prathomsuksa 6 Level*. Independent Study on Master of Education Degree. Mahasarakham: Mahasarakham University.
- Nirat Jantharajit. (2010). *Learning For Thinking*. Maha Sarakham: Maha Sarakham University Publishing.
- Prakorbkul Maneewan. (2011). *Comparisons of Learning Achievement, Analytical Thinking Abilities And Emotional Quotient of Prathomsueksa 3 Students Who Learned Using Organization of Learning Based on the Multiple Intelligences Theory and the CIPPA Model*. Thesis on Master of Education Degree. Mahasarakham: Mahasarakham University.
- Pradit Khi-inti. (2009). *Comparisons of Learning Outcomes on Yoay Ethnic's Folkdance, of Prathomsueksa 6 Students Between Using Organization of Learning Activities by the Multiple Intelligences Theory Approach and the Conventional Learning Approach*. Thesis on Master of Education Degree. Mahasarakham: Mahasarakham University.

- Punyanuch Chaiyamoorn. (2007). A Development of Web – based Courseware Based – on the Multiple Intelligences Theory and Creative Thinking in the Group of Art Learning Content, Entitled “Basic of Thai Dancing Art” for Prathomsueksa 6. Thesis on Master of Education Degree. Maharakham: Maharakham University.
- Petcharat Suwannachai. (2010). Learning Outcomes by Using Applied The Multiple Intelligences Theory Approach, in Classical Dance Content, Entitled Folk Dance on Sufficient Economy Theme for Prathomsuksa 5 Level. Independent Study on Master of Education Degree. Maharakham: Maharakham University.
- Peera Rattanawijit and others. (2001). The Application of Multiple Intelligences Theory For Learning Reform. Bangkok: Thammasan Publishing.
- Pirapong Sensai. (2004). The Stream of Easan Dancing. Kalasin: Prasarn Publishing.
- Tissana Khammanee. (1999). The Students – Centered Learning: CIPPA Model. *Journal of Education*. 27 (3): 1 – 17 , March –June.
- Tissana Khammanee. (2010). Strategies of Teaching: Knowledge for Effective Learning Process. 13th edition, Bangkok: Chulalongkorn University Publishing.
- Uthumporn Kronghen. (2011). The Outcomes of Learning Activities in Classical Dance, Entitled Creating of Dancing Posture for Mathayomsuksa 2 Level, Using The Multiple Intelligences Theory Approach. Independent study on Master of Education Degree. Maharakham: Maharakham University.
- Wilailak Amnajdee. (2010). The Outcomes of Learning Activities in Arts Content Strands (Classical Dance Theme), Entitled Folk Dance on Pla Shado Theme, Based on The Multiple Intelligences Theory Approach for Mathayomsuksa 1 Level. Independent study on Master of Education Degree. Maharakham: Maharakham University.
- Wood, Samuel E.; Wood, Ellen Green ; Boyd, Denise. (2011). *The World of Psychology*. 7th ed. Boston: Pearson Education, Inc.

Yaowarate Pramtaeng. (2007). Development for Learning Plans Using The Multiple Intelligences Theory Approach, Entitled Folk Art of Thailand, Arts Content Strands For Prathomsuksa 6 level. Independent study on Master of Education Degree. Mahasarakham: Mahasarakham University.

คำแนะนำสำหรับผู้พิมพ์

วารสารบริหารและพัฒนา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นวารสารวิชาการสาขาวิชาทางการศึกษา พิมพ์เผยแพร่ผลงานในรูปแบบบทความวิจัย บทความวิทยานิพนธ์ บทความวิจารณ์หนังสือ และบทความทั่วไปทางการศึกษา บทความที่ได้รับการพิจารณาพิมพ์เผยแพร่ในวารสารจะต้องมีสาระน่าสนใจ เป็นงานที่บทความความรู้เดิมหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ รวมทั้งข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน เป็นบทความที่ไม่เคยพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาพิมพ์เผยแพร่ในวารสารใดๆ บทความอาจได้รับการปรับปรุงตามที่กองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบทางวิชาการเห็นสมควร เพื่อให้วารสารมีคุณภาพระดับมาตรฐานสากลและนำไปอ้างอิงได้

การส่งต้นฉบับ

1. ภาษา พิมพ์ต้นฉบับเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ การใช้ภาษาไทยให้ยึดหลักการใช้คำศัพท์และการเขียนทับศัพท์ภาษาอังกฤษตามหลักของราชบัณฑิตยสถาน คำศัพท์ภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวเล็กทั้งหมดยกเว้นชื่อเฉพาะ ถ้าต้นฉบับเป็นภาษาอังกฤษควรได้รับการตรวจสอบความถูกต้องด้านการใช้ภาษาจากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษก่อน

2. รูปแบบต้นฉบับ ใช้กระดาษ A4 พิมพ์ห่างจากขอบกระดาษด้าน บน ซ้าย 3.5 เซนติเมตร และล่าง ขวา 2.5 เซนติเมตร จัดรูปแบบ 2 คอลัมน์ ยกเว้น บทความย่อต้นฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เอกสารอ้างอิง และตาราง ให้จัดรูปแบบ 1 คอลัมน์

3. ชนิดและขนาดตัวอักษร ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวอักษร Cordia New ซึ่งขนาดตัวอักษร มีดังนี้

ชื่อเรื่อง ใช้ตัวอักษรขนาด 20 pt. ตัวหนา

ชื่อ-สกุลผู้พิมพ์ ใช้ตัวอักษรขนาด 18 pt. ตัวปกติ

หัวข้อหลัก ใช้ตัวอักษรขนาด 18 pt. ตัวหนา

หัวข้อรอง ใช้ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวหนา

เนื้อเรื่องในหัวข้อหลักและหัวข้อรอง ใช้ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวปกติ

เชิงอรรถหน้าแรกที่เป็นชื่อ-สกุล ตำแหน่งทางวิชาการ และหน่วยงานต้นสังกัด
ของผู้นิพนธ์ ใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt. ตัวปกติ

4. จำนวนหน้า ความยาวของบทความไม่เกิน 15 หน้า รวมตาราง ภาพ
ประกอบ รูปภาพ และเอกสารอ้างอิง

5. การส่ง ส่ง file ต้นฉบับที่งานวารสาร ฝ่ายวิจัยและพัฒนาเครือข่าย
วิชาการ ชั้น 4 อาคารศึกษาศาสตร์ 1 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000 โทรศัพท์ 0-4374-3143-4
ต่อ 101, 102, 0-4375-4321-40 ต่อ 6052 โทรสาร 0-4372-1764 หรือส่งทาง
E-mail: Edujad@msu.ac.th

ต้นฉบับให้ระบุชื่อ-สกุลผู้นิพนธ์ทุกคน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อม
หมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และ E-mail address ทุกคนที่สามารถติดต่อได้สะดวก

บทความวิจัยและบทความวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วยหัวข้อและจัดเรียงลำดับ ดังนี้

1. ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. ชื่อ-สกุลผู้นิพนธ์ทุกคนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. บทคัดย่อภาษาไทย (บทคัดย่อ มีความยาวไม่เกิน 300 คำ)
4. คำสำคัญภาษาไทย
5. บทคัดย่อภาษาอังกฤษ (บทคัดย่อ มีความยาวไม่เกิน 300 คำ)
6. คำสำคัญภาษาอังกฤษ (Keywords)
7. บทนำ
8. วัตถุประสงค์
9. สมมุติฐาน (ถ้ามี)
10. วิธีการวิจัย (ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปร เครื่องมือ การดำเนินการวิจัย หรือการทดลอง การวิเคราะห์ข้อมูล)
11. ผลการวิจัย
12. อภิปรายผล
13. ข้อเสนอแนะ
14. เอกสารอ้างอิง (ให้อ้างอิงเฉพาะที่อ้างในบทความเท่านั้น)

บทความทั่วไป ประกอบด้วยหัวข้อและจัดเรียงลำดับ ดังนี้

1. ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. ชื่อ-สกุลผู้นิพนธ์ทุกคนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. บทคัดย่อภาษาไทย (บทคัดย่อ มีความยาวไม่เกิน 300 คำ)
4. คำสำคัญภาษาไทย
5. บทคัดย่อภาษาอังกฤษ (บทคัดย่อ มีความยาวไม่เกิน 300 คำ)
6. คำสำคัญภาษาอังกฤษ (Keywords)
7. บทนำ
8. เนื้อหา
9. บทสรุป
10. เอกสารอ้างอิง

บทความวิจารณ์หนังสือ ตำรา

1. ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. ชื่อ - สกุลผู้นิพนธ์ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. ชื่อ - สกุลผู้วิจารณ์หนังสือ ตำรา ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
4. บทกล่าวนำหนังสือ ตำรา
5. ส่วนประกอบสำคัญในการวิจารณ์หนังสือ ตำรา
  - 5.1 ประเด็นเนื้อหาโดยรวมของหนังสือ ตำรา
  - 5.2 องค์ความรู้ที่ได้จากหนังสือ ตำรา
  - 5.3 การนำไปประยุกต์ใช้
  - 5.4 ข้อเสนอแนะเชิงวิพากษ์วิจารณ์
  - 5.5 บทสรุปของผู้วิจารณ์
6. เอกสารอ้างอิง

การอ้างอิงเอกสาร

ใช้รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงระบบ American Psychological Association (APA) ดังตัวอย่าง

1. หนังสือ

ชื่อผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ (ครั้งที่พิมพ์ ตั้งแต่พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป). เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2547). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

Kosslyn, S. M., & Rosenberg, R. S. (2004). *Psychology: The brain, the person, the world* (2nd ed.). Essex, England: Pearson Education Limited.

Mussen, P., Rosenzweig, M. R., Aronson, E., Elkind, D., Feshbach, S., Geiwitz, P. J., et al. (1973). *Psychology: An introduction*. Lexington, Mass.: Health.

2. วารสาร

ชื่อผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่ (ฉบับที่), หน้า.

เพชฌัญญู กิจระการ และสมนึก ภัททิยธนี. (2545). ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index: E.I.). วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 8 (1), 30-36.

Klimoski, R., & Palmer, S. (1993). The ADA and the hiring process in organizations. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 45 (2), 10-36.

3. วิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ

- ชื่อผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. ระดับปริญญา, สถาบันการศึกษา, เมือง.
- ดร.ณนภา นาชัยฤทธิ. (2550). ผลการเรียนรู้จากบทเรียนมัลติมีเดียบนระบบเครือข่ายที่พัฒนาตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ เรื่องการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการศึกษาในห้องเรียน ของนิสิตปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- นางเยาว์ ธรรมวงศา. (2549). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเรื่องเพศศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- Piyakun, A. (2007). Reading strategies used by Thai ESL students. Doctoral dissertation, Monash University, Melbourne.

4. หนังสือรวมเรื่อง

- ชื่อผู้นิพนธ์. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ), ชื่อหนังสือ (ครั้งที่พิมพ์ ตั้งแต่พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป, หน้า). เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.
- ประสาธน์ เถืองเฉลิม. (2549). วิทยาศาสตร์พื้นฐาน: การจัดการเรียนรู้มิติทางวัฒนธรรมท้องถิ่น การบูรณาการความรู้พื้นฐานกับการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เพื่อชุมชน: กรณีศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ป่าปู้ตา. ใน ฉลาด จันทรมบัติ (บรรณาธิการ), ศึกษาศาสตร์วิจัย ประจำปี 2548-2549 (หน้า 127-140). มหาสารคาม: สารคามการพิมพ์-สารคามเปเปอร์.
- Cooper, J., Mirabile, R., & Scher, S. J. (2005). Actions and attitudes: The theory of cognitive dissonance. In T. C. Brock & M. C. Green (Eds.), Persuasion: Psychological insights and perspectives (2nd ed., pp. 63-79). Thousand Oaks, CA, US: Sage Publications, Inc.

5. หนังสือพิมพ์

ชื่อผู้พิมพ์. (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ชื่อหนังสือพิมพ์, หน้า.

รัฐพงศ์ ศิริสานนท์. (25 กุมภาพันธ์ 2548). องค์ประกอบของความล้มเหลว. มติชน, หน้า 22.

Brown, P. J. (2007, March 1). Satellites and national security. Bangkok Post, p. B4.

6. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ชื่อผู้พิมพ์. (วันที่ เดือน ปีที่ปรับปรุงล่าสุด). ชื่อเรื่อง. วันที่ทำการสืบค้น, ชื่อฐานข้อมูล
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (3 ธันวาคม 2548). ธนาคารหลักสูตร. สืบค้นเมื่อ 1
มีนาคม 2550, จาก <http://db.onec.go.th/thaigifted/lessonplan/index.php>

Wollman, N. (1999, November 12). Influencing attitudes and behaviors for social change. Retrieved July 6, 2005, from <http://www.radpsynet.org/docs/wollman-attitude.html>

Instruction for Authors

Journal of Administration and Development, Faculty of Education, Maharakham University (JAD, Ed, MSU), is an academic journal in the field of education, research and development, participatory action research, innovation development in administration and knowledge management. The journal publishes a variety of academic results, including research articles, thesis articles, book review articles, and review articles. The articles to be published maybe reviews of current issues, or scholarly issues that contribute a new body of knowledge, which demonstrate interesting and valuable points of view of readers. It is important to note that articles submitted to Journal of Administration and Development should not have been preprinted or previously submitted to other publications. The context of the articles may be revised as appropriate by the journal editorial board and peer reviews in order to make it fit the international standards and be accepted as reference.

Submission of manuscripts:

1. **Language:** Manuscripts can be written in either Thai or English.

Thai manuscripts should adhere to the Royal Institution's principles in using vocabulary and borrowed English words. All English words must be typed in small letters, except proper names. English manuscripts must be checked for correctness of the language by an English expert prior to submission.

2. **Paper:** Manuscripts should be typed in A4 paper, and required to have 3.5 cm margins on top side and left side and to have 2.5 cm on bottom side and right side. The contents of the article should be arranged in two columns format accept the Abstract in both Thai and English, schedule, and references should be arranged in one column format.

3. **Style and size of fonts:** Both Thai and English manuscripts are required to type in "Cordia New" font style with font size as follows:

Title of the article: 20 pt. Bold

Name (s) of the authors; 18 pt. Normal

Main heading: 18 pt. Bold

Sub-heading: 16 pt. Normal

Body of the text: 14 pt. Normal

The first page of footnotes presenting author's names, academic titles, and affiliations: 14 pt. Normal

4. Number of pages: The article is required not to be longer than 15 pages. These include tables, figures, pictures, and references.

5. Submission: The author (s) should submit an original file to the Journal of Education Division, the Ground Floor of Education Building 1, Faculty of Education, Mahasarakham University, Tambon Talat, Amphoe Mueng, Maha Sarakham 44000, Tel: 0-4374-3143-4 ext. 101, 102, 0-4375-4321-40 ext. 6074, Fax: 0-4372-1764. The author can also submit to: Edujad@msu.ac.th

The original file should include name (s) of the author (s), telephone number (s), facsimile number (s), and email address (es).

Organization of research and thesis articles: Should be arranged in the following order;

1. Title in Thai and English
2. Name (s) of the author (s) in Thai and English
3. Abstract in Thai (Abstract should be no more than 300 words)
4. Keywords in Thai
5. Abstract in English (Abstract should be no more than 300 words)
6. Keywords in English
7. Introduction
8. Objectives
9. Hypothesis (if any)

10. Research methodology: population and samples, variables, instruments, procedures/experiments, and data analysis

11. Research results

12. Discussion

13. Suggestion

14. References

Organization of review articles: Should be arranged in the following orders:

1. Title in Thai and English

2. Name (s) of the author (s) in Thai and English

3. Abstract in Thai (Abstract should be no more than 300 words)

4. Keywords in Thai

5. Abstract in English (Abstract should be no more than 300 words)

6. Keywords in English

7. Introduction

8. Contents

9. Summary

10. References

References: Listed and referred to in the American Psychological Association (APA) Style

ใบสมัครสมาชิกวารสารการบริหารและพัฒนา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
(Membership Application Form)

วันที่ (Date) .....

ชื่อ-สกุล (First Name and Surname) .....

ที่อยู่สำหรับจัดส่งวารสาร (Mailing Address) .....

จังหวัด (State/Province) .....

รหัสไปรษณีย์ (Post/Zip Code) .....

ประเทศ (Country) .....

โทรศัพท์ (Telephone No.) .....

โทรสาร (Fax No.) .....

Email Address .....

ค่าสมัครสมาชิก 1 ปี 270 บาท (One-year Membership 270 ฿)

ค่าสมัครสมาชิก 2 ปี 480 บาท (Two-year Membership 480 ฿)

ค่าสมัครสมาชิก 3 ปี 700 บาท (Three-year Membership 700 ฿)

ส่งจ่ายธนาคัติหรือตัวแลกเงิน สั่งจ่าย ปณ. โนนศรีสวัสดิ์

ในนาม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์ งานวารสารภาควิชาการบริหาร
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำบลตลาด อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม 44000

Please send your personal check or money order to the following address:
Prof. Dr. Suthum Thammatasananon, The Journal of Administration and
Development, Faculty of Education, Mahasarakham University, Tambon Talat,
Amphoe Mueng, Maha Sarakham 44000.

สำหรับเจ้าหน้าที่ (Officer only)

สมาชิกเลขที่ .....

รับวารสาร เล่มที่.....

Guest Advisory Board in International

Prof. Dr. Wijit Srisaarn	Walailak University
Prof. Dr. Pote Sapianchai	National Research Council of Thailand (Education)
Prof. Dr. Kriengsak Chareonwongsak	Institution of Future Studies for Development
Prof. Dr. Teera Runcharoen	Vongchavalitkul University
Prof. Dr. Chaiyong Brahmawong	Assumption University
Prof. Dr. Duangduen Bhanthumnavin	National Institution of Development Administration
Prof. Dr. Suthat Yoksan	Srinakharinwirot University
Prof. Dr. Krasae Chanawongse	College of Bundiththasia
Prof. Dr. Chutima Sacchnand	Sukhothai Thammathirat University
Prof. Dr. Phaithoon Sinlarat	Dhurikij Pundit University
Prof. Dr. Suchart Prasithrat	College of Patoomtani
Prof. Dr. Pruet Siribanpitak	Chulalongkorn University

Guest Advisory Board in International

Prof. Dr. Marilyn Waring	Deakin University, Australia
Prof. Dr. Matthew H.S.Kuofie	University of Michigan, USA
Prof. Dr. Gary Price	University of Wisconsin-Madison, USA
Prof. Patricia Klass	Illinois State University, USA
Asst. Prof. Dr. Richard Smith	Nanyang Technical University, Singapore

Peer Reviewers

Prof. Dr. Teera Runcharoen	Vongchavalitkul University
Prof. Dr. Pruet Siribanpitak	Chulalongkorn University
Assoc. Prof. Dr. Pissamai Sri-Ampai	Maharakham University
Assoc. Prof. Dr. Neon Pinpradit	Khonkaen University
Assoc. Prof. Dr. Suntorn Kontbantau	Buriram Rajabhat University
Assoc. Prof. Dr. Nit Bungamongkon	Khonkaen University
Assoc. Prof. Dr. Boonchom Srisa-ard	Maharakham University
Assoc. Prof. Dr. Chalard Chantarasombat	Maharakham University
Assoc. Prof. Dr. Wimonrat Soonthornrojana	Maharakham University
Assoc. Prof. Dr. Vichien Chiwapimai	Vongchawalitkul University
Assoc. Prof. Dr. Lakkana Sariwat	Maharakham University
Assoc. Prof. Dr. Chanya Apipalakup	Khonkaen University
Assoc. Prof. Dr. Thooptong Kwangsawad	Maharakham University
Assoc. Prof. Dr. Montree Yamkasikorn	Burapha University
Assoc. Prof. Dr. Saman Asawapoom	Ubonrachathani Rajabhat University
Assoc. Assoc. Prof. Dr. Boonchaay Sirikes	Loei Rajabhat University
Assoc. Prof. Dr. Weerawat Uthairat	Eastern Asia University
Asst. Prof. Dr. Pongsin Viseshsiri	Chulalongkorn University
Asst. Prof. Dr. Jinnawatara Pakotang	Ubonrachathani Rajabhat University
Asst. Prof. Dr. Chayakan Ruangsuwan	Rajabhat Maharakham University
Asst. Prof. Dr. Napadon Poonsawat	Surindra Rajabhat University
Asst. Prof. Dr. Charoenwit Sompongtram	Burapha University
Asst. Prof. Dr. Paradee Anannawee	Burapha University
Dr.Songsak Phusee-orn	Maharakham University
Dr.Teerawat Yiamsang	Rajabhat Maharakham University
Dr. Phanayuth Choeybal	Udon Thani Rajabhat University
Dr. Nikhom Chomphulong	Maharakham Educational Service Area Office
Dr. Manoon Siwarom	North Eastern University
Dr. Udomphan Petprasert	Sisaket Rajabhat University

**Journal of Administration and Development, Mahasarakham University
Volume 5 Number 3 September – December 2013**

Aims and Scopes

The Journal of Administration and Development, Mahasarakham University is published quarterly and dedicated to the promotion and dissemination of academic results in the field of education, including research articles, thesis articles, book review articles, and review articles.

Ownership

Faculty of Education, Mahasarakham University, Tambon Talat, Amphoe Mueang,
Maha Sarakham 44000 Tel. 0-4374-3143-4 Fax. 0-4372-1764

Advisor

Assoc. Prof. Dr. Prawit Erawan
Dean of Faculty of Education, Mahasarakham University
Assoc. Prof. Dr. Boonchom Srisa-ard, National Award in the Lecturer 2005

Editor-in-chief

Prof. Dr. Suthum Thammatsananon

Associate Editors-in-chief

Prof. Dr. Pacharawit Chansirisira
Dr. Suwat Julsuwat

Editorial Board

Prof. Dr. Pote Sapiachai, Prof. Dr. Kriengsak Chareonwongsak,
Prof. Dr. Chaiyong Brahmawong, Prof. Dr. Teera Runcharoen, Prof. Dr. Gary Price,
Prof. Dr. Marilyn Waring, Assoc. Prof. Dr. Nit Bungamongkon,
Assoc. Prof. Dr. Nareerat Rakvichitkul, Asst. Prof. Dr. Karn Ruangmontree,
Dr. Kowat Tesaputa, Dr. Amnart Chanawongse, Dr. Surachaet Noyrit,
Assoc. Prof. Dr. Chalard Chantarasombat, and Dr. Paiboon Anurit

management division

Miss Chitlada Arsatham
Miss Jiraporn Wicharapote

The articles in The Journal of Administration and Development, Mahasarakham University are authors' own opinions. The editorial board has not always agreed absolutely with.

80 # Web site: www.edu.msu.ac.th

Date of Publication: December 5, 2010 E-mail: Edujad@msu.ac.th

